

TAMPERE.
FINLAND

TAMPEREEN TOIMINNAN JA TALOUDEN KATSAUS

8/2020

TAMPERE

Tampereen toiminnan ja talouden katsaus 08/2020

Julkaisija:
Tampereen kaupunki, Konsernihallinto
PL 487, 33101 Tampere
www.tampere.fi/talousjastrategia

Kannen suunnittelu: Tampereen kaupunki, Veli-Matti Lahdenniemi
Kannen kuva: Laura Vanzo

Julkaisu on saatavissa sähköisesti osoitteessa: www.tampere.fi/talousjastrategia

Tampereen toiminnan ja talouden katsaus 08/2020

SISÄLLYS

KONSERNIJOHTAJAN KATSAUS.....	1
-------------------------------	---

KAUPUNGIN TOIMINTA JA TALOUS.....	4
Kaupungin tuloslaskelma.....	4
Verotulot.....	7
Valtionosuudet.....	9
Henkilöstö.....	10
Hankinnat.....	13
Rahoituslaskelma.....	17
Investoinnit.....	19
Tase.....	21

KONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS	23
Konsernivälitilinpäätös	23
Kaupunkikonsernin talous.....	25
Konsernituloslaskelma	25
Konsernin rahoituslaskelma	27
Konsernitase	29
Konsernikatsaus.....	31

TALOUSARVION TOTEUMAVERTAILU	45
Olennaiset poikkeamat talousarvioon.....	46
Talousarvion toiminnan tavoitteiden toteutuminen	51
Sivistyspalvelujen palvelualue	54
Sivistys- ja kulttuurilautakunta.....	54
Sosiaali- ja terveystalouden palvelualue.....	57
Sosiaali- ja terveystaloutslautakunta	57
Elinvoiman ja kilpailukykyyn palvelualue	62
Elinvoima- ja osaamislautakunta	63
Asunto- ja kiinteistölautakunta.....	69
Kaupunkiympäristön palvelualue.....	74
Yhdyskuntalautakunta	75
Joukkoliikennelautakunta.....	80
Kehitysohjelmat.....	82
Hiedanranta	82
Viiden tähden keskusta	85
Smart Tampere	88
Raitiotie-kehitysohjelma.....	92
Elinvoima- ja kasvupalveluallianssi -kehitysohjelma.....	94
Vetovoimainen elämyskaupunki	96
Tampere Junior.....	97
Konsernihallinto.....	98
Konsernihallinto	98
Yhteiset erät	99
Taseyksiköt.....	100
Pirkanmaan pelastuslaitos	100
Liikelaitokset	102
Tampereen Vesi	103
Tampereen Kaupunkiliikenne.....	105
LIITE 1 Raitiotie-kehitysohjelma ja Tampereen Raitiotie Oy	107

Torjuntavoitto talouden notkahduksesta

TILIKAUDEN TULOS

-23,4 milj. €

(TP Enn 2020)

NETTOMENOT

8,6 %

(TP Enn 20 / TP 19)

VERORAHOITUS

8,0 %

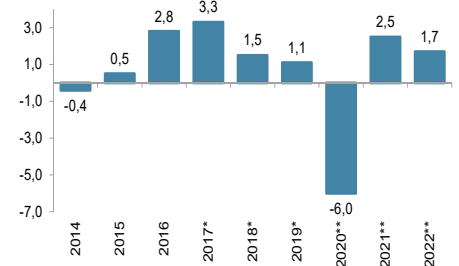
(TP Enn 20 / TP 19)

Valtiovarainministeriön arvion mukaan bruttokansantuote supistuu kuluvana vuonna 6 %. Viennin lisäksi supistuvat yksityinen kulutus sekä yksityiset investoinnit. Julkisten menojen lisääntyminen tukee talouskasvua tänä vuonna.

Talouden toipuminen tämän vuoden loppupuolelta alkaen on hidasta taloudenpitäjien luottamuksen laskun sekä epävarmuuden kasvun seurauksena. Investointien toipumista heikentää myös asuinrakentamisen väheneminen.

Koronapandemian vaikutusten seurauksena tuloseennuste on jäämässä noin 23 milj. euroa talousarviota huonommaksi. Hallituksen budjettiriihessä syyskuussa päätetyn 400 milj. euron kuntapaketin vaikutukset eivät vielä sisälly tilinpäätöseennusteeseen. Ilman valtion kuntatalouteen kohdistamia tukitoimenpiteitä tulos olisi jäämässä noin 100 milj. euroa alijäämäiseksi. Erityisesti

BRUTTOKANSANTUOTTEEN VOLYYMIN MUUTOS

Lähde: Tilastokeskus, Valtiovarainministeriö

*) 2017-2019 Tilastokeskuksen ennakkotieto,

**) 2020-2022 Valtiovarainministeriön ennuste

verotulojen merkittävä vähentyminen, sosiaali- ja terveystalouden menojen kasvu sekä joukkoliikenteen ja sivistyspalvelujen toimintatulojen väheneminen heikentävät kaupungin taloutta.

Toimintamenojen arvioidaan kaupungin tasolla kasvavan maltilliset 3,9 % vuodesta 2019. Koronapandemian aiheuttamien toimintatulojen suuren notkahduksen vuoksi toimintakatteen kas-

TUNNUSLUKUTAULUKKO	Tot 1-8 / 2020	TP 2019	TA 2020	VS 2020	TP Enn 2020
Toimintakate, milj. €	-828,5	-1 211,9	-1 279,1	-1 279,2	-1 315,7
Nettomenojen kasvu, %	1,9	2,7	5,5	5,6	8,6
Vuosikate, milj. €	108,1	90,4	112,9	112,8	88,4
Vuosikate / poistot, %	155,6	81,0	100,0	100,0	78,9
Tulos, milj. €	38,9	-20,1	-0,0	0,0	-23,4
Toiminnan ja investointien rahavirta, 5 vuotta (milj. €)	-431,1	-531,5	-495,2	-525,1	-517,2
Investoinnit (netto), milj. €	-98,3	-153,9	-192,9	-253,1	-223,2
Investointien tulo-rahoitus, %	110,0	59,0	46,1	44,6	39,6
Lainat, milj. €	827,9	794,8	900,2	900,2	913,7
Lainat, € / asukas	3 443	3 338	3 711	3 711	3 766
Verorahoituksen kasvu, %	9,4	5,9	7,0	7,0	8,0
Asukasmäärä	240 433	238 140	242 600	242 600	242 600

VUOSIKATE

88,4 milj. €

(TP Enn 2020)

LAINAMÄÄRÄ / ASUKAS

3766 €

(TP Enn 2020)

NETTOINVESTOINNIT

-223,2 milj. €

(TP Enn 2020)

vuoksi arvioidaan 8,6 %.

Toimintakate on jäämässä noin 36,5 milj. euroa vuosisuunnitelmaa heikomaksi. Suurimmat poikkeamat ovat Sosiaali- ja terveystalautakunnan (17,9 milj. euroa), Joukkoliikennelautakunnan (7,6 milj. euroa), Elinvoima- ja osaamislautakunnan (4,2 milj. euroa), Sivistys- ja kulttuurilautakunnan (2,2 milj. euroa) ja Yhdyskuntalautakunnan (2,1 milj. euroa) toimintakatteiden ylitykset.

Koronapandemian seurauksena verotulot ovat jäämässä 24 milj. euroa vuosisuunnitelmaa pienemmäksi ja valtionosuuksia on kertymässä 37 milj. euroa

vuosisuunnitelmaa enemmän. Verorahoitus on kasvamassa ennusteen mukaan 8,0 % edellisvuodesta. Ennusteseen sisältyy valtion tukitoimenpiteiden vaikutus.

Huonon taloustilanteen vuoksi tulevien vuosien talousarviovalmistelussa tulee jatkaa talouden tasapainottamistoimenpiteitä. Ratkaisevaan talouden hallinnassa on hidastaa tai jopa vähentää kaupunkilaisille järjestettävien palvelujen kustannuksia ja verorahoituksen suotuisa kehitys.

Ulkoisten nettoinvestointien määräksi arvioidaan noin 223 milj. euroa, mikä toteutuessaan alittaa valtuuston hyväksymän määrän noin 30 milj. eurolla lähinnä talonrakennushankkeiden ja maamaisuuden investointien viivästymisen vuoksi. Kaupungin lainamäärän kasvuksi arvioidaan noin 140 milj. euroa.

Erittäin epävarmojen talousnäkömyiden vuoksi vuoden 2021 talousarviovalmistelussa tulee pidättäytyä uusista menoista lisäävistä palveluista. Nykyisiä toimintoja ei pidä laajentaa, ellei rahoitusta saada kohdentamalla menoja jostain muista toiminnoista saatavilla säästöillä.

Kuntatalouden vaikeudet jatkuvat

Kuntatalouden kehitysnäkömyt ovat olleet vaikeat jo pitkään kuntien tulo- ja menokehityksen rakenteellisen epätasapainon vuoksi. Vanhusväestön määrän kasvu lisää julkisten palvelujen kysyntää ja menoja

samanaikaisesti, kun työikäisen väestön määrän pieneneminen heikentää

ansiotuloverojen veropohjaa.

Maan sisäinen muuttoliike ja syntyvyyden lasku ovat voimistaneet edellä kuvattua muutosta sekä kuntien eriytymisketä hityistä. Koronapandemia on vaikuttanut voimakkaasti kuntien tehtäväkenttään, palvelujen tarpeeseen ja kysyntään sekä kuntatalouteen. Merkittävin vaikutus koronapandemialla on ollut ja tulee olemaan lähivuosina kuntien verotuloihin.

Akuutissa kriisitilanteessa valtion tuki kunnille on ollut välttämätöntä peruspalvelujen turvaamiseksi ja koronapandemiasta aiheutuneiden muutosten tasoittamiseksi. Pidemmällä aikavälillä huomiota tulee kiinnittää rakenteellisiin uudistuksiin, joilla voidaan korjata tulo ja menokehityksen epätasapaino ja turvata peruspalvelujen yhdenvertainen saatavuus koko maassa. Kuntatalous ei kestä

Hallitus päätti vuoden 2020 neljännessä lisätalousarviossa kattavasta, noin 1,4 mrd. euron toimenpidekoko-naisuudesta, jolla helpotettiin koronapandemiasta ja siihen liittyvistä rajoitustoimista johtuvia kuntien talouden haasteita. Vuonna 2021 kuntataloutta vahvistetaan yhteensä noin 850 milj. eurolla. Koska tukipaketit ovat määräaikaista, kuntatalous pysyy hyvin kireänä vuodesta 2022 alkaen.

Työllisyystilanne edelleen vaikea

Tampereen työllisyystilanne kääntyi voimakkaaseen laskuun koronapandemian myötä. Kaupungin työttömien määrä oli pahimmillaan toukokuussa, jolloin työttömiä oli yli 23 500. Elokuussa tilanne oli

VÄKILUKU

240433

(tammi-elokuu)

VÄESTÖNMUUTOS 2020

+ 2293

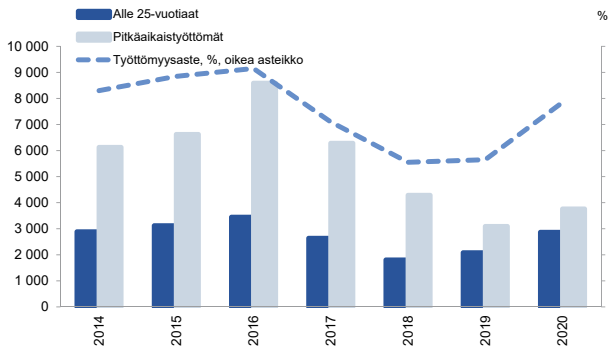
(tammi-elokuu)

TYÖTTÖMYYSASTE

15,7 %

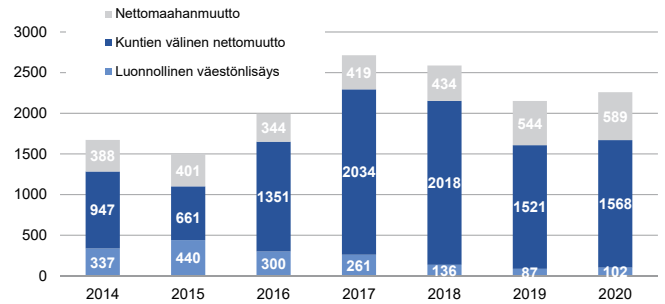
(elokuu)

TYÖTTÖMYYSASTE SEKÄ NUORTEN JA PITKÄAIKAISTYÖTTÖMIEN MÄÄRÄ TAMPEREELLA, ELOKUU

Lähde: Pirkanmaan ELY-keskus

VÄESTÖNMUUTOKSET, TAMMI-ELOKUU

Kuvion lähde: Tilastokeskus väestönmuidosten ennakkotiedot

hieman parempi, noin 18 550 työtöntä. Määrä on kuitenkin lähes 40 % suurempi edellisvuoden elokuuhun verrattuna. Alle 25-vuotiaiden työttömien määrä lisääntyi 783 henkilöllä. Pitkäaikaistyöttömien määrä on kääntynyt kasvuun ja heitä oli elokuussa 667 edellisvuotta enemmän. Ulkomaalaisten työttömien määrän kasvu taittui elokuussa, mutta oli 234 henkilöä edellisvuotta enemmän. Avoimia työpaikkoja oli elokuussa 3 131, mikä on lähes 380 työpaikkaa vähemmän kuin vuotta aikaisemmin. Myös elokuun aikana uusien avoimien työpaikkojen määrä oli edellisvuotta huomattavasti heikompi. Vaikka lomautettujen määrä on ollut toukokuusta asti laskusuuntainen, elokuun tilanteessa määrä oli vielä noin kymmenkertainen viime vuoteen verrattuna.

Koronapandemia näkyy yhä toiminnan tavoitteiden toteumisissa

Koronapandemia vaikuttaa yhä toiminnan tavoitteiden toteuttamiseen. Kesäkauden tilapäisestä elpymisestä huolimatta koronatilanne näkyy kaupungin kulttuuri-, matkailu- ja tapahtumatoiminnassa. Särkänniemi avasi huvipuiston tiukkojen rajoitusten alaisena. Huvipuiston kävijämäärät laskivat 60,2 % edelliseen vuoteen verrattuna. Tampereella yöpyneiden matkailijoiden määrä vähen-

tyi tammi-heinäkuussa 37 % edelliseen vuoteen verrattuna. Erityisesti kansainvälinen matkailu on ollut lähes kokonaan pysähdyksissä. Matkailumarkkinoinnin resursointia tullaankin kohdentamaan vuonna 2020 kotimaan matkailuun.

Koronatilanteen vaikutukset ovat näkyneet selvästi myös joukkoliikenteessä, jossa tehtiin tammi-elokuun aikana matkoja noin 33 % vähemmän kuin edellisvuonna. Koronan vaikutuksesta matkustuksen arvioidaan olevan koko loppuvuoden yli 20 % viime vuotista alhaisemmalla tasolla.

Vaikka koronatilanne on haastanut erityisesti sosiaali- ja terveyspalveluja, ovat kevään aikana ennakoitua negatiiviset vaikutukset toteutuneet elokuun tilanteessa osin odotettua lievempinä. Toisin kuin keuhkautta ennakoitiin, lastensuojelun asiakasmäärien kasvu on ollut odotettua maltillisempaa. Tamperelaisten lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvointia tukevassa Tampere Junior-ohjelmassa on jatkettu yhteisen tilannekuvan rakentamista koronapandemiasta huolimatta.

Kestävän kehityksen ja liikkumisen näkökulmasta koronapandemialla on ollut suotuisiakin vaikutuksia. Vaikutukset ovat näkyneet muun muassa energiankulutuksen vähenemisenä, sillä lämmönkulutus oli kaupungin kiinteistöissä 1.1.-31.8.2020 välisenä aikana noin 11 % pienempää vuoteen 2019 verrattu-

na. Sähkönkulutus toteutui vastaavasti noin 9 % pienempänä. Myös pyöräilymäärät ovat kasvaneet tammi-elokuun aikana 3,3 % vuoteen 2019 verrattuna. Talven 2020 suotuisat olosuhteet nostivat talvipyöräilyyn (tammi-helmikuu) määrät lähes 80 % kasvuun.

Kesäkuussa Tampereen tavoite kulttuuripääkaupungista 2026 eteni askeleen lähemmäksi. EU:n asiantuntijajärjestö hyväksyi kaupungin kuntakumppaneineen kulttuuripääkaupunkihauksen toiseen vaiheeseen 24.6.2020

Koronapandemian vaikutukset tulevat näkymään kaupungin toiminnassa ja taloudessa vielä pitkään. Haastavaan tilanteeseen pyritään osaltaan vastaamaan toteuttamalla pormestarin talousarvioehdotuksen 21.10.2019 yhteydessä esitellyä 10 kohdan toimenpideohjelmalla osana toiminnan ja talouden prosessia.

Juha Yli-Rajala
Konsernijohtaja

KAUPUNGIN TULOSLASKELMA

Ei sisällä sisäisiä eriä

Milj. euroa	Tot. 2020 1-8	TP 2019	TA 2020	VS 2020	TP 2020 Enn.	TP 2020 Enn/TP19
Toimintatulot						
Myyntitulot	135,1	223,2	219,3	222,9	208,7	-14,5
Maksutulot	55,4	103,2	97,6	98,0	91,9	-11,3
Tuet ja avustukset	17,0	31,7	25,0	28,9	33,0	1,3
Vuokratulot	49,9	73,7	72,1	72,1	73,5	-0,3
Muut toimintatulot	18,3	36,3	27,4	27,7	22,1	-14,2
Tulot yhteensä	275,8	468,1	441,3	449,6	429,2	-38,9
 Valmistus omaan käyttöön	4,5	23,8	3,6	3,6	4,3	-19,5
Toimintamenot						
Henkilöstömenot	-406,4	-626,1	-633,6	-640,1	-636,9	-10,8
Palkat ja palkkiot	-321,7	-497,9	-502,7	-509,2	-505,8	-7,8
Henkilösivukulut	-84,7	-128,2	-130,9	-130,9	-131,2	-3,0
Eläkekulut	-73,0	-112,0	-111,1	-112,4	-112,7	-0,8
Muut henkilösivukulut	-11,6	-16,2	-19,7	-18,5	-18,4	-2,2
Palvelujen ostot	-537,8	-827,6	-836,3	-839,3	-850,7	-23,1
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-38,3	-65,6	-59,6	-59,6	-62,4	3,2
Avustukset	-78,0	-115,2	-114,4	-113,6	-120,7	-5,5
Vuokramenot	-45,9	-63,9	-73,1	-72,8	-72,6	-8,7
Muut toimintamenot	-2,5	-5,4	-7,0	-6,9	-5,8	-0,4
Menot yhteensä	-1 108,7	-1 703,9	-1 724,0	-1 732,3	-1 749,2	-45,3
Toimintakate	-828,5	-1 211,9	-1 279,1	-1 279,2	-1 315,7	-103,8
 Verotulot	677,2	974,6	1 039,5	1 039,5	1 015,8	41,3
Valtionosuudet	242,2	302,0	326,1	326,1	363,2	61,3
Rahoitustulot ja -menot	17,2	25,7	26,4	26,4	25,0	-0,7
Vuosikate	108,1	90,4	112,9	112,8	88,4	-1,9
 Suunnitelmapoistot	-69,5	-111,5	-112,9	-112,8	-112,1	-0,5
Satunnaiset erät	0,3	1,0	0,0	0,0	0,3	-0,8
Tilikauden tulos	38,9	-20,1	-0,0	0,0	-23,4	-3,2

Tuloslaskelman toteuma ja tilinpäätösennuste

Kaupungin tammi-elokuun ulkoinen tulos oli 38,9 milj. euroa ylijäämäinen. Tulokseen sisältyy satunnaisia tuottoja 0,3 milj. euroa. Edellisen vuoden vastaavan ajanjakson tulos oli 19,6 milj. euroa alijäämäinen, mistä satunnaisten tuottojen

osuus oli 1,0 milj. euroa. Ilman satunnaisia eriä tammi-elokuun tulos oli 59,2 milj. euroa vertailujaksoa parempi pääasiassa verotulojen ja valtionosuuksien kasvun vuoksi. Toimintakate heikkeni tammi-elokuussa 15,6 milj. euroa eli 1,9 prosenttia.

Tilikauden -23,4 milj. euron tuloksenuste on 3,2 milj. euroa edellisvuotta heikompi. Vuosisuunnitelmaan nähden tilinpäätösennuste toteutuu 23,4 milj. euroa heikompana. Koronaepidemian vaikutukset ennusteeseen on arvioitu koko vuoden osalta raportointihetkellä käytettävissä olleisiin tietoihin perustuen

NETTOMENOJEN
KASVUENNUSTE

8,6 %

(TP ENN 20 / TP 19)

VERORAHOITUS

8,6 %

(TP Enn 20/ TP 19)

sisältäen myös valtion tukitoimenpiteet.

Toimintakate-ennuste -1 315,7 milj. euroa ylittää vuosisuunnitelman 36,5 milj. eurolla. Toimintatulojen ennuste on 20,3 milj. euroa budjetoitua heikompi, mikä johtuu suurelta osin koronan aiheuttamista tulomenetyksistä mm. joukkoliikenteessä, kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluissa sekä varhaiskasvatuksessa. Toimintamenojen arvioidaan toteutuvan koko kaupungin tasolla 16,2 milj. euroa vuosisuunnitelmaa suurempana. Suurimmat menojen ylitykset ovat sosiaali- ja terveystaloudessa. Toimintakate-ennuste on 103,8 milj. euroa edellisvuotta heikompi. Toimintakate eli nettomenojen ennustetaan kasvavan edellisvuodesta 8,6 prosenttia. Koronaepidemian aiheuttamat toimintatuottojen menetykset sekä maanmyyntivoittojen ja maankäyttösopimuskorvausten pieneminen edellisvuodesta vaikuttavat merkittävästi nettomenojen kasvuun. Toimintamenojen kasvuennuste on 3,9

” Toimintatuottojen aleneminen vaikuttaa merkittävästi nettomenojen kasvuun. Toimintamenojen kasvuennuste on 3,9 %”

prosenttia. Vuosisuunnitelma mahdollistaisi 5,6 prosentin nettomenojen kasvun. Vuonna 2019 nettomenojen kasvu oli 2,7 prosenttia.

Ulkoiset nettomenot eivät ole kaikilta osin vertailukelpoisia edelliseen vuoteen nähden organisaatiomuutosten vuoksi. Tampereen Infra liikelaitoksen yhtiöittäminen 1.1.2020 vaikuttaa vertailukelpoisuuteen tiliryhmien välillä.

Merkittävimmät ylityksenennusteet vuosisuunnitelmaan nähden ovat Sosiaali- ja terveystaloudellisten, Kaupunkiympäristön sekä Elinvoiman ja kilpailukyyn palvelualueilla. Asukaskohtainen toimintakate-ennuste on 5 423 euroa (2019: 5 089 euroa). Asukaskohtaista kasvua edellisvuoteen nähden ennustetaan 6,6 prosenttia, mikä on nettomenojen kasvunustetta maltillisempi.

Verorahoitus on kasvamassa ennusteen mukaan 102,5 milj. euroa (8,0 %) edellisvuodesta. Ennusteeseen sisältyy koronaepidemian aiheuttamaa epävarmuutta. Verorahoituksen ennustetaan toteutuvan 13,5 milj. euroa budjetoitua suurempana. Verorahoitusennuste sisältää 50,0 milj. euron arvion valtion tukitoimenpiteiden vaikutuksista. Raportin laatimisen jälkeen hallituksen budjettiriihestä tulleiden tietojen mukaan valtion toimenpiteiden vaikutusten kokonaissumma kuluvalle vuodelle nousee noin 63,2 milj. euroon. Verotuloja arvioidaan kertyvän yhteensä 1 015,8 milj. euroa, mikä on 41,3 milj. euroa (4,2 prosenttia) enemmän kuin vuonna 2019. Kasvu johtuu osaltaan tuloveroprosentin korotuksesta 19,75 prosentista 20,25 prosenttiin. Vuosisuunnitelmaan nähden verotulojen arvioidaan alittuvan 23,7 milj. eurolla, mikä johtuu koronaepidemian vaikutuksista. Valtionosuuksia arvioidaan saatavan 363,2 milj. euroa, mikä on 61,3 milj. euroa (20,3 %) edellisvuotta enemmän. Valtionosuusennuste on 37,1 milj. euroa vuosisuunnitelmaa parempi. Hallituksen budjettiriihessä syyskuussa päätetyn

” Vuosikatteen ennuste on 88,4 milj. euroa, mikä kattaa ennustetut suunnitelmapoistot 79 prosenttisesti”

kuntapaketin vaikutukset eivät vielä sisälly valtionosuusennusteeseen.

Rahoituserien 25,0 milj. euron tilinpäätösennuste on 0,7 milj. euroa edellisvuotta ja 1,4 milj. euroa vuosisuunnitelmaa heikompi, mikä johtuu pääosin korkokulujen ja muiden rahoituskulujen kasvusta. Tuottojen osuuksista konserniyhteisössä ennustetaan toteutuvan 2,3 milj. euroa vuosisuunnitelmaa heikommin koronaepidemian vaikutusten vuoksi.

Vuosikate-ennuste 88,4 milj. euroa kattaa ennustetuista suunnitelmapoistoista 79 prosenttia. Kaupungin tulorahoitus on alijäämäinen suhteessa investointitasoon. Vuoden 2019 tilinpäätöksen taso oli 81 prosenttia. Poistojen ja arvonalentumisten 112,1 milj. euron ennuste on 0,5 milj. euroa (0,5 %) edellistä vuotta suurempi. Poistotasoon vaikuttaa kaupungin korkea investointitaso. Vuosisuunnitelmaan nähden poistojen ennustetaan toteutuvan 0,8 milj. euroa suunniteltua pienempänä.

Satunnaisesti eriin on kirjattu 0,3 milj. euron tuotto Tampereen Infra Liikelaitoksen liiketoiminnan myynnistä Tampereen Infra Oy:lle.

Tuotot

Kaupungin toimintatuottojen toteuma tammi-elokuussa oli 275,8 milj. euroa ja koko vuoden ennuste on 429,2 milj. euroa. Ennuste on 20,3 milj. euroa vuosisuunnitelmaa heikompi, mihin vaikuttaa koronaepidemiasta aiheutuvat tulonmenetykset ja pysyvien vastaavien myyntivoittojen toteutuminen suunniteltua pienempinä. Edelliseen vuoteen verrattuna toimintatuottojen ennustetaan laskevan 38,9 milj. eurolla. Organisaatiomuutok-

TUNNUSLUKUTAULUKKO

Tuloslaskelman tunnusluvut	Tot 1-8 / 2020	TP 2019	TP Enn 2020
Toimintatuotot / Toimintakulut, %	25	28	25
Vuosikate / Suunnitelmapoistot, %	156	81	79
Vuosikate, euroa / asukas	449	379	365
Asukasmäärä	240 433	238 140	242 600

set vaikuttavat yksittäisen erien vertailukelpoisuuteen edelliseen vuoteen nähden. Muutoksilla ei ole vaikutusta toimintakatteen vertailukelpoisuuteen.

Myyntituottojen tilinpäätösennuste alittaa vuosisuunnitelman 14,2 milj. eurolla. Alitus kohdistuu pääosin Kaupunkiympäristön palvelualueelle. Merkittävimpänä syynä on koronaepidemian aiheuttamat tulonmenetykset joukkoliikenteessä. Edelliseen vuoteen verrattuna kaupungin myyntituottojen ennustetaan laskevan 14,5 milj. eurolla.

Maksutuottojen ennuste alittaa vuosisuunnitelman 6,1 milj. eurolla. Pääosa alituksesta kohdistuu sivistyspalvelujen palvelualueelle ja merkittävimpänä syynä on koronaepidemian aiheuttamat tulonmenetykset. Vuoteen 2019 verrattuna ennuste on 11,3 milj. euroa alaisempi.

Tuet ja avustukset ylittävät ennusteen mukaan vuosisuunnitelman 4,1 milj. eurolla, mikä aiheutuu pääosin valtion koronatuesta joukkoliikenteen tulomenetysten kattamiseksi. Ennuste 1,3 milj. euroa suurempi kuin edellisen vuoden toteuma.

Vuokratuottojen ennuste on 1,4 milj. euroa vuosisuunnitelmaa suurempi. Vuoteen 2019 nähden vuokratuottojen

ennustetaan laskevan 0,3 milj. euroa.

Muiden toimintatuottojen ennustetaan alittavan vuosisuunnitelman 5,6 milj. eurolla. Vuoteen 2019 nähden muiden toimintatuottojen ennustetaan laskevan 14,2 milj. euroa, mikä johtuu pääosin pysyvien vastaavien myyntivoittojen alenemisesta.

Kulut

Toimintakulujen toteuma tammi-elokuussa oli 1 104,3 milj. euroa ja koko vuoden ennuste 1 744,9 milj. euroa. Ennuste ylittää vuosisuunnitelman 16,2 milj. eurolla. Edelliseen vuoteen verrattuna toimintakulujen ennustetaan kasvavan 64,8 milj. euroa eli 3,9 prosenttia. Organisaatiomuutokset vaikuttavat yksittäisen erien vertailukelpoisuuteen edelliseen vuoteen nähden. Muutoksilla ei ole vaikutusta toimintakatteen vertailukelpoisuuteen.

Henkilöstömenojen ennuste alittaa vuosisuunnitelman 3,2 milj. eurolla. Edelliseen vuoteen nähden vertailukelpoisten henkilöstömenojen ennustetaan kasvavan 28,8 milj. euroa (4,7 %). Vertailukelpoisuuslaskelmassa on eliminoitu organisaatiomuutosten vaikutus ja huomioitu kunta-alan palkkaratkaisuennusteen vai-

kutukset. Henkilöstömenojen tarkempi analyysi löytyy kohdasta Henkilöstö.

Materiaali- ja palveluostojen ennuste ylittää vuosisuunnitelman 14,2 milj. eurolla. Ylitys kohdistuu pääosin asiakaspalvelujen ostoihin sosiaali- ja terveyspalveluissa. Edelliseen vuoteen nähden ennuste on 19,9 milj. euroa suurempi. Organisaatiomuutokset vaikuttavat osin tilikausien vertailukelpoisuuteen. Palvelujen ostot ja Aineet, tarvikkeet ja tavarat -tiliryhmien analysointi löytyy kohdasta Hankinnat.

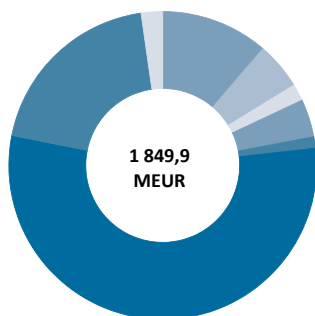
Avustuskulujen ennustetaan ylittävän vuosisuunnitelman 7,2 milj. eurolla. Merkittävin ylitys on Työllisyyspalvelujen työmarkkinatuen kuntaosuuden 7,8 milj. euron ylitysennuste aktivointiasteen pienemmen vuoksi. Edelliseen vuoteen nähden avustusten ennuste on 5,5 milj. euroa suurempi.

Vuokratulujen ennustetaan alittavan vuosisuunnitelman 0,2 milj. eurolla. Edelliseen vuoteen nähden ulkoisten vuokratulujen ennustetaan kuitenkin kasvavan 8,7 milj. eurolla pääosin toisen asteen koulutuksen (Tredu) 13,7 milj. euron kasvun ja Kiinteistöt, tilat ja asuntopoliittikka -palveluryhmän (kitia) 6,0 milj. euron vähentymisen vuoksi. Taustalla on Tredun tilojen siirtyminen pois kitian vastuulta tämän vuoden alusta. Tilat vuokrataan nyt suoraan Tredu Kiinteistöt Oy:ltä.

Muiden toimintakulujen ennustetaan toteutuvan 1,1 milj. euroa budjettoitua pienempänä. Edelliseen vuoteen nähden ennuste on 0,4 milj. euroa suurempi.

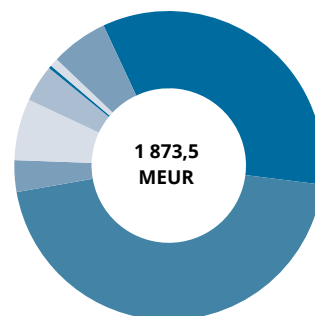
TUOTOT

- Myyntituotot 208,7 ME, 11 %
- Maksutuotot 91,9 ME, 5 %
- Tuet ja avustukset 33,0 ME, 2 %
- Vuokratuotot 73,5 ME, 4 %
- Muut toimintatuotot 22,1 ME, 1 %
- Verotulot 1015,8 ME, 55 %
- Valtionosuudet 363,2 ME, 20 %
- Rahoitustuotot 341,6 ME, 2 %

KULUT

- Henkilöstökulut 635,6 ME, 34 %
- Palvelujen ostot 848,2 ME, 45 %
- Aineet, tarvikkeet ja tavarat 62,0 ME, 3 %
- Avustukset 120,7 ME, 6 %
- Vuokratulot 72,6 ME, 4 %
- Muut toimintakulut 5,8 ME, 0,3 %
- Rahoituskulut 16,6 ME, 1 %
- Poistot ja arvonalentumiset 112,1 ME, 6 %

Kuluista on vähennetty Valmistus omaan käyttöön -erän kautta tehdyt oikaisut

Verotulot

Milj. euroa	Tot 1-8 / 2020	TP 2019	VS 2020	TP Enn 2020	TP Enn 20 / TP 19	%
Kunnallisvero	561,7	808,9	865,0	842,5	33,6	4,1
Yhteisövero	56,5	77,3	82,0	84,7	7,4	9,6
Kiinteistövero	59,1	88,4	92,5	88,7	0,3	0,3
Yhteensä	677,2	974,6	1039,5	1015,8	41,3	4,2

Verotulojen toteuma ja tilinpäätösennuste

Tilikauden 2020 verotulojen kokonaiskertymäksi arvioidaan 1015,8 milj. euroa, mikä on 23,7 milj. euroa vuosisuunnitelmaa vähemmän.

Verotuloarvioon sisältyy koronapandemiasta johtuvaa poikkeuksellista epävarmuutta. Verotulojen kertymäarvio pohjautuu Kuntaliiton kuntakohtaiseen veroennustekehikkoon syyskuun alusta 2020.

Koronapandemiasta johtuvia verojen maksulykkäyksiä korvataan tilapäisesti kunnille valtionosuusjärjestelmän kautta vuonna 2020 ja peritään takaisin vuonna 2021. Koko maan arvio on laskenut alkuvuoden 547 milj. eurosta 118 milj. euroon. Tampereen osuus 118 milj. euron korvauksesta on noin 5 milj. euroa. Laskennallinen korvaus jakautuu karkeasti 4 milj. euroa kunnallisvero, 0,4 milj. yhteisövero ja 1,0 milj. euroa kiinteistövero.

Kunnallisverotuloja arvioidaan kertyvän vain noin 33,6 milj. euroa (4,1 %) edellisvuotta enemmän huolimatta kunnallisveron 0,5 %-yksikön korotuksesta.

Kunnallisverotulojen arvioidaan jäävän 22,5 milj. euroa talousarviosta.

Koko maassa kunnallisveroja on tilitetty kunnille tammi-elokuussa 1 prosenttia edellisvuotta enemmän, Tampereella kasvua oli 4,1 prosenttia. Koronavirusepidemian vaikutuksesta kunnallisverojen vuoden 2020 tilityksenuste on laskenut koko maassa 720 milj. euroa vuoden 2019 lopun ennusteeseen nähden. Vero vuoden 2020 kunnallisveron ennakointia kaupunki on saanut tammi-elokuussa yhteensä 499,8 milj. euroa, mikä on 5,6 prosenttia edellisvuotta enemmän.

Yhteisöveron tuoton arvioidaan kasvavan edellisvuodesta 7,4 milj. euroa (9,6 %). Kasvua selittää valtion neljänneksen lisätalousarvion päätös kuntien yhteisöveron jako-osuuden korotuksesta 10 prosenttiyksiköllä koronavirusepidemian aiheuttamien negatiivisten talousvaikeutusten kompensoimiseksi.

Valtion budjettiriihessä päätettiin tilapäisen jako-osuuden korotuksen jatkamisesta vuonna 2021. Yhteisöverotuloja arvioidaan kertyvän hieman talousarviota enemmän.

Kiinteistöverotuloja on kertymässä Kuntaliiton kehikon mukaan vajaa 89 milj. euroa. Kiinteistöveron arvioidaan jäävän hieman talousarviosta. Vielä vuonna 2019 kiinteistöverotilitykset jaksottuivat pääosin syys-lokakuulle, Vuodesta 2020 lähtien kiinteistöverotulot jaksottuvat pääosin heinä-lokakuulle kiinteistöverotuksen tultua joustavan verotuksen valmistumisen piiriin. Aiemmin pääosa tuloista tilittyivät kunnille syys-lokakuussa.

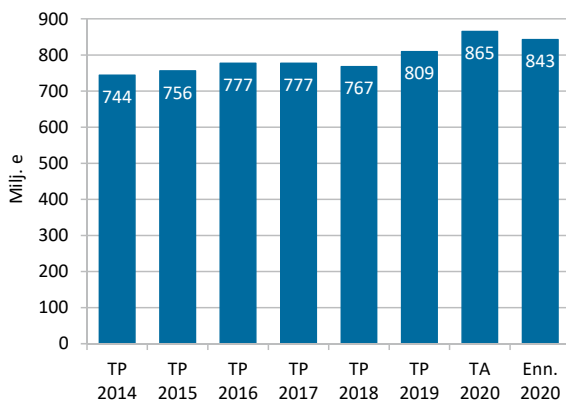
Elokuun loppuun mennessä verotuloja on tilitetty yhteensä 684 milj. euroa, mikä on 64,8 milj. euroa edellisen vuoden vastaavaa ajankohtaa enemmän. Verotulokertymien vertailua ja arviointia kuukausitasolla haastaa koronatilanteen lisäksi verotuksen joustavaan valmistumiseen siirtyminen asteittain, mikä muuttaa verotulojen tilitysjakoja. Lisäksi vertailua vuoteen 2019 vaikeuttaa vuoden 2019 tulorekisteriongelmat. Verotulot on jaksotettu Tampereella kirjanpitoon tasaisesti kuukausille tilinpäätösennusteen mukaan.

KUNNALLISVERON MAKSUPERUSTEISET TILITYKSET

Milj. euroa	2018	2019	2020
Tammikuu	73,7	75,3	82,2
Helmikuu	83,8	81,4	80,2
Maaliskuu	69,0	66,8	71,5
Huhtikuu	72,8	70,8	72,4
Toukokuu	76,3	78,5	75,8
Kesäkuu	68,8	66,7	69,6
Heinäkuu	78,6	71,0	78,1
Elokuu	69,1	50,0	53,6
Syyskuu	65,6	37,4	
Lokakuu	65,8	64,6	
Marraskuu	48,9	72,2	
Joulukuu	-5,0	74,3	
Koko vuosi	767,4	808,9	842,5
Kumulat. 1-8	592,1	560,4	583,3

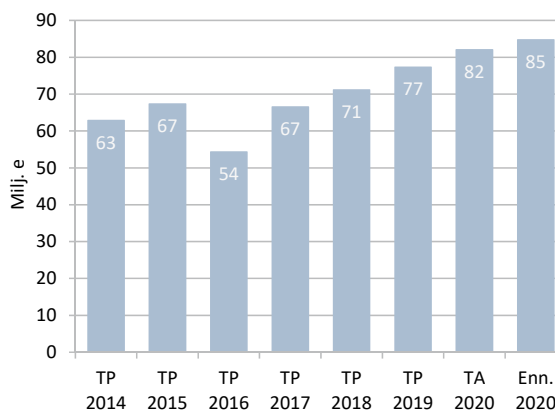
KUNNALLISVERON KEHITYS

YHTEISÖVERON MAKSUPERUSTEISET TILITYKSET

Milj. euroa	2018	2019	2020
Tammikuu	6,4	7,0	7,9
Helmikuu	11,8	13,7	14,0
Maaliskuu	5,5	6,1	5,7
Huhtikuu	5,3	5,5	4,5
Toukokuu	4,4	5,9	5,7
Kesäkuu	4,0	5,7	4,5
Heinäkuu	7,0	5,8	15,4
Elokuu	4,8	5,9	6,1
Syyskuu	5,3	5,2	
Lokakuu	6,6	4,8	
Marraskuu	3,9	5,3	
Joulukuu	6,1	6,3	
Koko vuosi	71,1	77,3	84,7
Kumulat. 1-8	49,2	55,7	63,9

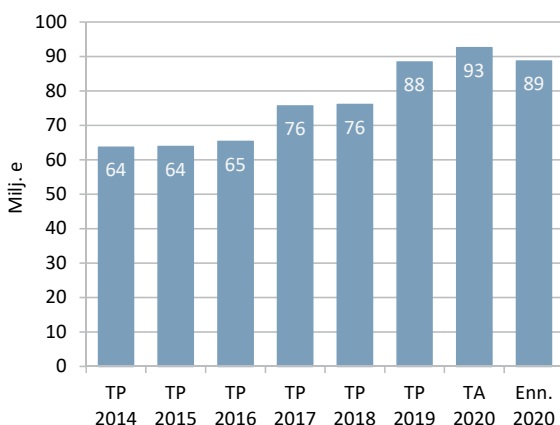
YHTEISÖVERON KEHITYS

KIINTEISTÖVERON MAKSUPERUSTEISET TILITYKSET

Milj. euroa	2018	2019	2020
Tammikuu	0,1	0,2	0,5
Helmikuu	0,1	0,1	0,3
Maaliskuu	0,1	0,3	0,6
Huhtikuu	0,5	0,8	0,7
Toukokuu	0,2	0,3	0,4
Kesäkuu	0,2	0,1	0,6
Heinäkuu	0,3	0,3	21,3
Elokuu	0,8	1,0	12,3
Syyskuu	36,4	42,7	
Lokakuu	34,1	40,5	
Marraskuu	2,5	1,5	
Joulukuu	0,6	0,7	
Koko vuosi	76,0	88,4	88,7
Kumulat. 1-8	2,4	3,0	36,7

KIINTEISTÖVERON KEHITYS

Valtionosuudet

Milj. euroa	Tot 1-8 / 2020	TP 2019	VS 2020	TP Enn 2020	TP Enn 20 / TP 19	%
Peruspalvelujen valtionosuus	129,8	160,2	166,8	194,8	34,6	21,6
Veromenetysten kompensatio	67,3	82,3	96,7	101,0	18,7	22,7
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	45,0	59,5	62,6	67,5	8,0	13,4
Yhteensä	242,2	302,0	326,1	363,2	61,3	20,3

Valtionosuuksien toteuma ja tilinpäätösennuste

Valtionosuuksia ennustetaan saatavan 363,2 milj. euroa eli 37,1 milj. euroa (20,3 %) enemmän kuin vuonna 2019. Ennusteen laadinnan jälkeen valtion budjetti-riihessä syyskuun puolivälissä päätettiin kuntien tukemisesta valtionosuusjärjestelmän kautta 400 milj. eurolla. Tampereen osuus on noin 16,5 milj. euroa. Tätä ei ole otettu huomioon euromääräisessä ennusteessa.

Peruspalvelujen valtionosuutta ennustetaan saatavan 28,0 milj. euroa vuosisuunnitelmaa enemmän. Euro-määräisessä ennusteessa ei ole otettu huomioon em. 16,5 milj. euron lisäystä. Ennusteessa on Kuntaliitolta 3.9.2020 saatujen tietojen mukaisesti huomioitu

kiky-vähennyksen poistuminen syys-joulukuulta noin 3,3 milj. euroa, josta ei ole päätöstä.

Ennusteessa on huomioitu valtion 4. lisätalousarvion tukipaketti kunnille, josta Tampereen osuus on noin 29,9 milj. euroa. Muita vuoden aikana päätettyjä muutoksia on huomioitu vajaan 1,8 milj. euron verran.

Ilman valtion tukipaketteja ja muita muutoksia peruspalvelujen valtionosuus jäisi noin 8 milj. euroa budjetoidusta. Poikkeama johtuu pääosin sairastavuuskertoimen muutoksesta. Sairastavuuskertoimen osatekijöiden painoista ja niiden kustannustekijöiden painokertoimista säädetään viiden vuoden välein. Muutoksen vaikutusta ei ehditty ottaa huomioon talousarvion valmistelussa

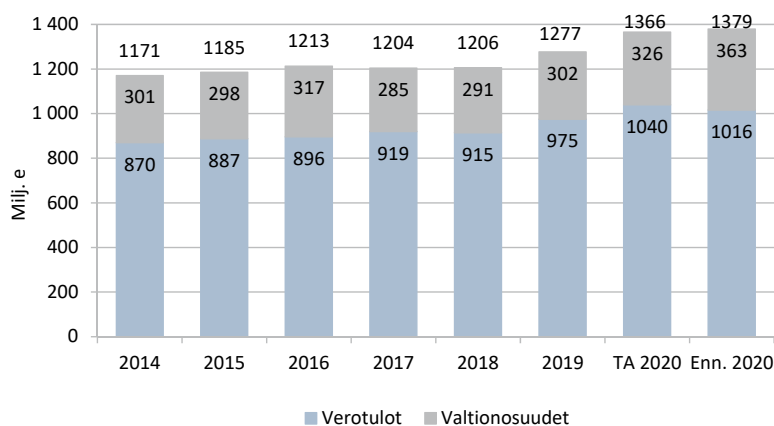
loppuvuonna 2019.

Veromenetysten kompensatio erotettiin peruspalvelujen valtionosuu-desta vuodelle 2020. Verovähennyksistä ja muista valtion päättämistä veroperus-temuutoksista johtuva kunnallisverotu-lojen menetys kompensoidaan nykyisin kunnille valtionosuuden yhteydessä. Vuodesta 2010 lähtien Tampereelle ker-tyneet verotulomenetysten kompensaa-tiot ovat vuonna 2020 ilman koronakor-vausta noin 95,8 milj. euroa (2019: 82,3 milj. e). Kokonaisennusteessa on huo-mioitu valtionosuuspäätökset verojen maksulykkäyksiin liittyvästä tilapäisestä korvausmenettelystä kunnille. Keväi-sen päätöksen arvio 547 milj. euroa on päivitetty 118 milj. euroksi. Tampereelle korvaus on noin 5,1 milj. euroa (aiemmin 23,9 milj. euroa). Kyseessä ei ole lopullinen tulo kunnille, vaan summa vähenne-tään vuoden 2021 valtionosuuksista.

Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuuksia ennustetaan saatavan 4,9 milj. euroa vuosisuunnitelmaa enemmän. Ammatillisen koulutuksen valtionosuuksien ennuste on vajaa 6,2 milj. euroa vuosisuunnitelmaa suurempi. Muita valtionosuuksia taas saadaan arvioitua vähemmän.

Ammatilliseen koulutukseen myönnet-tiin lisärahoitusta opetukseen ja ohjauk-seen sekä opetuksen tukitoimiin 3,8 milj. euroa. Rahoitusta käytetään Tredussa vuosina 2020-2022.

VERORAHOITUKSEN KEHITYS

Henkilöstö

Henkilöstömenot (milj. euroa)	Tot 1-8 / 2020	TP 2019	VS 2020	TP Enn 2020	TP Enn 20 / VS 20
Palkat ja palkkiot	-321,7	-497,9	-509,2	-505,8	3,4
Henkilösivukulut					
Eläkekulut	-73,0	-112,0	-112,4	-112,7	-0,3
Muut henkilösivukulut	-11,6	-16,2	-18,5	-18,4	0,1
Yhteensä	-406,4	-626,1	-640,1	-636,9	3,1

Vertailukelpoiset henkilöstömenot (milj. euroa)	TP 2019	TP Enn. 2020	TP Enn. 20 / TP 19	%
Henkilöstömenot yhteensä	-608,2	-636,9	-28,8	4,7 %

Henkilöstömenot ja palkalliset henkilötyövuodet

Henkilöstömenot olivat elokuun lopussa 406,4 milj. euroa. Taloudellisiin syihin perustuvien palkattomien vapaiden (7 010 henkilötyöpäivää) palkka- ja sivukuluja vähentävä vaikutus oli tammi-elokuussa 0,6 milj. euroa.

Tammi-elokuussa 2020 palkallisten henkilötyövuosien määrä oli 8 339 henkilötyövuotta. Palkalliset henkilötyövuodet

det kuvaavat sitä panosta, josta kaupungille aiheutuu henkilöstömenoja. Määrä on 162 henkilötyövuotta pienempi kuin edellisenä vuonna. Vakinaisen henkilöstön palkalliset henkilötyövuodet vähenivät 102 henkilötyövuodella (-1,6 %) vuoden 2019 vastaavaan ajankohtaan nähden. Sijaishenkilöstön henkilötyövuodet vähenivät 14 henkilötyövuodella

(-1,3 %) ja muun määräaikaisen henkilöstön henkilötyövuodet 3 henkilötyövuodella (-0,4 %). Palkkatuetun henkilöstön henkilötyövuosien määrä väheni 42 henkilötyövuotta (-24,0 %).

Henkilöstömenojen tilinpäätösnuste on 636,9, milj. euroa, mikä alittaa vuosisuunnitelman 3,1 milj. euroa. Ennusteessa on arvioitu kunta-alan palkka-

Palkalliset henkilötyövuodet	Tot 1-8 / 2020	TP 2019	VS 2020	TP Enn 2020	TP Enn 20 / VS 20
Sosiaali- ja terveystalouden palvelualue	3073	4354	4529	4563	34
Sosiaali- ja terveystaloutenkunta	3073	4354	4529	4563	34
Sivistyspalvelujen palvelualue	2980	4575	4621	4645	24
Sivistys- ja kulttuurilautakunta	2980	4575	4621	4645	24
Elinvoiman ja kilpailukykyyn palvelualue	1090	1678	1684	1635	-49
Elinvoima- ja osaamislautakunta	1062	1638	1633	1588	-46
Asunto- ja kiinteistölahtakunta	28	40	51	47	-4
Kaupunkiympäristön palvelualue	210	312	339	316	-22
Yhdyskuntalautakunta	195	291	316	294	-22
Joukkoliikennelautakunta	15	22	23	23	0
Konsernihallinto	204	345	323	311	-11
Liikelaikokset	348	881	513	513	0
Tampereen Infra	0	376	0	0	0
Tampereen Kaupunkiliikenne	244	370	357	357	0
Tampereen Vesi	104	135	156	156	0
Pirkanmaan pelastuslaitos	434	646	646	646	0
Yhteensä	8 339	12 792	12 654	12 628	-25

Vertailukelpoiset henkilötövuodet	TP 2019	TP Enn 2020	TP Enn 20 / TP 19	%
Henkilötövuodet yhteensä	12 415	12 628	213	1,7

ratkaisun vaikutuksen olevan n. 11,6 milj. euroa. Palkallisten henkilötövuosien ennuste vuodelle 2020 on 12 628 henkilötövuotta, josta palkkatuetun henkilöstön osuus on 170 henkilötövuotta. Ennuste alittaa vuosisuunnitelman 25 henkilötövuotta. Henkilötövuosien ennustetaan vähenevän 162:lla (-1,3 %) vuoteen 2019 nähden.

Vertailukelpoisten henkilöstömenojen ennustetaan kuitenkin kasvavan 28,8 milj. euroa (4,7 %) edellisvuodesta. Kasvua selittävät kunta-alan palkkaratkaisun arvioidun vaikutuksen lisäksi muun muassa sivukulujen kasvu, Tampereen Infra liikelaitoksen yhtiöittäminen sekä Tredun lisäresursointi, joiden arvioitu yhteisvaikutus on noin 6,1 milj. euroa. Henkilötövuosien vertailukelpoinen kasvu edellisvuoteen verrattuna on ennusteen mukaan 213 henkilötövuotta (1,7 %), mikä lisää henkilöstömenoja noin 10,0 milj. euroa. Vertailukelpoisuuslaskelmassa on eliminoitu organisaatiomuutosten ja huomioitu kunta-alan palkkaratkaisujen ennusteen vaikutukset.

Merkittävimmät muutokset vuosisuunnitelmiin nähden

Elinvoima- ja osaamislautakunnan osalta henkilöstömenojen ennustetaan ylittävän vuosisuunnitelmaa 0,4 milj. eurolla. Palkallisten henkilötövuosien ennuste alittaa vuosisuunnitelman 46 henkilötövuodella pääosin palkkatukityöllistettävien määrän vähenemisen vuoksi.

Ammatillisen koulutuksen henkilöstömenojen ennustetaan toteutuvan 1,8 milj. euroa budjetoitua korkeampina. Valtionosuutta saadaan myönnetty lisärahoitus huomioiden yhteensä 3,6 milj.

euroa arvioitua enemmän. Saadun lisärahoituksen kriteerinä on sen kohdentamisen opetuksen ja opetuksen tukitoimien resursointiin. Tämän johdosta myös henkilötövuodet toteutuvat 30 henkilötövuotta suunniteltua korkeampina.

Vetovoima- ja edunvalvonta -palveluryhmässä henkilöstömenojen ennuste ylittää suunnitellun 0,1 milj. eurolla. Ylitys kohdistuu Vetovoimainen elämäys-kaupunki -kehitysohjelmaan ja aiheutuu kulttuuripääkaupunkihauksen jatkovaiheen kustannuksista.

Työllisyys- ja kasvupalveluissa henkilöstömenojen ennustetaan toteutuvan 1,7 milj. euroa ja palkallisten henkilötövuosien 73 henkilötövuotta suunniteltua pienempinä. Palkkatukityöllistettävien määrä vähenee Covid-19 epidemian rajaamana. Tämä pienentää palkkatukityöllistettävien palkkauskustannuksia 1,6 milj. euroa ja valtion palkkatukia 0,7 milj. euroa. Uusien työsuhteiden alkamista on siirretty tuonnemmaksi ja tästä aiheutuva palkkauskustannusten säästö on 0,3 milj. euroa.

Lukiokoulutuksen osalta henkilöstömenojen ennustetaan ylittävän vuosisuunnitelmaa 0,2 milj. eurolla.

Sivistys- ja kulttuurilautakunnan henkilöstömenojen ennustetaan toteutuvan yhteensä 1,0 milj. euroa vuosisuunnitelmaa pienempinä. Varhaiskasvatuksen henkilöstömenojen säästö aiheutuu korona-tilanteen vuoksi pienentyneistä sijaiskustannuksista ja lisääntyneistä palkkatomista vapaista. Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluissa henkilöstömenot ovat toteutuneet suunniteltua pienempinä koronan aiheuttamista laitosten sulusta ja sen myötä sijaisten ja muun määrälläisen henkilöstön vähentämisestä,

rekrytointiivieestä sekä ilta- ja viikonloppuisista. Palkallisten henkilötövuosien ennuste ylittää vuosisuunnitelman 24 henkilötövuotta pääosin perusopetuksen oppilashuoltoon ja tukeen tarvittavien lisäresurssien vuoksi, mikä on rahoitettu valtion erityisavustuksilla.

Sosiaali- ja terveyslautakunnan henkilöstömenojen arvioidaan toteutuvan 1,5 milj. euroa vuosisuunnitelmaa alhaisempina vastaanottopalvelujen, psykososiaalisen tuen palvelujen ja ikäihmisten palvelujen rekrytointihaasteiden vuoksi. Työvoimavajetta on korvattu työvoiman vuokrauksella. Palkallisten henkilötövuosien ennuste ylittää vuosisuunnitelman 34 henkilötövuotta pääosin koronapandemian aiheuttaman lisäresurssi- ja sijaistarpeen sekä oman tuotannon tehostettuun perhetyöhön kohdennettujen henkilöstöresurssien vuoksi.

Asunto- ja kiinteistölahtakunnan henkilöstömenojen ennustetaan toteutuvan vuosisuunnitelman mukaisesti. Palkallisten henkilötövuosien ennustetaan alittavan vuosisuunnitelmaa 4:llä henkilötövuodella.

Joukkoliikennelahtakunnan henkilöstömenojen ja palkallisten henkilötövuosien ennustetaan toteutuvan vuosisuunnitelman mukaisesti.

Yhdyskuntalahtakunnan henkilöstömenojen ennustetaan toteutuvan 0,25 milj. euroa ja palkallisten henkilötövuosien 22 henkilötövuotta vuosisuunnitelmaa alemmina.

Konsernihallinnon osalta henkilöstömenojen ennustetaan toteutuvan 0,7 milj. euroa ja palkallisten henkilötövuosien 11 henkilötövuotta vuosisuunnitelmaa pienempinä.

Pirkanmaan pelastuslaitoksen henkilöstömenojen sekä palkallisten henkilötyövuosien ennuste on vuosisuunnitelman mukainen.

Tampereen Kaupunkiliikenne Liikelaitoksen henkilöstömenojen ennustetaan toteutuvan 0,1 milj. euroa vuosisuunnitelman pienempinä ja palkallisten henkilötyövuosien vuosisuunnitelman mukaisina.

Tampereen Vesi liikelaitoksen henkilöstömenojen ja palkallisten henkilötyövuosien ennustetaan toteutuvan muutetun vuosisuunnitelman mukaisena.

Työvoimakustannukset

Työvoimakustannukset saadaan laske-
malla yhteen kaupungin oman henkilös-
tön henkilöstömenot sekä vuokratyövoi-
man käytöstä aiheutuneet kustannukset.

Työvoimakustannusten tilinpäätös-
nuste on 640,7 milj. euroa, mikä alittaa
vuosisuunnitelman 2,1 milj. eurolla. Hen-
kilöstömenot alittavat vuosisuunnitelman
3,1 milj. euroa. Työvoimanvuokrausme-
nojen ennuste ylittää vuosisuunnitelman
1,0 milj. eurolla.

Työvoimakustannukset (milj. euroa)	TP 2019	VS 2020	TP Enn 2020	TP Enn 20 / VS 20
Sosiaali- ja terveystalouden palvelualue	-213,2	-228,4	-228,0	0,4
Sosiaali- ja terveystaloutenkunta	-213,2	-228,4	-228,0	0,4
Sivistystalouden palvelualue	-202,4	-210,8	-209,8	1,0
Sivistys- ja kulttuurilautakunta	-202,4	-210,8	-209,8	1,0
Elinvoiman ja kilpailukykyyn palvelualue	-92,2	-95,2	-95,6	-0,4
Elinvoima- ja osaamislautakunta	-88,7	-91,0	-91,4	-0,4
Asunto- ja kiinteistölautekunta	-3,4	-4,3	-4,3	0,0
Kaupunkiympäristön palvelualue	-18,3	-19,2	-19,0	0,2
Yhdyskuntalautakunta	-17,3	-18,1	-17,8	0,2
Joukkoliikennelautakunta	-1,1	-1,1	-1,1	-0,0
Konsernihallinto	-25,0	-25,6	-24,9	0,6
Liikelaitokset	-43,3	-26,2	-26,0	0,2
Tampereen Infra	-18,1	0,0	0,0	0,0
Tampereen Kaupunkiliikenne	-17,8	-17,7	-17,6	0,2
Tampereen Vesi	-7,4	-8,4	-8,4	0,0
Pirkanmaan pelastuslaitos	-35,5	-37,4	-37,4	0,0
Yhteensä	-630,0	-642,8	-640,7	2,1

Hankinnat

Hankintojen toteuma ja tilinpäätösennuste

- Ostot 1,6 % suunnitelmaa suuremmat
- Korona-epidemia vähentää sairaanhoitopiirin palvelujen käyttöä vähemmän kuin keväällä ennakoitiin
- Sosiaali- ja terveystalouden palvelujen ostot muodostaa 95% asiakaspalvelujen ostoista

Palvelujen ja materiaalien ostojen koko vuoden ennuste on 913,1 milj. euroa, mikä on 14,2 milj. euroa suunniteltua enemmän. Ennuste on heikentynyt 16,3 milj. euroa huhtikuun katsauksesta johtuen pääosin erikoissairaanhoidon palvelujen ostojen kasvusta. Palvelujen ostot ovat ennusteen mukaan ylittymässä 11,4 milj. eurolla ja aineet, tarvikkeet ja tavarat ylittymässä 2,7 milj. eurolla. Hankintojen ennusteesta noin 4,3 milj. euroa on investointihankkeisiin liittyviä, Valmistus omaan käyttöön -erän (Vok) kautta taseeseen aktivoitavia hankintoja.

Palvelujen ja materiaalien ostojen ennustetaan kasvavan edelliseen vuoteen verrattuna 19,9 milj. eurolla (2,2 %). Suurimpana merkittävänä tekijänä palvelujen ostojen 23,1 milj. euron kasvua selittää Tampereen erikoissairaanhoidon asiakaspalvelujen ostojen kasvu, mikä johtuu pääosin ei-kiireellisen toiminnan palautumisesta lähemmäs normaalitasoa kuin mitä vielä alkuvuonna arvioitiin. Erikoissairaanhoidon tilaus alittaa yhtä talousarvion, mutta korona epidemian tuomat säästöt eivät ole niin suuret kuin vielä alkuvuonna ennakoitiin. Palveluostojen vuosien väliseen vertailuun vaikuttaa myös vuoden alussa tapahtunut Tampereen Infran yhtiöittäminen ja sen myötä kunnossapitopalvelujen ostaminen kokonaispalveluna uudelta yhtiöltä. Muutoksen jälkeen Infran palvelut näkyvät kaupungin tuloslaskelmassa ulkoisten palvelujen ostoissa. Aiemmin omasta toiminnasta aiheutui muun muassa henkilöstömenoja sekä aine- ja tarvikeos-

Milj. euroa	TP 2019	VS 2020	TP Enn 2020	TP Enn 20 / VS 20
Palvelujen ostot	-827,6	-839,3	-850,7	-11,4
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-65,6	-59,6	-62,4	-2,7
Yhteensä	-893,3	-898,9	-913,1	-14,2

Ostot palveluryhmittäin (milj. euroa)	VS 2020	TP 2020 Enn.	TP Enn 20 / VS 20
1. Asiakaspalvelujen ostot	-839,3	-850,7	-11,4
2. Toimisto- ja asiantuntijapalvelut	-543,8	-554,9	-11,1
3. Puhtaanapito- ja pesulapalvelut	-48,1	-47,7	0,5
4. Matkustus- ja kuljetuspalvelut	-46,4	-45,0	1,4
5. Rakennusten ja alueiden rakentamis- ja kunnossapitopalvelut	-47,2	-44,9	2,3
6. Majointi- ja ravitsemuspalvelut	-38,1	-37,7	0,4
7. ICT-palvelut	-32,1	-30,3	1,8
8. Sosiaali- ja terveystalouden palvelut	-25,3	-25,9	-0,6
9. Laboratoriopalvelut	-12,9	-13,8	-1,0
10. Muut palvelut	-6,5	-10,7	-4,2

Merkittävimmät asiakaspalvelujen ostot organisaatioittain (milj. euroa)	VS 2020	TP Enn 2020	TP Enn 20 / VS 20
Asiakaspalvelujen ostot yhteensä	-543,8	-554,9	-11,1
Avo- ja asumispalvelut	-517,2	-529,8	-12,6
Lasten, nuorten ja perheiden palvelut	-31,4	-41,9	-10,5
Vastaanottopalvelut	-18,1	-15,9	2,2
Psykososiaalisen tuen palvelut	-68,5	-70,9	-2,4
Ikäihmistien palvelut	-73,5	-80,9	-7,4
Erikoissairaanhoidon palvelut	-325,6	-320,1	5,5
Kasvatus- ja opetuspalvelut	-17,4	-18,0	-0,6
Varhaiskasvatus ja esiopetus	-3,4	-3,4	0,0
Perusopetus	-14,0	-14,6	-0,6
Työllisyydenhoidon palvelut	-6,3	-4,2	2,1
Pirkanmaan pelastuslaitos	-2,9	-2,9	0,0

toja. Kyseinen organisaatiomuutos vaikuttaa myös aine- ja tarvikeostojen 4,9 prosentin pienenemiseen.

Palvelujen ostoissa merkittävin erä on asiakaspalvelujen ostot, joiden ennustetaan ylittävän vuosisuunnitelman tason 11,1 milj. eurolla. Ennusteen mukaan kaupungin asiakaspalvelujen ostot tulevat toteutumaan 554,9 milj. euron, josta sosiaali- ja terveyspalvelujen ostot muodostavat valtaosan, noin 95 prosenttia. Sosiaali- ja terveyspalvelujen palveluryhmistä merkittävimmät asiakaspalvelujen ostot ovat erikoissairaanhoidon palveluissa (320,1 milj. euroa). Erikoissairaanhoidon asiakaspalvelujen ostot ovat ennusteen mukaan alittumassa 5,5 milj. eurolla, mikä johtuu PSHP:n palvelutilauksesta. Korona -epidemian on vähentänyt sairaanhoitopiirin palvelujen käyttöä, mutta vaikutus on pienempi kuin vielä alkuvuona arvioitiin. Lasten, nuorten ja perheiden palvelujen ennustettu ylitys on 10,5 milj. euroa johtuen pääosin lastensuojelun sijaishuollon ostopalveluista. Psykososiaalisen tuen ennustettu ylitys on 2,4 milj. euroa johtuen pääosin vammaispalvelujen asiakasmäärän ja palvelutarpeen kasvusta. Vastaanottopalvelujen laboratoriopalvelujen kasvuun vaikuttaa korona -testausten lisääntyminen.

Matkustus- ja kuljetuspalvelujen ennustetuista 45,0 milj. euron ostoista 35,7 milj. euroa on joukkoliikenteen palvelu-

Ostot tavararyhmittäin (milj. euroa)	VS 2020	TP Enn 2020	TP Enn 20 / VS 20
1. Lääkkeiden ja hoitotarvikkeiden ostot	-13,1	-18,1	-5,0
2. Muun materiaalin ostot	-9,3	-9,0	0,3
3. Elintarvikkeiden ostot	-6,0	-5,4	0,6
4. Poltto- ja voiteluaineiden ostot	-5,6	-5,0	0,6
5. Sähkön ostot	-4,5	-4,5	0,0
6. Kirjallisuuden ostot	-4,2	-4,2	-0,0
7. Kaluston ostot	-4,8	-4,1	0,7
8. Veden ostot	-3,0	-3,0	0,0
9. Toimisto- ja koulutarvikkeiden ostot	-2,1	-2,1	0,0
10. Rakennusmateriaalien ostot	-1,9	-2,0	-0,1

ryhmän hankintoja kaupungin ulkopuolisilta liikennöitsijöiltä. Rakennusten ja alueiden rakentamis- ja kunnossapitopalvelujen ennustetaan toteutuvan 44,9 milj. euron suuruisena, josta suurimmat ostot ovat Kiinteistöt tilat ja asuntopoliittikka -palveluryhmän ostot sekä Koupunkiympäristön palvelualueen tekemät kunnossapitopalvelujen ostot Tampereen Infra Oy:ltä.

Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden tiliryhmässä merkittävin erä on lääkkeiden ja hoitotarvikkeiden ostot. Lääkkeiden ja hoitotarvikkeiden ostot ovat ylittämässä vuosisuunnitelman 5,0 milj. eurolla. Vastaanottopalvelujen palveluryhmän hoitotarvikkeiden kuluvan vuoden budjetti on pienempi kuin edellisvuoden toteuma ja lääkkeiden ja hoitotarvikkeiden kustannusten ennustetaan kasvavan noin 46 % edellisvuodesta.

Ylitykseen vaikuttaa osaltaan C-hepatiitti potilaiden hoidon aloitus terveysasemilla, mutta myös koronan aiheuttama poikkeustilanne on myös lisännyt kustannuksia. Psykososiaalisen tuen palvelulinjalla lääke- ja hoitotarvikemenot ylittyvät huume kuntoutuksen lisääntymisestä johtuen. Elintarvikkeiden ostot ovat alittumassa 0,6 milj. eurolla koulujen ja oppilaitosten siirryttyä korona-epidemian vuoksi etäopetukseen kevätkuukausina. Muut materiaalin ostot -tilille kirjataan erilaisia muihin kuluryhmiin sopimattomia materiaali- ja tarvikehankintoja. Merkittävimmät muun materiaalin ostot ovat Toisen asteen koulutuksen 1,8 milj. euron materiaali- ja tarvikehankinnat, Avopalveluiden vastaanottopalveluiden materiaali- ja tarvikehankinnat 1,7 milj. euroa sekä Kasvatus- ja opetuspalveluiden tarvikehankinnat 1,3 milj. euroa.

Tuottavuuden tila

Tuottavuuden kehityksestä raportoidaan kaupunkitasolla tuottavuusmittareiden ja tuottavuusmuutos-pisteluvun avulla. Tuottavuusmittareista osa päivittyy kerran vuodessa. Tampere on valinnut tuottavuuskehityksen arviointiin kasvavan kaupungin näkökulman: asukasmäärän kasvaessa tuottavuutta voidaan parantaa vähentämällä kustannuksia, pitämällä kustannukset nykytasolla tai hillitsemällä kustannusten kasvua niin, että se jää asukasmäärän kasvua alhaisemmaksi. Taloustietojen ja tuottavuuden tulkintaan sisältyy epävarmuutta vallitsevan tilanteen vuoksi.

Tarkastelujakson tuottavuuskehitys positiivinen

Tuottavuuden tarkastelujakso on rullava 12 kuukautta. Kaupunkitason tuottavuusmuutos saadaan vertaamalla keskenään raportointi- ja vertailuajankohtaa. Elokuu 2020 on raportointiajankohta ja vertailuajankohta on elokuu 2019. Mittaaminen on luonteeltaan kuvailevaa, koska tuottavuuden muutoksessa ei ole teoreettista optimia, johon kehitystä verrataan. Tuottavuusmuutoksen laskennassa vertailuajankohdan käyttökustannukset deflatoidaan. Deflaattorindeksinä käytetään tilastokeskuksen

julkisten menojen kuntatalouden hintaindeksiä, joka kuvaa kuntien palvelujen, yleishallinnon ja liiketoiminnan hintakehitystä. Tuottavuusmuutoksen laskentaa kehitetään edelleen. Tulokset ovat suuntaa antavia myös vallitsevan tilanteen vuoksi.

Elokuun tarkastelujaksolla käyttökustannukset ovat kasvaneet suhteessa vähemmän kuin asukasmäärä. Tuottavuusmuutosta kuvaava pisteluku on suurempi kuin yksi.

)) Tuottavuuskehitys on ollut positiivinen"

Tuottavuusmuutos	31.8.2019	31.8.2020	Muutos	Muutos%
Asukasmäärä	237 392	240 433	3 041	1,3 %
Käyttökustannukset, milj. euroa (deflatoitu)	1 169,3	1 173,6	4,3	0,4 %
Tuottavuus, pisteluku	203,0	204,9	1,009	

Positiivisen tuottavuusmuutoksen taloudellinen hyöty on laskennallisesti 11,8 milj. euroa. Se saadaan vertaamalla kaupungin toteutuneita asukaskohtaisia käyttökustannuksia tilanteeseen, jossa ne olisivat kasvaneet kuten kunnissa yleisesti eli kuntatalouden kokonaisindeksin mukaisesti. Kuntatalouden 2020 toisen vuosineljänneksen kokonaisindeksi oli lähes samalla tasolla kuin edellisvuonna eli kustannukset eivät olisi saaneet kasvaa lainkaan. Tampereen käyttökustannukset asukasta kohden eivät nousseet vaan ne laskivat tarkastelujaksolla 1 %.

)) Kustannusten kasvun hillinnässä on onnistuttu."

Tuottavuusmittareiden toteuma ja kehitys

Tuottavuuden ja siihen vaikuttavien tekijöiden kehitystä seurataan päämittareiden ja tuottavuutta selittävien mittareiden avulla. Osa mittareista päivittyy vain kerran vuodessa. Mittarilukeman lisäksi raportoidaan sen muutosta. Tarkemmat analyysit ja pidemmän aikavälin tuottavuustiedot ovat luettavissa [TuottavuusPulssista](#). Mittaritietojen tulkintaan sisältyy epävarmuutta vallitsevan tilanteen vuoksi.

Tuottavuuden mittareihin ei tehdä vertailukelpoisuusmuutoksia vaan analyysissä tuodaan esille mm. organisatiomuutosten vaikutukset.

Elokuun tarkastelujaksolla käyttökustannusten huhtikuinen 0,9 % kasvu on kääntynyt laskusuuntaan. Käyttö-

kustannukset asukasta kohden ovat tammi-elokuun jaksolla laskeneet -1 % (-49 euroa/asukas) edellisvuoden vastaavaan ajanjaksoon verrattuna. Nettomienot asukasta kohden ovat kasvaneet 0,6 %, mihin vaikuttaa toimintatulojen edellisvuotta noin 10 milj. euroa pienempi toteuma. Työvoimakustannukset asukasta kohden laskettuna ovat 1,4 % alhaisemmat kuin edellisvuoden vastaavana ajankohtana. Tähän vaikuttaa muun muassa henkilötöyvuosien vähentyminen tarkastelujaksolla. Myös palveluostot asukasta kohden ovat vähentyneet hieman edellisvuoden tammi-elokuuhun verrattuna. Koronaepidemia on vaikuttanut Pirkanmaan sairaanhoitopiiriin ja muiden supistuneiden toimintojen palvelujen ostojen pienemiseen.

Tuottavuusmittarit	8/31/2019	8/31/2020	Muutos	Muutos%	TA 2020
Päämittarit					
Käyttökustannukset, euroa/asukas	4 930	4 881	-49	-1,0 %	-
Nettomenot, euroa/asukas	3 424	3 446	22	0,6 %	2,6 %
Työvoimakustannukset, euroa/asukas	1 722	1 698	-24	-1,4 %	2 623
Palveluhankinnat, euroa/asukas	2 230	2 211	-19	-0,8 %	3 436
Selittävät mittarit					
Sairauspoissaolot, %	4,33%	4,31%	-0,02 %yks	-	4,15%
Työhyvinvointi, taso (max 100)	-	-	-	-	51,7
Tuottavuusjohtaminen, taso (max 4)	-	-	-	-	3,18
Hankintojen tehokkuus, taso (max 100)	-	-	-	-	80
Tilatehokkuus, htm2/asukas	3,62	3,47	-0,16	-4,3 %	3,46
Asukasmäärä	237 392	240 433	3 041	1,3 %	242 600

Tarkastelujaksolla tammi-elokuu 2020 sairauspoissaolojen osuus kokonaistyoajasta oli 4,31 %, joka on lähes edellisvuoden tasolla. Sairauspoissaolojen kehittymiseen sisältyy epävarmuutta vallitsevan tilanteen vuoksi. Palvelukäytössä on tiloja elokuun 2020 lopussa 833 788 htm2. Tilat ovat vähentyneet tarkastelujaksolla noin 26 500 htm2 ennen kaikkea Tampereen seudun ammattiopisto Tredun tilojen vähenemisen ja Tampereen Infra liikelaitoksen tilojen poistumisen takia.

”Tilatehokkuus on parantunut 4,3 %”

Tuottavuus- ja tuloksellisuuspilottit

Tuottavuuden parantamiseksi palvelualueilla on käynnissä 13 tuottavuus-/tuloksellisuuspilottia, joissa kehitetään tuottavuuden mittaamista, johtamista ja seuranta. Seitsemässä pilotti-kohteessa mittarit on määritelty ja

seuranta on käynnistynyt. Sosiaali- ja terveyspalvelujen pilottikohteissa (pl hyvinvointikeskus ja terveysasemat) asiakaskohtaisten nettomenojen muutos elokuun 2019 ja elokuun 2020 välillä vaihtelee 1-22 %:n välillä. Piloteissa nettomenojen muutos asiakasta kohden laskettuna on ollut maltillisinta vammaispalveluissa ja korkeinta kotihoito keskustan alueella, johon vallitsevalla koronatilanteella on erityisen suuri vaikutus. Pilottiterveysasemien digipalveluiden -kuten sähköisten yhteydenottojen- kasvoi lähes 100 % tarkastelujaksolla: tammi-elokuussa 2020 pilottiasemilla oli yhteensä noin 13 100 digipalvelua. Digipalvelujen määrä kasvoi kaikilla pilottiterveysasemilla, määrällisesti eniten Mehiläinen Omalääkäri keskustan terveysasemalla ja suhteessa eniten Hervannan terveysasemalla. Sivistyspalvelujen pilottit ovat käynnistyneet ja niiden raportointi käynnistyy vuonna 2021. Tuottavuuden kehitystä kuvaavat mittarit toteumatietoineen ovat luettavissa [TuottavuusPulssissa](#). Osa mittaritiedoista päivittyi vasta syk-

syllä 2020 vallitsevan tilanteen vuoksi. Taloustietojen ja tuottavuuden tulkin-taan sisältyy epävarmuutta vallitsevan tilanteen vuoksi.

Tuottavuushyödyt digitalisaatiosta

Kaupunginhallitus edellytti vuoden 2019 talousarvion valmistelussa toimia, joiden avulla on tavoitteena saavuttaa 10 milj. euron käyttömenosäästöt vuoteen 2020 mennessä. Hyötyjä saadaan aikaan uudistamalla työskentelytapoja ja hyödyntämällä digitalisaatiota täysmääräisesti. Muutokset toteutetaan ja hyötyarvio lasketaan projektien avulla. Elokun 2020 lopussa käynnissä on 16 työtapojen uudistamiseen liittyvää projektia sekä kuusi valmistelussa olevaa projektia, joilla odotetaan saatavan noin 8,2 milj. euron hyödyt. Käynnissä ja suunnittelussa on merkittäviä projekteja, joiden hyötyodotukset sijoittuvat vuoden 2020 jälkeen. Digitalisaation taloudelliset hyödyt realisoituvat osaltaan käyttökustannusten maltillisena kasvuna.

RAHOITUSLASKELMA

Milj. euroa	Tot 1-8 / 2020	TP 2019	TA 2020	VS 2020	TP Enn 2020	TP Enn 20 / VS 120	TP Enn 20 / TP 19
Toiminnan rahavirta							
Vuosikate	108,1	90,4	88,8	112,8	88,4	-24,4	-1,9
Satunnaiset erät	0,3	1,0	0,0	0,0	0,3	0,3	-0,8
Tulorahoituksen korjauserät	-15,2	-28,1	-31,7	-20,9	-15,8	5,2	12,3
Investointien rahavirta							
Investointimenot	-99,5	-155,0	-196,1	-256,1	-227,2	29,0	-72,2
Rahoitusosuudet investointimenoihin	1,2	1,1	3,2	3,0	4,0	0,9	2,8
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	17,7	33,5	40,1	35,7	32,8	-3,0	-0,8
Toiminnan ja investointien rahavirta	12,5	-57,1	-95,6	-125,5	-117,5	8,0	-60,4
Rahoituksen rahavirta							
Antolainauksen muutokset							
Antolainasaamisten lisäykset	-11,2	-5,6	-15,8	-19,4	-19,3	0,1	-13,7
Antolainasaamisten vähennykset	0,5	3,2	0,6	0,6	0,9	0,4	-2,3
Lainakannan muutokset							
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	20,0	133,0	123,4	123,4	140,0	16,6	7,0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-7,5	-43,4	-13,4	-13,4	-16,2	-2,7	27,3
Lyhytaikaisten lainojen muutos	20,6	34,7	0,0	0,0	-5,0	-5,0	-39,7
Muut maksuvalmiuden muutokset	14,8	-44,9	0,0	0,0	0,0	0,0	44,9
Rahoituksen rahavirta	37,2	77,0	94,8	91,2	100,5	9,3	23,5
Rahavarojen muutos	49,7	19,9	-0,8	-34,3	-17,1	17,2	-37,0
Rahavarat tilikauden lopussa	240,5	190,8	-	-	173,7	-	-
Rahavarat tilikauden alussa	190,8	170,9	-	-	190,8	-	-

RAHAVAROJEN MUUTOS

- 17,1 milj. €

(TP Enn 2020)

Rahoituslaskelman toteuma ja tilinpäätösennuste

Toiminnan rahoitusta tilikauden aikana tarkastellaan rahoituslaskelman ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Toiminnan rahavirta osoittaa tilikauden aikana toiminnan avulla saatujen rahavarojen riittävyyden toimintaedellytysten säilyttämiseen, uusien investointien tekemiseen ja lainojen takaisinmaksuun. Toiminnan rahavirran ennuste on 72,9 milj. euroa, mikä alittaa vuosisuunnitelman 19 milj. eurolla. Merkittävin syy alittumiseen on vuosikatteen ennustettu toteutuminen 24,4 milj. euroa vuosisuunnitelman heikommin. Vuosikatetta on analysoitu tuloslaskelman analyysin yhteydessä.

Investointien rahavirrat osoittavat sen rahavarojen käytön, joiden avulla järjestetään palvelutuotannon edellytykset ja kerrytetään tulevia rahavirtoja pitkällä aikavälillä. Investointien rahavirran ennuste on -190,5 milj. euroa, mikä on 26,9 milj. euroa vähemmän kuin vuosisuunnitelmassa. Nettoinvestointien ennustetaan alittuvan 29,9 milj. eurolla pääasiassa talonrakennushankkeiden, maan esirakentamishankkeiden ja Hiedanrannan investointihankkeiden viivästymisen vuoksi. Pysyvien vastaavien luovutustuloja ennustetaan toteutuvan 3 milj. euroa vuosisuunnitelmaa vähemmän. Investointien ja pysyvien vastaavien luovutustulojen ennustetta on käsitelty tarkemmin kohdassa Investoinnit.

Toiminnan ja investointien rahavirta-ennuste -117,5 milj. euroa osoittaa menojen kattamistarpeen rahavaroja vähentämällä tai lainoja lisäämällä. Ennuste on 8 milj. euroa parempi kuin vuosisuunnitelmassa, mihin vaikuttaa investointien rahavirran toteutuminen ennustettua pienempänä. Edelliseen tilinpäätökseen nähden toiminnan ja investointien rahavirran ennustetaan toteutuvan 60,4 milj. euroa suurempana investointitason kasvun vuoksi. Toiminnan ja investointien rahavirran viiden vuoden kertymä muodostuu ennusteen mukaan 517,2 milj. euroa negatiiviseksi, mikä tarkoittaa, että menoja joudutaan kattamaan olemassa olevia rahavaroja vähentämällä tai lainoja lisäämällä.

Rahoituksen rahavirrat osoittavat antolaina- ja muiden saamisten, toimeliansitojen varojen ja pääomien, vaihto-omaisuuden sekä oman ja vieraan pääoman muutokset tilikauden aikana. Rahoituksen rahavirran ennustetaan toteutuvan 9,3 milj. euroa vuosisuunnitelmaa suurempana lainakannan muutosten vuoksi. Elokuun ennustetta tehtäessä arvioitiin, että uutta pitkäaikaista lainarahoitusta tarvitaan 140 milj. euroa, viimeaikainen vuosikatteen ja investointien ennusteiden kehitys osoittaa kuitenkin, että näin suuren lainamäärän lisäykseen ei todennäköisesti ole tarvetta. Olemassa olevia pitkäaikaisia lainoja lyhennetään 16,2 milj. eurolla, mikä on 2,7 milj. euroa suunniteltua enemmän.

Lyhytaikaisten lainojen muutos ylittää vuosisuunnitelman 5,0 milj. eurolla. Ylitys aiheutuu konsernitilivelan muutoksesta, joka ei ole ollut tiedossa budjettia laadittaessa.

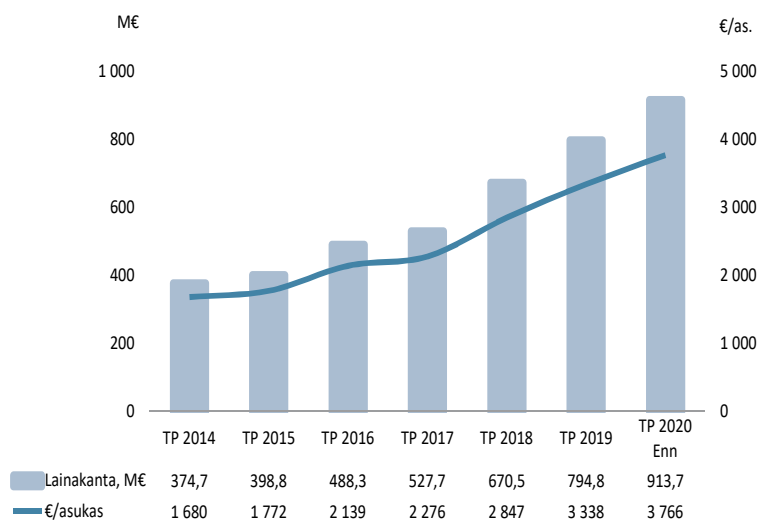
Kaupungin lainakannan ennuste vuoden lopussa on 913,7 milj. euroa ja asukaskohtaisen lainakannan ennuste 3 766 euroa. Vuoteen 2019 verrattuna lainakannan ennustetaan kasvavan 118,9 milj. eurolla ja asukaskohtaisen lainakannan 428 eurolla. Rahavarojen muutoksen ennustetaan olevan -17,1 milj. euroa. Ennustetta suhteessa vuosisuunnitelmaan parantaa investointien ennustettu toteutuminen suunniteltua alhaisempaan ja pitkäaikaisten lainojen ennustettu toteutuminen suunniteltua suurempaan. Maksuvalmiusvaikutuksessa on huomioitu rahoituksen rahavirran osalta vain antolainauksen ja lainankannan muutokset (ei muita maksuvalmiuden muutoksia).

Maksuvalmiutta mittaavan investointien tulorahoitusprosentin ennuste on 40 prosenttia, mikä osoittaa kaupungin tulorahoituksen tason olevan riittämättömän suhteessa investointitasoon. Vuosisuunnitelmassa asetettu tavoite investointien tulorahoitusprosentiksi on 45 prosenttia, ei tulla ennusteen mukaan saavuttamaan.

TUNNUSLUKUTAUUKKO

Rahoituslaskelman tunnusluvut	Tot 1-8 / 2020	TP 2019	TP Enn 2020
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, milj. euroa	-431,1	-531,5	-517,2
Investointien tulorahoitus, %	110	59	40
Laskennallinen lainanhoitokate	1,0	0,9	0,8
Lainanhoitokate	6,7	1,8	3,3
Rahavarojen riittävyys, pv	71	37	31

LAINAMÄÄRÄN KEHITYS

Investoinnit

Milj. euroa (sis. kaupungin sisäiset erät)	Tot 1-8 / 2020	TP 2019	TA 2020	VS 2020	TP Enn 2020	TP Enn 20 / VS 20
Aineettomat hyödykkeet						
Tietokoneohjelmistojen käyttöoikeudet	-0,4	-0,3	-1,2	-1,2	-1,2	0,0
Tietokoneohjelmistojen valmistusarvot	-0,6	-0,6	-3,0	-6,0	-6,0	0,0
Muut pitkävaikutteiset menot	-0,9	-3,4	-0,8	-6,6	-6,5	0,1
Aineelliset hyödykkeet						
Maa- ja vesialueet	-5,4	-13,2	-26,8	-30,3	-20,0	10,3
Rakennukset ja rakennelmat	-4,9	-17,2	-74,5	-94,4	-78,6	15,7
Kiinteät rakenteet ja laitteet	-3,1	-16,7	-77,2	-84,3	-84,4	-0,1
Koneet ja kalusto	-2,7	-7,5	-11,6	-12,6	-9,8	2,8
Muut aineelliset hyödykkeet	-0,2	-0,3	-0,3	-0,4	-0,3	0,1
Keskeneräiset hankinnat	-75,0	-85,9	0,0	0,0	0,0	-0,0
Sijoitukset						
Osakkeet ja osuudet	-6,4	-11,6	-7,6	-20,5	-20,5	0,0
INVESTOINNIT YHTEENSÄ	-99,5	-156,6	-203,0	-256,1	-227,2	29,0
Rahoitusosuudet	1,2	1,1	2,9	3,0	4,0	0,9
NETTOINVESTOINNIT YHTEENSÄ	-98,3	-155,6	-200,2	-253,1	-223,2	29,9
Pysyvien vastaavien luovutustulot	17,7	35,1	22,9	35,7	32,8	-3,0

Investointien toteuma

Investointimenojen toteuma elokuun loppussa oli 98,3 milj. euroa. Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustuloja on kertynyt yhteensä 17,7 milj. euroa.

Investointien tilinpäätösennuste

Tilinpäätösennusteen mukaan vuoden 2020 nettoinvestoinnit tulevat olemaan 223,2 milj. euroa, mikä alittaa vuosisuunnitelman 29,9 milj. eurolla.

Suurimmat investoinnit peruskaupungin sisällä ovat Asunto- ja kiinteistöalautakunnassa (95,7 milj. euroa) ja Yhdyskuntalautakunnassa (58,9 milj. euroa). Näiden lisäksi myös Tampereen Veden investoinnit (26,3 milj. euroa), Konsernihallinnon yhteisten erien investoinnit (20,7 milj. euroa) sekä Sivistys- ja kulttuurilautakunnan investoinnit (9,8 milj.

euroa) ovat merkittäviä. Suurimpia poikkeamia tilinpäätösennusteessa verrattuna vuosisuunnitelmaan on Asunto- ja kiinteistöalautakunnan talonrakennushankkeissa, maanhankinnan ja maan esirakentamisen investoinneissa (pl. erikseen sitovat erät), Hiedanranta-kehitysohjelmassa ja Tampereen Kaupunkiliikenne Liikelaitoksella.

Asunto- ja kiinteistöalautakunnan 14,6 milj. euron investoinnit koostuvat maanhankinnasta, vahvistuneiden asemakaavojen ja kaupungin sitoumusten mukaisista johtosiirroista sekä pilaantuneiden maiden puhdistuksista. Niiden ennustetaan toteutuvan 6,9 milj. euroa vuosisuunnitelmaa pienempänä ja suurimmat poikkeamat verrattuna suunnitelmaan aiheutuvat laajuus- ja aikataulumuutoksista. Myös vuokrauksella tai muulla rahoitusmallilla toteutettavien hankkeiden

NETTOINVESTOINTIENNUSTE

-223,2 M€

(TP Enn 2020)

ERO TILINPÄÄTÖSENNUSTE/
VUOSISUUNNITELMA

+29,9 M€

osuus on merkittävä vuonna 2020.

Asunto- ja kiinteistölautakunnan 73,2 milj. euron talonrakennusinvestointien ennustetaan toteutuvan 13,0 milj. euroa vuosisuunnitelmaa pienempänä. Talonrakennusinvestoinneista pääosa kohdentuu varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen tilatarpeisiin. Merkittävimmät talonrakennusinvestointien alitukset ovat Olkahisen koulun uudisrakennus ja päiväkodin perusparannus (+3,1 milj. euroa), Hervannan uimahallin perusparannus sekä ilmastoinnin uusiminen (+2,3 milj. euroa), Mustametsän päiväkotia ja neuvola (+1,7 milj. euroa) ja Kaupin urheilupuisto (+1,2 milj. euroa). Talonrakennusinvestointien kustannusarvot ovat täsmentyneet tai niissä on aikataulumuutoksia.

Kehitysohjelma Hiedanrannan nettoinvestointien 5,1 milj. euron tilinpäätösennuste alittaa vuosisuunnitelman 6,1 milj. eurolla Näsisaaren vesistötäytön viivästymisen vuoksi.

Tampereen Kaupunkiliikenne Liikelaitoksella investointimenojen tilinpäätösennuste alittaa 2,5 milj. euroa vuosisuunnitelman kalustohankinnan keskeytyksen sekä investointitarpeiden tarkentumisen vuoksi.

Konsernihallinnon Yhteisten erien investoinnit ovat pääasiassa sijoituksia konserniyhtiöihin ja niiden ennustetaan toteutuvan vuosisuunnitelman mukaisesti. Ennusteessa ei ole otettu huomioon valmisteilla olevaa esitystä Hiedanrannan alueen kehittämisen organisoinnista ja apporttiomaisuudella

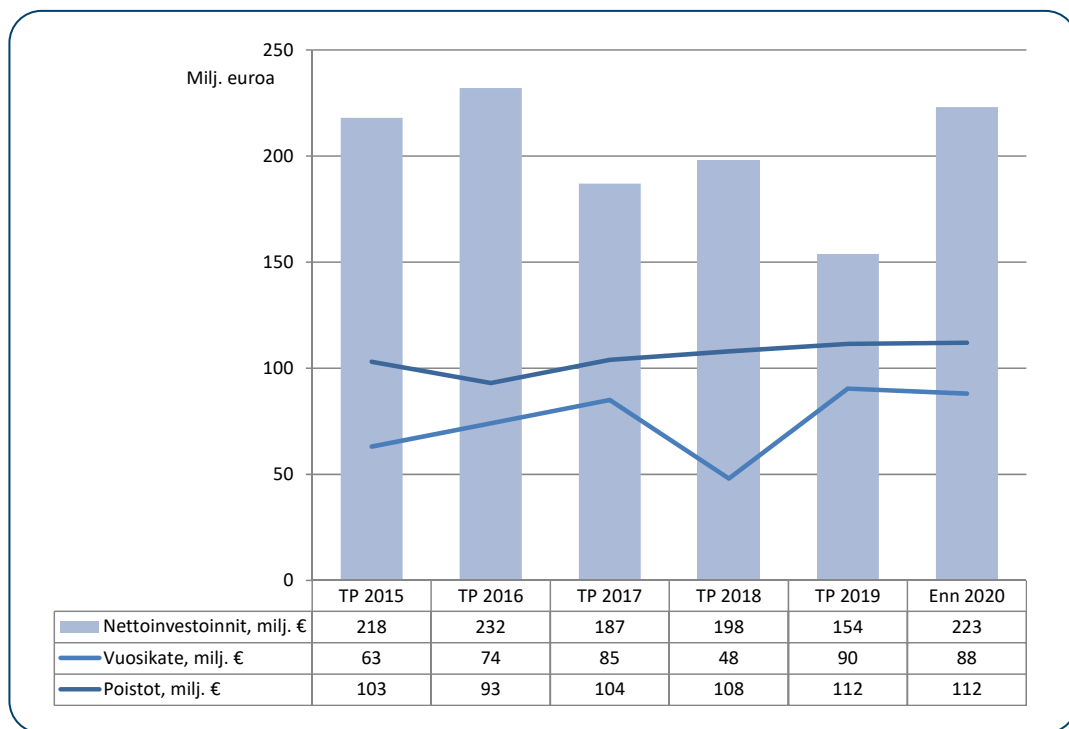
merkittävistä kehitysyhtiön osakkeista. Asia on tulossa päätöksentekoon syyslokakuussa.

Joukkoliikennelautakunnan alaisuuteen kuuluvan Joukkoliikenteen palvelualueen nettoinvestointien ennuste on 0,8 milj. euroa vuosisuunnitelmaa pienempi. Lippu- ja maksatusjärjestelmän kustannuksiin saatiin rahoitusosuus, jota ei oltu budjetoitu.

Pysyvien vastaavien luovutustulojen tilinpäätösennuste on 32,8 milj. euroa ja alittaa vuosisuunnitelman 3,0 milj. eurolla.

Tarkemmat tiedot investointien etenemisestä löytyvät Talousarvion toteumavertailu -osioissa.

NETTOINVESTOINNIT JA VUOSIKATE

TASE

Milj. euroa	31.8.2020	31.12.2019
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT	1 957,5	1 921,3
Aineettomat hyödykkeet	114,0	116,2
Aineettomat oikeudet	0,6	0,3
Muut pitkävaikutteiset menot	113,5	115,9
Aineelliset hyödykkeet	1 438,0	1 416,5
Maa- ja vesialueet	221,6	217,1
Rakennukset	543,4	560,3
Kiinteät rakenteet ja laitteet	416,4	426,9
Koneet ja kalusto	26,2	32,4
Muut aineelliset hyödykkeet	5,0	4,7
Ennakkomaksut ja kesken- eräiset hankinnat	225,4	175,0
Sijoitukset	405,5	388,6
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	0,4	0,5
VAIHTUVAT VASTAAVAT	345,5	306,0
Vaihto-omaisuus	5,6	3,6
Saamiset	99,4	111,7
Pitkäaikaiset saamiset	7,4	7,6
Lyhytaikaiset saamiset	92,0	104,0
Rahoitusarvopaperit	17,6	20,2
Rahat ja pankkisaamiset	222,9	170,6
VASTAAVAA YHTEENSÄ	2 303,4	2 227,9

Milj. euroa	31.8.2020	31.12.2019
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA	1 148,1	1 108,1
Peruspääoma	636,7	636,7
Muut omat rahastot	19,9	19,9
Edellisten tilikausien ylijäämä	451,5	469,5
Tilikauden alijäämä	40,0	-18,0
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	20,5	21,7
PAKOLLISET VARAUKSET	2,8	3,7
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	23,0	14,6
VIERAS PÄÄOMA	1 109,1	1 079,9
Pitkäaikainen	635,4	617,2
Lyhytaikainen	473,7	462,8
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	2 303,4	2 227,9

Taseen toteuma

Tase kuvaa kaupungin taloudellista asemaa. Se kertoo laatumishetken varojen, velkojen ja oman pääoman määrän. Kaupungin taseen loppusumma oli elokuun lopussa 2 303,4 milj. euroa, mikä oli 75,7 milj. enemmän kuin tilinpäätöshetkellä. Kaupungin lainakannan ennustetaan olevan vuoden lopussa 913,7 milj. euroa, mikä on 118,8 milj. euroa edellistä tilinpäätöstä enemmän. Lainakantaennuste asukasta kohden on 3 800 euroa, mikä tarkoittaa 463 euron kasvua edellisvuodesta. Omavaraisuusaste oli elokuun lopussa 51 %, mikä oli tilinpäätöksen 2019 tasolla. Omavaraisuusasteen hyvä tavoitetaso kuntataloudessa on 70 %, mitä kaupunki ei ole viime vuosina saavuttanut.

Pysyviä vastaavia ovat erät, jotka on tarkoitettu tuottamaan tuloa jatkuvasti useana tilikautena. Pysyviin vastaaviin sisällytetään aineettomat ja aineelliset hyödykkeet sekä sijoitukset. Pääosa kaupungin pysyvistä vastaavista on aineellisia hyödykkeitä. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat ovat kasvaneet vuoden vaihteen tilanteesta 50,4 milj. eurolla (28,8 %) kaupungin investointien vuoksi. Investointeja on analysoitu tarkemmin katsauksen kohdassa Investoinnit. Aineellisten hyödykkeiden tase-erä on kuitenkin kokonaisuudessaan kasvanut 21,5 milj. eurolla (1,5 %) korkean poistotason vuoksi. Kaupungin sijoitusten tasearvo on kasvanut edelliseen tilinpäätökseen nähden 16,9 milj. euroa (4,3 %). Kasvusta 6,2 milj. euroa

aiheutuu osakkeista ja osuuksista, joiden osalta merkittävin yksittäinen erä on 5,6 milj. euron sijoitus Tampereen Seudun Keskuspuhdistamo Oy:öön. Muut lainasaamiset ovat kasvaneet 11,1 milj. euroa KOY Tampereen Monitoimiareenalle annettujen lainojen vuoksi.

Vaihtuvia vastaavia ovat vaihto-omaisuus ja rahoitusomaisuus. Vaihto-omaisuuden erässä muussa vaihto-omaisuudessa esitetään Sulkavuoren keskuspuhdistamon rakentamisesta syntynyt louhevarasto, joka on suunniteltu käytettäväksi Vaitinaron alueella. Tammi-elokuun saamiset eivät ole täysin vertailukelpoisia edelliseen tilinpäätökseen kirjanpidon jaksotusten vuoksi. Jaksotuksilla on vaikutusta etenkin lyhytaikaisiin myyntisaamisiin, lainasaamisiin

ja siirtosaamisiin. Pitkäaikaiset saamiset olivat edellisen tilinpäätöksen tasolla.

Rahoitusarvopaperien tasearvo 17,6 milj. euroa on laskenut tilinpäätöshetkestä 2,6 milj. euroa. Kaupunki on myynyt sijoitusrahasto-osuuksiaan alkuvuonna noin 3,2 milj. eurolla, eräänntyneitä sijoituksia on 2,4 milj. eurolla ja uusia sijoituksia on tehty 2,0 milj. eurolla. Markkinoiden alkuvuoden epävakauden vuoksi tehtyjä arvonalennuksia on palautettu noin 1,0 milj. eurolla.

Rahat ja pankkisaamiset ovat kasvaneet 52,3 milj. euroa edellisestä tilinpäätöksestä. Uutta lainaa on nostettu 20 milj. euroa ja tytäryhtiöiltä otetut lainat ovat kasvaneet 20,6 milj. euroa. Lisäksi tulorahoitus on riittänyt toiminta- ja investointimenojen kattamiseen.

Positiivisen tuloksen vuoksi kaupungin oma pääoma kasvoi tammi-elokuussa 40,0 milj. eurolla.

Kaupungin lainakanta kasvoi tammi-elokuussa 33,1 milj. eurolla. Uutta pitkäaikaista lainaa ei nostettiin 20,0 milj. euroa ja olemassa olevia lainoja lyhennettiin 7,5 milj. eurolla. Lyhytaikaiset lainat muilta luotonantajilta kasvoi 20,6 milj. eurolla. Erä sisältää kaupungin

TUNNUSLUKUTAULUKKO

Taseen tunnusluvut	31.8.2020	31.12.2019
Omavaraisuusaste, %	51	51
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	93	80*
Kertynyt ylijäämä, 1 000 euroa	491 510	451 493
Kertynyt ylijäämä, euroa/asukas	2 044	1 896
Lainakanta, 1 000 euroa	827 907	794 832
Lainat, euroa/asukas	3 443	3 338
Lainasaamiset, 1 000 euroa	105 186	94 479
Asukasmäärä	240 433	238 140

* 31.8.2019

konsernitilillä olevat tytäryhteisöjen varat. Kaupungin lainakanta oli elokuun lopussa 827,9 milj. euroa, mikä on 3 443 euroa asukasta kohden. Muut vieraan pääoman erät eivät ole tammi-elokuun osalta täysin vertailukelpoisia edelliseen tilinpäätökseen nähden kirjanpidon jaksotuksista johtuen. Jaksotuksilla on vaikutusta etenkin ostovelkoihin, muihin velkoihin ja siirtovelkoihin.

Kaupungin suhteellinen velkaantuneisuus oli 93 %, mikä tarkoittaa, että

lähes kaikki tammi-elokuun käyttötulot olisi tarvittu kaupungin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Tunnusluvun vertailutieto on laskettu edellisen vuoden tammi-huhtikuun käyttötulojen perusteella. Tuloslaskelman käyttötulojen kasvaessa suhteellinen velkaantuneisuusaste laskee loppuvuotta kohden, vuoden 2019 tilinpäätöksessä tunnusluku oli 62 %.

KOROLLISET VELAT

Milj. euroa	Tot 1-8 / 2020	TP 2019	TA 2020	VS 2020	TP Enn 2020	TP Enn 20 / TP 19
Pitkäaikaiset korolliset velat						
Rahalaitoksille	602,4	589,8	700,2	700,2	713,7	123,8
Lyhennykset	-7,5	-43,4	-13,4	-13,4	-16,2	27,3
Nostot	20,0	133,0	123,4	123,4	140,0	7,0
Lyhytaikaiset korolliset velat						
Henkilöstökassalle	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,0
Tytäryhtiöille	225,5	205,0	200,0	200,0	200,0	-5,0
Korolliset velat yhteensä	827,9	794,8	900,2	900,2	913,7	118,8

KONSERNIVÄLITILINPÄÄTÖS

Konsernin toiminta ja talous -osio sisältää kuvauksen kaupunkikonsernin rakenteesta sekä sen muutoksia ja olennaisista tapahtumista tilikauden aikana. Kaupunkikonsernin talous -osio sisältää konsernituloslaskelman ja konsernituloslaskelmaennusteen, konsernin

rahoituslaskelman ja konsernitaseen sekä niiden analyysit. Lisäksi merkittävimpien konserniyhteisöjen taloudesta on erillinen yhteisökohtainen raportti. Tampereen Raitiotie Oy:n taloudesta on erillinen, laajempi raportti katsauksen lopussa. Konsernivälitilinpäätökseen

on elokuussa 2020 yhdistelty yhteensä 71 yhteisöä. Omistussuoksissa tapahtuneita muutoksia osoittaa viereisen taulukon muutos-% -sarake, joka vertaa konsernin omistussuutta edellisvuoden tilinpäätöshetkeen, jolloin edellinen yhdistely konsernin osalta on tehty.

Konsernirakenne ja olennaiset tapahtumat

Pirkan Opiskelija-asunnot Oy:n tytäryhteisö Kiinteistö Oy Kalevan Stara yhdisteltiin konserniin ensimmäistä kertaa elokuussa. Myös Tampereen Vuokra-asunnot Oy:n uusi tytäryhteisö Asunto Oy Tampereen Tikkutehtaan Leimu yhdisteltiin konserniin elokuun tilanteessa.

Kaupungin omistussuus Vuores Palvelu Oy:stä, Pirkan Putkikeräys Oy:stä

ja Ranta-Tampellan Putkikeräys Oy:stä pieneni edelleen, kun uusia taloyhtiöitä liittyi yhtiöiden osakkaiksi. Kaupungilla on kuitenkin osakassopimusten perusteella määräysvalta yhtiöissä, joten ne kuuluvat edelleen Tampereen kaupunkikonserniin.

Tuomi Logistiikka Oy:n omistussuus konsernissa on hieman muuttunut vuo-

den 2020 aikana, koska yhtiö on myynyt omia osakkeitaan. Yhtiö on edelleen kaupungin tytäryhtiö.

Pirkanmaan Voimia Oy:n omistussuus on muuttunut yhtiön lunastaessa omia osakkeitaan Pirkanmaan Sairaanhoidopiiriltä sekä myydessä niitä Pirkanmaan kunnille. Yhtiö on edelleen kaupungin tytäryhteisö.

KONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS

Tampereen kaupunki

	31.8.2020	Muutos-%		31.8.2020	Muutos-%
Tytäryhteisöt					
Ekokumppanit Oy (osuus äänim. 93,50 %)	90,57%		Tampere-talo Oy	100,00%	
Finnpark Oy **	100,00%		Tavase Oy	80,10%	
Pysäköintiveturi Kiint Oy (osuus äänim. 91,00 %)	92,70%		TREDU-Kiinteistöt Oy	66,46%	
Tullin Parkki Oy (osuus äänimäärästä 59,46 %)	69,60%		Tullinkulman Työterveys Oy	84,66%	
Pellavan Parkki Kiint Oy	50,60%		Tuomi Logistiikka Oy	68,65%	0,05%
Kuntokadun Parkki Kiint Oy	100,00%	100,00%	Vilusen Rinne Oy	100,00%	
Haukiluoman Liikerakennus Oy	100,00%		Vuores Palvelu Oy (osuus äänim. 13,99 %)	13,82%	-0,22%
Helapuiston Lähipalvelukeskus Oy	70,05%				
Hiedanrannan Kehitys Oy	100,00%				
Hiedanranta Ky	100,00%		Kuntayhtymät		
Keinupuistokeskus Oy	57,02%		Pirkanmaan liitto	45,58%	
Lukonmäen Palvelukeskus Kiint Oy	59,31%		Pirkanmaan sairaanhoitopiirin kuntay.	38,18%	
Länsi-Tesoman Liikekeskus Kiint Oy	52,97%		Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymä	62,45%	
Majalanpuiston Lähipalvelukeskus Oy	86,08%				
Pelipuiston Lähipalvelukeskus Oy	54,34%				
Pirkan Opiskelija-asunnot Oy	100,00%		Osakkuus- ja omistusyhteisyyshyönteisöt *		
Tieteenkadun Parkki Kiint Oy	68,75%		Atalan Liikekeskus Kiint Oy*	40,00%	
Tupakkikiven Parkki Kiint Oy	61,03%		Ateljeetalo Oy	47,66%	
Kalevan Stara Kiint Oy	100,00%	100,00%	Hervannan Juhani As Oy *	22,53%	
Pirkanmaan Jätehuolto Oy ** (osuus äänim. 65,33 %)	49,69%		Hervannan Kanjoni As Oy *	41,28%	
Pirkan Putkikeräys Oy (osuus äänim. 59,52 %)	42,41%	-0,43%	Kosken Parkki Kiint Oy *	21,08%	
Ranta-Tampellan Putkikeräys Oy (osuus äänim. 56,53%)	37,96%	-4,45%	Monetra Oy	21,00%	
Pirkanmaan Voimia Oy	88,49%	-0,38%	Monetra Pirkanmaa Oy	20,89%	
Runoilijan tie Oy	72,58%		Mummunkujan pysäköinti Oy *	31,33%	
Tammenlehväsäätiö**	100,00%		Suomen Hopealinja Oy	30,46%	
Tammenlehväkeskus Oy	100,00%		Tampereen Monitoimiareena Koy *	40,00%	
Tampereen Infra Oy	100,00%		Tumpin Parkki Kiint Oy *	20,96%	
T:reen kaupunkiseudun elinkeino- ja kehitysytitiö Tredea Oy	60,47%		Tuotekehitys Oy TamLink *	24,00%	
Visit Tampere Oy	60,47%		Virontörmän Lämpö Oy	40,42%	
Tampereen Kotilinnasäätiö	100,00%		YH Kodit Oy (konserni) *	21,86%	
Pispan Tupahaka As Oy	75,71%				
Tampereen Tammelankodit As Oy	100,00%				
Vellamonkodit Oy	100,00%				
Tampereen Messu- ja Urheilukeskus Oy	66,00%		Yhteisyyshyönteisöt		
Tampereen Palvelukiinteistöt Oy	100,00%		Jotospirtti Oy	50,00%	
Tampereen Raitiotie Oy	100,00%		Lännen Palveluyhtiöt Oy	31,19%	
Tampereen Sarka Oy	100,00%		Pikassos Oy	25,00%	
Tampereen Seudun Keskuspuhdistamo Oy	71,20%				
Tampereen Sähkölaitos Oy **	100,00%		Yhdistelemättömät tytäryhteisöt		
Tammervoima Oy (osuus äänim. 83,01 %)	75,35%		Suomen Itämeri-Instituutin säätiö	100,00%	
Tampereen Sähköverkko Oy	100,00%				
Tampereen Vera Oy	100,00%		* merkityt osakkuusyyshyönteisöt on yhdistelty		
Tampereen Särkänniemi Oy**	100,00%		konsernitiilinpäätökseen		
FunZones Oy	66,67%				
Tampereen Tilapalvelut Oy	100,00%				
Tampereen työvalmennussäätiö Syke	100,00%		** yhdistelty alakonsernin luvuilla		
Tampereen Vuokra-asunnot Oy	100,00%				
Tampereen Tikkutehtaan Leimu As Oy	100,00%	100,00%			
Tampereen Vuokratalosäätiö	100,00%				
Tampereen Atalan Metsätonttu As Oy	100,00%				
Myllyn Pysäköinti Oy	56,68%				

KAUPUNKIKONSERNIN TULOSENNUSTE

Konsernituloslaskelma

Milj. euroa	Tot 1-8 / 2020	Tot 1-8 / 2019	TP 2019	TP Enn 2020	TP Enn 2020 / TP 2019
Toimintatuotot	763,3	798,1	1 240,2	1 328,3	88,1
Toimintakulut	-1 473,0	-1 470,1	-2 251,4	-2 447,8	-196,4
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	3,4	1,9	5,2	4,1	-1,1
Toimintakate	-706,2	-670,1	-1 006,0	-1 115,4	-109,4
Verotulot	677,2	647,0	974,5	1 015,1	40,6
Valtionosuudet	242,2	193,7	302,0	363,2	61,2
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot	1,0	0,9	1,2	1,5	0,3
Muut rahoitustuotot	4,7	1,4	3,6	7,9	4,3
Korkokulut	-21,8	-20,4	-30,8	-35,5	-4,7
Muut rahoituskulut	-0,4	-0,9	-1,5	-1,3	0,2
Vuosikate	196,6	151,5	243,0	235,6	-7,4
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-136,4	-133,6	-206,0	-218,1	-12,1
Omistuksen eliminointierot	-2,3	0,0	0,0	-2,3	-2,3
Arvonalentumiset	-0,2	-0,6	-2,2	-0,7	1,5
Satunnaiset erät	0,0	0,0	0,0	-0,3	-0,3
Tilikauden tulos	57,7	17,2	34,8	14,3	-20,5
Tilinpäätössiirrot	0,0	0,0	0,2	0,5	0,3
Tilikauden verot	-6,6	-6,8	-9,2	-9,1	0,1
Laskennalliset verot	0,3	-0,8	-6,1	-5,8	0,3
Vähemmistöosuudet	-3,8	-3,6	-2,7	-4,0	-1,3
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	47,7	6,1	17,0	-4,1	-21,1

TILIKAUDEN TULOS

14,3 milj. €

(TP Enn 2020)

INVESTOINNIT

508,2 milj. €

(TP Enn 2020)

LAINAKANTA

2 020,6 milj. €

(TP Enn 2020)

Konsernituloslaskelman toteuma ja ennuste

Konsernituloslaskelma kuvaa koko kaupunkikonsernin kannattavuutta. Konsernituloslaskelma osoittaa konsernin tilikauden tuloksen siten kuin konserniyhteisöt olisivat yksi kirjanpito-velvollinen. Tämä tarkoittaa, että konsernitalinpäätöksestä vähennetään konserniyhteisöjen väliset sisäiset tuotot ja kulut, sisäinen voitonjako, sisäiset katteet ja vähemmistöosakkaiden osuudet toiminnan tuloksesta.

Konsernin toimintakate toteutui tammi-elokuussa 36,1 milj. euroa edellisvuotta heikompana. Elokuun lopun ti-

lanteesta laaditun ennusteen mukainen toimintakate on -1 115,4 milj. euroa, mikä on 109,4 milj. euroa (10,9 %) edellisvuotta heikompi. Toimintatuottojen ennustetaan kasvavan noin 7,1 % ja toimintakulujen kasvavan noin 8,7 % edelliseen vuoteen nähden.

Konsernin rahoitustuottojen ja -kulujen toteuma oli tammi-elokuussa 2,5 milj. euroa enemmän kuin edellisen vuoden vastaavana ajankohtana. Ennusteen mukaan toteuma tulee kuitenkin olemaan 0,1 milj. euroa edellisvuotta parempi pääosin rahoitustuottojen kasvun

vuoksi. Vuosikate on toteutunut tammi-elokuussa 45,1 milj. euroa edellisvuotta parempana ja tulee ennusteen mukaan olemaan 7,4 milj. euroa vertailujaksoa heikompi. Syynä muutokseen on konsernin toimintakulujen kasvu edelliseen vuoteen nähden.

Suunnitelman mukaiset poistot kasvoivat tammi-elokuussa edelliseen vuoteen nähden ja niiden ennustetaan toteutuvan 12,1 milj. euroa suurempina kuin edellisenä vuonna. Merkittävimmät poistot ovat kaupungilla ja Tampereen Sähkölaitos -konsernilla.

Konsernituloslaskelman tunnusluvut	Tot 1-8 / 2020	Tot 1-8 / 2019
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	52	54
Vuosikate/Poistot, %	144	113
Vuosikate, euroa / asukas	818	638
Asukasmäärä 31.8.	240 433	237 392

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

= 100 * Toimintatuotot / Toimintakulut

Vuosikate prosenttia poistoista

= 100 * Vuosikate/Poistot ja arvonalentumiset

Vuosikate, euroa / asukas

= Vuosikate/Asukasmäärä

Konsernin tammi-elokuun tulos oli 57,7 milj. euroa, mikä oli 40,5 milj. euroa paremmin kuin edellisen vuoden vastaava ajankohtana. Merkittävin tekijä konsernin tuloksen parantumiseen on Tampereen kaupungin tuloksen parantuminen, jota on analysoitu kaupungin tuloslaskelman yhteydessä.

Elokuun 2020 tietoihin perustuen on laadittu konserniennuste, jonka mukaan tilikauden tulokseksi olisi muodostumassa 14,3 milj. euroa. Tulosennuste on 3,9 milj. euroa edellisvuotta heikompi. Tilikauden alijäämäksi ennustetaan 4,1 milj. euroa, mikä on 21,1 milj. euroa heikommin kuin vuonna 2019. Koronaepidemian ennustevaikutukset on arvioitu koko vuoden osalta viimeisimpiin käytettävissä oleviin tietoihin perustuen. Epidemian talousvaikutukset eivät ole vielä kaikilta osin tiedossa, minkä vuoksi ennusteeseen sisältyy epävarmuutta.

Konserniyhteisöjen tuloksen muodostuminen

Konserniyhteisöjen erillistilinpäätösten yhteenlaskettu tilikauden tulos tammi-elokuussa ennen konsernieliminoiteja oli noin 69,6 milj. euroa. Kun huomioidaan konsernitalinpäätöksen eliminointien ja yhdistelykirjausten vaikutus tulokseen, kaupunkikonsernin tulokseksi muodostui 57,7 milj. euroa. Merkittävim-

mät konsernin tulokseen vaikuttavat eliminointi- ja yhdistelykirjaukset liittyivät konsernin sisäisiin pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynteihin, konsernin sisäisistä katteista kirjattaviin poistoihin ja konsernin sisäisiin osinkoihin. Konserniyhteisöjen toimintatuotoista ja toimintakuluista eliminoitiin konserniyhteisöjen välisiä sisäisiä liiketapahtumia yhteensä noin 365,3 milj. eurolla.

Konserniyhteisöjen tuloskehityksen analysoinnissa ei ole huomioitu konsernieliminoitien vaikutusta, ellei toisin ole mainittu.

Kaupungin tammi-elokuun tulos oli 38,9 milj. euroa, mikä oli 58,5 milj. euroa edellisvuoden vastaavaa ajankohtaa parempi. Kaupungin tuloksen toteutumista on analysoitu tarkemmin kohdassa Kaupungin tuloslaskelma.

Tampereen Sähkölaitos -konsernin tammi-elokuun tilikauden tulos 20,9 milj. euroa oli lähes edellisvuoden vastaavan ajankohdan tasolla. Liikevaihto laski 15,5 milj. euroa hyvin lämpimän alkuvuoden ja sähkön markkinahintojen laskun vuoksi. Vuoden 2020 tilikauden tuloksen ennustetaan jäävän hieman alle vuoden 2019 tason, vaikka liikevaihdoissa jäädäänkin jälkeen. Liikevaihdon jättämää kompensoivat kaasupolttoaineen hinnanlasku hyvin onnistuneen kilpailutuksen johdosta sekä päästöoikeuskauppo-

jen ajoitukset.

Myös kaupunkikonsernin asunto- ja kiinteistöyhtiöillä oli edellisten vuosien tapaan merkittävä positiivinen vaikutus konsernin tulokseen. Tampereen Vuokralosäätöön tammi-elokuun tulos oli 8,2 milj. euroa, mikä oli 2,1 milj. euroa vertailujakson tulosta heikompi. Tampereen Vuokra-asunnot Oy:n tammi-elokuun tulos 2,6 milj. euroa toteutui lähes edellisen vuoden tasolla ollen 0,6 milj. euroa vertailujaksoa heikompi. Tampereen Kotilinnasäätöön tulos 1,8 milj. euroa oli edellisen vuoden tammi-elokuun tuloksen tasolla.

Pirkanmaan Jätehuolto -konsernin tammi-elokuun tulos oli 2,7 milj. euroa, mikä oli 0,1 milj. euroa vertailujaksoa heikompi. Finnpark-konsernin tulos toteutui 1,6 milj. eurolla, mikä oli 1,5 milj. euroa edellisvuoden tammi-elokuuta heikommin. Tuomi Logistiikka Oy:n kahdeksan ensimmäisen kuukauden liikevaihto oli 71,5 milj. euroa ja vastaavasti edellisvuonna 70,1 milj. euroa, joten kasvua liikevaihdoissa oli noin 1,9 %. Tammi-elokuun tilikauden tulos oli 0,6 milj. euroa edellisvuotta parempi ollen 0,9 milj. euroa. Kaupunkikonsernin tulosta rasittaa osuus Pirkanmaan sairaanhoitopiirin alijäämästä 14,3 milj. eurolla. Edellisen vuoden osuus oli 1,8 milj. euroa ylijäämäinen.

Konsernin rahoituslaskelma

Milj. Euroa	Tot 1-8 / 2020	Tot 1-8 / 2019	TP 2019
Toiminnan rahavirta			
Vuosikate	196,6	151,5	243,0
Satunnaiset erät	0,0	0,0	0,0
Tilikauden verot	-6,6	-6,8	-9,2
Tulorahoituksen korjauserät	-16,3	-9,7	-36,1
	173,7	135,0	197,7
Investointien rahavirta			
Investointimenot	-227,1	-217,1	-392,5
Rahoitusosuudet investointimenoihin	20,2	0,3	21,2
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	20,0	10,7	33,8
	-186,9	-206,0	-337,5
Toiminnan ja investointien rahavirta	-13,2	-71,0	-139,7
Rahoituksen rahavirta			
Antolainauksen muutokset			
Antolainasaamisten lisäykset	-11,3	-1,9	-5,7
Antolainasaamisten vähennykset	0,0	0,0	0,1
	-11,2	-1,8	-5,6
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	149,4	151,0	310,8
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-50,6	-84,9	-114,2
Lyhytaikaisten lainojen muutos	8,9	-6,0	-0,3
	107,7	60,2	196,4
Oman pääoman muutokset	0,2	0,7	3,8
Muut maksuvalmiuden muutokset			
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	8,3	0,5	-1,1
Vaihto-omaisuuden muutos	-14,8	-1,3	0,5
Saamisten muutos	21,4	53,0	-34,2
Korottomien velkojen muutos	-53,3	-112,6	12,0
	-38,4	-60,5	-22,8
Rahoituksen rahavirta	58,3	-1,4	171,8
Rahavarojen muutos	45,1	-72,4	32,0
Rahavarat 31.8.	291,8	142,3	264,8
Rahavarat 1.1.	246,8	214,7	214,7

Konsernin rahoituslaskelman toteuma

Konsernin rahoituslaskelma kuvaa konsernin toiminnasta aiheutuneita rahavirtoja kaupunkikonsernin ja konsernin ulkopuolisten tahojen välillä. Rahoituslaskelmasta on eliminoitu konsernin keskinäisten liiketapahtumien rahavirtavaikutukset. Tammi-elokuun aikana konsernin rahavarat kasvoivat 45,0 milj. eurolla. Maksuvalmiutta mittaava investointien tulorahoitus-

prosentti oli elokuun lopun tilanteessa 95, mikä tarkoittaa, että 5 prosenttia konsernin investoinneista rahoitetaan pääomarahoituksella. Tilinpäätöksen 2019 investointien tulorahoitusprosentti oli 65.

Toiminnan rahavirta osoittaa tilikauden aikana toiminnan avulla saatujen rahavarojen riittävyyden toimintaedellytysten säilyttämiseen, uusien investointien tekemiseen ja lainojen takaisinmaksuun. Kaupunkikonsernin toiminnan rahavirran

tammi-elokuun toteuma oli 173,7 milj. euroa, mikä oli 24,0 milj. euroa vähemmän kuin tilinpäätöksessä 2019. Merkittävien syy on konsernin vuosikatteen pienentyminen 46,4 milj. eurolla. Tulorahoituksen korjauserissä vuosikatetta oikaistaan konsernin saamien pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoittojen ja -tappioiden, osakkuusyhteisöjen tulossuukien ja osinkojen sekä pakollisten varausten muutosten osalta.

Investointien rahavirrat osoittavat sen rahavarojen käytön, joiden avulla järjestetään palvelutuotannon edellytykset ja kerrytetään tulevia rahavirtoja pitkällä aikavälillä. Konsernin investointien rahavirta oli tammi-elokuussa -186,9 milj. euroa, kun se edellisvuoden vastaavana ajanjaksona oli -206,0 milj. euroa. Investointimenojen toteuma on kasvanut 10,0 milj. euroa edellisestä vuodesta ja pysyvien vastaavien luovutustulot ovat kasvaneet 9,3 milj. euroa. Elokuun lopun tilanteesta laaditun konserniennusteen mukaan vuoden 2020 investointitaso tulee olemaan 508,2 milj. euroa, mikä on 115,7 milj. euroa edellisvuotta enemmän.

Kaupungin osuus investoinneista oli konsernin suurin. Kaupungin investointimenot olivat tammi-elokuussa noin 99,5 milj. euroa. Kaupungin investointeja on analysoitu kaupungin investointien toteumavertailun ja rahoituslaskelman analyysien yhteydessä. Tampereen Seudun Keskuspuhdistamo Oy:n investointimenot olivat 25,7 milj. euroa, Tampereen Sähkölaitos konsernin 21,4 milj. euroa ja Tampereen Raitiotie Oy:n investoinnit olivat 17,2 milj. euroa. Kaupunkikonsernin osuus Pirkanmaan sairaanhoitopiiri-

konsernin investointimenoista oli 18 milj. euroa. Esitetyissä investointiluvuissa ei ole huomioitu konsernitilinpäätöksen eliminointien vaikutusta. Merkittävimpien tytäryhteisöjen investointeja on analysoitu tarkemmin Konsernikatsausosiossa.

Konsernin toiminnan ja investointien rahavirran toteuma oli tammi-elokuussa 13,2 milj. euroa negatiivinen. Rahavirran negatiivisuus tarkoittaa sitä, että toiminnan rahavirta ei ole riittänyt kattamaan konsernin investointimenoja kokonaisuudessaan, vaan menoja katetaan rahavaroja vähentämällä tai lainoja lisäämällä. Investointien tulo-rahoitusprosentti oli 95, eli alkuvuoden vuosikate kattoi investointien omahankintamenoista 95 prosenttia. Tunnusluvun arvo on parantunut edellisen vuoden tammi-elokuun tilanteesta paremman vuosikateen ansiosta.

Rahoituksen rahavirrat osoittavat antolaina- ja muiden saamisten, toimeksiantojen varojen ja pääomien, vaihto-omaisuuden sekä oman ja vieraan pääoman muutokset tilikauden aikana. Konsernin rahoituksen rahavirta toteutuma tammi-elokuussa oli 58,3 milj. eu-

roa. Konsernin lainakannan muutos oli kaudella 107,7 milj. euroa. Uutta pitkäaikaisista lainaa nostettiin 149,4 milj. euroa ja pitkäaikaisia lainoja lyhennettiin yhteensä 50,6 milj. eurolla. Kaupunki nosti tammi-elokuussa 20,0 milj. euroa uutta pitkäaikaisista lainarahoitusta ja lyhensi olemassa olevia lainoja 7,5 milj. eurolla. Konserniyhteisöistä Tampereen Raitiotie Oy nosti tarkastelujaksolla pitkäaikaisista lainaa 45,0 milj. euroa ja Tampereen Seudun Keskuspuhdistamo Oy 25,0 milj. euroa. Lisäksi Tampereen Vuokratulosäätiö noin 17 milj. euroa ja PSHP-konserni noin 19 milj. euroa, olivat myös merkittäviä pitkäaikaisen lainan nostajia. Konserniennusteen mukaan korollisen vieraan pääoman määrä tilikauden lopussa tulee olemaan 2020,6 milj. euroa. Muut maksuvalmiuden muutokset muodostuivat pääosin korottomien velkojen muutoksesta.

Konsernin rahavarat olivat 31.8.2020 291,8 milj. euroa. Rahavaroilla olisi katettu kaikki toiminnan aiheuttamat maksut 60 päivän ajan. Konsernin laskennallinen lainanhoitokate oli elokuun lopussa yksi, mikä ilmaisee konsernin lainanhoitokyvyn olevan tyydyttävällä tasolla.

Konsernin rahoituslaskelman tunnusluvut

	Tot 1-8 / 2020	Tot 1-8 / 2019
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, milj. €	-774,0	-806,0
Investointien tulo-rahoitus%	95	70
Laskennallinen lainanhoitokate	1	1
Lainanhoitokate	3	2
Kassan riittävyys, pv	60	29

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä, €

Toiminnan ja investointien rahavirta välituloksen viiden vuoden kertymän avulla seurataan investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä.

Investointien tulo-rahoitus

100 * Vuosikate / Investointien omahankintameno

Investointien omahankintamenolla tarkoitetaan rahoituslaskelman pysyvien vastaavien lisäyksiä joista on vähennetty rahoituslaskelmaan merkityt rahoitusosuudet.

Laskennallinen lainanhoitokate

(Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Laskennalliset lainanlyhennykset)

Lainanhoitokate

(Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Lainanlyhennykset)

Kassan riittävyys, pv

365 * Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella

Konsernitase

Milj. euroa	31.8.2020	31.12.2019	Milj. euroa	31.8.2020	31.12.2019
VASTAAVAA			VASTATTAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT			OMA PÄÄOMA		
Aineettomat hyödykkeet			Peruspääoma	636,7	636,7
Aineettomat oikeudet	16,3	12,6	Yhdistysten ja säätiöiden peruspääomat	0,3	0,3
Muut pitkävaikutteiset menot	125,2	129,5	Muut omat rahastot	34,0	33,7
Ennakkomaksut	3,4	3,9	Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	719,5	702,5
	144,9	146,0	Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	47,7	17,0
Aineelliset hyödykkeet				1 438,1	1 390,1
Maa- ja vesialueet	250,6	246,9	VÄHEMMISTÖOSUUDET	86,6	82,8
Rakennukset	1 665,8	1 668,9			
Kiinteät rakenteet ja laitteet	688,5	689,9	PAKOLLISET VARAUKSET		
Koneet ja kalusto	106,0	109,6	Eläkevaraukset	1,6	1,9
Muut aineelliset hyödykkeet	34,0	33,9	Muut pakolliset varaukset	33,2	34,0
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	554,5	489,0		34,8	35,9
	3 299,4	3 238,2	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	27,0	19,3
Sijoitukset			VIERAS PÄÄOMA		
Osakkuusyhteisöosuudet	65,4	62,0	Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	1 925,3	1 826,4
Muut osakkeet ja osuudet	24,3	24,7	Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	89,3	84,0
Muut lainasaamiset	19,7	8,5	Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	96,4	87,5
Muut saamiset	1,2	1,2	Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	419,9	478,9
	110,7	96,4		2 530,9	2 476,9
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	3,5	4,2	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	4 117,3	4 005,1
VAIHTUVAT VASTAAVAT					
Vaihto-omaisuus	48,8	34,0			
Saamiset					
Pitkäaikaiset saamiset	12,6	13,0			
Lyhytaikaiset saamiset	205,5	226,5			
Rahoitusarvopaperit	34,1	30,1			
Rahat ja pankkisaamiset	257,7	216,6			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	4 117,3	4 005,1			

Konsernitase

Konsernitase osoittaa kaupunkikonsernin taloudellisen aseman selvittämällä konserniyhteisöjen varat ja velat. Konsernitase osoittaa konsernin oman pääoman sen jälkeen, kun konserniyhteisöjen keskinäiset saamiset ja velat, aktivoidut sisäiset katteet sekä keskinäinen omistus on vähennetty. Tampereen kaupunkikonsernin taseen loppusumma oli elokuun lopussa 4 117,3 milj. euroa, mikä oli 112,2 milj. euroa (2,8 %) enemmän kuin tilinpäätöksessä 2019. Alkuvuoden muutoksilla konsernirakenteessa ei

ole ollut olennaista vaikutusta konsernin taseeseen.

Pysyviä vastaavia ovat erät, jotka on tarkoitettu tuottamaan tuloa jatkuvasti useana tilikautena. Pysyviin vastaaviin sisällytetään aineettomat ja aineelliset hyödykkeet sekä sijoitukset. Pääosa konsernin pysyvistä vastaavista on aineellisia hyödykkeitä, joita oli elokuun lopun tilanteessa 3299,4 milj. euroa (80,1 % taseen loppusummas- ta). Pysyvät vastaavat kasvoivat tammi- elokuun aikana 74,5 milj. eurolla (2,1 %) pääasiassa ennakkomaksujen ja kesken- eräisten hankintojen 65,5 milj. euron (13,4

%) kasvun vuoksi. Merkittävimmät investoijat ovat kaupungin lisäksi Tampereen Seudun Keskuspuhdistamo Oy, Tampereen Raitiotie Oy, PSHP-konserni sekä Tampereen Vuokratalosäätiö. Elokuun lopun tilanteesta laaditun konsernien- nusteiden mukaan vuoden 2020 investoin- titaso tulee olemaan 508,2 milj. euroa.

Sijoitukset ovat kasvaneet tammi- elokuussa vuodenvaihteen tilanteeseen nähden 14,3 milj. eurolla (14,8 %) pääosin muiden lainasaamisten kasvun vuoksi. Lainasaamiset ovat kasvaneet KOy Tam- pereen Monitoimiareenalle annetun lai-

nan vuoksi. Rahat ja pankkisaamiset ovat kasvaneet 41,1 milj. euroa (18,9 %) edellisestä tilinpäätöksestä.

Konsernin oma pääoma oli elokuun lopussa 1 438,1 milj. euroa (34,9 % taseen loppusummasta). Konsernin omavaraisuusaste 37 prosenttia oli edellisen tilinpäätöksen tasolla. Omavaraisuuden tavoitetasona voidaan kuntasektorilla pitää vähintään 50 prosenttia, mitä ei todennäköisesti kuluvaan vuonna tulla saavuttamaan. Konsernin vieras pääoma elokuun lopussa oli 2 530,9 milj. euroa (61,5 % taseen loppusummasta). Vieras

pääoma kasvoi vuoden alun tilanteesta 54,0 milj. euroa.

Konsernin lainakanta eli korollinen vieras pääoma oli elokuun lopun tilanteessa 2 021,6 milj. euroa, joka on 107,7 milj. euroa (5,6 %) enemmän kuin vuoden vaihteessa. Uutta pitkäaikaista lainaa on nostettu 149,4 milj. euroa ja vanhoja lainoja lyhennetty 50,6 milj. eurolla. Lyhytaikaisten lainojen muutos oli +8,9 milj. euroa. Konsernin elokuun lainakanta 2 021,6 milj. euroa, tekee 8 408 euroa asukasta kohden. Konsernin lainakan-

nan ennustetaan olevan vuoden lopussa 2020,6 milj. euroa, mikä on 106,7 milj. euroa edellistä tilinpäätöstä enemmän. Lyhytaikainen koroton vieras pääoma ei ole täysin vertailukelpoinen edelliseen tilinpäätökseen kirjanpidon jaksotusten vuoksi.

Konsernin suhteellinen velkaantuneisuus oli elokuun lopun tilanteessa 99,8 % prosenttia, mikä tarkoittaa, että tammi-elokuun käyttötulot olisivat juuri riittäneet konsernin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Käyttötulot muodostuvat tilikauden toimintatuotoista, verotuloista ja käyttötalouden valtionosuuksista.

Konsernitaseen tunnusluvut

	31.8.2020	31.12.2019
Konsernin omavaraisuusaste, %	37	37
Konsernin suhteellinen velkaantuneisuus, %	100	98
Konsernin kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1 000 euroa	767 136	719 483
Konsernin kertynyt ylijäämä (alijäämä), euroa / asukas	3 191	3 021
Konsernin lainakanta 31.12., 1 000 euroa	2 021 630	1 913 938
Konsernin lainat, euroa / asukas	8 408	8 037
Konsernin lainasaamiset 31.12., 1 000 euroa	19 730	8 514
Asukasmäärä	240 433	238 140

Konsernin omavaraisuusaste, %

=100* (Oma pääoma + Vähemmistöosuus + Konsernireservi) /
(Koko pääoma - Saadut Ennakot)

Konsernin suhteellinen velkaantuneisuus, %

= 100 * (Vieras pääoma - Saadut ennakot) / Käyttötulot

Konsernin lainakanta 31.12.

=Korollinen vieras pääoma

Konsernin lainasaamiset 31.12.

=Sijoituksiin merkityt Joukkovelkakirjalainasaamiset ja Muut lainasaamiset

KONSERNIKATSAUS

Konsernikatsaus-osiossa seurataan huhti-, elo- ja joulukuussa kaupunkikonsernin tytäryhteisöjen talouden kehitystä. Elokuun katsauksessa seurattavat tytäryhteisöt ovat Tampereen Sähkölaitos -konserni, Pirkanmaan Jätehuolto -konserni, Finnpark -konserni, Tampere-talo

Osakeyhtiö, Tampereen Palvelukiinteistöt Oy, Tampereen Kotilinnasäätiö, Tampereen Vuokra-asunnot Oy, TREDU-Kiinteistöt Oy, Tampereen Vuokratalosäätiö, Tampereen Messu- ja Urheilukeskus Oy, Särkänniemi -konserni, Tuomi Logistiikka Oy, Tullinkulman Työterveys Oy, Tampe-

reen Tilapalvelut Oy, Pirkanmaan Voimia Oy ja Tampereen Infra Oy. Tampereen Raitiotie Oy:stä on erillinen, laajempi raportti toiminnan ja talouden katsauksen lopussa.

Tampereen Sähkölaitos -konserni

Tampereen Sähkölaitos -konsernin tammi-elokuun liiketulos on lähes viime vuoden tasolla koronasta ja liikevaihdon laskusta huolimatta. Kumulatiivisessa liikevaihdoissa jäätin 15,5 milj. euroa viime vuoden tasosta hyvin lämpimän alkuvuoden ja sähkönmarkkinahintojen laskun takia. Kaukolämmön myyntivolyymit toteutuivat 7,3 % ja sähkön markkinahinnat jopa 42,7 % viime vuotta matalammalla tasolla. Kaukolämmön myyntihinnat on pidetty samalla tasolla vuodesta 2013 alkaen. Ne ovat siten moneen muuhun kaukolämmön myyjään nähden edulliset, koska hinta on haluttu pitää kilpailukyisinä muihin lämmitysmuotoihin verrattuna. Vuoden 2019 ensimmäisen kolmanneksen sähkön pörssihinnat toteutuivat lähivuosien historiaan nähden poikkeuksellisen korkeina, kun taas vuoden 2020 markkinahinnat romahtivat poikkeuksellisen lämpimän talven, hyvän vesitilanteen, kaasun hinnan laskun sekä koronan takia. Koronavirus ei ole vaikuttanut merkittävästi konsernin myyntivolyymeihin, mutta on hieman viivästyttänyt kehityshankkeita. Sähkölaitoksen myymät hyödykkeet ovat ns. pakollisia kulutushyödykkeitä, joita asiakkaat ostavat myös poikkeusoloissa.

Sähkölaitoksen kilpailijoista mm. Helen ja Turku Energia ovat kertoneet liikelukoksensa jääneen merkittävästi alle 2019 vuoden tason. Sähkölaitoskonsernin kumulatiivinen liiketulos on lähes edellisen vuoden tasolla (+0,1 milj.

TUNNUSLUVUT

Milj. euroa	Tot 1-8 / 2019	Tot 1-8 / 2020	TP 2019	TP Enn 2020	TP Enn 20 / TP 19
Liikevaihto yhteensä	180,0	164,5	288,0	272,1	-15,9
Liikevoitto (-tappio)	27,7	27,9	46,5	46,4	-0,1
Nettotulos	16,0	15,8	29,1	28,4	-0,7
Tilikauden yli-/alijäämä	16,0	15,8	29,1	28,4	-0,7
Investoinnit	14,1	21,4	30,3	65,7	35,4
Korollinen vieras pääoma	274,0	260,0	274,0	260,0	-14,0
Taseen loppusumma	507,6	488,5	535,3	521,6	-13,6
Sijoitetun pääoman tuotto-%	8,7	8,9	9,6	10,1	0,4
Liikevoitto-%	15,4	16,9	16,1	17,1	0,9
Nettotulos-%	8,9	9,6	10,1	10,4	0,3
Omavaraisuusaste-%	30,4	32,5	31,2	28,1	-3,2
Henkilöstömäärä	404	410	396	410	14

euroa). Sähkölaitoskonsernin kannattavuutta ylläpitävät 2010 -luvulla tehdyt energiakäänneinvestoinnit hakelämpö- ja hyötyvoimalaitoskapasiteettiin. Lisäksi liikevaihdon jättämää kompensoivat kaasupolttoaineen hinnanlasku hyvin onnistuneen kilpailutuksen johdosta sekä päästöoikeuskauppojen ajoitukset.

Vuoden 2020 investointiennuste konsernilla on 65,7 milj. euroa. Isoin investointi on Naistenlahti 3 voimalaitoshanke, josta vuodelle 2020 ajoittuu 28,1 milj. euroa. Hanke rahoitetaan leasing-järjestelyn kautta. Muita merkittäviä investointeja ovat mm. Pirkkalan lämpökeskuksen saneeraus ja kaukojäähdytyksen laajenusinvestoinnit. Tietojärjestelmähankkeissa ERP on käyttöönotettu ja energiantuotannon kunnossapitojärjestelmä

on toteutusvaiheessa. Muuten investoinnit ovat pääosin tyypillisiä vuosittaisia kunnossapito- ja muita investointeja, joilla toteutetaan pitkän tähtäimen suunnittelun mukaista laitosten ja verkkojen peruskorjausta ja laajenemista.

Sähkölaitoksen koko vuoden liikelukoksen ennustetaan jäävän hieman alle vuoden 2019 tason. Vuosi 2021 tulee olemaan huomattavasti haasteellisempi. Hintakilpailun ennustetaan tiukkenevan kilpailijoiden toimintamuutoksien johdosta. Konsernin kustannuksia nostavat toiminnan kehityspanostukset. Korona luo epävarmuutta markkinoille. Liiketulos on herkkä markkinoiden ja säätölojen muutokselle.

Pirkanmaan Jätehuolto -konserni

Pirkanmaan Jätehuolto -konsernin talous on vakaa mahdollistaen toiminnan kehittämisen ja tulevaisuuden investoinnit tehokkaan jätehuollon ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi muuttuva jätehuollon lainsäädäntö huomioden. Yhtiön asiakashinnoittelu on selvästi Suomen edullisimmassa kolmanneksessa tarjoten kuntalaisille kustannustehokasta ja edullista jätehuoltoa muihin alueisiin verrattuna.

Yhtiön perusliiketoiminnan odotetaan lähivuosina pysyvän nykyisen kaltaisena nykyisillä volyymitasoilla. Infrarakentamisen suhdanteiden arvioidaan vaikuttavan negatiivisesti maanrakentamiseen ja siten yhtiölle tärkeään maa-ainesten vastaanottoon. Vastaavasti kuitenkin uusia tulovirtoja odotetaan syntyvän mm. biokaasun liikennekäytön yhteydessä vuodesta 2021 alkaen.

Yhtiön tilikauden voitto tulee ennusteen mukaan laskemaan jonkin verran edelliseen vuoteen nähden johtuen toimintakulujen kasvusta, sekä vertailukaudelle osuneista satunnaisista liiketoiminnan muista tuotoista. Yhtiön tilikausien voitto 2021-24 tulee painumaan negatiiviseksi johtuen poistotason merkittävästä kasvusta biolaitoksen käyttöönoton myötä vuonna 2021. Perusliiketoiminnan kassavirran arvellaan kuitenkin pysyvän nykyisen kaltaisena.

TUNNUSLUVUT

Milj. euroa	Tot 1-8 / 2019	Tot 1-8 / 2020	TP 2019	TP Enn 2020	TP Enn 20 / TP 19
Liikevaihto yhteensä	27,4	24,9	41,4	43,3	1,9
Liikevoitto (-tappio)	3,6	2,2	3,3	2,5	-0,8
Nettotulos	3,0	1,8	2,9	2,0	-0,9
Tilikauden yli-/alijäämä	3,0	1,8	2,9	2,0	-0,9
Investoinnit	5,1	10,0	9,6	18,3	8,7
Korollinen vieras pääoma	0,5	0,5	0,5	0,5	0,0
Taseen loppusumma	74,3	73,9	76,1	76,3	0,2
Sijoitetun pääoman tuotto-%	11,2	7,8	7,1	5,8	-1,3
Liikevoitto-%	13,0	9,0	8,1	5,8	-2,3
Nettotulos-%	11,0	7,3	6,9	4,6	-2,3
Omavaraisuusaste-%	61,9	58,2	61,0	57,7	-3,3
Henkilöstömäärä	86	89	89	92	3

Yhtiö on aloittanut biolaitosinvestoinnin toteuttamisen kesällä 2019. Biolaitoksen arvioidaan olevan tuotantokäytössä alkuvuodesta 2021. Tuotantokäytön aloittamista on viivästyttänyt Covid-19 viruksen aiheuttamat maahantulorajoitukset sekä sen tuomat viiveet komponenttien toimitusaikatauluihin. Valmistuttuaan biolaitosinvestointi parantaa merkittävästi biojätteen energia- ja ravinnehöydyntämistä. Biolaitokselle on myös selkeä merkitys yhtiön toiminnan

hiilijalanjäljen pienentämisessä, sillä biolaitoksen paikallisista jätteistä tuottamalla uusiutuvilla polttoaineilla tullaan korvaamaan esimerkiksi jätteenkuljetuksen käyttämiä fossiilisia polttoaineita.

Konsernin tytäryhtiöt Pirkan Putkikeräys Oy ja Ranta-Tampellan Putkikeräys jatkavat Tampereen Kaupungin kaavamääräysten mukaisesti alueellisten putkikeräysjärjestelmien rakennuttamista vielä pitkälle 2020-luvulle toiminta-alueillaan.

Finnpark -konserni

Finnpark-konsernin talous kehittyi maaliskuun puoliväliin saakka ennustetusti ja strategian sekä budjetin mukaisesti. Koronakriisin vuoksi asetetut rajoitukset aiheuttivat merkittävän pudotuksen yrityksen pysäköintiliiketoiminnan liikevaihtoon sekä tulokseen. Toteuman ja vertailuajankohdan välinen ero liikevaihdossa ja tuloksessa on seurausta koronakriisin aiheuttamasta kysynnän vähentymisestä.

Yrityksen liikevaihto koostuu lyhytaikapysäköinnistä, sopimuspysäköinnistä, pysäköintipalvelutoimituksista sekä kiinteistöliiketoiminnan tuloista. Suurimmat vaikutukset koronakriisillä tähän mennessä on ollut lyhytaikapysäköintiin. Kevään koronakriisi vaikutti myös jossakin määrin vuokratuottoihin kiinteistöliiketoiminnassa, kun etenkin hotelli- ja ravintolavuokralaisille jouduttiin tekemään erilaisia vuokrien järjestelyjä. Kesällä koronaan liittyvien rajoitusten purkamisen jälkeen lyhytaikapysäköinnin kysyntä parantui huomattavasti kriisin pahimmasta tasosta jääden kuitenkin hieman jälkeen normaaleista kesäkuukausista. Koronakriisin mahdollinen toisen aallon

TUNNUSLUVUT

Milj. euroa	Tot 1-8 / 2019	Tot 1-8 / 2020	TP 2019	TP Enn 2020	TP Enn 20 / TP 19
Liikevaihto yhteensä	17,4	15,5	28,3	23,7	-4,6
Liikevoitto (-tappio)	4,5	3,0	6,7	5,3	-1,4
Nettotulos	2,8	1,6	4,2	3,3	-0,9
Tilikauden yli-/alijäämä	2,7	1,6	4,0	3,2	-0,8
Investoinnit	1,7	3,6	2,7	8,5	5,8
Korollinen vieras pääoma	66,9	65,9	65,1	66,8	1,7
Taseen loppusumma	127,0	128,2	124,7	129,5	4,8
Sijoitetun pääoman tuotto-%	5,9	3,9	6,0	4,7	-1,3
Liikevoitto-%	25,6	18,8	23,6	22,4	-1,2
Nettotulos-%	16,0	10,4	14,6	13,7	-0,9
Omavaraisuusaste-%	38,8	38,9	38,8	39,5	0,7
Henkilöstömäärä	53	54	53	55	2

tuleminen sekä siihen liittyvät rajoitustoimet ovat vaikeasti arvioitavia epävarmuustekijöitä, jotka toteutuessaan vaikuttavat oleellisesti yrityksen talouteen. Näin ollen loppuvuoden ennustaminen on erittäin hankalaa.

Strategian mukaista liiketoiminnan laajentumista kasvukeskuksiin on koronakriisistä huolimatta pystytty toteutta-

maan suunnitellusti. Tampereen Kaupin alueelle on alettu toteuttaa uutta pysäköintihalli-investointia, Kuntokadun Parkkia. Kohde valmistuu alkuvuodesta 2021. Moovy-liiketoiminta on tukenut merkittävästi pysäköintipalvelutoimitusten hyvää kehitystä.

Tampere-talo Osakeyhtiö

Korona-tartuntatautiepideemian takia Tampere-talo Oy:n toiminta on supistunut merkittävästi, koska vuoden 2020 isoimmat tapahtumat ovat joko peruuntuneet tai siirtyneet vuodelle 2021. Vuoden 2020 varaukset nykyiseen ajankohtaan nähden ovat vähentyneet, joten vuosi tulee olemaan erittäin haasteellinen. Epidemia ja sen aikaansaamat tapahtumien peruuttamiset aiheuttavat Tampere-talo Oy:lle merkittävät tulomenetykset.

Liikevaihdon laskun arvioidaan olevan vuoden 2020 osalta yli 5,5 miljoonaa euroa. Opetus- ja kulttuuriministeriön erityisavustuksesta huolimatta vuosi 2020 tulee olemaan merkittävästi tappiollinen. Tampere-talo on tehnyt tappion pienentämiseksi 90 päivän lomautukset keväällä 2020 lähes koko henkilöstölle ja lomautukset jatkuvat osalla henkilökuntaa vielä syksyllä 90 päivää. Arvioimme vuoden 2020 tuloksen tappion olevan - 595.466 euroa.

Vuoden 2020 aikana on investointeja toteutettu yhteensä 115 000 eurolla. Loppuvuonna tulemme tekemään vain pakolliset investoinnit, jotka ovat toiminnan kannalta välttämättömiä.

Tampere-talon kävijämäärä on 31.8.2020 mennessä alentunut 64 % ja tilaisuuksien määrä vähentynyt 47 % edelliseen vuoden samaan ajankohtaan verrattuna.

31.8.2020 mennessä:

- vuonna 2020 119,491 kävijää, tilaisuuksia oli 362
- vuonna 2019 328,288 kävijää, tilaisuuksia oli 677

TUNNUSLUVUT

Milj. euroa	Tot 1-8 / 2019	Tot 1-8 / 2020	TP 2019	TP Enn 2020	TP Enn 20 / TP 19
Liikevaihto yhteensä	12,8	10,8	21,3	16,3	-5,0
Liikevoitto (-tappio)	-0,6	-0,5	-0,1	-0,6	-0,5
Nettotulos	-0,6	0,5	-0,1	-0,6	-0,5
Tilikauden yli-/alijäämä	-0,6	-0,5	-0,1	-0,6	-0,5
Investoinnit	0,2	0,1	0,4	0,2	-0,2
Korollinen vieras pääoma	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Taseen loppusumma	7,0	5,8	7,6	5,3	-2,3
Sijoitetun pääoman tuotto-%	-38,2	-31,3	-5,0	-11,2	-6,2
Liikevoitto-%	-5,0	-4,7	-0,7	-3,7	-3,0
Nettotulos-%	-5,0	-4,7	-0,7	-3,7	-3,0
Omavaraisuusaste-%	40,0	54,7	47,4	42,5	-4,9
Henkilöstömäärä	70	77	78	77	-1

Toiminta tulee olemaan vähäistä loppuvuoteen asti. Teemme kaikkemme kyetäksemme tehokkaasti tuotteistamaan turvalliset tapahtumat Talossa ja Turvalliset tapahtumat Tampereella -konseptin sekä viestimään sitä asiakkaillemme, sekä luomaan uutta liiketoiminnan mallia muuttuneeseen tilanteeseen. Korvaavaa toimintaa toisin sanoen yritetään kehittää, mutta se on hyvin haastava osan henkilöstöstä ollessa lomautettuna.

Vuoden 2021 liikevaihtoennuste näyttää tällä hetkellä olevan noin 11,5 M€. Tämä ennuste pohjaa sekä varauskalenteritilanteeseen sekä siihen, että ainakin alkuvuonna tapahtumat voidaan toteuttaa puolella osallistujakapasiteetilla sekä

siihen, että yritykset varovat tapahtumajärjestämistä ja kuluttaja tulevat tapahtumiin harkiten. Vuoden 2021 oopperaan ei todennäköisesti voida myydä täyttä kapasiteettia lippuja kuuteen esitykseen koronarajoituksista johtuen, jolloin oopperan tappioennuste on -200.000 - 500.000 €, mikäli joka näytökseen voidaan ottaa vain max 800 asiakasta (tämä arvio sisältää jo kaupunginavustuksen 194.000 €). Nykyisellä kulurakenteella vuoden 2021 tappioksi näyttää muodostuvan - 1,6 Milj. €. Tampere-talo Oy on käynnistänyt säästöohjelman kiinteiden ja henkilöstökulujen osalta, jotta yhtiön toiminta jatkuisi myös tulevaisuudessa.

Tampereen Palvelukiinteistöt Oy

Yhtiön operatiivinen tulos kehittyi katsauskaudella merkittävästi edellisvuotta paremmin.

Koronan vaikutus sekä koko vuoden että katsauskauden liikevaihtoon sekä tulokseen on noin -70.000 euroa. Yhtiön taloudellinen tulos on voimakkaasti riippuvainen kehityshankkeiden tuloutumisen tuomasta myyntivoitosta. Katsauskaudelle 1-8 satunnaisesti myyntivoittoihin on kirjattu 2.7.2020 toteutunut Teivon Paloaseman myynnin tuoma myyntivoitto 1.2 M€. Kohteen Asuntotori, Puutarhakatu 8 remontti valmistuu vaiheittain vuoden 2020 aika. Ensimmäinen vaihe otettiin käyttöön 1.6.2020. Hankkeen kustannusarvio 2.0 M€.

Yhtiö toteuttaa 2019 laadittua kiinteistöstrategiaa ja taseen kierrättämissuunnitelmaa. Kohteita kehitetään yhtiön toimesta aktiivisesti pyrkimyksenä va-

TUNNUSLUVUT

Milj. euroa	Tot 1-8 / 2019	Tot 1-8 / 2020	TP 2019	TP Enn 2020	TP Enn 20 / TP 19
Liikevaihto yhteensä	4,2	5,0	6,0	6,9	0,9
Liikevoitto (-tappio)	0,9	2,0	0,9	2,0	1,0
Nettotulos	0,5	1,4	0,4	1,2	0,8
Tilikauden yli-/alijäämä	0,5	1,4	0,4	1,2	0,8
Investoinnit	0,2	0,8	0,8	2,2	1,4
Korollinen vieras pääoma	33,1	30,5	32,1	29,5	-2,6
Taseen loppusumma	45,3	43,7	44,5	43,8	-0,7
Sijoitetun pääoman tuotto-%	3,0	6,9	1,0	4,6	3,6
Liikevoitto-%	21,4	39,5	15,3	28,3	13,1
Nettotulos-%	13,1	27,2	7,2	18,0	10,8
Omavaraisuusaste-%	25,5	29,9	25,0	29,9	4,9
Henkilöstömäärä	2	2	2	2	0

pauttaa pääomia potentiaaliin ostoihin sekä mahdollistamaan kaupungin tavoitteiden mukainen osingonjako. Osana

strategian toimeenpanoa yhtiö kartoittaa Asuntotorin myyntiä loppuvuoden 2020 aikana.

Tampereen Messu- ja Urheilukeskus Oy

Valtiohallan ja viranomaisten johdosta voimaansaattamien kokoontumisrajoitusten vuoksi Tampereen Messu- ja Urheilukeskus Oy:n tilojen kysyntä heikentyi olennaisesti maaliskuusta 2020 alkaen, mikä arvion mukaan tulee jonkin verran heikentämään yhtiön vuokraus- toiminnan volyymia ja kannattavuutta tilikaudella 2020 sekä vaikuttaa merkittävästi yhtiön saamiin ravintolatoiminnan vuokratuottoihin. Koronaviruksen takia messu- ja urheilutilat ovat suljettuina toistaiseksi.

Kassavirran ja maksuvalmiuden odotetaan kuitenkin säilyvän kohtuullisena tilikauden 2020 aikana.

Merkittävin investointi on ollut ravintola- ja seminaaritalan rakentaminen E-hallin nivelosaan. Investoinnin arvo on 2,1 miljoonaa euroa. Investointi aloitettiin

TUNNUSLUVUT

Milj. euroa	Tot 1-8 / 2019	Tot 1-8 / 2020	TP 2019	TP Enn 2020	TP Enn 20 / TP 19
Liikevaihto yhteensä	2,3	1,9	3,6	3,2	-0,4
Liikevoitto (-tappio)	0,1	0,1	0,3	0,3	0,1
Nettotulos	-0,1	-0,2	-0,0	0,0	0,0
Tilikauden yli-/alijäämä	-0,1	-0,2	0,0	0,0	-0,0
Investoinnit	0,9	0,4	1,7	0,0	-1,7
Korollinen vieras pääoma	14,7	14,0	14,3	14,3	0,0
Taseen loppusumma	24,9	24,6	24,8	24,8	0,0
Sijoitetun pääoman tuotto-%	1,0	0,5	1,2	0,0	-1,2
Liikevoitto-%	4,1	4,1	7,4	10,1	2,7
Nettotulos-%	-4,5	-8,2	-0,5	0,0	0,5
Omavaraisuusaste-%	38,0	40,0	39,0	40,0	1,0
Henkilöstömäärä	2	0	2	0	-2

tilikaudella 2019 ja valmistui elokuussa 2020.

Tampereen Kotilinnasäätiö

Kotilinnasäätiön talous on kehittynyt ajanjaksolla 1-8/2020 suunnitelmien mukaisesti. Liikevaihdon lievä kasvu edelliseen vuoteen nähden johtuu pääasiallisesti yhden kohteen (Sulkavuori) täydellisen perusparannuksen johdosta tulleista vuokratuloista (kohteesta ei ollut vuokratuloja alkuvuodesta 2019). Vuokria ei kuitenkaan ole kohteissa nostettu.

Vuoden 2020 taseen loppusumma tulee hieman laskemaan edellisestä vuodesta, koska uudet investoinnit tulevat käynnistymään vasta loppuvuodesta 2020. Tunnuslukujen osalta omavaraisuusaste-% tulee hieman paranemaan vuoden 2019 tasosta, ja SIPO% tulee pysymään samalla tasolla kuin vuonna 2019.

Tulevia investointeja tulevat vuonna 2020 olemaan Pappilanrinteen uudiskohde eläkeikäisille (85 asuntoa), joka käynnistyy vielä vuoden 2020 lopulla, arvioitu aloitusaika 10/2020. Tähän on tälle vuodelle varattu n. 900 000 euroa.

Lisäksi uusi kohde on suunnitteilla Niemenrantaan, hanke tulee käynnistymään vuonna 2021 ja valmistuminen arviolta alkuvuodesta 2022.

Kotilinnasäätiöllä on halua ja kysynnänkin myötä tarvetta edelleen lisätä uudisrakentamista esimerkiksi Länsi-Tampereelle sekä uusille asuntoalueille.

TUNNUSLUVUT

Milj. euroa	Tot 1-8 / 2019	Tot 1-8 / 2020	TP 2019	TP Enn 2020	TP Enn 20 / TP 19
Liikevaihto yhteensä	9,1	9,3	13,7	14,5	0,8
Liikevoitto (-tappio)	2,6	2,5	3,1	2,5	-0,6
Nettotulos	1,7	1,8	1,8	1,3	-0,5
Tilikauden yli-/alijäämä	1,7	1,8	0,0	0,0	0,0
Investoinnit	2,7	0,1	3,7	0,9	-2,8
Korollinen vieras pääoma	83,4	79,0	82,0	76,0	-6,0
Taseen loppusumma	102,8	100,1	101,5	100,0	-1,5
Sijoitetun pääoman tuotto-%	4,1	3,5	3,2	3,1	-0,1
Liikevoitto-%	28,7	27,0	22,4	17,0	-5,4
Nettotulos-%	18,9	19,0	13,3	9,0	-4,3
Omavaraisuusaste-%	17,6	18,8	16,8	19,0	2,2
Henkilöstömäärä	14	17	15	17	2,0

Tampereen Vuokra-asunnot Oy

Yhtiön liikevaihto on kehittynyt alkuvuonna ennusteen mukaisesti ja liikevaihdon kasvu on johtunut yhtiölle 2019 valmistuneesta 75 asunnon uudiskohteesta. Vuoden 2020 osalta ennustetaan 2-3 % kasvua liikevaihtoon. Liikevaihdon kasvua edesauttaa 1,8 % vuokrankorotus sekä erinomaisella tasolla yli 99 % pysynyt käyttöaste.

Yhtiöllä on käynnistynyt toukokuussa 2020 uudisrakennuskohteen rakentaminen Kauppiin, osoitteeseen Kuntokuja 11B. Hankkeen kokonaishinta on noin 9,0 M€, kohteeseen tulee valmistumaan 54 uutta vapaarahoitteista asuntoa syksyllä 2021. Elokuussa 2020 käynnistyi Santalahden, osoitteeseen Paasikivenkatu 23 uudisrakennuskohteen rakentamisen. Santalahden kohteeseen valmistuu 84 vapaarahoitteista asuntoa vuoden 2021 loppuun mennessä ja hankkeen kokonaishinta on 14,5 M€.

Yhtiön rahoitusasema on vahva. Yhtiö pystyy rahoittamaan hankkeiden omavaraisuudet noin 25-30% hankkeiden kokonaishinnasta kassavaroin. Yhtiöllä on ennusteen mukaan korollista vierasta pääomaa tilikauden lopussa noin 50 M€. Investointien osalta lainojen nostot ajoittuvat ennusteen mukaan vasta alkuvuodelle 2021.

TUNNUSLUVUT

Milj. euroa	Tot 1-8 / 2019	Tot 1-8 / 2020	TP 2019	TP Enn 2020	TP Enn 20 / TP 19
Liikevaihto yhteensä	13,4	13,9	20,1	21,1	1,0
Liikevoitto (-tappio)	3,5	2,8	4,6	4,2	-0,4
Nettotulos	3,0	2,6	3,3	3,3	0,0
Tilikauden yli-/alijäämä	3,0	2,6	1,5	0,6	-0,9
Investoinnit	2,8	2,5	9,6	9,3	-0,3
Korollinen vieras pääoma	50,6	51,5	53,2	50,3	-2,9
Taseen loppusumma	97,6	101,0	100,9	100,5	-0,4
Sijoitetun pääoman tuotto-%	7,8	7,0	4,8	4,0	-0,8
Liikevoitto-%	25,8	20,1	22,9	19,9	-3,0
Nettotulos-%	22,7	18,8	16,5	15,6	-0,9
Omavaraisuusaste-%	17,1	47,5	44,9	45,0	0,1
Henkilöstömäärä	19	20	19	20	1

Ennusteen mukaan yhtiön liikevoitto % tulee pysymään noin 20%:n tasolla ja yhtiön liikevoitto tulee olemaan noin 4,2 M€. Yhtiön omavaraisuusaste (48%) ja maksuvalmius on erinomaisella tasolla. Yhtiön omavaraisuusaste tulee kuitenkin suunnitellusti laskemaan uusien investointien myötä, joissa omavaraisuusaste on 25-30%. Yhtiön tavoitteena on kasvaa kannattavasti rakennuttamalla vähintään 100 uutta vapaarahoitteista

vuokra-asuntoa vuosittain. Yhtiö panostaa toimintavuoden aikana sähköisten palvelujen kehittämiseen, kiinteistöomaisuuden hallintaan sekä asuttamisen prosessien uudistamiseen.

Tredu-Kiinteistöt Oy

Yhtiön liiketoiminta on kehittynyt suotuisasti katsauskauden aikana. Koronapandemia ei tämän hetken käsityksemme mukaan aiheuta Tredu-Kiinteistöjen taloudelle merkittävää haittaa lyhyellä tai keskipitkällä aikavälillä. Yhtiö on yleishyödyllinen sekä yhtiöjärjestyksen mukaan voittoa tuottamaton. Yhtiöön mahdollisesti kertyvä voitto tulee palauttaa toisen asteen koulutuksen hyväksi.

Nokian Kampushanke etenee suunnitellusti. Hanke hyväksyttiin Eloisassa 22.4.2020. Kokonaisinvestointi on noin 25M€. Hanke tullaan rahoittamaan tulorahoituksella sekä vpo:n ehtoisella rahoituksella. Hankkeen toteutusvaihe alkoi 19.5.2020 ja valmistumisajankohta on kesä 2020.

Åkerlundinkadun sisäremontti toteutetaan vuokravaikutteisesti. Hankekoko on 1.4 M€. Valmistuminen 16.10.2020

TUNNUSLUVUT

Milj. euroa	Tot 1-8 / 2019	Tot 1-8 / 2020	TP 2019	TP Enn 2020	TP Enn 20 / TP 19
Liikevaihto yhteensä	9,1	12,2	13,5	17,5	4,0
Liikevoitto (-tappio)	2,1	2,4	3,2	3,1	-0,1
Nettotulos	1,0	1,3	1,7	1,5	-0,2
Tilikauden yli-/alijäämä	1,0	1,3	1,7	1,5	-0,2
Investoinnit	1,2	4,6	2,3	5,0	2,7
Korollinen vieras pääoma	77,4	76,8	76,3	64,2	-12,0
Taseen loppusumma	189,1	191,4	187,3	185,0	-2,3
Sijoitetun pääoman tuotto-%	1,7	1,9	1,7	1,7	-0,0
Liikevoitto-%	23,1	19,6	23,8	17,7	-6,1
Nettotulos-%	11,0	10,9	12,8	8,5	-4,3
Omavaraisuusaste-%	58,0	58,4	58,9	59,5	0,6
Henkilöstömäärä	4	4	4	5	1,0

start-up-keskittämön käyttöön. Koivistonkylän entiset Tredun tilat remontoidaan peruskoulun väistötiloiksi.

Tampereen Vuokratalosäätiö

Liikevaihto toteutunut n 1,1 M€ edellisvuotta paremmin. Vuokratuotot ovat toteutuneet +1,1 M€, mikä johtuu lähinnä uusista kiinteistöistä, ja jota pienentää ennakoitua suurempi tyhjäkäynti. Tuottojen kasvu tulee myös liiketilojen vuokrista. Hoitokulut ovat kasvaneet n 0,9 M€ edelliseen vuoteen verrattuna, mikä tulee suurimmaksi osaksi korjauskustannuksista 0,7 M€, VTS Kiinteistöpalvelu Oy:n sulautumisesta joutuneista hallintokustannusten kasvusta 0,7 M€ ja henkilöstökuluista 0,3 M€ sekä kiinteistöveroista 0,3 M€. Hoitokulut ovat pienemmät kuin ed. vuonna lämmityksessä 0,9 M€, kiinteistöjen huollossa 0,2 M€.

Tulostaso on nyt hieman pienempi, 0,3 M€, kuin vuosi sitten, mihin vaikuttaa ed. vuoden tuloksessa ollut sulautumistulos 1,7 M€. Koko vuoden tulos

TUNNUSLUVUT

Milj. euroa	Tot 1-8 / 2019	Tot 1-8 / 2020	TP 2019	TP Enn 2020	TP Enn 20 / TP 19
Liikevaihto yhteensä	43,5	44,5	67,0	66,8	-0,2
Liikevoitto (-tappio)	11,7	10,0	16,0	15,0	-1,0
Nettotulos	10,1	7,5	12,9	11,3	-1,6
Tilikauden yli-/alijäämä	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Investoinnit	24,6	14,2	37,9	24,2	-13,7
Korollinen vieras pääoma	264,2	270,4	266,7	273,4	6,7
Taseen loppusumma	368,0	382,1	370,4	384,1	13,7
Sijoitetun pääoman tuotto-%	7,1	5,4	6,4	5,3	-1,1
Liikevoitto-%	27,0	22,5	23,9	22,5	-1,4
Nettotulos-%	23,2	16,9	19,3	16,9	-2,4
Omavaraisuusaste-%	24,5	26,5	25,1	26,5	1,4
Henkilöstömäärä	57	65	57	65	8

jäänee alle edellisen vuoden vastaavalla tasolla. Ennuste perustuu tasaiseen tulokertymään ja talotason budjetteihin. Investoinneissa on meneillään kaksi

asuinkiinteistöä (Opiskelijankatu 31, 106 asuntoa, valmis 10/2020) sekä perusrannuskohteina Säästäjänkuja 4, valm. 11/2019; Vaakonkatu 11, valm. 2021.

Tampereen Särkänniemi -konserni

Särkänniemi-konsernin liikevaihto puutoa ennusteen mukaan n. 50 % viime vuoteen verrattuna. Tulos tulee olemaan yli 7 M€ tappiollinen koko vuoden osalta. Tilikauden tulokseen vaikuttavat vielä Karmiva Karnevaalin ja Koiramäen joulun onnistuminen sekä Ravintola Näsinneulan myynnit. Tappioennuste on huomattavasti vähemmän kuin alkukesästä arvioitiin (-10M€). Viranomaisien määräämien koronarajoitusten vuoksi Särkänniemi avasi puiston vasta kesäkuun 11, kun normaalisti puisto on auki vappuna. Myynnin menetys ennen avaamista oli yli 5M€. Asiakasmääriä jouduttiin rajoittamaan kesän aikana merkittävästi, jotta asiakkaille turvattuun mahdollisuuteen terveelliseen ja turvalliseen huvitteluun. Korona-altistumiset kilpailijalla vaikuttivat negatiivisesti myös Särkänniemen kävijöihin loppukesästä ja heikensivät edelleen asiakkaiden luottamusta käydä puistossa.

Sisäpuisto FunZones jouduttiin sulkemaan viranomaismääräysten vuoksi maaliskuussa kokonaan, eikä sen jatkamiselle nähty enää edellytyksiä vallitsevassa tilanteessa. FunZonesin toiminnan jatkaminen olisi vaatinut taloudellisia lisäpanostuksia Särkänniemeltä, joihin ei ollut mahdollisuuksia Särkänniemen oma taloudellinen tilanne huomioiden. FunZones yhtiönä on vielä olemassa, mutta ilman toimintaa.

Yhtiön kannattavuus on kärsinyt merkittävästi liikevaihdon romahdettua.

TUNNUSLUVUT

Milj. euroa	Tot 1-8 / 2019	Tot 1-8 / 2020	TP 2019	TP Enn 2020	TP Enn 20 / TP 19
Liikevaihto yhteensä	19,5	10,1	22,4	10,1	-12,3
Liikevoitto (-tappio)	3,8	-1,2	0,8	-4,0	-4,8
Nettotulos	3,7	-1,3	0,3	-7,2	-7,5
Tilikauden yli-/alijäämä	3,7	-1,3	0,3	-7,2	-7,5
Investoinnit	3,0	1,4	3,7	2,0	-1,7
Korollinen vieras pääoma	14,6	17,6	13,8	16,9	3,1
Taseen loppusumma	39,2	37,1	34,5	31,5	-3,0
Sijoitetun pääoman tuotto-%	20,0	-2,5	3,0	-50,0	-53,0
Liikevoitto-%	19,0	-13,0	4,0	-40,0	-44,0
Nettotulos-%	19,0	-12,0	1,0	-72,0	-73,0
Omavaraisuusaste-%	59,0	45,0	51,0	40,0	-11,0
Henkilöstömäärä	483	466	311	300	-11

Kannattavuutta on tänä vuonna parannettu lomauttamalla henkilökuntaa ja sopeuttamalla kesän aikaista toimintaa asiakasmääriä vastaavaksi. Kannattavuus tulee olemaan Särkänniemelle haaste vielä pitkään, koska yhtiön kiinteät kulut (mm. huvilaitteet) on mitoitettu nykyistä suuremmille asiakasmäärille ja epävarmuus jatkunee vielä ainakin koko vuoden 2021. Kulurakennetta kevennetään edelleen, mutta se on haastavaa tasapainoilua palvelutason ja kannattavuuden välillä.

Särkänniemen tärkeimmät investoinnit vuonna 2020 kohdistuivat alueen viihtyisyyden lisäämiseen sekä Särkänniemen myyntikanavien digitalisointiin.

Ensimmäinen versio uudesta digitaalisesta myyntikanavasta; verkkokaupasta, verkkosivuista ja lippujärjestelmästä, otetaan käyttöön Koiramäen joulutapahtumaan. Taloustilanteen vuoksi investointeja tullaan lykkäämään ja niitä toteutetaan valmiina olevan suunnitelman mukaisesti, kun taloustilanne sen mahdollistaa. Särkänniemi matkailun fyysisenä ja digitaalisena alustana -tavoitteen edistämiseksi tutkitaan eri vaihtoehtoja mahdollistaa kaavahankkeen ja sen sisältöjen toteuttaminen vaarantamatta nykyistä ydinliiketoimintaa. Kaavahankkeen edistäminen on elintärkeää Särkänniemen tulevaisuudelle.

Tuomi Logistiikka Oy

Vuonna 2020 Tuomi Logistiikka Oy keskittyi hyvään asiakaspalveluun ja koronapandemian tuomien haasteiden hallintaan. Kahdeksan kuukauden liikevaihto oli 71,5 M€ ja vastaavasti edellisvuonna 70,1 M€, joten liikevaihto kasvoi hieman. Liikevoitto oli 0,9 M€, edellisvuonna liikevoitto oli 0,3 M€. Liikevoitto syntyi tarkastelukauden kolmen ensimmäisen ja kahden viimeisen kuukauden aikana. Koronan aiheuttamat kustannukset ja työmäärä lisääntyivät merkittävästi huhtikuusta alkaen. Henkilömäärä 274 elokuun lopulla on kasvanut 19 henkilöllä verrattuna vuoden takaiseen. Henkilöresurssien lisäystä on tarvittu hankinta- ja ostopalveluiden kehittämiseen sekä varaston palvelutason ylläpitämiseen poikkeusoloissa.

Toimitusvarmuus on säilynyt hyvällä tasolla volyymimuutoksista huolimatta. Henkilöitä on siirretty joustavasti liiketoimintojen välillä tarpeen mukaan. Koronan aiheuttamilla ulkoisilla muutoksilla on ollut merkittävä vaikutus henkilöliikennepalveluiden käyttöön, sillä palveluiden (Sote, SHL/VPL, koulukyydit) volyymi laski kevään aikana noin 70%. Kuljetusvolyyymi on kesän jälkeen palautunut lähes normaalitasolle ja koulukyydit alkoivat normaalisti elokuussa.

Koko vuoden ennusteen mukainen liikevaihto on 108,8 Me ja vuoden 2019

TUNNUSLUVUT

Milj. euroa	Tot 1-8 / 2019	Tot 1-8 / 2020	TP 2019	TP Enn 2020	TP Enn 20 / TP 19
Liikevaihto yhteensä	70,1	71,5	109,0	108,8	-0,2
Liikevoitto (-tappio)	0,3	0,9	0,8	0,5	-0,3
Nettotulos	0,3	0,7	0,6	0,3	-0,3
Tilikauden yli-/alijäämä	0,3	0,7	0,6	0,3	-0,3
Investoinnit	0,3	0,2	0,3	0,4	0,1
Korollinen vieras pääoma	1,5	1,3	1,5	1,3	-0,2
Taseen loppusumma	15,5	18,9	17,2	19,8	2,6
Sijoitetun pääoman tuotto-%	11,0	26,8	17,7	9,8	-7,9
Liikevoitto-%	0,5	1,3	0,8	0,5	-0,3
Nettotulos-%	0,4	1,0	0,6	0,3	-0,3
Omavaraisuusaste-%	19,9	22,1	20,2	19,3	-0,9
Henkilöstömäärä	255	274	264	282	18,0

liikevaihto oli tasolla 109,0 M€. Liikevoittoennuste on 0,5 M€, budjetissa 0,2 M€ ja viime vuonna 0,8 M€. Taseen loppusumma 8/20 oli 18,9 M€ ja ennuste taseen loppusummasta vuoden 2020 lopulle on 19,8 M€. Tähän vaikuttavat kassavarojen ja käyttöpääomaerien muutokset. Suojaintarvikkeita varten on vuokrattu lisää varastotilaa. Vaihtomaisuus on alkuvuonna noussut noin nelinkertaiseksi (noin 10 Me), lähinnä hoito- ja suojaintarvikkeiden kysyntä-, hinta- ja volyymimuutosten takia. Kassatilanne on vastaavasti

voimakkaasti heikentynyt ja limiitti on otettu käyttöön. Tililimiitin määrää on korotettu kesäkuussa.

Uusi HR-järjestelmä kilpailutetaan ja käyttöönottoprojekti aloitetaan loppuvuonna. Henkilöliikenteen ryhmäkuljetusjärjestelmä uusitaan. Sähköisen ostamisen KORJ -järjestelmää kehitetään edelleen. Kehittämistoiminta on nostanut tuottavuutta. Loppuvuonna toimintaympäristön muutoksia seurataan ja toimintaa sopeutetaan koronapandemian tilannetta vastaavaksi.

Tullinkulman Työterveys Oy

Tulos elokuun loppuun mennessä on ollut rankasti tappiollinen. Tähän on vaikuttanut kevään korona rajoitukset eli vastaanotoilla ei käyty yhtä paljon kuin yleensä, lisäksi suuria asiakkuuksia (Hansel) on jäänyt tänä vuonna pois. Toisaalta koronatestauksen käynnistyminen keväällä on paikannut muun liikevaihdon vähentymistä. Henkilöstökulujen suhteuttaminen vähentyneeseen liikevaihtoon ei onnistunut kevään yt:issä, johtuen monista tekijöistä. Omistajat Tampereen kaupunki ja PSHP vahvistivat Pirten omaa pääomaa kesäkuussa, konvertoimme lainoja SVOP:iin 0,5 M euroa. Tämä auttoi kuitenkin vain alkuvuoden tilanteeseen, oma pääoma on heikentynyt edelleen kevään ja kesän aikana. Nyt olemme kuitenkin aloittaneet uudet yt:t jotka koskevat koko henkilökuntaa. Samaan aikaan koronatestaus on lähtenyt räjähdysmäiseen kasvuun ja olemme panostaneet testaukseen pidentämällä aukioloaikoja sekä nostamalla testauskapasiteettia useammassa toimipisteessä. Elokun tulos oli jo reilusti positiivinen, johtuen testauksesta tulleista tuotoista. Olemme ennakoineet, että testaus jatkuisi kohtuullisena vuoden loppuun asti, varovaisuuden periaatteella. Siitä syystä loppuvuoden tuloskehitys näyttää huomattavan paljon paremmalta kuin alkuvuosi. Ennuste sisältää siis riskejä, mutta toisaalta mikään ei tässä vaiheessa viittaa siihen, että testaus vähenee, ennemminkin päin vastoin. Loppuvuoden osalta on mahdollisuus jopa ennustetta paljon parempaan tulokseen, mutta mennään maltillisella ennusteella. Yt:itä jatketaan normaali prosessin mukaisesti ja etsitään ratkaisuja tämän tilikauden tuloskehitykseen sekä pitkäaikaisia ratkaisuja

TUNNUSLUVUT

Milj. euroa	Tot 1-8 / 2019	Tot 1-8 / 2020	TP 2019	TP Enn 2020	TP Enn 20 / TP 19
Liikevaihto yhteensä	13,3	6,9	20,7	21,9	1,2
Liikevoitto (-tappio)	-0,3	-0,5	-0,4	-0,1	0,3
Nettotulos	-0,4	-0,6	-0,4	-0,1	0,3
Tilikauden yli-/alijäämä	-0,4	-0,6	-0,4	-0,1	0,3
Investoinnit	0,2	0,0	0,2	0,1	-0,1
Korollinen vieras pääoma	1,1	0,9	1,2	0,6	-0,7
Taseen loppusumma	3,7	3,7	4,2	4,3	0,1
Sijoitetun pääoman tuotto-%	-26,0	-173,4	-27,0	-7,0	20,0
Liikevoitto-%	-2,0	-5,4	-1,8	-0,3	1,5
Nettotulos-%	-3,0	-5,5	-2,0	-0,4	1,6
Omavaraisuusaste-%	2,0	-5,8	0,9	10,1	9,2
Henkilöstömäärä	230	230	226	226	0,0

tuloskehityksen muuttamiseen. Vaikka yt:t ovat nyt päällä, niin meillä on resursitarve erityisesti hoitajille testaukseen ja joudumme palkkaamaan väliaikaista resurssia. Elokussa oli myös nähtävissä, että normaali työterveys ja lääkärikeskus toiminta alkaa palautua normaalimall tasolle, lisäksi nyt tehdään keväällä odottamaan jääneitä työpaikkakäyntejä ja muita siirrettyjä toimenpiteitä. Olemme käynnistäneet myös hinnoitteluneuvottelut Tampereen kaupungin kanssa syyskuussa, koska hintoja ei ole nostettu moneen vuoteen. Olemme panostaneet viime vuosina infraan, digitaalisuuteen, tiloihin, uusiin toimipisteisiin ja henkilöstöön. Viime vuonna avattiin uusi toimipiste Kangasalalle ja investoitiin Pirte Taysin tiloihin. Lisäksi henkilöstökuluihin on tullut yleiskorotuksia, vanhojen lisäksi tänä ja ensi vuonna yhteensä 3,3% tes korotukset. Meidän omakustannushinta on siis noussut, mutta edelleen tietyt am-

mattiryhmät myyvät palveluja kaupungille jopa alle nykyisen omakustannushinnan.

Vielä summattuna : Tuloskehitys on ollut todella huolestuttava alkuvuoden. Omistaja on vahvistanut yrityksen omaa pääomaa 0,5 Mio euroa kesäkuussa. Loppuvuonna odotamme helpotusta koronatestauksesta tulevista suuremmista tuloista, hinnoittelu neuvotteluista kaupungin kanssa sekä yt-neuvotteluissa löydettävistä ratkaisuista tämän tilikauden tilanteeseen ja pitkän aikavälin kannattavuuteen liittyen.

Investoinneissa keskitytään edelleen digitaalisten hankkeiden eteenpäin viemiseen, nämä ovat tulleet entistä tärkeämmiksi. Lisäksi olemme muokanneet Pirte Taysin tiloja koronatilanteeseen sopivaksi ja todennäköisesti avaamme uuden koronatestauspisteen Finnmedi 1:ssä, johon tarvitaan myös joitain muutoksia.

Tampereen Tilapalvelut Oy

Liikevaihto 08/2020 on n. 24,7 milj. euroa suurempi kuin edellisvuonna vastaavana ajankohtana. Rakennushankkeita on toteutettu Tampereen kaupungin talonrakennusohjelman budjetin mukaisesti, joka on viime vuotta suurempi. Yhtiön vuoden lopun liikevaihdon ennustetaan toteutuvan lähes budjetoidusti. Ylläpitopalveluiden osalta liikevaihdon ennustetaan on laskettu n. 2,1 milj. euroa johtuen mm. alkuvuoden poikkeuksellisen lämpimästä säästä ja kiinteistöjen käytön vähentymisestä koronatilanteesta johtuen. Rakennushankkeiden hyvästä etenemisestä johtuen rakennuttamisen liikevaihdon ennustetta on vastaavasti nostettu n. 2 milj. euroa.

Tilikauden tulos 08/2020 on n. 0,4 milj. euroa edellisvuoden vastaavaa ajankohdasta pienempi. Vuoden 2020 hinnoittelua pienennettiin palvelusopimusneuvottelussa sovitun miljoonan euron tehottomuuden mukaiseksi. Koronatilanteen vaikutus näkyi erityisesti alkuvuonna vikailmoitusten määrän ja siitä johtuvan

TUNNUSLUVUT

Milj. euroa	Tot 1-8 / 2019	Tot 1-8 / 2020	TP 2019	TP Enn 2020	TP Enn 20 / TP 19
Liikevaihto yhteensä	57,3	82,0	97,8	128,6	30,8
Liikevoitto (-tappio)	1,0	0,6	1,9	1,2	-0,7
Nettotulos	0,7	0,4	1,5	0,9	-0,6
Tilikauden yli-/alijäämä	0,7	0,4	1,5	0,9	-0,6
Investoinnit	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1
Korollinen vieras pääoma	1,2	0,9	0,9	0,6	-0,3
Taseen loppusumma	11,4	14,7	18,6	18,5	-0,1
Sijoitetun pääoman tuotto-%	36,9	18,9	45,3	26,1	-19,2
Liikevoitto-%	1,7	0,7	1,9	0,9	-1,0
Nettotulos-%	1,3	0,5	1,5	0,7	-0,8
Omavaraisuusaste-%	26,9	23,7	20,7	21,8	1,1
Henkilöstömäärä	238	237	228	238	10

laskutuksen vähenemisenä sekä koronasta johtuva toimintamallin muutos kasvatti kustannuksia. Yhtiössä on käynnissä lukuisia kehityshankkeita, joilla painostetaan tulevaisuuteen.

Vuoden 2020 tilikauden tulosenennuste on 0,6 milj. euroa vuoden 2019 tilinpäätöstä pienempi. Ennusteessa on huomi-

oitu yllä mainitut liikevaihdon ja kustannusten muutokset.

Investoinnit sisältävät mm. resurssienohjausjärjestelmän käyttöönoton, jolla korvataan nykyisiä ohjelmistoja ja tuetaan mobiilitoimintoja. Tavoitteena on, että järjestelmä otetaan käyttöön loppuvuodesta 2020

Pirkanmaan Voimia Oy

Pirkanmaan Voimia Oy:n vuoden 2020 tammi-elokuun liikevaihto toteutui koronaepidemiasta johtuen jopa -3,8 miljoonaa euroa edellisvuotta heikompana: valmiuslakien käyttöönotto ja yhtiön pääasiakkaan lakien nojalla tekemät päätökset sulki kevällä valtaosan peruskoulun lähiopetuksesta, toisen asteen koulutuksen sekä vanhusten ja muiden erityisryhmien avopalvelut. Valtioneuvoston keväällä antamista suosituksista johtuen valtaosa päiväkotikäisistä lapsista jäi edelleen kesälläkin kotikotihoitoon. Koronaepidemiaan varautuminen johti lisäksi normaalien sairaalapalveluiden alasajoon ja sen myötä sairaalaruokailun selvään vähenemiseen. Kevään kouluruokajakelun ohella korona synnytti toisaalta tarpeen tehostetulle siivoukselle, mikä paikkasi joiltakin osin koronan vuoksi laskenutta myyntiä.

Yhtiö onnistui kuitenkin omilla aktiivisilla toimenpiteillään sopeuttamaan kulurakennettaan nopeasti laskeneeseen myyntiin: kevään yhteistoimintaneuvottelut johtivat suunniteltuun -1,6 miljoonan euron säästöön henkilöstökuluissa, minkä ohella yhtiössä käynnistettiin muut merkittävät säästötoimet muun muassa toimintasuunnitelmaan kirjattuja hallinnon kehitysprojekteja priorisoimalla. Myös kaupungin myöntämät suljettuja

TUNNUSLUVUT

Milj. euroa	Tot 1-8 / 2019	Tot 1-8 / 2020	TP 2019	TP Enn 2020	TP Enn 20 / TP 19
Liikevaihto yhteensä	40,1	36,3	61,8	57,6	-4,2
Liikevoitto (-tappio)	0,3	-0,2	0,7	0,3	-0,4
Nettotulos	0,2	0,3	0,6	0,2	-0,3
Tilikauden yli-/alijäämä	0,2	0,3	0,6	0,2	-0,3
Investoinnit	0,8	0,8	1,1	1,1	0,0
Korollinen vieras pääoma	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Taseen loppusumma	15,3	12,3	14,3	13,9	-0,5
Sijoitetun pääoman tuotto-%	8,3	-7,2	12,9	6,4	-6,5
Liikevoitto-%	0,8	-0,6	1,1	0,5	-0,6
Nettotulos-%	0,6	-0,8	0,9	0,4	-0,5
Omavaraisuusaste-%	30,0	34,6	31,9	34,4	2,5
Henkilöstömäärä	702	738	699	738	39

toimipisteitä koskeneet vuokrahuojennukset helpottivat hieman yhtiön taloudellista tilannetta. Yhtiön liikevoitto toteutuikin tammi-elokuussa merkittävästi kevään ennustetta parempana ja ainoastaan -0,5 miljoonaa euroa edellisvuotta heikompana. Vaikka yhtiön loppuvuosi sisältää merkittäviä koronaepidemian mukanaan tuomia epävarmuustekijöitä, uskoo yhtiö kannattavuutensa suotuisaan kehittymiseen ja liikevoittonsa nousun positiiviseksi, kuitenkin selvästi alle edellisvuoden tason.

Pirkanmaan Voimian investoinnit ovat toteutuneet koronaepidemiasta huolimatta suunnitellusti: tilikauden yhteenlasketut investoinnit olivat elokuun lopussa 0,8 miljoonaa euroa, josta tuotantokeittiö Padan suunnittelukustannusten osuus oli 0,6 milj. euroa. Yhtiön on toteuttanut lisäksi leasingrahoituksella merkittävän määrän (0,5 milj. euroa) keittiökone- ja laiteinvestointeja.

Tampereen Infra Oy

Elokuun liiketulos oli 1,1 milj. euroa ja toteutui 3,3 milj. euroa budjetoitua parempana. Tilinpäätösennusteen mukaan liikevoitto on 0,7 milj. euroa ja toteutuu 0,3 milj. euroa budjetoitua suurempana. Loppuvuoden keliolosuhteiden vaikutus kunnossapidon liikelokseen voi olla +/-0,5 milj. euroa. Tampereen Infra Oy:n toiminta käynnistyi 1.1.2020, mistä johtuen edellisen vuoden vertailutietoja ei ole käytettävissä. Kannattavuutta kuvaavat tunnusluvut liikevoitto-% ja nettotulos-% ovat elokuussa positiivisia ollen kumpikin 3,0 %.

Liikevaihdon toteuma oli 34,5 milj. euroa ollen 3,7 milj. euroa budjetoitua suurempi. Liikevaihdon ennustetaan olevan 52,2 milj. euroa eli toteutuvan 0,8 milj. euroa budjetoitua suurempana, koska rakentamispalveluissa on rakentamisurakoita toteutumassa suunniteltua suuremmalla volyymilla. Myös paikkatiedon työkanta on ollut tasainen ja toteutuu suunniteltua suurempana. Liikevaihtoa toisaalta pienentää alkuvuoden helppo talvi, joka vähensi talvikunnossapidon tarvetta. Lisäksi ulkoista myyntiä on rajoitettu sidoksikköaseman säilyttämiseksi. Liiketoiminnan muut tuotot ovat toteutuneet 0,3 milj. euroa budjetoitua suurempina ja niiden ennustetaan toteutuvan 0,3 milj. euroa suurempana pääosin kaluston myynneistä johtuen.

TUNNUSLUVUT

Milj. euroa	Tot 1-8 / 2019	Tot 1-8 / 2020	TP 2019	TP Enn 2020	TP Enn 20 / TP 19
Liikevaihto yhteensä	0,0	34,5	0,0	52,2	52,2
Liikevoitto (-tappio)	0,0	1,0	0,0	0,7	0,7
Nettotulos	0,0	1,0	0,0	0,5	0,5
Tilikauden yli-/alijäämä	0,0	1,0	0,0	0,5	0,5
Investoinnit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Korollinen vieras pääoma	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Taseen loppusumma	0,0	9,6	0,0	9,1	9,1
Sijoitetun pääoman tuotto-%	0,0	102,5	0,0	55,2	55,2
Liikevoitto-%	0,0	3,0	0,0	1,3	1,3
Nettotulos-%	0,0	3,0	0,0	1,0	1,0
Omavaraisuusaste-%	0,0	21,2	0,0	16,7	16,7
Henkilöstömäärä	0	405	0	330	330

Materiaalien ja palvelujen ostoja on toteutunut 1,9 milj. euroa budjetoitua enemmän rakennusurakoiden toteutuessa suunniteltua suuremmalla volyymilla. Helppo talvi vaikutti myös materiaalien ja palvelujen ostoihin talvikunnossapidolla vähentävästi, mutta säästöjä on kohdennettu kesäkaudella asfalttipäällysteisiin. Materiaalien ja palvelujen ennustetaan toteutuvan 1,6 milj. euroa budjetoitua suurempina.

Henkilöstömenot ovat toteutuneet 1,8 milj. euroa budjetoitua alhaisempana. Alitusta on syntynyt kalustopalveluissa

henkilöstön siirtymien sekä kunnossapidossa helpon talven vuoksi. Henkilöstömenojen ennustetaan toteutuvan 1,6 milj. euroa budjetoitua alhaisempana.

Liiketoiminnan muut kulut ovat toteutuneet 0,6 milj. euroa budjetoitua suurempina ja niiden ennustetaan toteutuvan 1,0 milj. euroa budjetoitua suurempina johtuen yhtiön kehittämismenoista ja vakuutusmaksuista. Suunniteltuja investointeja ei ole vuodelle 2020.

TALOUSARVION TOTEUMAVERTAILU

OLENNAISET POIKKEAMAT TALOUSARVIOON

Talousarvion toteutuminen - tilinpäätösennuste

Talousarvion toteumavertailu sisältää koonnin sitovien erien poikkeamista talousarvioon nähden sekä kaupungin eriyksiköiden talouden toteuma- ja tilinpäätösennustetiedot. Talousarvion toteumavertailuosion luvut sisältävät myös sisäiset erät pl. korkotuotot ja -kulut ja pitkäaikaisten lainojen lisäys.

Tilikauden tulos on ennusteen mukaan 23,4 milj. euroa alijäämäinen, mikä alittaa vuosisuunnitelman 23,4 milj. eurola. Ilman koronaepidemian vaikutusta, tulostavoitteen olisi arvioitu toteutuvan. Yksiköiden koronaepidemian ennustevaikutukset on arvioitu koko vuoden osalta viimeisimpiin käytettävissä oleviin tietoihin perustuen.

Sivistyspalvelujen palvelualueen toimintakatteen tilinpäätösennuste on 2,2 milj. euroa budjetoitua heikompi. Taustalla on koronaepidemian aiheuttamat tulonmenetykset sivistys- ja kulttuurilautakunnan alaiselle toiminnalle.

Sosiaali- ja terveystalouden palvelualueen toimintakatteen ennustetaan toteutuvan 17,9 milj. euroa vuosisuunnitelmaa heikompana. Suurimmat ylitykset ovat palvelujen ostoissa sekä vastaanottopalvelujen lääke- ja hoitotarvikekustannuksissa. Palvelujen ostoissa on merkittäviä ylityksiä etenkin lastensuojelun sijaishuollossa, ikäihmisten palveluissa, vammaispalveluissa sekä koronatesta-

ukseen liittyvissä laboratoriopalveluissa. Vastaavasti erikoissairaanhoidon palvelutalouden PSHP:ltä ennustetaan toteutuvan talousarviota pienempänä, koska koronaepidemia on vähentänyt kiireetöntä hoitoa.

Elinvoiman ja kilpailukyyn palvelualueen toimintakatteen tilinpäätösennuste on 6,6 milj. euroa vuosisuunnitelmaa heikompi. Elinvoima- ja osaamislautakunnan toimintakate-ennuste on 4,2 milj. euroa vuosisuunnitelmaa heikompi. Keskeisin ylityshäkö kohdistuu työmarkkinatuen kuntaosuuteen, jossa ylitysennuste on 7,8 milj. euroa. Vastaavasti myyntituottojen ennuste ylittää vuosisuunnitelman ammatilliseen koulutukseen kohdistettavan valtion lisärahoituksen vuoksi. Palvelujen ostojen ennustetaan toteutuvan budjetoitua pienempinä, mikä johtuu kuntouttavan työtoiminnan siirtymisestä etäpalveluksi. Asunto- ja kiinteistöalautakunnan toimintakatteen ennustetaan toteutuvan 2,4 milj. euroa vuosisuunnitelmaa heikompana pääasiassa pysyvien vastaavien myyntivoittojen ja maankäytösopimuskorvausten budjetoitua pienemmän toteuman vuoksi.

Kaupunkiympäristön palvelualueen toimintakatteen tilinpäätösennuste ylittää vuosisuunnitelman 9,7 milj. eurolla. Yhdyskuntalautakunnan 2,1 milj. euron ylityksen taustalla on pysäköinti- ja pyöräköintivirhemaksutulojen sekä rakenta-

TILIKAUDEN TULOS

-23,4 milj. €

(TP Enn 2020)

INVESTOINTIEN TULORAHOITUSPROSENTTI

39,6 %

(TP Enn 2020)

misen lupamaksutulojen vähentyminen koronaepidemian vuoksi. Joukkoliikennelautakunnan ennustettu ylitys on 7,6 milj. euroa, mikä aiheutuu koronaepidemian arvioiduista vaikutuksista joukkoliikenteen lipputuloihin. Ennuste sisältää korona-vaikutusten kattamiseen saatavan valtionavustuksen arviolta noin 5,2 milj. euroa. Lisäksi joukkoliikenteen kuluja on sopeutettu joukkoliikennepalvelujen kysynnän pienentyessä.

Konsernihallinnon toimintakate-ennuste on kokonaisuudessa lähes vuosisuunnitelman mukainen. Yhteisten erien ennuste on 2,0 milj. euroa vuosisuunnitelmaa heikompi, mikä johtuu Tredulle osoitettavasta valtionosuusrahoituksen lisäyksestä. Vastaavasti konsernihallin-

PALVELUALUEIDEN YHTEENLASKETTU TOIMINTAKATE

-36,3 milj. €

(TP Enn 20/VS 20)

LIIKELAITOSTEN YHTEENLASKETTU LIIKEYLIJÄÄMÄ

-0,3 milj. €

(TP Enn 20/VS 20)

NETTOINVESTOINNIT

+ 29,9 milj. €

(TP Enn 20/VS 20)

non toimintakatteen ennustetaan toteutuvan 1,9 milj. euroa suunniteltua parempana. Koronaepidemian vuoksi järjestämättä jäävät tapahtumat, tilaisuudet ja koulutukset sekä matkustamisen väheneminen ovat vähentäneet kustannuksia.

Liikelaitosten yhteenlaskettu 26,2 milj. euron liikeylijäämäennuste on 0,3 milj. euroa vuosisuunnitelmaa heikompi. Tampereen Vesi Liikelaitoksen liikeylijäämän ennustetaan toteutuvan vuosisuunnitelman mukaisesti. Tampereen

Kaupunkiliikenne Liikelaitoksen liikeylijäämäennuste alittaa vuosisuunnitelman 0,3 milj. eurolla. Ylityksen taustalla on koronaepidemian aiheuttama liikennelausten supistuminen.

Tilinpäätösennusteen mukaan vuoden 2020 nettoinvestoinnit tulevat olemaan 223,2 milj. euroa, mikä alittaa vuosisuunnitelman 29,9 milj. eurolla. Merkittävimmät poikkeamat ovat Asunto- ja kiinteistölautakunnan talonrakennushankkeiden, maa- ja vesialueiden ja Hiedanranta kehitysohjelman investoinneis-

sa sekä Tampereen kaupunkiliikenteen investoinneissa.

Korkotuottojen ja -kulujen ennustetaan toteutuvan 1,0 milj. euroa vuosisuunnitelmaa huonompana. Uutta pitkäaikaista lainaa ennustetaan nostettavan 140,0 milj. euroa, mikä on 16,6 milj. euroa vuosisuunnitelmaa enemmän.

Tarkemmat tiedot poikkeamien syistä löytyvät Kaupungin toiminta ja talous -osan luvusta Investoinnit sekä Talousarvion toteumavertailu -osasta ao. yksiköiden kohdalta.

Yhteenvedo poikkeamista talousarvioon sitovuustasoin

KÄYTTÖTALOUS

1 000 euroa	Tot 1-8 / 2020	TP 2019	VS 2020	TP Enn 2020	TP Enn 20 / VS 20
Palvelualueet (toimintakate)					
Sivistyspalvelujen palvelualue					
Sivistys- ja kulttuurilautakunta	-246 725	-376 826	-389 629	-391 823	-2 194
Hiedanranta	-35	-	-75	-75	0
Sosiaali- ja terveystalouden palvelualue					
Sosiaali- ja terveystalouden lautakunta (pl. erikseen sitovat erät)	-522 130	-765 081	-791 336	-809 236	-17 900
Smart Tampere	-44	-81	-80	-80	0
Tampere Junior	-194	-	-525	-525	0
Elinvoiman ja kilpailukyvyn palvelualue					
Elinvoima- ja osaamislautakunta					
Elinvoima- ja osaamislautakunta (pl. erikseen sitovat erät)	-41 696	-60 405	-58 382	-66 136	-7 754
Ammatillinen koulutus (tilikauden tulos)	2 576	-1 742	0	229	229
Hiedanranta	-1 873	-1 647	-4 004	-3 684	320
Viiden tähden keskusta	-1 241	-2 890	-1 841	-2 097	-256
Smart Tampere	-233	-981	-994	-994	0
Elinvoima- ja kasvupalveluallianssi	-10 534	-18 307	-19 317	-15 617	3 700
Vetovoimainen elämyskaupunki	-298	-489	-542	-932	-390
Asunto- ja kiinteistölaikunta					
Asunto- ja kiinteistölaikunta (pl. erikseen sitovat erät)	100 675	145 562	136 836	134 451	-2 385
Hiedanranta	-272	-976	-1 000	-1 000	0
Kaupunkiympäristön palvelualue					
Yhdyskuntalaikunta					
Yhdyskuntalaikunta (pl. erikseen sitovat erät)	-22 493	-24 499	-25 441	-27 895	-2 454
Viiden tähden keskusta	-33	-93	-500	-100	400
Hiedanranta	-8	-216	-50	-50	0
Raitiotie	-825	-1 456	-1 500	-1 500	0
Smart Tampere	-353	-581	-773	-773	0
Joukkoliikennelaikunta	-17 387	-13 839	-16 165	-23 765	-7 600
Konsernihallinto (toimintakate)					
Konsernihallinto					
ICT-kehittäminen (toimintakate+bruttoinvestoinnit)	-4 524	-6 481	-11 800	-11 800	0
Smart Tampere	-58	-134	-141	-141	0
Konsernihallinto, muut	-12 364	-22 566	-25 172	-23 238	1 934
Yhteiset erät	-79 243	-106 765	-117 623	-119 590	-1 967
Taseyksiköt (liikeliijäämä)					
Pirkanmaan pelastuslaitos	856	-3	-1	-1	0
Liikelaitokset					
Tampereen Vesi Liikelaitos (liikeliijäämä)	17 778	25 154	26 372	26 372	0
Tampereen Kaupunkiliikenne Liikelaitos (liikeliijäämä)	645	767	100	-200	-300
Tampereen Vesi Liikelaitos (korvaus peruspääomasta)	-7 000	-10 500	-10 500	-10 500	0

INVESTOINNIT

Nettoinvestoinnit sitovuustasoin, 1 000 euroa	Tot 1-8 / 2020	TP 2019	VS 2020	TP Enn 2020	TP Enn 20 / VS 20
Sivistyspalvelujen palvelualue					
Sivistys- ja kulttuurilautakunta	-4 355	-5 724	-10 200	-9 790	410
Sosiaali- ja terveystalouden palvelualue					
Sosiaali- ja terveystalouden lautakunta	-659	-865	-1 990	-1 990	0
Elinvoiman ja kilpailukykyyn palvelualue					
Elinvoima- ja osaamislautakunta					
Elinvoima- ja osaamislautakunta (pl. erikseen sitovat erät)					
Ammatillinen koulutus	-341	-366	-896	-896	0
Asunto- ja kiinteistölautekunta					
Asunto- ja kiinteistölautekunta (pl. erikseen sitovat erät)	-4 861	-11 255	-21 489	-14 557	6 932
Talorakennushankkeet (pl. Hiedanranta)	-42 092	-34 229	-86 236	-73 210	13 026
Hiedanranta	-993	-4 766	-10 610	-4 510	6 100
Viiden tähden keskusta	-652	-3 400	-4 370	-3 383	987
Kaupunkiympäristön palvelualue					
Yhdyskuntalautakunta					
Yhdyskuntalautakunta (pl. erikseen sitovat erät)	-24 771	-50 032	-46 081	-47 690	-1 609
Hiedanranta	-161	-781	-600	-600	
Viiden tähden keskusta	-4 590	-10 288	-11 475	-10 575	900
Joukkoliikennelautakunta	596	-818	-1 000	-180	820
Konsernihallinto					
Konsernihallinto, muut	0	0	-150	-150	0
Yhteiset erät	-750	-2 201	-20 531	-20 531	0
Taseyksiköt					
Pirkanmaan pelastuslaitos (investointien rahavirta)	-414	-1 750	-2 208	-2 208	0
Liikelaikokset					
Tampereen Vesi Liikelaitos	-13 530	-25 778	-26 303	-26 303	0
Tampereen Kaupunkiliikenne Liikelaitos	0	-1 917	-3 000	-500	2 500

LASKELMAOSA

1 000 euroa	Tot 1-8 / 2020	TP 2019	VS 2020	TP Enn 2020	TP Enn 20 / VS 20
Korkotuotot ja -kulut	-5 937	-6 901	-8 492	-9 496	-1 004
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	20 000	133 000	123 447	140 000	16 553

Talousohjelma

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 23.4.2018 vuoteen 2020 ulottuvan talousohjelman. Ohjelmalla tavoitellaan kolmen vuoden aikana yhteensä noin 43 milj. euron taloudellisia vaikutuksia, jotka jakautuvat suunnilleen puoliksi menojen vähentämisiin ja puoliksi tulojen lisäyksiin. Tehostamistoimenpiteitä kohdistetaan kaikkiin palvelualueisiin, liikelaitoksiin, yhtiöihin, hallintoon, henkilöstöetuuksiin sekä myös poliittisiin päätöksente-

kijöihin. Periaatteena toimenpiteiden valinnassa on ollut turvata lakisääteiset palvelut.

Vuonna 2018 talousohjelmalla saavutettiin 9,1 milj. euron myönteiset taloudelliset vaikutukset. Vuonna talousohjelman toimenpiteillä saavutettiin noin 29,2 milj. euron vaikutukset.

Alun perin vuodelle 2020 talousohjelmassa asetettiin 17,2 milj. euron taloudelliset vaikutukset ja vuoden 2020

talousarviovalmistelun yhteydessä tavoitetta tarkistettiin 14,1 milj. euroksi. Elokuun toteuman perusteella arvioidaan talousohjelmalla saavutettavan vuonna 2020 noin 14,3 milj. euron taloudelliset vaikutukset.

Talousohjelmalla arvioidaan saavutettavan ohjelmalle asetetut tavoitteet. Talousohjelman tulosten kokonaismäärä saadaan selville vuoden 2020 tilinpäätöksessä.

TALOUSOHJELMA

1 000 euroa	Kv 23.4.2018 tavoite vuodelle 2020	Muutettu tavoite TA 2020	TP Enn 2020	Ero
Sivistys- ja kulttuurilautakunta / Kasvatus- ja opetuspalvelut	1 350	1 350	1 350	0
Sivistys- ja kulttuurilautakunta / Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut	454	454	384	-70
Yhdyskuntalautakunta	1 500	250	0	-250
Joukkoliikennelautakunta	500	200	0	-200
Elinvoima ja osaamislautakunta	725	940	222	-718
Asunto- ja kiinteistölautakunta	3 900	3 900	3 900	0
Liikelaitokset	2 400	600	600	0
Konserniyhtiöt ja rahoitus	3 800	4 800	6 700	1 900
Hallinto ja henkilöstöetuudet	1 075	1 125	630	-495
Hallinto henkilöstön vähentäminen (-5 %)	1 500	500	500	0
Yhteensä	17 204	14 119	14 286	167

TALOUSARVION TOIMINNAN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Talousarvion toiminnan tavoitteet perustuvat Tampereen strategiaan sekä pormestariohjelmaan. Talousarviossa tavoitteita asetetaan ensisijaisesti toiminnan vaikuttavuudelle ja tuloksille.

Alla olevassa taulukossa esitetään kokonaisnäkyä vuoden 2020 talousarvi-

on toiminnan tavoitteiden (pois lukien liikelaitokset ja Pirkanmaan pelastuslaitos) etenemisestä tammi-elokuun aikana ja arvio niiden toteutumisesta vuoden loppuun mennessä.

Seuraavassa luvussa arvioidaan tarkemmin kaupunkitasoisten toiminnan

tavoitteiden toteutumista. Lautakunnille, kehitysohjelmit, liikelaitoksille ja Pirkanmaan pelastuslaitokselle asetetuista tavoitteista raportoidaan tarkemmin niiden omissa osioissa. Tytäryhteisöille asetetuista tavoitteista raportoidaan kerran vuodessa tilinpäätöksessä.

TALOUSARVION SITOVAT TOIMINNAN TAVOITTEET 2020

Nro	Toiminnan tavoite 2020	Toteuma	Lisätietoa toteumasta
1	Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointierojen kaventamiseen liittyvät toimenpiteet on määritelty ja pilotit on nimetty	+	Kehitysohjelmat
2	Tampereen kaupungin turvallisuussuunnitelma on laadittu	+	Konsernihallinto
3	Osallistuvan budjetoinnin pilotointi on käynnissä	+	Konsernihallinto
4	Koululaisten fyysinen toimintakyky on parantunut edelliseen vuoteen verrattuna	?	Sivistys- ja kulttuurilautakunta
5	Maahanmuuttajien työllisyys on parantunut edelliseen vuoteen verrattuna	-	Elinvoima- ja osaamislautakunta, Kehitysohjelmat
6	Ikäihmisistä noin 92 % asuu kotona, vähintään 6,0 % tehostetussa palveluasumisessa ja enintään 2,0 % pitkäaikaisessa laitoshoidossa	-/+	Sosiaali- ja terveyslautakunta
7	Kotihoidon asiakkaiden sairaalavuorokausien määrä on vähentynyt edelliseen vuoteen verrattuna	+	Sosiaali- ja terveyslautakunta
8	Lastensuojelun asiakkaiden osuus väestöstä (0-17-vuotiaat) on enintään 5,7 %	+	Sosiaali- ja terveyslautakunta
9	Pitkäaikaisasunnottomien määrä on vähentynyt edelliseen vuoteen verrattuna	?	Sosiaali- ja terveyslautakunta
10	Tyytyväisyys palveluihin on parantunut valituissa kohteissa (Tredu, lukiokoulutus, joukkoliikenne, perusopetus, nuorisopalvelut, terveysasemat, suun terveydenhuolto, katujen ja yleisten alueiden kunnossapito, rakennusvalvonta)	?	Elinvoima- ja osaamislautakunta, Kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta, Sivistys- ja kulttuurilautakunta, Sosiaali- ja terveyslautakunta, Yhdyskuntalautakunta
11	90 % rakennusluvista on käsitelty 2 kuukaudessa	-	Yhdyskuntalautakunta
12	Palveluiden digitalisointiasteen mittausmalli on määritelty ja kokeiltu	+	Konsernihallinto, Kehitysohjelmat
13	Uusia digitaalisia asiointimahdollisuuksia on otettu käyttöön	+	Kaikki lautakunnat, Kehitysohjelmat
14	Ammatillisen koulutuksen negatiiviset eroamiset ovat alle 7,5 % (alle 25-vuotiaat)	+	Elinvoima- ja osaamislautakunta
15	Ammatillisesta koulutuksesta valmistuneiden arvio omasta sijoittumisestaan työelämään tai jatko-opintoihin valmistumisvaiheessa on parantunut edelliseen vuoteen verrattuna	-	Elinvoima- ja osaamislautakunta
16	Työmarkkinatuen kuntaosuus on pienentynyt 10 % edellisen vuoden toteumaan verrattuna	-	Elinvoima- ja osaamislautakunta, Kehitysohjelmat
17	Tampere on vuonna 2020 Suomen suositteluin opiskelukaupunki	-	Elinvoima- ja osaamislautakunta
18	Kansainvälisten opiskelijoiden hakijamäärä Tampereen korkeakoulu yhteisön tutkinto-ohjelmiin on kasvanut edelliseen vuoteen verrattuna	-	Elinvoima- ja osaamislautakunta, Kehitysohjelmat
19	Alueen startup-yritysten määrä on kasvanut edelliseen vuoteen verrattuna	?	Elinvoima- ja osaamislautakunta
20	Tampereen sijoittuminen Suomen yrittäjien elinkeinopoliittisessa mittaristossa on noussut valtakunnallisen keskiarvon tasolle (v. 2018: Suomi 6,7 Tampere 6,1.)	-	Elinvoima- ja osaamislautakunta
21	Yritystontteja on luovutettu vähintään 50 000 k-m2	?	Asunto- ja kiinteistölautakunta
22	Smart Tampere ekosysteemitoinnassa olevat yritykset ovat tuottaneet vähintään 25 käyttöön otettavaa tuote- tai palveluratkaisua	+	Kehitysohjelmat

TALOUSARVION TOTEUMAVERTAILU

23	Tampereella yöpyneiden matkailijoiden määrä on kasvanut 2 % edelliseen vuoteen verrattuna	-	Elinvoima- ja osaamislautakunta
24	Kävijämäärät keskeisissä kohteissa ovat kasvaneet edelliseen vuoteen verrattuna	-	Elinvoima- ja osaamislautakunta, Sivistys- ja kulttuurilautakunta
25	Tampereella järjestettyjen kansallisen ja kansainvälisen tason tapahtumien määrä on säilynyt edellisen vuoden tasolla	-	Elinvoima- ja osaamislautakunta, Sivistys- ja kulttuurilautakunta
26	Tampereen hakemus vuoden 2026 Euroopan kulttuuripääkaupungiksi on edennyt hakuprosessin toiseen vaiheeseen	+	Elinvoima- ja osaamislautakunta, Sivistys- ja kulttuurilautakunta, Kehitysohjelmat
27	80 % asemakaavoitetusta asuinkeuhkosalasta sijoittuu joukkoliikennevyöhykkeille ja aluekeskuksiin	+	Yhdyskuntalautakunta
28	Hiilineutraaliuden saavuttamisen toteutusohjelman toteutus on käynnistynyt yhteistyössä asukkaiden, yritysten ja yliopistoyhteisön kanssa	+	Kehitysohjelmat
29	Energiankulutus on vähentynyt energiatehokkuussopimuksen mukaisesti 1 %:n	+	Yhdyskuntalautakunta
30	Joukkoliikenteen matkustajamäärä on kasvanut 3 % edelliseen vuoteen verrattuna	-	Kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta
31	Pyöräilymäärät ovat kasvaneet 2 % edelliseen vuoteen verrattuna	+	Yhdyskuntalautakunta
32	Kohtuuhintaisten asuntojen rakentaminen on käynnistynyt MAL 4 -sopimuksen mukaisesti	+	Asunto- ja kiinteistölahtakunta
33	Asuinrakentamisen rakennusoikeutta on asetettu haettavaksi 100 000 ke-m2	-	Asunto- ja kiinteistölahtakunta
34	Raitiotien osan 1 rakentaminen ja käyttöönotto ovat edenneet niin, että testiliikenne on käynnistynyt	+	Yhdyskuntalautakunta, Kehitysohjelmat
35	Raitiotien seudullisen yleissuunnitelman mukaiset tulevaisuuden ratalinjojen maankäyttövaraukset on valmisteltu osallistuneiden kuntien valtuustojen päätöksentekoon	+	Yhdyskuntalautakunta, Kehitysohjelmat
36	Raitiotien osan 2 kehitysvaihe on valmistunut niin, että valtuustolla on edellytykset päättää osan 2 rakentamisesta	+	Yhdyskuntalautakunta, Kehitysohjelmat
37	Hiedanrannan kehitysohjelman tehtävät on siirretty Hiedanrannan kehitys Oy:lle ja Hiedanranta Ky:lle	?	Kehitysohjelmat
38	Esimiesarviointien tulokset ovat vähintään edellisen vuoden tasolla	?	Konsernihallinto
39	Henkilöstön työhyvinvointi on parantunut edelliseen vuoteen verrattuna	?	Konsernihallinto
40	Sairauspoissaolojen määrä on laskenut vähintään 3 %	?	Konsernihallinto
41	Tilikauden tulos on vähintään 0	-	Konsernihallinto
42	Talouden tasapainottamisohjelman taloudelliset tavoitteet on saavutettu	+	Asunto- ja kiinteistölahtakunta, Elinvoima- ja osaamislautakunta, Kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta, Sivistys- ja kulttuurilautakunta, Yhdyskuntalautakunta, Konsernihallinto
43	Työvoimakustannukset ovat vuosisuunnitelman mukaiset	+	Kaikki lahtakunnat, Konsernihallinto
44	Investointien tulo-rahoitus-% on 56	-	Konsernihallinto
45	Nettomenojen kasvu on 4,1 %	-	Konsernihallinto
46	Hallintotehtävien kustannukset ovat vähentyneet edelliseen vuoteen verrattuna (valtuustokauden aikana yhteensä 5 %)	?	Konsernihallinto
47	Hankintojen tehokkuusindeksi on parantunut edellisvuoden tasoon verrattuna	?	Konsernihallinto
48	Tuottavuuspiloteissa on kehitetty prosesseja tuottavuuden parantamiseksi sekä luotu tuottavuuden mittarit johtamisen ja seurannan tueksi	+/-	Elinvoima- ja osaamislautakunta, Sivistys- ja kulttuurilautakunta, Sosiaali- ja terveystalokunta, Yhdyskuntalautakunta, Konsernihallinto

Kaupunkitasoiset toiminnan tavoitteet

Vuoden 2020 talousarviossa on asetettu 13 kaupunkitasoista toiminnan tavoitetta. Elokuun lopun tilanteessa tavoitteis-

ta neljän arvioidaan toteutuvan, yhden toteutuvan osittain ja kolmen jäävän toteutumatta vuoden loppuun mennessä.

Viiden tavoitteen toteutumista ei voida vielä arvioida. Tavoitteiden eteneminen on kuvattu alla olevassa taulukossa.

Nro	Toiminnan tavoite 2020	Tavoitteen eteneminen (tammi-elokuu 2020) ja arvio tavoitteen toteutumisesta vuoden loppuun mennessä	
2	Tampereen kaupungin turvallisuussuunnitelma on laadittu	Turvallisuussuunnitelmaa on käsitelty laajasti kaupungin eri johtoryhmissä. Suunnitelma viedään kaupunginhallitukselle syyskuussa hyväksyttäväksi. Turvallisuussuunnitelman mukainen työ on käynnissä. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
3	Osallistuvan budjetoinnin pilotti on käynnissä	Osallistuvan budjetoinnin pilotti on käynnissä suunnitellusti. Osallistumista kuvaavat välitavoitteet on saavutettu, vaikka osallistumisen ja markkinoinnin toimintatapoja on jouduttu sopeuttamaan korona -poikkeusajan toimintaympäristöön. Tavoite on toteutunut.	+
38	Esimiesarvointien tulokset ovat vähintään edellisen vuoden tasolla	Esimiesarvointien tulokset saadaan loppuvuodesta 2020. Tavoitteen toteutumista ei voida vielä arvioida.	?
39	Henkilöstön työhyvinvointi on parantunut edelliseen vuoteen verrattuna	Tavoitteen arviointi perustuu työhyvinvointimatriisiin, jonka tulokset raportoidaan koko vuoden osalta tilinpäätöksessä. Tavoitteen toteutumista ei voida vielä arvioida.	?
40	Sairauspoissaolojen määrä on laskenut vähintään 3 %	Tammi-elokuussa sairauspoissaoloja oli 16,8 päivää henkilötövuotta kohden. Sairauspoissaolot vähenivät -0,5 % edelliseen vuoteen verrattuna. Sairauspoissaolot ovat vähentyneet tavoitteen mukaisesti Konsernihallinnossa, Elinvoiman ja kilpailukyyn palvelualueella sekä liikelaitoksissa ja Pirkanmaan pelastuslaitoksella. Tavoitteen toteutumista koko vuoden osalta ei voida vielä arvioida.	?
41	Tilikauden tulos on vähintään 0	Tilikauden tulosenuste on -23,4 milj. euroa. Koronaepidemia on vaikuttanut merkittävästi toimintatuottojen ja verotulojen kertymään. Koronan aiheuttamia negatiivisia vaikutuksia kuntatalouteen on kompensoitu valtionosuuksissa. Tavoitteen arvioidaan jäävän toteutumatta vuoden loppuun mennessä.	-
42	Talouden tasapainottamisohjelman taloudelliset tavoitteet on saavutettu	Alun perin vuodelle 2020 talousohjelmassa asetettiin 17,2 milj. euron taloudelliset vaikutukset ja vuoden 2020 talousarviovalmistelun yhteydessä tavoitetta tarkistettiin 14,1 milj. euroksi. Elokuun toteuman perusteella arvioidaan talousohjelmalla saavutettavan vuonna 2020 noin 14,3 milj. euron taloudelliset vaikutukset. Talousohjelmalla arvioidaan saavutettavan ohjelmalle asetetut tavoitteet. Talousohjelman tulosten kokonaismäärä saadaan selville vuoden 2020 tilinpäätöksessä. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
43	Työvoimakustannukset ovat vuosisuunnitelman mukaiset (koko kaupungin tasolla)	Työvoimakustannusten ennustetaan alittavan vuosisuunnitelman noin 2,1 milj. eurolla. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
44	Investointien tulorahoitus-% on 56	Investointien tulorahoitus-% ennustetaan olevan noin 40 %. Vuosikate-ennuste on budjetoitua heikompi koronadepidemian vaikutuksista johtuen. Investointien toteumaennuste on alkuperäistä talousarviota suurempi kuluvalle vuodelle siirtyneistä investoinneista johtuen. Tavoitteen arvioidaan jäävän toteutumatta vuoden loppuun mennessä.	-
45	Nettomenojen kasvu on 4,1 %	Nettomenojen kasvuennuste on 8,6 %. Koronaepidemian aiheuttamat toimintatuottojen menetykset sekä maanmyyntivoittojen ja maankäyttösovimuskorvausten pieneneminen edellisvuodesta vaikuttavat merkittävästi nettomenojen kasvuun. Toimintamenojen kasvuennuste on 3,9 %. Tavoitteen arvioidaan jäävän toteutumatta vuoden loppuun mennessä.	-
46	Hallintotehtävien kustannukset ovat vähentyneet edelliseen vuoteen verrattuna (valtuustokauden aikana yhteensä 5 %)	Hallintotehtävien kustannuksia raportoidaan kerran vuodessa tilinpäätöksen yhteydessä. Tavoitteen toteutumista ei voida vielä arvioida.	?
47	Hankintojen tehokkuusindeksi on parantunut edellisvuoden tasoon verrattuna	Hankinnan tehokkuusmittariston tulos lasketaan kerran vuodessa, kun edellisen vuoden tiedot on saatu. Tavoitteen toteutumista ei voi vielä arvioida.	?
48	Tuottavuuspiloteissa on kehitetty prosesseja tuottavuuden parantamiseksi sekä luotu tuottavuuden mittarit johtamisen ja seurannan tueksi	Tuottavuuden parantamiseksi palvelualueilla toteutetaan v. 2019-2021 yhteensä 13 tuottavuus-/tuloksellisuuspilottia. Käynnissä olevista piloteista kahdeksassa on luotu mittarit tuottavuuden seurantaan ja ne on raportoitu TuottavuusPulssissa. Sivistyspalvelujen piloteissa on tehty toimenpiteitä tuottavuuden edistämiseksi mutta mittareiden määrittely on kesken. Koronaepidemia on vaikuttanut asiaan. Konsernihallinto tukee ja ohjaa pilotteja. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan osittain vuoden loppuun mennessä.	+/-

SIVISTYS- JA KULTTUURILAUTAKUNTA

Käyttötalouden toteuma ja tilinpäätösennuste

1 000 euroa	Tot 1-8 / 2020	TP 2019	VS 2020	TP Enn 2020	TP Enn 20 / VS 20
Toimintatulot	21 896	42 444	41 880	36 515	-5 365
Toimintamenot	-268 656	-419 270	-431 584	-428 413	3 171
Toimintakate	-246 760	-376 826	-389 704	-391 898	-2 194
Varhaiskasvatus ja esiopetus					
Toimintatulot	7 086	13 772	14 704	12 704	-2 000
Toimintamenot	-85 195	-134 421	-139 306	-138 382	924
Toimintakate	-78 109	-120 649	-124 602	-125 678	-1 076
Perusopetus					
Toimintatulot	6 550	11 406	11 598	11 332	-266
Toimintamenot	-118 057	-177 724	-186 078	-185 730	348
Toimintakate	-111 507	-166 318	-174 480	-174 398	82
Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut					
Toimintatulot	8 260	17 266	15 578	12 478	-3 099
Toimintamenot	-65 403	-107 126	-106 200	-104 300	1 899
Toimintakate	-57 144	-89 860	-90 622	-91 822	-1 200

Käyttötalouden toteuma ja tilinpäätösennuste

Suurimmat ylitykset:

- Maksu- ja myyntituottojen aleneminen Koronapandemian vuoksi
- Toimintakulujen säästöt poikkeustilanteen supistaessa toimintaa

Sivistys- ja kulttuurilautakunnan tammi-elokuun toimintakate on 8,0 milj. euroa ajankohdan vuosisuunnitelmaa parempi, mikä johtuu toiminnan supistumisesta koronan aiheuttaman poikkeustilanteen vuoksi, hankintojen painottumisesta loppuvuoteen ja lomapalkkavelan muutoksen jaksotuksesta. Lautakunnan tilinpäätösennuste on 2,2 milj. euroa budjetoitua heikompi, mikä johtuu Korona-tilanteen aiheuttamista tulomenetyksistä. Talousohjelman toimenpiteiden vaikutukset on otettu huomioon ennusteessa. Tilinpäätösennusteen nettomenojen kasvu edellisvuoteen verrattuna on 15,1 milj.

euroa eli +4,0 %. Koronan aiheuttamien tulomenetysten vuoksi kasvu on edellisvuoden toteutunutta kasvua suurempi.

Kasvatus- ja opetuspalvelut sekä kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut toteuttavat kaupunginvaltuustossa päätettyjä talouden tasapainottamistoimenpiteitä, joita oli vuoden 2020 vuosisuunnitelmassa yhteensä 1,8 milj. euroa. Toimenpiteiden arvioidaan toteutuvan lähes suunnitellun mukaisesti (toteuma-aste 96 %).

Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen toimintakate on toteutunut tammi-elokuussa 2,6 milj. euroa ajankohdan vuosisuunnitelmaa parempana. Palvelukokonaisuuden tilinpäätösennusteen toimintakate on 1,1 milj. euroa budjetoitua heikompi. Toimintatuottojen ennuste on 2,0 milj. euroa vuosisuunnitelmasta heikompi Koronan aiheuttamista asiakasmaksutulojen menetyksistä johtuen. Toimintakulujen ennuste on 0,9 milj. euroa vuosisuunnitelmasta pienempi, koska poikkeustilanne on vähentänyt ateriapal-

velujen ostoja ja päiväkotien tarvikehankintoja. Lisäksi sijaiskustannukset ovat pienentyneet ja palkattomia vapaita on pidetty ennakoitua enemmän. Vastavasti avustusmenot ylittyvät, mikä johtuu palvelusetelipäiväkotien ja yksityisten päiväkotien ylläpitäjille maksettavista kompensatioista ja varhaiskasvatuksen palveluseleiden seudullisesta indeksikorotuksesta.

Perusopetuksen toimintakate on toteutunut tammi-elokuussa 2,5 milj. euroa ajankohdan vuosisuunnitelmaa parempana. Tilinpäätösennusteen toimintakate on 0,1 milj. euroa budjetoitua parempi. Toimintatuottojen ennuste on 0,3 milj. euroa budjetoitua pienempi, koska koronapandemia on vähentänyt aamu- ja iltapäivätoiminnasta saatavia asiakasmaksuja. Toimintakulujen ennuste alittaa budjetin 0,3 milj. eurolla koronapandemian vähentäessä mm. koulujen tarvikehankintoja, ateriakustannuksia ja oppilaskuljetuskustannuksia.

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelujen toimintakate tammi-elokuussa on 2,8 milj. euroa ajankohdan vuosisuunnitelmaa parempi. Tilinpäätösennusteen toimintakate on 1,2 milj. euroa budjetoitua heikompi. Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelujen toimipisteiden ja laitosten sulkeminen asiakkailta keväällä korona-epidemian vuoksi tarkoitti maksutuottojen menetystä lähes kokonaan ja myynti- ja vuokratuottojen menetystä valtaosin. Poikkeustilanteen aiheuttamia vaikutuk-

sia kävijämääriin syksyn aikana on mahdoton arvioida. Tämän hetkisen tilanteen valossa tulojen arvioidaan alittuvan yhteensä 3,1 milj. euroa. Ennusteeseen sisältyy museopalvelujen, Sara Hildénin taidemuseon ja Tampere Filharmonian Opetus- ja kulttuuriministeriöltä saamat korona-avustukset, yhteensä 0,570 milj. euroa. Suurimmat tulojen menetykset ovat liikunta- ja museopalveluissa. Toimintakulujen ennuste on 1,9 milj. euroa vuosisuunnitelmaa pienempi, koska

toiminta on supistunut koronan aiheuttaman poikkeustilanteen vuoksi. Henkilöstökulut toteutuvat suunniteltua pienempinä, mikä johtuu sijaisten ja muun määräaikaisen henkilöstön vähentämisestä, iltä- ja viikonloppuisista sekä rekrytointiviiveestä. Palvelujen ostoissa ja tarvikehankinnoissa ennustetaan säästöjä, koska mm. näyttelyjen ja tapahtumien rakentaminen sekä kuljetus- ja matkustuskustannukset ovat toteutuneet suunniteltua pienempinä.

Investointien toteuma ja tilinpäätösennuste

1 000 euroa	Tot 1-8 / 2020	TP 2019	VS 2020	TP Enn 2020	TP Enn 20 / VS 20
Bruttoinvestoinnit	-4 355	-5 724	-10 200	-9 790	410

Sivistys- ja kulttuurilautakunnan investointiennuste on 9,8 milj. euroa, mikä on 0,4 milj. euroa budjetoitua vähemmän.

Kasvatus- ja opetuspalvelujen ensikertaisen kalustamisen menot painottuvat kesäkauteen ja loppuvuoteen. Perusopetuksen ensikertaisen kalustamisen menojen ennakoidaan alittuvan 0,4 milj. euroa. Tammerkosken koulutalon remontti ja Pispalan koulun tilat valmistuvat vasta vuonna 2021.

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelujen investointien toteutuma on käynnistynyt hitaasti, mutta investointien ennustetaan toteutuvan budjetoidusti. Härmälän kirjaston ensikertainen kalustaminen ja kirjastoauton investointimenot ylittyvät hieman, mutta vastaavan säästön ennustetaan löytyvän kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelujen muista kohteista.

Toiminnan tavoitteiden toteuma

Sivistys- ja kulttuurilautakunnalle on asetettu vuoden 2020 talousarviossa yhdeksän sitovaa toiminnan tavoitetta. Elokuun lopun tilanteessa tavoitteista

kolmen arvioidaan toteutuvan, kahden toteutuvan osittain ja kolmen tavoitteen jäävän toteutumatta vuoden loppuun mennessä. Yhden tavoitteen toteutumis-

ta ei voida vielä arvioida. Tavoitteiden eteneminen on kuvattu alla olevassa taulukossa.

Nro	Toiminnan tavoite 2020	Tavoitteen eteneminen (tammi-elokuu 2020) ja arvio tavoitteen toteutumisesta vuoden loppuun mennessä	
4	Koululaisten fyysinen toimintakyky on parantunut edelliseen vuoteen verrattuna	Mittarina käytettävä valtakunnallinen Move-mittaus tehdään kouluilla syyslukukauden aikana. Tulokset saadaan tilinpäätökseen. Tavoitteen toteutumista ei voida vielä arvioida.	?
10	Tyytyväisyys palveluihin on parantunut valituissa kohteissa (perusopetus, nuorisopalvelut)	Perusopetuksen asiakastyytyväisyys on parantunut vuodesta 2019 koronatilanteesta ja etäopetukseen siirtymisestä huolimatta. Vuonna 2019 keskiarvo oli 8,36 (vastauksia 2419) ja vuonna 2020 keskiarvo on 8,65 (vastauksia 2519). Asteikko oli 4–10. Nuorisopalvelujen asiakastyytyväisyys on pysynyt samalla tasolla kuin vuonna 2019 (NPS 40). Tavoitteen arvioidaan toteutuvan osittain vuoden loppuun mennessä.	+/-
13	Uusia digitaalisia asiointimahdollisuuksia on otettu käyttöön	Avoimeen dataan pohjautuva tapahtuma- ja harrastuskalenteri on käyttöönotto-vaiheessa. Asiakasnäkymä avautuu lokakuussa. Varaamo-tilavarauksjärjestelmä on käyttöönotto-vaiheessa muutamissa kohteissa. Varaamo-asiointiin siirrytään asteittain lokakuusta alkaen aloittaen maksuttomista tiloista. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
24	Kävijämäärät keskeisissä kohteissa (ks. mittarit) ovat kasvaneet edelliseen vuoteen verrattuna	Museot olivat suljettuna kevään ajan koronaepidemian vuoksi. Erityisesti heinäkuu näyttäytyi kuitenkin poikkeuksellisen vilkkaana kaikissa museoissa. Esimerkiksi Muumimuseossa vieraili tuolloin yli 13 000 henkeä. Tampereen museoiden kävijämäärien arvioidaan olevan muita kaupunkeja suurempia. Kirjastojen kävijämäärät eivät vastaavasti ole palautuneet täysin normaalille tasolle niiden avaamisen jälkeen. Tampere Biennale toteutettiin normaalia pienempänä. Tampereen Teatterikesä ja suurin osa Tampere Filharmonian konserteista peruttiin. Särkänniemen huvipuisto avautui vastuullisesti 11.6. tiukkojen rajoitusten alaisena ja toi kesällä merkittävän määrän matkailijoita Tampereelle. Tammi-elokuussa 2020 kävijämäärät laskivat 60,2 % edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna (583 812 -> 232 480). Tavoitteen arvioidaan jäävän toteutumatta vuoden loppuun mennessä.	-
25	Tampereella järjestettyjen kansallisen ja kansainvälisen tason tapahtumien määrä on säilynyt edellisen vuoden tasolla	Vallitsevan koronatilanteen johdosta Tampereella vuonna 2020 järjestettäväksi suunnitelluista kansainvälisistä kongresseista noin 10 % on peruttu sekä 50 % siirretty myöhempään ajankohtaan tai järjestetty virtuaalisena. Koronatilanteen vuoksi myös suurin osa kansainvälisten tapahtumien hakuprosesseista on keskeytetty tai siirretty tulevaisuuteen. Tapahtumayksikkö koordinoi siirtoja ja yrittää löytää kansainvälisten- ja kansallisten toimijoiden kanssa parhaat mahdolliset ratkaisut. Tavoitteen arvioidaan jäävän toteutumatta vuoden loppuun mennessä.	-
26	Tampereen hakemus vuoden 2026 Euroopan kulttuuripääkaupungiksi on edennyt hakuprosessin toiseen vaiheeseen	Tampereen valtuuskunta on esitellyt hakemuksen ja vastannut kysymyksiin EU:n asiantuntijaraadin kuulemistilaisuudessa Helsingissä 23.6. Raadin päätös Tampereen (ja kahden muun hakijan) pääsystä jatkoan, kulttuuripääkaupunkihakun toiseen vaiheeseen, on saatu 24.6. Tavoite toteutui.	+
42	Talouden tasapainottamisohjelman taloudelliset tavoitteet on saavutettu	Sivistys- ja kulttuurilautakunnan vuoden 2020 palvelu- ja vuosisuunnitelmaan sisältyi talousohjelmassa päätettyjä talouden tasapainottamistoimenpiteitä yhteensä 1,8 milj. euroa. Toimenpiteiden arvioidaan toteutuvan lähes suunnitellun mukaisesti (toteuma-aste 96 %). Koronapandemia vaikuttaa kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelujen tulotavoitteiden saavuttamiseen. Tavoitteen arvioidaan jäävän toteutumatta vuoden loppuun mennessä.	-
43	Työvoimakustannukset ovat vuosisuunnitelman mukaiset	Sivistys- ja kulttuurilautakunnan työvoimakustannusten ennuste on 1,0 milj. euroa (0,5 %) vuosisuunnitelmaa pienempi. Koronan aiheuttama poikkeustilanne on vaikuttanut henkilöstökulujen säästöihin. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
48	Tuottavuuspiloteissa on kehitetty prosesseja tuottavuuden parantamiseksi sekä luotu tuottavuuden mittarit johtamisen ja seurannan tueksi	Kasvatus- ja opetuspalvelujen tuottavuuspilottien osalta varhaiskasvatuksen johtajille on järjestetty koulutuksia taloudenseurannan välineiden käyttöön. SPB-järjestelmä on käytössä ja alkaneen lukuvuoden budjetit on suunniteltu uudella työkalulla. Johtajat seuraavat PowerBI-raportoinnin kautta toteumia. Yhteisbudjettia ei koronatilanteen vuoksi ole edistetty. Osallistavan budjetoinnin toteutusta yksikkötasolla on suunniteltu. Kirjastopalvelujen pilotin osalta on tunnistettu tarkasteltavat prosessit ja määritelty keskeiset mittarit. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan osittain vuoden loppuun mennessä.	+/-

SOSIAALI- JA TERVEYSLAUTAKUNTA

Käyttötalouden toteuma ja tilinpäätösennuste

1 000 euroa	Tot 1-8 / 2020	TP 2019	VS 2020	TP Enn 2020	TP Enn 20 / VS 20
Toimintatulot	71 608	108 672	104 063	108 563	4 500
Toimintamenot	-593 977	-873 835	-896 004	-918 405	-22 400
Toimintakate	-522 368	-765 162	-791 941	-809 841	-17 900
Lasten, nuorten ja perheiden palvelut					
Toimintatulot	6 402	9 058	9 207	9 607	400
Toimintamenot	-74 854	-101 795	-100 897	-113 034	-12 136
Toimintakate	-68 452	-92 738	-91 690	-103 426	-11 736
Vastaanottopalvelut					
Toimintatulot	11 042	20 214	17 285	16 385	-900
Toimintamenot	-62 037	-90 534	-92 323	-97 559	-5 236
Toimintakate	-50 995	-70 320	-75 037	-81 173	-6 136
Psykososiaalisen tuen palvelut					
Toimintatulot	15 184	26 721	24 524	24 524	0
Toimintamenot	-100 768	-153 078	-153 958	-156 259	-2 301
Toimintakate	-85 583	-126 357	-129 434	-131 735	-2 301
Ikäihmistien palvelut					
Toimintatulot	38 205	51 604	51 911	57 011	5 100
Toimintamenot	-150 595	-209 360	-221 724	-229 951	-8 227
Toimintakate	-112 390	-157 756	-169 812	-172 939	-3 127
Erikoissairaanhoidon palvelut					
Toimintatulot	775	1 076	1 135	1 035	-100
Toimintamenot	-205 723	-319 067	-327 103	-321 603	5 500
Toimintakate	-204 948	-317 991	-325 968	-320 568	5 400

Käyttötalouden toteuma ja tilinpäätösennuste

Suurimmat ylitykset:

- Lastensuojelun sijaishuollon ostot
- Ikäihmistien palvelujen ostot
- Koronatestauksen kustannukset sekä lääkkeet ja hoitotarvikkeet
- Vammaispalvelujen ostot ja avustukset

Sosiaali- ja terveyslautakunnan tammi-elokuun toimintakate on 3,6 milj. euroa ajankohdan vuosisuunnitelmaa parempi. Korona-epidemia on vaikuttanut merkittävästi Pirkanmaan sairaanhoitopiiriin (PSHP) toimintaan ja laskutukseen, sillä osa kiireettömistä toimenpiteistä on siirretty toteutettavaksi epidemian päättymisen jälkeen ja myös

asiakkaiden hakeutuminen palvelujen piiriin on vähentynyt. Vastaavasti erityisesti lastensuojelun sijaishuollon ostot ovat toteutuneet selvästi ajankohdan vuosisuunnitelmaa suurempina.

Tilinpäätösennusteen toimintakate on 17,9 milj. euroa budjetoitua heikompi. Ennuste on heikentynyt 4,9 milj. euroa heinäkuun talouskatsauksesta pääosin

koronatestausten lisäämisestä johtuen. Valtio tulee korvaamaan kunnille Covid-19 epidemiaan liittyvien suojamateriaalien hankinnasta ja testauskapasiteetin lisäämisestä aiheutuvat lisäkustannukset valtion talousarviomenettelyn kautta. Valtionkorvauksia ei ole huomioitu vielä tilinpäätösennusteessa.

Tilinpäätösennusteen nettomenojen kasvu edellisvuoteen verrattuna on 44,7 milj. euroa eli +5,8 %. Nettomenojen muutosta tarkasteltaessa on huomioitava PSHP:n palvelutilauksen alitus. Ennusteessa erikoissairaanhoidon palvelujen nettomenot kasvavat edellisvuodesta vain 2,6 milj. euroa (0,8 %) ja muiden sosiaali- ja terveyspalvelujen nettomenot kasvavat 42,1 milj. euroa (+9,4 %).

Toimintatuottojen ennustetaan toteutuvan 4,5 milj. euroa budjetoitua suurempina, mikä johtuu myynti- ja maksutuottojen kertymästä. Myyntituottojen ylitys johtuu mm. veteraanien kotona asumista tukevien palvelujen valtionkorvauksista, kotikuntalain mukaisten palvelujen laskutuksesta muilta kunnilta, ulkokuntamyynneistä sekä aiheutuneisiin kustannuksiin perustuvasta Oriveden yhteistoimintaosuudesta. Maksutuottojen kertymä ylittää budjetoidun ikäihmisten palveluissa, joissa palvelutarve on kasvanut vuosisuunnitelmassa arvioitua enemmän. Vastaavasti pakolaisten laskennalliset korvaukset toteutuvat budjetoitua pienempinä.

Toimintakulujen ennuste on 22,4 milj. vuosisuunnitelmaa suurempi. Suurimmat ylitykset ovat palvelujen ostoissa sekä vastaanottopalvelujen lääke- ja hoitotarvikekustannuksissa. Palvelujen ostoissa on merkittäviä ylityksiä etenkin lastensuojelun sijaishuollossa, ikäihmisten palveluissa, vammaispalveluissa sekä koronatestaukseen liittyvissä laboratoriapalveluissa. Vastaavasti erikoissairaanhoidon palvelutilauksen PSHP:ltä ennustetaan toteutuvan talousarviota pienempänä. Henkilöstökulujen ennu-

tetaan toteutuvan hieman vuosisuunnitelmaa pienempänä rekrytointihaasteista johtuen.

Palveluryhmissä on ryhdytty toimenpiteisiin ennustettujen ylitysten pienentämiseksi, mutta käytettävissä olevilla toimenpiteillä ei pystytäkään merkittävästi pienentämään ennustettuja ylityksiä.

Lasten, nuorten ja perheiden palvelujen toimintakate on toteutunut 7,6 milj. euroa ajankohdan vuosisuunnitelmaa heikompana, mikä johtuu pääosin lastensuojelun sijaishuollon ostopalvelujen palvelutarpeen kasvusta. Hoitovuorokaudet ovat lisääntyneet erityisesti lyhyt- ja pitkäaikaisessa osastohoidossa. Vuorokausien kasvua selittää asiakkaiden määrän ja jaksojen pituuden kasvut. Palvelutarpeen kasvun lisäksi ylitykseen vaikuttaa osaltaan vuoden 2019 alussa voimaan tulleen maakunnallisen sijaishuollon palvelujen kilpailutuksen hinnannousut. Palveluryhmän tilinpäätösennusteen toimintakate on 11,7 milj. euroa budjetoitua heikompi. Toimintatuottojen ennustetaan toteutuvan yhteensä 0,4 milj. euroa budjetoitua suurempina, mikä johtuu ulkokuntamyynnistä. Toimintakulujen ylitysennuste on 12,1 milj. euroa, mikä johtuu pääosin lastensuojelun sijaishuollon ostopalvelujen kasvusta. Lastensuojelun kuluvan vuoden budjetti on selvästi pienempi kuin edellisvuoden toteuma. Koronatilanteen on arvioitu lisäävään palvelutarpeen kasvua. Lisäksi alle 18-vuotiaiden omaishoidontuki ylittää budjetin asiakasmäärän kasvusta johtuen.

Vastaanottopalvelujen toimintakate on toteutunut 1,3 milj. euroa ajankohdan vuosisuunnitelmaa heikompana, mikä johtuu maksutuottojen alhaisesta kertymästä sekä lääkkeiden ja hoitotarvikkeiden ylityksestä. Palveluryhmän tilinpäätösennusteen toimintakate on 6,1 milj. euroa budjetoitua heikompi. Toimintatuottojen ennustetaan toteutuvan 0,9 milj. euroa budjetoitua pienempänä,

mikä johtuu suun terveydenhuollon ja terveysasematoiminnan maksutulujen heikosta kertymästä. Korona-epidemia on vähentänyt palvelujen käyttöä. Toimintakulujen ennuste ylittää vuosisuunnitelman 5,2 milj. eurolla. Hoitotarvikepalvelun kuluvan vuoden budjetti on pienempi kuin edellisvuoden toteuma. Lääkkeiden ja hoitotarvikkeiden kustannusten ennustetaan kasvavan noin 23 % edellisvuodesta. Kustannusten kasvuun vaikuttaa osaltaan C-hepatiitti potilaiden hoidon aloitus terveysasemilla sekä Koronan aiheuttama poikkeustilanne. Henkilöstökuluissa ennustetaan säästöä pääosin suun terveydenhuollon rekrytointiongelmien vuoksi. Työvoimavajetta on korvattu työvoiman vuokrauksella. Palvelujen ostojen ylitys johtuu koronatestaukseen liittyvistä laboratoriapalvelujen ostoista ja suun terveydenhuollon työvoimanvuokrauksen kustannuksista. Vastaavasti Tesoman hyvinvointikeskusten palvelujen ostot Mehiläiseltä toteutuvat suunniteltua pienempinä.

Psykososiaalisen tuen palvelujen toimintakate on toteutunut tammielokuussa 0,6 milj. euroa ajankohdan vuosisuunnitelmaa parempana. Palveluryhmän tilinpäätösennusteen toimintakate on 2,3 milj. euroa budjetoitua heikompi. Toimintatuottojen ennustetaan toteutuvan kokonaisuutena talousarvion mukaisesti. Myyntituotot ylittävät tulkikeskuksen myyntituloista, saadusta vakuutuskorvauksesta ja Oriveden aiheutuneisiin kustannuksiin perustuvasta yhteistoimintaosuudesta johtuen. Vastaavasti pakolaisten laskennalliset korvaukset toteutuvat selvästi arvioitua pienempinä. Toimintakulujen ylitysennuste on 2,3 milj. euroa, mikä johtuu pääosin vammaispalveluiden ostoista ja avustuksista. Henkilöstökulujen ennustetaan alittuvan lääkirirekrytointihaasteista johtuen erityisesti psykiatrian yksiköissä. Vastaavasti mielenterveyspalvelujen vuokratyövoiman ostojen ennustetaan

ylittyvän. Palvelujen ostojen suurimmat ylitysennusteet ovat kehitysvammaisten laitoshoidossa, kehitysvammaisten asumispalveluissa ja vammaisten henkilökohtaisen avun ostopalveluissa, jossa hinnankorotus nostaa kustannuksia. Lääke- ja hoitotarvikemenot ylittyvät huume kuntoutuksen lisääntymisestä johtuen. Koronan aiheuttama poikkeustilanne on vähentänyt vammaispalvelulain mukaisten kuljetusten määrää sekä työ- ja päivätoiminnan ostoja.

Ikäihmisten palvelujen toimintakate on toteutunut 0,5 milj. euroa ajankohdan vuosisuunnitelmaa heikompana. Tilinpäätösennusteen toimintakate on 3,1 milj. euroa budjetoitua huonompi. Toimintatuottojen ennustetaan toteutuvan 5,1 milj. euroa budjetoitua suurempina, mikä johtuu kotikuntakorvausten ja maksutuottojen kasvusta sekä veteraanien kotona asumista tukevien palvelujen valtionkorvauksesta. Veteraanien kotona asumista tukevien palvelujen 1.11.2019 alkaen voimaantullut lakimuutos näkyy tuottojen ja kulujen ylitysennusteissa, koska vuosisuunnitelman laadintavaiheessa muutoksen vaikutusarviot olivat vielä epävarmat. Toimintakulujen ylitysennuste on 8,2 milj. euroa, mikä johtuu mikä johtuu palvelujen ostoista sekä lääke- ja hoitotarvikekustannuksista. Korona-tilanteen jatkuminen vaikuttaa hoitotarvikekulujen ylittymiseen. Palvelujen ostojen suurimmat ylitykset ovat veteraanien kotona asumista tukevissa

palveluissa, resurssipoolin ostoissa ja asumispalveluissa. Asumispalvelujen ylitykset johtuvat puitekilpailutusten myötä tulleista hinnankorotuksista ja siirtoviihemaksujen purkuun liittyen käyttöön otetuista kahdesta uudesta tehostetun palveluasumisen yksiköstä. Kotihoidon ylitysennuste johtuu palvelutalon kotihoito tuotteen lopettamisesta ja tässä palvelussa olevien asukkaiden siirtymisestä kalliimman kotihoidon palvelun piiriin. Koronatestausviive aiheuttaa tarpeettomia sairauspoissaoloja, mikä lisää kotihoidon ostopalvelujen tarvetta.

Erikoissairaanhoidon tammi-elokuun toimintakate on toteutunut 12,4 milj. euroa ajankohdan vuosisuunnitelmaa parempana, mikä johtuu Pirkanmaan sairaanhoitopiirin (PSHP) erikoissairaanhoidon palvelutilauksen alituksesta koronatilanteen vuoksi. PSHP:n palvelutilauksen tammi-elokuun laskutuksen muutos vuoteen 2019 verrattuna on -3,2 % (-6,4 milj. euroa). Avohoitokäyntien määrä on laskenut 2,1 % (-5 882 käyntiä) ja vuodeosastohoitovuorokausien määrä vähentynyt 8,9 % (- 13 615 hoitovrk.). Maaliskuun lopussa alkanut korona-epidemia on vaikuttanut merkittävästi PSHP:n toimintaan ja laskutukseen kuluva vuoden aikana. Huhti-toukokuussa kiireettömiä toimenpiteitä siirrettiin myöhemmäksi ja samaan aikaan asiakkaiden hakeutuminen palvelujen piiriin vähentyi, mikä näkyi PSHP:n palvelulaskutuksen romahduksena. Vastaavasti tilanteen normali-

soituminen ja syntyneen hoitojonon purkamisen aloittaminen kasvatti laskutusta kesä-elokuussa selvästi edelliseen vuoteen verrattuna. PSHP:n toiminnan ennakoitua nopeampi normalisoituminen ja hoitojonon purkamisen aloittaminen jo kesällä ovat pienentäneet PSHP:n laskutukseen ennustettua vähennystä merkittävästi kevään tilanteeseen verrattuna. Koronaepidemian ennustetaan vähentävän Tampereen erikoissairaanhoidon laskutusta 10 milj. eurolla vuonna 2020 verrattuna siihen, että PSHP:n toiminta olisi ollut normaalilla tasolla koko vuoden 2020.

Tilinpäätösennusteen toimintakate on 5,4 milj. euroa budjetoitua parempi PSHP:n palvelutilauksen alituksesta johtuen. Epidemian vaikutus huomioiden PSHP:n erikoissairaanhoidon palvelutilauksen toteuman ennustetaan olevan noin 303 milj. euroa, mikä tarkoittaisi 5 milj. euron alitusta vuoden 2020 talousarvioon verrattuna. Palvelukäytön vähentymisestä aiheutuva tulojen menetys ja epidemiaan valmistautumiseen liittyvät budjetoimattomat menot kasvattavat PSHP:lle jo ennen epidemiaa ennustettua alijäämää vuonna 2020. Lisäksi erikoissairaanhoidon kustannuksia tulevat vuonna 2021 lisäämään epidemian aikana syntyneiden hoitojonon purkamisen jatkaminen, yleinen kustannustason nousu sekä investointien vaikutus.

Toiminnan tavoitteiden toteuma

Sosiaali- ja terveyslautakunnalle on asetettu vuoden 2020 talousarviossa kahdeksan toiminnan tavoitetta. Elokuun lopun tilanteessa viiden tavoitteen arvi-

oidaan toteutuvan ja yhden tavoitteen toteutuvan osittain vuoden loppuun mennessä. Kahden tavoitteen toteutumisesta ei voida vielä arvioida. Tavoittei-

den eteneminen on kuvattu alla olevassa taulukossa.

Nro	Toiminnan tavoite 2020	Tavoitteen eteneminen (tammi-elokuu 2020) ja arvio tavoitteen toteutumisesta vuoden loppuun mennessä	
6	Ikäihmisistä noin 92 % asuu kotona, vähintään 6,0 % tehostetussa palveluasumisessa ja enintään 2,0 % pitkäaikaisessa laitoshoidossa	Ikäihmisistä 91 % asuu kotona, 7,5 % tehostetussa palveluasumisessa ja 1,6 % pitkäaikaisessa laitoshoidossa. Kotona asuvien määrä jää alle 92 %:n tavoitteen, koska tehostetun palveluasumisen tarve on edelleen kasvanut. Sairaanhoidopiiriin perimä siirtoviivemaksu on lisännyt myös painetta tehostetun palveluasumisen paikkojen hankintaan. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan osittain vuoden loppuun mennessä.	+/-
7	Kotihoidon asiakkaiden sairaalavuorokausien määrä on vähentynyt edelliseen vuoteen verrattuna	Kotihoidon asiakkaiden kaikki sairaalavuorokaudet vähentyivät yhteensä 10,2 % (- 5 100 vrk.) vuoden 2019 tammi-heinäkuuhun verrattuna. Suunnittelemattomat sairaalavuorokaudet vähentyivät 3,6 % (- 1 210 vrk.) Erityisesti vähentyivät erikoissairaanhoidon suunnittelemattomat sairaalavuorokaudet, missä vähennystä edelliseen vuoteen verrattuna oli 20,7 % (-3 900 vrk.). Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
8	Lastensuojelun asiakkaiden osuus väestöstä (0-17-vuotiaat) on enintään 5,7 %	Lastensuojelun asiakkaiden osuus väestöstä (0-17-vuotiaat) on 5,4 % (N=2134). Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
9	Pitkäaikaisasunnottomien määrä on vähentynyt edelliseen vuoteen verrattuna	Asunnottomien määrästä saadaan tieto marraskuussa Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen johdolla toteutettavasta selvityksestä. Tampere on mukana valtakunnallisessa asunnottomuuden yhteistyöohjelmassa ja Asunnottomuuden puolittamisen toimenpideohjelmia valmistellaan parhaillaan. Tavoitteen toteutumisesta ei voida vielä arvioida.	?
10	Tyytyväisyys palveluihin ja on parantunut valituissa kohteissa (terveysasemat, suun terveydenhuolto)	Asiakastytyytyväisyyden mittaamisessa käytetyt painalluslaitteet poistettiin terveysasemien ja suun terveydenhuollon käytöstä maaliskuun puolivälissä koronan vuoksi. Vastaanottopalveluissa on selvitetty vaihtoehtoisia palautteen keräämisen ratkaisuja, jotka korvaisivat painalluslaitteet. Tavoitteen toteutumisesta ei voida vielä arvioida.	?
13	Uusia digitaalisia asiointimahdollisuuksia on otettu käyttöön	Digitaalisten palvelujen käyttöönotto ja kehittäminen on laajentunut edelleen. Suun terveydenhuollossa videovastaanotto, sähköinen ajanvaraus ja tekstiviestipalvelu otetaan käyttöön syksyllä. Kotihoidon kuvapuhelinasiakkaiden määrä, käynnit ja palvelutunnit ovat kasvaneet edelleen voimakkaasti. Lasten, nuorten ja perheiden etävastaanotto- ja chat-palveluja lisättiin. Kehitysvammaisten päiväaikaissa toiminnassa tarjotaan etäosallistumista eri toimintaan. Tuetussa asumisessa on lisätty etäkäyntejä. Myös tulkikeskuksessa ja sovittelutoimistossa on lisätty etätulkkauksia ja etäsovitteluja. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
43	Työvoimakustannukset ovat vuosisuunnitelman mukaiset	Sosiaali- ja terveyspalvelujen työvoimakustannusten ennuste on 0,4 milj. euroa (0,2 %) vuosisuunnitelmaa pienempi. Henkilöstökulujen ennustetaan toteutuvan 1,5 milj. euroa vuosisuunnitelmaa pienempänä vastaanottopalvelujen, psykososiaalisen tuen palvelujen ja ikäihmisten palvelujen rekrytointihaasteista johtuen. Työvoimavajetta on korvattu työvoiman vuokrauksella. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
48	Tuottavuuspiloteissa on kehitetty prosesseja tuottavuuden parantamiseksi sekä luotu tuottavuuden mittarit johtamisen ja seurannan tueksi	Sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottavuus- ja tuloksellisuuspiloteissa on määritelty tuottavuutta kuvaavia mittareita ja seurantatietoja lähi- ja strategisen johtamisen seurannan tueksi. Koronatilanne on hidastanut tehtävää kehitystyötä asiantuntijoiden työpanoksen osalta. Kuitenkin kaikkien kuuden pilotin tuottavuusseurannan mittaritiedot julkaistaan sähköisessä lähijohtamisen Power BI -julkaisutyökalussa vuoden 2020 aikana. Piloteissa on myös kehitetty prosesseja mm. sisäisiä toimintatapoja läpikäymällä ja ottamalla käyttöön hankintaprosessia tehostavia työkaluja (AVPH). Lisäksi piloteissa on toteutettu data-analyyssejä. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+

Investointien toteuma ja tilinpäätösennuste

1 000 euroa	Tot 1-8 / 2020	TP 2019	VS 2020	TP Enn 2020	TP Enn 20 / VS 20
Bruttoinvestoinnit	-659	-865	-1 990	-1 990	0

Investointien toteuma ja tilinpäätösennuste

Sosiaali- ja terveyslautakunnan investointien toteutuminen painottuu loppuvuoteen. Alkuvuonna investointeja on toteutunut 0,7 milj. euroa. Investointien nuste on 2,0 milj. euroa, mikä on budje-

toidun mukainen. Osa investoinneista tulee siirtymään vuodelle 2021 ja ennustetta päivitetään syyskuun talouskatsaukseen.

ELINVOIMAN JA KILPAILUKYVYN PALVELUALUE

Palvelualueen talouden toteuma ja tilinpäätösennuste

1 000 euroa	Tot 1-8 / 2020	TP 2019	VS 2019	TP Enn 2020	TP Enn 20 / VS 20
Toimintatulot	223 338	350 251	328 249	329 463	1 214
Toimintamenot	-175 536	-290 562	-275 387	-283 155	-7 768
Toimintakate	47 802	59 689	52 862	46 308	-6 554

Elinvoiman ja kilpailukyvyyn palvelualueen tammi-elokuun toimintakate on 47,8 milj. euroa, joka on 12,3 milj. euroa kau- den tasaista vuosisuunnitelmaa parem- pi. Ero selittyy pääasiassa loppuvuoteen painottuvilla hankinnoilla sekä alkuvuo- desta toteutuneilla maa-alueiden myyn- neillä, jotka siirtyivät viime vuodelta. Asunto- ja kiinteistölautakunnan toteu- tunut toimintakate on 100,4 milj. euroa ja elinvoima- ja osaamislautakunnan toi- mintakate on -52,6 milj. euroa.

Asunto- ja kiinteistölautakunnan toi- mintakatteen tilinpäätösennuste 134,5 milj. euroa on 2,4 milj. euroa vuosisuun- nitelmaa huonompi. Toimintatuottojen

ennuste alittaa budjetoidun 0,9 milj. eu- rolla, koska muihin toimintatuottoihin kirjautuvien pysyvien vastaavien myynti- voittojen arvioidaan toteutuvan suunni- teltua pienempinä. Ennusteessa on hu- mioitu Pirkanmaan pelastuslaitokselta vuokrattavat kohteet, joiden vaikutus (3,2 milj. euroa) toimintatuloihin ja -ku- luihin on yhtä suuri. Koronapandemian vaikutuksesta vuokratulot ovat jäämäs- sä 0,3 milj. euroa suunniteltua pienem- mäksi. Toimintakulujen ennuste ylittää vuosisuunnitelman 1,5 milj. eurolla. Ylitys kohdistuu vuokratuluihin.

Elinvoima- ja osaamislautakunnan ti- linpäätösennusteessa toimintakatteen

ennustetaan toteutuvan 4,2 milj. euroa vuosisuunnitelmaa heikompana ollen -88,1 milj. euroa. Ennuste on heikenty- nyt huhtikuun tilanteesta 2,4 milj. euroa. Toimintatuottojen ennustetaan ylittävän budjetoidun 2,1 milj. eurolla. Ennustees- sa on huomioitu tuloja lisäävänä Amma- tillisen koulutuksen valtionosuustulon muutos vastaamaan OKM:n varsinaista suoritepäätöstä sekä Ammatillisen kou- lutuksen saama lisärahoitus. Toiminta- kulujen ennustetaan toteutuvan 6,3 milj. euroa budjetoitua suurempina. Ylityksen keskeisimpänä syynä on työmarkkinatu- en kuntaosuus, jonka ennustetaan ylittä- vän vuosisuunnitelma 7,8 milj. eurolla.

ELINVOIMA- JA OSAAMISLAUTAKUNTA

Käyttötalouden toteuma ja tilinpäätösennuste

1 000 euroa	Tot 1-8 / 2020	TP 2019	VS 2020	TP Enn 2020	TP Enn 20 / VS 20
Toimintatulot	64 162	96 730	96 221	98 328	2 107
Toimintamenot	-116 763	-181 628	-180 194	-186 470	-6 276
Toimintakate	-52 601	-84 898	-83 973	-88 142	-4 169
Ammatillinen koulutus					
Toimintatulot	58 971	86 767	88 230	90 643	2 413
Toimintamenot	-55 696	-86 934	-87 123	-89 325	-2 202
Toimintakate	3 275	-167	1 107	1 318	211
Lukiokoulutus					
Toimintatulot	1 072	1 686	1 777	1 637	-140
Toimintamenot	-18 680	-28 593	-29 138	-28 997	141
Toimintakate	-17 608	-26 906	-27 361	-27 361	0
Työllisyys- ja kasvupalvelut					
Toimintatulot	3 576	7 433	5 732	5 182	-550
Toimintamenot	-33 767	-52 076	-48 709	-52 259	-3 550
Toimintakate	-30 191	-44 643	-42 977	-47 077	-4 100
Elinkeinopalvelut					
Toimintatulot	35	142	132	139	7
Toimintamenot	-2 737	-8 100	-5 319	-5 320	-1
Toimintakate	-2 702	-7 958	-5 187	-5 181	6
Vetovoima ja edunvalvonta					
Toimintatulot	296	368	350	363	13
Toimintamenot	-2 556	-1 055	-4 060	-4 423	-363
Toimintakate	-2 260	-687	-3 710	-4 060	-350
Kehitysohjelmat (Keskusta ja Hiedanranta)					
Toimintatulot	213	334		364	364
Toimintamenot	-3 327	-4 871	-5 845	-6 145	-300
Toimintakate	-3 114	-4 537	-5 845	-5 781	64

Käyttötalouden toteuma ja tilinpäätösennuste

Suurimmat ylitykset:

- Koronakriisin vaikutukset näkyvät elinvoima- ja osaamislautakunnan osalta eniten Työllisyys- ja kasvupalveluissa. Työmarkkinatuen kuntaosuuden ennuste ylittää aktivointiasteen pienemisen vuoksi vuosisuunnitelman 7,8 milj. eurolla. Edelliseen vuoteen verrattuna työmarkkinatukimenot ovat toteutumassa 5,0 milj. euroa suurempina.

Elinvoima- ja osaamislautakunnan toimintakate toteutui tammi-elokuussa 3,1

milj. euroa ajankohdan vuosisuunnitelmaa parempina. Toimintatuotot toteutuivat suunnitellun mukaisesti, mutta toimintakulut alittivat budjetin yhteensä 3,1 milj. eurolla. Merkittävin toimintakulujen poikkeama kohdistui palvelujen ostoihin, jotka toteutuivat tammi-elokuussa 3,9 milj. euroa vuosisuunnitelmaa pienempinä. Poikkeama johtuu pääasiassa poikkeustilanteen aiheuttamasta palvelujen ostojen pienenemisestä Työllisyys- ja kasvupalveluissa. Myös henkilöstömenot ovat toteutuneet tammi-elokuussa

1,9 milj. euroa suunniteltua pienempinä. Poikkeama kohdistuu keskeisimmin Työllisyys- ja kasvupalveluihin. Avustukset ovat toteutuneet 3,6 milj. euroa vuosisuunnitelmaa suurempina.

Tilinpäätösennusteen mukaan lautakunnan toimintakate toteutuu 4,2 milj. euroa vuosisuunnitelmaa heikompana. Toimintatuottojen ennustetaan ylittävän budjetti kokonaisuutena budjetoidun 2,1 milj. eurolla. Ammatillisen koulutuksen valtionosuustulo on huomioitu ennusteessa suoritepäätöksen sekä lisärahoituksen kohdentumisen mukaisesti ja se ylittää vuosisuunnitelman 3,6 milj. eurolla. Sen sijaan toimintakulujen ennustetaan toteutuvan 6,3 milj. euroa budjetoitua suurempina. Keskeisin ylitysuhka kohdistuu avustuksiin, joissa ennuste ylittää vuosisuunnitelman 7,5 milj. eurolla. Työmarkkinatukimenojen osalta ennuste 30,1 milj. euroa ylittää vuosisuunnitelman 7,8 milj. eurolla. Henkilöstömenojen ennustetaan ylittävän vuosisuunnitelma 0,4 milj. eurolla. Ammatillisen koulutuksen lisärahoituksen myötä henkilöstömenot kasvavat Tredun osalta, mutta koronakriisin aiheuttama palkkatukityöllistämisen pieneminen toisaalta lieventää henkilöstökulujen ennusteen ylitystä.

Ammatillisen koulutuksen tammi-elokuun tulos toteutui 2,5 milj. euroa suunniteltua parempina. Toimintatuotot toteutuivat 0,1 milj. euroa vuosisuunnitelmaa suurempina. Toimintakulut alittivat kauden suunnitellun tason 2,4 milj. eurolla. Henkilöstömenojen 1,1 milj. euron suunniteltua pienempi toteuma aiheutuu palkkakajaksotuksista. Palvelujen ostot toteutuivat 0,9 milj. euroa suunniteltua pienempinä, kun esimerkiksi koulutuskorvauksia maksettiin suunniteltua vähemmän. Myös kevään poikkeustilanteesta johtuen palvelujen ostot toteutui-

vat pienempinä.

Tampereen kaupungille myönnetty vuoden 2020 ammatillisen koulutuksen valtionosuustulo on 3,6 milj. euroa vuosisuunnitelmassa arvioitua korkeampi. Ennusteessa on huomioitu varsinaisen suorituspäätöksen mukaisen oikaisun lisäksi lisäsuorituspäätöksellä saatu valtionosuus.

Tilinpäätösennusteessa ammatillisen koulutuksen tilikauden tuloksen arvioidaan toteutuvan hieman suunniteltua nollatulosta parempana, 0,2 milj. euroa. Toimintakulujen ennuste ylittää vuosisuunnitelman 2,2 milj. eurolla. Henkilöstömenojen ennustetaan ylittävän vuosisuunnitelma 1,8 milj. eurolla. Kasvaneella valtionosuustulolla resursoidaan erityisesti opetusta, ohjausta ja tukitoimintoja. Henkilötyövuosien arvioidaan tämän johdosta toteutuvan suunniteltua korkeampina.

Lukiokoulutuksen toimintakate toteutui tammi-elokuussa 0,3 milj. euroa vuosisuunnitelmaa parempana. Toimintatuotot ovat toteutuneet 0,1 milj. euroa suunniteltua pienempinä, koska koronan vuoksi kaikkia ulkopuolista rahoitusta saavia projekteja ei ole pystytty viemään suunnitellusti eteenpäin. Toimintakulut ovat toteutuneet 0,4 milj. euroa suunniteltua pienempinä. Keskeisimpänä syynä ovat palvelujen ostot. Koronan myötä puhdistuspalvelujen sekä majoitus- ja ravitsemispalveluiden toteumat suunniteltua pienemmät. Korona on vaikuttanut myös henkilöstön matkustus- ja kuljetuspalveluihin, etenkin projektien ja kevään opintomatkojen osalta. Lukiokoulutuksen tilinpäätöksen toimintakatteen ennustetaan toteutuvan vuosisuunnitelman mukaisena -27,4 milj. euroa.

Työllisyys- ja kasvupalveluiden tammi-elokuun toimintakate toteutui 1,5 milj. euroa vuosisuunnitelmaa heikompana. Toiminnan tuotot jäivät 0,3 milj. euroa suunnitellusta ja toimintamenot ylittivät vuosisuunnitelman 1,2 milj. euroa. Hen-

kilöstökulut alittuivat 0,8 milj. euroa johtuen palkkatukityöllistämisen pienene- misestä ja rekrytointien siirtymisestä. Avustukset ylittivät kauden suunnitelman 3,7 milj. euroa arvioitua suurempi- na toteutuneiden työmarkkinatukime- nojen vuoksi. Palvelujen ostot alittivat budjetoidun 1,4 milj. eurolla. Tämä johtui kuntouttavan työtoiminnan ostojen pie- nenemisestä koronatilanteesta johtuen.

Työllisyys- ja kasvupalveluiden toi- mintakatteen ennustetaan toteutu- van 4,1 milj. euroa vuosisuunnitelmaa heikompana. Ennusteeseen on arvioi- tu koronaepidemian vaikutukset työ- markkinatukimaksuihin, kuntouttavaan työtoimintaan ja palkkatukityöllistä- seen. Toimintatuotot ovat toteutuma- sa 0,6 milj. euroa suunniteltua pienem- pinä. Toimintakulujen ennuste ylittää vuosisuunnitelman 3,6 milj. eurolla. Ak- tivointiasteen pienemisestä johtuen työ- markkinatukimaksujen ennuste on 30,1 milj. euroa ylittäen budjetoidun 7,8 milj. eurolla ja viime vuoden toteuman 5,0 milj. eurolla. Kuntouttavan työtoimin- nan siirtyminen etäpalveluiksi aiheut- taa ostopalveluissa kokonaissäästöt 2,4 milj. euroa ja pienentää valtion tukea 0,4 milj. euroa. Tämän lisäksi syntyy säästöä 0,4 milj. euroa kuntoutettavan työtoiminnan asiakkaiden matkakorva- uksista. Palkkatukityöllistettävien määrä vähenee Covid-19 epidemian rajaama- na. Tämä pienentää palkkatukityöllis- tettävien palkkauskustannuksia 1,6 milj. euroa ja valtion palkkatukia 0,7 milj. eu- roa. Uusien työsuhteiden alkamista on siirretty myöhemmäksi ja tästä aiheu- tuva palkkauskustannusten säästö on 0,3 milj. euroa.

Työllisyyskokeilun valmistelu Pirkan- maalla on jatkunut keskeytyksettä koko kuluneen vuoden, jotta vuodenvaih- teessa ollaan valmiita ottamaan vastaan laajan asiakaskunnan lakisääteinen pal- veluvastuu. Valmistelussa ovat sekä kun- takohtaiset palvelumallit että keskitetysti

toteutettavat toiminnot ja maahanmuut- tajien työllisyyspalvelut. Kokeilun toteut- tamisesta laaditaan sopimus TE-hallin- non ja Tampereen kaupungin välille sekä Tampereen ja muiden kokeilukuntien välille. Työ- ja elinkeinoministeriön joh- dolla tullaan syksyllä päivittämään arviot kokeiluun tulevasta asiakasmäärästä ja kuntiin siirtyvästä TE-henkilöstöresurs- sista.

Elinkeinopalvelujen tammi-elokuun toteutunut toimintakate -2,7 milj. euroa on 0,8 milj. euroa suunniteltua parempi. Ero vuosisuunnitelmaan nähden johtuu pääosin palvelujen ostojen painottumi- sesta loppuvuoteen.

Palvelujen ostot painottuvat elinkeino- palveluissa startup-kehityksen ympärille. Vuoden alussa alkaneiden toimenpitei- den kustannukset liittyen startup-talon kilpailutukseen ja käynnistämiseen erääntyvät maksettaviksi vasta kolman- nen vuosineljänneksen aikana. Korona- epidemia on myös jonkin verran estänyt joidenkin suunniteltujen toimintojen käynnistämistä. Myös Smart Tampere ekosysteemiohjelman palvelujen ostot ovat toteutuneet alkuvuonna suunnitel- tua pienempinä mm. Korona-epidemian vaikutuksien ja tapahtumien siirtymisen vuoksi. Elinkeinopalvelut -palveluryhmän toimintakatteen ennustetaan toteutuvan vuosisuunnitelman mukaisesti -5,2 milj. euroa.

Vetovoima ja edunvalvonta -palvelu- ryhmän tammi-elokuun toimintakate to- teutui 0,2 milj. euroa vuosisuunnitelmaa parempana. Ero vuosisuunnitelmaan selittyy pääosin avustuksilla, jotka ovat toteutuneet tammi-elokuussa 0,1 milj. euroa ennakoitua pienempinä.

Toimintatuottoja on toteutunut 0,1 milj. euroa vuosisuunnitelmaa enem- män. Vetovoimainen elämyskaupunki -kehitysohjelman maksutuotot ovat ylit- tyneet alkuvuonna johtuen kulttuuripää- kaupunkihaun hankekumppanien mak- suosuuksista.

Tilinpäätösennusteessa Vetovoima ja edunvalvonta -palveluryhmän toimintakatteen arvioidaan ylittyvän 0,4 milj. euroa. Tilinpäätösennusteessa on huomioitu Tampereen pääsy vuoden 2026 Euroopan kulttuuripääkaupunkihaun

toiseen vaiheeseen.

Kehitysohjelmat -palveluryhmän kokonaisuus muodostuu Viiden tähden keskustan ja Hiedanrannan kehitysohjelmien elinvoima- ja osaamislautakunnan alaisesta toiminnasta. Palveluryhmän

toimintakatteen ennustetaan toteutuvan lähes vuosisuunnitelman mukaisesti. Hiedanrannan ja Viiden tähden keskustan kehitysohjelmien taloudesta on raportoitu kokonaisuutena Kehitysohjelmat -osiossa.

Investointien toteuma ja tilinpäätösennuste

1 000 euroa	Tot 1-8/ 2020	TP 2019	VS 2020	TP Enn 2020	TP Enn 20 / VS 20
Elinvoima- ja osaamislautakunta (pl. erikseen sitovat erät)					
Bruttoinvestoinnit	-341	-369	-896	-896	0
Ammatillinen koulutus					
Bruttoinvestoinnit	-341	-369	-896	-896	0
Pysyvien vastaavien luovutustulot	67	40	0	0	0

Investointien toteuma ja tilinpäätösennuste

Elinvoima- ja osaamislautakunnan investoinnit koostuvat erikseen sitovista ammatillisen koulutuksen investoinneista.

Ammatillisen koulutuksen investointisuunnitelma sisältää 0,9 milj. euron

hankinnat. Investointeja on tammielokuussa toteutunut 0,3 milj. euroa. Oppimisympäristö-investoinneista on toteutettu Santalahdentien toimipisteen kauneudenhoitoalan oppimisympäristön rakentaminen ja työkoneinvestoinneista harvesterin hankinta.

Investointien tilinpäätösennuste on vuosisuunnitelman mukainen.

Toiminnan tavoitteiden toteuma

Elinvoima- ja osaamislautakunnalle on asetettu vuoden 2020 talousarviossa 17 sitovaa toiminnan tavoitetta. Elokuun

lopun tilanteessa tavoitteista neljän arvioidaan toteutuvan ja 11 tavoitteen jäävän toteutumatta vuoden loppuun mennessä.

Kahden tavoitteen toteutumista ei voida vielä arvioida. Tavoitteiden eteneminen on kuvattu alla olevassa taulukossa.

Nro	Toiminnan tavoite 2020	Tavoitteen eteneminen (tammi-elokuu 2020) ja arvio tavoitteen toteutumisesta vuoden loppuun mennessä	
5	Maahanmuuttajien työllisyys on parantunut edelliseen vuoteen verrattuna	Ulkomaisten työttömien määrä ja työttömyysaste ovat nousseet. Elokuussa 2020 ulkomaalaisia työttömiä työnhakijoita oli Tampereella 1476 (+18,8 %), kun luku vuotta aiemmin oli 1242. Ulkomaalaisten työttömyysaste oli elokuussa 28,9 %, kun se vuotta aiemmin oli 24,5 %. Työttömyys kääntyi lievään nousuun jo syksyllä 2019, mutta koronatilanne on heikentänyt tilannetta. Ulkomaisten työnhakijoiden osalta koronan vaikutus ei ole kuitenkaan ollut yhtä voimakasta kuin työnhakijoilla keskimäärin. Tavoitteen arvioidaan jäävän toteutumatta vuoden loppuun mennessä. Korjaavat toimenpiteet: Vieraskielisille yrittäjille ja työnhakijoille tarjotaan neuvontaa ja tukea koronatilanteessa. Valmistaudutaan uuden työllisyyden kuntakokeilun käynnistymiseen 1.1.2021. Pirkanmaan kokeiluun valmistellaan keskitettyjä maahanmuuttajien työllisyyspalveluja.	-
10	Tyytyväisyys palveluihin on parantunut valituissa kohteissa (Tredu, lukiokoulutus)	Tredussa valmistuvien opiskelijoiden tyytyväisyys saamaansa koulutukseen oli 4,2 sekä 1-8/2019 että 1-8/2020. Lukiokoulutuksen osalta edellisen seurantajakson jälkeen ei ole toteutettu kyselyitä. Koronatilanne on viivästyttänyt opiskelijoiden valmistumista. Palautekyselyyn saadaan vastauksia enemmän vuoden lopulla. Tavoitteen toteutumisesta ei voida vielä arvioida.	?
13	Uusia digitaalisia asiointimahdollisuuksia on otettu käyttöön	Työllisyys- ja kasvupalvelujen asiakastyössä jatkettu ja laajennettu etäohjausta Teamsin, ja sosiaalisen median sovellusten (WhatsApp, Discord) avulla. Yksinyrittäjien tukihakemusjärjestelmä otettu käyttöön ja sen kautta on käsitelty n. 2300 avustushakemusta. Avustusta myönnetty järjestelmän kautta n. 4M€. Yksinyrittäjien tukihauksen puhelinpalvelu otettu käyttöön myös. Moodleen perustetut kurssikokonaisuudet avattu asiakkaille. Myös asiakaskokemusta mittaavia kyselyjä laajennettu siten, että asiakkaat voivat vastata palvelutapahtumakokemukseen etänä linkin kautta. Sähköinen allekirjoituspalvelun käyttöönotto aloitettu. Tapahtumapalveluissa on otettu käyttöön digitaalisia avauksia toteuttamalla alueen tapahtumajärjestäjille useita sidosryhmäkokouksia verkossa. Myös kulttuuripääkaupunkihankkeen valmistelussa on käytetty laaja-alaisesti hyväksi digitaalisia alustoja. Elinkeinopalveluissa asiakastapaamiset sekä yritysvierailut ovat tapahtuneet sekä f2f että osapuolten sopiessa Teamsin kautta. Yritysneuvonta- ja koulutukset tapahtuvat pääsääntöisesti webinaareissa tai Teams-kokouksina. Tapahtumissa hyödynnetään streamausta fyysisten tilaisuuksien rinnalla. Ammatillisen koulutuksen etäopetus- ja oppiminen sekä etätyöskentely ja niihin liittyvien digitaalisten ratkaisujen käyttäminen on lisääntynyt merkittävästi korona-aikana. Lukiokoulutuksessa lähiopetuksen rinnalle kehitetään etäopiskelumahdollisuuksia ja hybridiopetusta. Ylioppilastutkintoon ilmoittautuminen ja ilmoitus opiskelupaikan vastaanottamisesta tehdään lähes joka lukiossa sähköisesti. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
14	Ammatillisen koulutuksen negatiiviset eroamiset ovat alle 7,5 % (alle 25-vuotiaat)	Alle 25 -vuotiaiden neg. eronneiden määrä oli 1-8/2019 noin 4,8 % (n=253) ja 1-8/2020 noin 3,9 % (n=227). Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
15	Ammatillisesta koulutuksesta valmistuneiden arvio omasta sijoittumisestaan työelämään tai jatko-opintoihin valmistumisvaiheessa on parantunut edelliseen vuoteen verrattuna	1-8/2019 valmistuneista noin 84 % ja 1-8/2020 valmistuneista noin 79 % arvioi jatkavansa työelämässä tai jatko-opinnoissa. Tavoitteen arvioidaan jäävän toteutumatta vuoden loppuun mennessä. Koronasta aiheutuvat poikkeusolot huonontavat arvioita työelämään tai jatko-opintoihin sijoittumisesta.	-

16	Työmarkkinatuen kuntaosuus on pienentynyt 10 % edellisen vuoden toteumaan verrattuna	Ajanjaksolla 1-8 /2020 kun-taosuutta kertyi 18,9 milj. euroa, mikä on 1,8 milj. euroa enemmän kuin edellisvuonna vastaavalta ajalta ja 4,1 milj. euroa budjetoitua enemmän. Ennuste koko vuoden osalta on, että kuntaosuus kasvaa noin 30,1 miljoonaa euroon, + 20 % verrattuna vuoteen 2019 (25,1 milj. euroa). Ennuste sisältää paljon epävarmuustekijöitä. Kustannuksia lisää vuoteen 2019 verrattuna aktiivimalliin sisältyneen aktivointiehdon leikkurin poistuminen 0,7 milj. euroa sekä työmarkkinatuen tasokorotus 1,0 milj. euroa. Lisäksi koronatilanne lisää työttömäksi ja lomautetuksi joutuvien määrää sekä vaikeuttaa työttömien työllistymistä ja mahdollisuutta päästä tiettyjen palvelujen piiriin. Tavoitteen arvioidaan jäävän toteutumatta vuoden loppuun mennessä. Korjaavat toimenpiteet: TE-toimiston kanssa on neuvoteltu koronatilanteesta asiakaspalvelun vastuunjakoja uusiksi. Neuvontaa ja tukea yrittäjille ja työnhakijoille tarjotaan koronavaikeutusten lieventämiseksi.	-
17	Tampere on vuonna 2020 Suomen suosituin opiskelukaupunki	Opiskelukaupunkien suositteluhaluukkuus 2020 tutkimusraportin (Taloustutkimus Oy, 11.5.2020) mukaan Tampere on vuonna 2020 Suomen toiseksi suosituin opiskelukaupunki. Tavoite ei toteutunut. Arvioinnissa tulee kuitenkin huomioida, että nettosuositellussa (suositellijoista vähennetään suosittelemattomat) Tampere on selkeästi kaupunkien ykkönen ja sitä arvioidaan opiskelukaupunkina lähes yksinomaan myönteisesti.	-
18	Kansainvälisten opiskelijoiden hakijamäärä Tampereen korkeakouluyhteisön tutkinto-ohjelmiin on kasvanut edelliseen vuoteen verrattuna	Toteutuneiden hakijamäärien raportointi kerran vuodessa (1-4 aikana TAMK 1628: +1,8%, TAU 1588: -8,2%). Raportointikauden muutos opiskelijamäärien kehityksessä on negatiivinen. Tavoitteen arvioidaan jäävän toteutumatta vuoden loppuun mennessä. Koronatilanne on vaikuttanut kv. opiskelijoihin. Opiskelijat ovat jättäneet ottamatta opiskelupaikkoja vastaan ja uudet opiskelijat ovat aloittaneet osaltaan etäopiskelussa. Suomen edustot ovat keskeyttäneet lisäksi toimintojaan ja opiskelijat odottavat edelleen myönteisiä opiskelulupapäätöksiä. Edustustot käynnistävät toiminnot koronatilanteen niin salliessa.	-
19	Alueen startup-yritysten määrä on kasvanut edelliseen vuoteen verrattuna	Kesällä 2020 toteutetun startup-selvityksen ja asiakasyhteistyön mukaan Tampereen kaupunkiseudulla on 194 startup-yritystä. Vuoden 2019 ja 2020 startup-yritysten määrän mittaustulokset eivät ole vertailukelpoisia keskenään tiedon keruun menetelmien eroavaisuuksien vuoksi. Tavoitteen toteutusta ei voida vielä arvioida. Vuonna 2021 toteutettavalla tiedonkeruulla tullaan varmistamaan vertailukelpoisuus vuoden 2020 tulosten kanssa.	?
20	Tampereen sijoittuminen Suomen yrittäjien elinkeinopoliittisessa mittaristossa on noussut valtakunnallisen keskiarvon tasolle (v. 2018: Suomi 6,7 Tampere 6,1.)	Yrittäjien elinkeinopoliittinen mittaristo on muuttunut vuonna 2020 Yrittäjien kuntabarometriksi. Elinkeinopoliittikan kokonaisasteikko on 1 - 5. Koko maan keskiarvo on 2,97 ja Tampereen arvona 2,67. Suhteutettuna aikaisempaan mittaristoon Tampereen sijoittuminen on pysynyt ennallaan. Tavoite ei toteutunut.	-
23	Tampereella yöpyneiden matkailijoiden määrä on kasvanut 2 % edelliseen vuoteen verrattuna	Tampereella yöpyneiden matkailijoiden määrä on vähentynyt tammi-heinäkuussa edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna 37,7 %. Heinäkuussa rekisteröityjen yöpymisien määrä väheni 10,7 %. Elokuun tiedot tarkentuvat syyskuun aikana. Koronatilanteesta johtuen erityisesti kansainvälinen matkailu tulee olemaan lähes pysähtynyt. Kotimaan matkailun elpyminen on riippuvainen kansallisesta epidemiatilanteesta. Korjaavana toimenpiteenä matkailumarkkinoinnin resursointia kohdennetaan vuonna 2020 kotimaan matkailuun. Tavoitteen arvioidaan jäävän toteutumatta vuoden loppuun mennessä.	-
24	Kävijämäärät keskeisissä kohteissa (ks. mittarit) ovat kasvaneet edelliseen vuoteen verrattuna	Museot olivat suljettuna kevään ajan koronaepidemian vuoksi. Erityisesti heinäkuu näyttäytyi kuitenkin poikkeuksellisen vilkkaana kaikissa museoissa. Esimerkiksi Muumimuseossa vieraili tuolloin yli 13 000 henkeä. Tampereen museoiden kävijämäärien arvioidaan olevan muita kaupunkeja suurempia. Kirjastojen kävijämäärät eivät vastaavasti ole palautuneet täysin normaalille tasolle niiden avaamisen jälkeen. Tampere Biennale toteutettiin normaalia pienempänä. Tampereen Teatterikesä ja suurin osa Tampere Filharmonian konserteista peruttiin. Särkänniemen huvipuisto avautui vastuullisesti 11.6. tiukkojen rajoitusten alaisena ja toi kesällä merkittävän määrän matkailijoita Tampereelle. Tammi-elokuussa 2020 kävijämäärät laskivat 60,2 % edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna (583 812 -> 232 480). Tavoitteen arvioidaan jäävän toteutumatta vuoden loppuun mennessä.	-
25	Tampereella järjestettyjen kansallisen ja kansainvälisen tason tapahtumien määrä on säilynyt edellisen vuoden tasolla	Vallitsevan koronapandemian johdosta Tampereella vuonna 2020 järjestettäväksi suunnitelluista kansainvälisistä kongresseista yli 40 % on peruttu, siirretty myöhemmän ajankohtaan tai ne toteutetaan virtuaalisena. Koronatilanteen vuoksi myös suurin osa kansainvälisten tapahtumien hakuprosesseista on keskeytetty tai siirretty tulevaisuuteen. Tapahtumayksikkö koordinoi siirtoja ja yrittää löytää kansainvälisten ja kansallisten toimijoiden kanssa parhaat mahdolliset ratkaisut. Tavoitteen arvioidaan jäävän toteutumatta vuoden loppuun mennessä.	-
25	Tampereen hakemus vuoden 2026 Euroopan kulttuuripääkaupungiksi on edennyt hakuprosessin toiseen vaiheeseen	Tampereen valtuuskunta on esitellyt hakemuksen ja vastannut kysymyksiin EU:n asiantuntijaraadin kuulemistilaisuudessa Helsingissä 23.6. Raadin päätös Tampereen (ja kahden muun hakijan) pääsystä jatkoon, kulttuuripääkaupunkihakua toiseen vaiheeseen, on saatu 24.6. Tavoite toteutui.	+

42	Talouden tasapainottamisohjelman taloudelliset tavoitteet on saavutettu	Elinvoima- ja osaamislautakunnan vuoden 2020 palvelu- ja vuosisuunnitelmaan sisältyi talousohjelmassa päätettyjä talouden tasapainottamistoimenpiteitä yhteensä 0,9 milj. euroa. Toteuma-arvio alittaa suunnitellun tason. Tavoitteen arvioidaan jäävän toteutumatta vuoden loppuun mennessä.	-
43	Työvoimakustannukset ovat vuosisuunnitelman mukaiset	Työvoimakustannusten tammi-huhtikuun toteuma alittaa vuosisuunnitelman 1,9 milj. eurolla (3,1 %). Tilinpäätösennusteessa työvoimakustannusten arvioidaan toteutuvan 0,4 milj. euroa vuosisuunnitelmaa suurempina. Aiempien vuosien perusteella on todennäköistä, että ennuste paranee loppuvuoden aikana. Vuoden loppuun mennessä tavoitteen arvioidaan tilinpäätösennusteen perusteella jäävän toteutumatta.	-
48	Tuottavuuspiloteissa on kehitetty prosesseja tuottavuuden parantamiseksi sekä luotu tuottavuuden mittarit johtamisen ja seurannan tueksi	Elinvoima- ja osaamislautakunnalla on käynnissä kaksi tuottavuuspilottia ammatillisen koulutuksen palveluryhmässä. Toinen piloteista kohdistuu Tredun metsäkokoulutukseen ja toinen Tredun kokonaisuuden tuottavuuden kehittämiseen. Molempien tuottavuuspilottien mittarit on määritelty ja tavoitearvot asetettu vuodelle 2021. Tredun toiminnan mittareita seurataan ja mahdollisiin poikkeamiin pystytään puuttamaan nopeasti. Tuottavuustyötä on esitelty ja jalkautettu Tredun henkilöstölle. Tuottavuusmittareiden seurantaa kehitetään ja seuranta tullaan toteuttamaan Tredun Power BI-palvelussa, jota on myös mahdollista käyttää mobiililaitteilla. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+

ASUNTO- JA KIINTEISTÖLAUTAKUNTA

Käyttötalouden toteuma ja tilinpäätösennuste

1 000 euroa	Tot 1-8 / 2020	TP 2019	VS 2020	TP Enn 2020	TP Enn 20 / VS 20
Kiinteistöt, tilat ja asuntopolitiikka					
Toimintatulot	159 176	253 521	232 028	231 136	-892
Toimintamenot	-58 773	-108 934	-95 193	-96 686	-1 493
Toimintakate	100 403	144 586	136 835	134 450	-2 385

Suurimmat poikkeamat:

- Tammi-elokuun toteutuneet vuokratuotot ylittivät kauden suunnitelman 3,8 milj. eurolla.
- Tilinpäätösennusteessa muiden toimintatuottojen arvioidaan jäävän 5,2 milj. euroa budjetoitua pienemmiksi, koska pysyvien vastaavien myyntivoitoja ei kerry suunnitellusti.

Asunto- ja kiinteistölautakunnan toimintakateen toteuma tammi-elokuussa oli 100,4 milj. euroa, mikä on 9,1 milj. euroa kauden vuosisuunnitelmaa parempi. Toimintatuotot ovat toteutuneet 4,5 milj. euroa vuosisuunnitelmaa suurempina. Merkittävin syy tähän ovat vuokratuotot, jotka ylittivät kauden vuosisuunnitelman 3,8 milj. eurolla. Ero johtuu Pirkanmaan pelastuslaitoksen ulkopaikkakuntien toimipisteiden vuokratuloista, joita ei ole huomioitu vuosisuunnitelmassa. Muiden toimintatuottojen tammi-elokuun toteuma on 14,6 milj. euroa, mikä on 0,7 milj. euroa vuosisuunnitelmaa parempi. Toteumaan vaikuttavat osin viime vuodelle suunnitellut myynnit, jotka toteutuivat vasta tämän vuoden puolella. Tammi-

elokuun toteutuneet toimintakulut alitavat kauden vuosisuunnitelman 4,7 milj. eurolla. Suurin poikkeama on palvelujen ostoissa, jotka ovat toteutuneet 5,1 milj. euroa tammi-elokuun suunnitelmaa pienempänä.

Tilinpäätösennusteen toimintakate, 134,5 milj. euroa, on 2,4 milj. euroa vuosisuunnitelmaa heikompi. Keskeisin poikkeama kohdistuu muihin toimintatuottoihin, jotka ovat jäämässä 5,2 milj. euroa suunniteltua pienemmiksi. Vuokratuottojen ennustetaan toteutuvan 4,9 milj. euroa budjetoitua suurempina. Keskeinen syy poikkeamalle on pelastuslaitoksen Pirkanmaan toimipisteiden välivuokraustoiminta, jota ei ole huomioitu vuosisuunnitelmassa. Kiinteistöt, tilat ja asuntopolitiikka -palveluryhmä toimii vuoden 2020 alusta välivuokraajana kaikissa Pirkanmaan pelastuslaitoksen kohteissa. Välivuokraustoiminnalla ei ole tulosvaikutusta. Maanvuokratulojen ennusteessa on alkuvuoden muutoksena huomioitu 0,7 milj. euron lisäys tilaomai-

suuden hallinnan tulosityksikön osalta koskien mm. leasing-kohteiden maanvuokria. Vuokratulojen ennusteessa on huomioitu korona-pandemian vuoksi jo myönnetty vapautukset tilavuokriin, joiden vuoksi tilavuokratulojen ennustetta on pienennetty 0,3 milj. euroa. Maksutuottoihin sisältyvien maankäyttösopimuskorvausten ennuste alittaa vuosisuunnitelman 0,7 milj. euroa.

Toimintakulujen ennuste ylittää vuosisuunnitelman 1,5 milj. eurolla. Poikkeama kohdistuu etenkin vuokrakuluihin, joiden arvioidaan toteutuvan 2,7 milj. euroa suunniteltua suurempina. Keskeisenä tekijänä ovat Pirkanmaan Pelastuslaitoksen ulkopaikkakuntien vuokrakohteet. Palvelujen ostojen ennuste 0,7 milj. euroa ja avustusten ennuste 0,4 milj. euroa vuosisuunnitelmaa pienempi. Palvelujen ostojen ennusteessa on huomioitu Hiedanrannan käyttötalouden ennuste, jonka arvioidaan olevan vuosisuunnitelman mukainen 1,0 milj. euroa.

Toiminnan tavoitteiden toteuma

Asunto- ja kiinteistölautakunnalle on asetettu vuoden 2020 talousarviossa kuusi sitovaa toiminnan tavoitetta. Elokuun lopun tilanteessa tavoitteista neljän arvioidaan toteutuvan ja yhden tavoitteen

jäävän toteutumatta vuoden loppuun mennessä. Yhden tavoitteen toteutumista ei voida vielä arvioida. Tavoitteiden eteneminen on kuvattu alla olevassa taulukossa.

Nro	Toiminnan tavoite 2020	Tavoitteen eteneminen (tammi-elokuu 2020) ja arvio tavoitteen toteutumisesta vuoden loppuun mennessä	
13	Uusia digitaalisia asiointimahdollisuuksia on otettu käyttöön	ARA-rahoitushakemukset on käsitelty vuoden alusta sähköisesti. Asumisoikeusasiat käsitellään valtaosin sähköisesti. Myös asiakkaat voivat hakea asumisoikeusnumeron sähköisesti. Uusien pientalotonttien maanvuokrasopimusten asiakkaiden sähköinen allekirjoitus on tuotantokäytössä. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
21	Yritystontteja on luovutettu vähintään 50 000 k-m2	Yritystontteja luovutettu yhteensä 43.646 k-m2. Koronan aiheuttama poikkeustilanne on tuonut tavanomaista enemmän epävarmuutta hankkeiden aikatauluihin, eikä varausten muuttuminen tontin luovutussopimuksiksi ole varmaa. Jos olemassa olevat yritystonttien varaukset toteutuvat luovutuksiksi, päästään yritystonttien luovutustavoitteeseen. Tavoitteen toteutumista ei voida vielä arvioida.	?
32	Kohtuuhintaisten asuntojen rakentaminen on käynnistynyt MAL 4 -sopimuksen mukaisesti	522 kohtuuhintaisten asunnon rakentaminen on käynnistynyt tammi-elokuussa 2020. (pitkä kt: 150 asuntoa, lyhyt kt: 50 asuntoa, asumisoikeus: 95 asuntoa, erityisryhmät: 173 asuntoa, Kunta-konsernin muu kuin ARA-tuotanto: 54 asuntoa). Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä. MAL4-sopimusluonnos on hyväksytty Tampereen kaupunginvaltuustossa 17.8. Sopimus ei ole vielä tullut voimaan, mutta sen toteutumista voidaan jo arvioida. MAL4-sopimuksen mukainen tavoite Tampereelle on 573 kohtuuhintaista asuntoa vuodessa sisältäen kohtuuhintaiset vuokra- ja asumisoikeusasunnot. Vuonna 2020 arvioidaan valmistuvan 720 MAL4-sopimuksen mukaista vuokra-asuntoa. Arvio perustuu vuoden 2019 aikana aloittuihin rakennushankkeisiin, joiden oletetaan valmistuvan vuoden 2020 aikana.	+
33	Asuinrakentamisen rakennusoi- keutta on asetettu haettavaksi 100 000 ke-m2	Kesäkuun yhtiömuotoisten tonttien haussa oli haettavana noin 60 000 k-m2. Loppuvuoden aikana on toinen tonttihakuk, mutta 100 000 k-m2:n kokonaistavoite ei todennäköisesti aivan toteudu. Tavoitteen arvioidaan jäävän toteutumatta vuoden loppuun mennessä. Neuvottelumenettelyllä tultaneen luovuttamaan kaupungin omille yhtiöille noin 5 000 k-m2. (Ilman neuvottelumenettelyä tontit olisivat olleet tonttihaussa, joten siinä mielessä 100 000 k-m2 todennäköisesti täyttyy).	-
42	Talouden tasapainottamisohjelman taloudelliset tavoitteet on saavutettu	Asunto- ja kiinteistölautakunnan vuoden 2020 palvelu- ja vuosisuunnitelmaan sisältyi talousohjelmassa päätettyjä talouden tasapainottamistoimenpiteitä yhteensä 3,9 milj. euroa. Toteuma-arvio on suunnitellun mukainen. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
43	Työvoimakustannukset ovat vuosisuunnitelman mukaiset	Työvoimakustannukset ovat toteutuneet tammi-huhtikuussa 0,4 milj. euroa vuosisuunnitelmaa pienempinä. Tilinpäätösennusteessa työvoimakustannusten arvioidaan toteutuvan vuosisuunnitelman mukaisesti. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+

Investointien toteuma ja tilinpäätösennuste

1 000 euroa	Tot 1-8 / 2020	TP 2019	VS 2020	TP Enn 2020	TP Enn 20 / VS 20
Asunto- ja kiinteistölautakunta (pl. erikseen sitovat erät)					
Bruttoinvestoinnit	-4 861	-11 255	-21 489	-14 557	6 932
Pysyvien vastaavien luovutus- tulot	15 190	25 551	21 161	27 513	6 352
Talorakennushankkeet (pl. Hiedanranta)					
Bruttoinvestoinnit	-42 092	-34 584	-89 036	-76 010	13 026
Rahoitusosuudet	0	355	2 800	2 800	
Nettoinvestoinnit	-42 092	-34 229	-86 236	-73 210	13 026
Pysyvien vastaavien luovutus- tulot	271	2 742	14 050	2 545	-11 505
Hiedanranta					
Bruttoinvestoinnit	-993	-4 766	-10 610	-4 510	6 100
Viiden tähden keskusta					
Bruttoinvestoinnit	-652	-3 400	-4 370	-3 383	987

Investointien toteuma ja tilinpäätösennuste

Asunto- ja kiinteistölautakunnan investoinnit muodostuvat talorakennushankkeista, maanhankinnasta, vahvistuneiden asemakaavojen ja kaupungin sitoumusten mukaisista johtosiirroista sekä pilaantuneiden maiden puhdistuksista. Erikseen valtuustoon nähden sitovien kehitysohjelmien Viiden tähden keskusta ja Hiedanranta investointimenoja sisältyy lautakunnan vuosisuunnitelmaan yhteensä 15,0 milj. euroa.

Tammi-elokuussa investointeja on toteutettu yhteensä 48,6 milj. eurolla. Nettoinvestointien tilinpäätösennuste, 95,7 milj. euroa, on noin 27,0 milj. euroa vuosisuunnitelmaa pienempi.

Tampereen kaupunki hankkii tiloihin ja rakennuksiin liittyvät hanke- ja rakennuttamispalvelut Tampereen Tilapalvelut Oy:ltä. Talorakennusinvestointien (pl. Hiedanranta) ennustetaan toteutuvan 13,0 milj. euroa vuosisuunnitelmaa pienempinä. Merkittävimmät kohteet, joihin alitus kohdistuu, ovat Olkahisen koulun uudisrakennus ja päiväkodin perusparannus, Hyhkyn koulu ja Huovarin päiväkodin perusparannus, Hervannan uimahallin allasosaston perusparannus sekä

Kaupin urheilupuisto. Aikataulumuutosten vuoksi hankkeita tullaan esittämään uudelleenbudjetoitavaksi vuodelle 2021.

Olkahisen koulun uudisrakennuksen ja päiväkodin perusparannuksen toteutussuunnitelma hyväksyttiin maaliskuussa 2020 ja hankkeen kustannusarvio on 12,39 milj. euroa. Rakennustyöt on aloitettu huhtikuussa 2020 ja ne valmistuvat syyskuussa 2021. Vuoden 2020 ennuste alittaa vuosisuunnitelman 1,7 milj. eurolla.

Hyhkyn koulun ja Huovarin päiväkodin perusparannuksen tarveselvitys ja hanke-suunnitelma hyväksyttiin tammikuussa 2020 ja hankkeen kustannusarvio on 4,8 milj. euroa. Toteutussuunnittelu on käynnissä. Rakennustyöt on tarkoitus aloittaa toukokuussa 2021 ja valmistua kesäkuussa 2022.

Hervannan uimahallin perusparannuksen toteutussuunnitelma hyväksyttiin syyskuussa 2019 ja hankkeen kustannusarvio on 5,7 milj. euroa. Hankkeella varattu määräraha oli 4,2 milj. euroa, joten hankkeen käynnistyminen edellytti 1,5 milj. euron lisämäärärahan hyväksymisen lautakunnissa ja kaupungin talousarvokäsittelyssä vuodelle 2020. Rakennustyöt aloitettiin tammikuussa 2020 ja ne val-

mistuvat toukokuussa 2021. Työn aikana altaan betonirakenteissa todettu asbesti on aiheuttanut valmistumisen siirtymisen kahdella kuukaudella edellisessä raportoinnissa arvioituun nähden. Vuoden 2020 ennusteen mukaan hanke on alittamassa vuosisuunnitelman 2,3 milj. euroa.

Kaupin urheilupuiston huoltorakennuksen toteutussuunnitelma hyväksyttiin elokuussa ja hankkeen kustannusarvio on 3,4 milj. euroa. Rakennustyöt on aloitetaan syyskuussa 2020 ja ne valmistuvat elokuussa 2021.

Maaomaisuuden (pl. Kehitysohjelmat) investointien ennuste on 14,6 milj. euroa ja se alittaa vuosisuunnitelman 6,9 milj. eurolla. Investointimenoja on kirjattu 4,9 milj. euroa elokuun loppuun mennessä. Ennusteen ja vuosisuunnitelman välinen ero johtuu pääosin hankkeiden aikataulun muutoksista.

Kalevanharjun kaatopaikan (=Takojan-
katu) pilaantuneen maan investointi alittaa talousarvion ennusteen mukaan noin 5,2 milj. eurolla. Kaava ei ole saanut vielä lainvoimaa. Urakkakilpailutus ja aloittele-
via töitä tehdään mahdollisesti syksyllä. Töiden aloituksen siirtyessä, hanke siirtyy pääosin toteutettavaksi vuoden 2021 aikana. Myös Lakalaivan pilaantuneen maan investointiin liittyvä lupaprosessi on aluehallintoviranomaisella kesken. Tämä vaikuttaa tämän vuoden toteumaan ja ennusteen mukaan hankkeen 2,0 milj. euron budjetti alittuu 1,9 milj. eurolla. Töiden aloituksen siirtyessä hanke siirtynee suurelta osin toteutettavaksi vuodesta 2021 alkaen.

Isku&Areena kaava-alueella on todettu pilaantunutta ja jätteellistä maata vähemmän kuin tutkimusten perusteella arvioitiin ennen rakennusten purkua. Tämän johdosta ennustetaan 0,8 milj. euron alitusta budjetoituun.

Hiedanrannan ja Viiden tähden keskustan kehitysohjelmien investoinneista kerrotaan Kehitysohjelmat-osiossa.

Pysyvien vastaavien luovutustuloja on kirjattu tammi-elokuussa 15,5 milj. euroa.

Talonrakennushankkeet (1 000 euroa)	Kustannus- arvio	Tot. 2020	VS 2020	Ennuste 2020	Ero VS/ENN
VARHAISKASVATUS JA PERUSOPETUS					
Atalan terveysaseman muutos päiväkodiksi	1 800	11	225	22	203
Etelä-Hervannan koulu ja päiväkoti uudisrakennus	34 012	331	500	500	0
Haukiluoman päiväkoti	6 500	21	0	21	-21
Hippoksen uusi päiväkoti	5 001	1 904	2 590	2 100	490
Hyhkyn koulun (rak 1) perusparannus	4 040	33	837	151	686
Ikurin päiväkoti ja koulu	8 300	15	0	50	-50
Ikurin pk perusparannus	2 350	-21	0	0	0
Isokuusen päiväkoti ja koulu	9 992	345	2 064	2 000	64
Lea Kalevanpuiston koulun väistötilat	0	25	0	25	-25
Kissanmaan koulun perusparannus	11 250	0	82	0	82
Lamminpään koulu rakennus 2	4 000	47	0	50	-50
Lentävänniemen koulu A-osan sisäilmakorjaukset	2 000	1 244	3 500	2 900	600
Lielahden koulun muutostyöt ja nuorisotilat	10 000	2	0	2	-2
Lielahden koulun vanhan osan perusparannus	4 400	0	0	0	0
Lielahden uusi päiväkoti	7 080	2 633	3 430	3 430	0
Messukylän koulu pp	7 035	99	300	300	0
Messukylän päiväkoti uudisrakennus	6 000	13	100	50	50
Multisillan päiväkoti ja koulu	7 300	105	2 163	1 700	463
Mustametsän päiväkoti ja neuvola	10 370	3 594	5 603	3 880	1 723
Olkahisen koulun uudisrakennus ja päiväkodin perusparannus	14 100	2 146	9 233	6 100	3 133
Pellervon päiväkoti ja koulu	8 515	4 421	5 815	6 000	-185
Pispalan koulun perusparannus	9 673	408	2 000	2 000	0
Pohjois-Hervannan koulu perusparannus ja laajennus	18 500	25	0	50	-50
Pyynikintie 2 koulurakennus	25 000	78	500	300	200
Sammon koulun laajennus ja päiväkoti (ent. Liisanpuiston koulu ja päiväkoti)	30 300	475	529	639	-110
Tammelan koulun, rakennus 2 uuden osan sisäilmaperusparannus	16 160	12	359	20	339
Tesoman yhtenäiskoulu ja päiväkoti, uudisrakennus ja perusparannus	28 750	0	0	0	0
Päiväkotien ja koulurakennusten pienet hankkeet 2020	15 000	4 040	4 150	4 750	-600
Päiväkotien perusparannus 2020	14 000	2 627	4 970	4 960	10
LUKIOKOULUTUS					
Lukioiden pienet hankkeet 2020	1 400	479	690	880	-190
KULTTUURI- JA VAPAA-AIKAPALVELUT					
Kulttuuripalvelut					
Kirjastot ja kansalaisopistoyksikkö pienet hankkeet 2020	1 600	309	408	425	-17
Kokoelmakeskus, perusparannus	6 000	11	100	55	45
Kulttuuri ja taide pienet hankkeet 2020	5 000	829	1 537	1 535	2
Sara Hildénin taidemuseon perusparannus	6 000	0	0	0	0
Tampere-talon tilamuutokset ja laajennus	20 680	178	152	185	-33
Tampere-talon korjaustyöt	2 700	88	300	450	-150
Tullikamari	3 700	1	100	100	0
Vapaa-aikapalvelut					
Hervannan uimahallin allasosaston perusparannus sekä ilmastoinnin uusiminen	5 700	2 196	5 416	3 115	2 301
Kaupin urheilupuisto	10 499	144	2 699	1 500	1 199
Liikunta ja nuoristo pienet hankkeet 2020	3 200	637	840	925	-85
Liikuntapaikkojen perusparannus 2020	5 400	542	2 340	1 410	930
Tammelan stadion uudisrakennus	22 220	122	1 000	300	700

SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUT

Koukkuniemi kehittäminen

Koukkuniemi:Männistö,Rausan laajennus	11 331	5 416	8 678	8 332	346
Koukkuniemi:Toukola (huoltorak.päälle)	17 000	3	0	3	-3
Peltolammin hyvinvointikeskus	0	5	0	5	-5
Sosiaali- ja terveystalokustannusten pienet hankkeet 2020	6 000	993	2 900	2 660	240

KONSERNIHALLINTO

Virastotalon laajennus ja perusparannus

0	37	1 000	1 000	0
---	----	-------	-------	---

MUUT KIIINTEISTÖT

Hiedanrannan rakennusten perusparannus 2020	3 100	493	3 570	870	2 700
Hiedanranta kuivaamo	0	-2	0	0	0
Ensikertainen kalustaminen väliuokrauksessa 2020	1 200	0	300	300	0
Muiden rakennusten kiinteistö- ja laiteinvestoinnit sekä kaupunkikuvalleiden kohteiden investoinnit 2020	14 400	2 882	4 876	5 180	-304
Purkukustannukset	2 000	0	2 000	1 400	600
Sisäilmaolosuhdeinvestoinnit 2020	13 000	2 498	4 050	3 895	155
Suunnittelukustannukset 2020	1 500	0	350	5	345
Valmistuneiden kohteiden jälkityöt 2020	1 550	90	350	350	0

TALONRAKENNUKSET YHT.

486 608	42 585	92 606	76 880	15 726
---------	--------	--------	--------	--------

Rahoitusosuudet

-2 800	-2 800	370
--------	--------	-----

TALONRAKENNUSHANKKEIDEN NETTOINVESTOINNIT

486 608	42 585	89 806	74 080	16 096
---------	--------	--------	--------	--------

TALONRAKENNUSHANKKEIDEN NETTOINVESTOINNIT, PL. HIEDANRANTA (sitova erä)

483 508	42 092	86 236	73 210	13 396
---------	--------	--------	--------	--------

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot

-207	-14 050	-2 545	-11 505
------	---------	--------	---------

INVESTOINTIEN RAHAVIRTA YHTEENSÄ

42 378	75 756	71 535	2 046
--------	--------	--------	-------

KAUPUNKIYMPÄRISTÖN PALVELUALUE

Palvelualueen talouden toteuma ja tilinpäätösennuste

1 000 euroa	Tot 1-8 / 2020	TP 2019	VS 2020	TP Enn 2020	TP Enn 20 / VS 20
Toimintatulot	38 714	82 335	84 460	70 830	-13 630
Toimintamenot	-79 830	-123 019	-128 888	-124 911	3 977
Toimintakate	-41 116	-40 684	-44 429	-54 081	-9 653

Kaupunkiympäristön palvelualueen toteutuneet toimintatuotot alittavat 16,0 milj. eurolla vuosisuunnitelman ja toimintakulut alittavat 4,4 milj. eurolla vuosisuunnitelman. Toimintakate on toteutunut 11,6 milj. euroa vuosisuunnitelmaa heikompana. Toimintatuottojen alitus johtuu pääosin siitä, että korona-epidemia on merkittävästi vähentänyt kaupungin joukkoliikennepalvelujen käyttöä. Epidemia on vähentänyt myös muun muassa pysäköinti- ja pysäköintivirhemaksutuloja liikkumisen vähennettyä. Toimintatuottoja alentaa osaltaan myös kuluvan vuoden hulevesimaksujen laskutuksen ajoittuminen vuosisuunnitelmasta poiketen ja toisaalta vähälumisen talven myötä alentuneet lumenkaatomaksut. Toimintakulujen alitus johtuu

osittain siitä, että korona-epidemian vuoksi on joukkoliikennettä pyritty osittain sopeuttamaan alentuneeseen palvelun kysyntään. Toisaalta kuluja on alentanut myös katujen talvikunnossapitoa helpottanut vähälumisen talvi. Lisäksi yhdyskuntapalvelujen osalta jotakin hankkeet ja työt ajoittuvat vuosisuunnitelmaan suunnitellusta poiketen.

Tilinpäätösennusteen osalta toimintakatteen ennustetaan toteutuvan 9,7 milj. euroa vuosisuunnitelmaa heikompana. Toimintatuottojen ennustetaan toteutuvan 13,6 milj. euroa vuosisuunnitelmaa heikompana. Pääasiassa tuottojen alitus johtuu korona-epidemian arvioituista talousvaikutuksista, jotka vähentävät erityisen merkittävästi joukkoliikenteen kuluvan vuoden lipputuloja. Epidemia

vähentää myös muun muassa pysäköinti- ja pysäköintivirhemaksutuloja. Toisaalta tuottoja alentaa osittain myös rakennustoiminnan aktiivisuuden alenemisen sekä vähälumisen talven myötä vähentyneet maan- ja lumenvastaanotomaksut. Toimintakulujen ennustetaan toteutuvan 4,0 milj. euroa vuosisuunnitelmasta pienempinä. Korona-epidemia vaikuttaa myös toimintakulujen ennusteeseen, sillä joukkoliikenteen sopeuttaminen alentuneeseen palvelujen kysyntään pienentää joukkoliikenteen kuluja. Toisaalta vähälumisen talvi oli helppo- hoitoinen ja kustannuksiltaan suunniteltua edullisempi. Myöskään kehitysohjelmien kuluvalla vuodelle ajoitetut hankkeet eivät toteudu suunnitellussa laajuudessa.

YHDYSKUNTALAUTAKUNTA

Käyttötalouden toteuma ja tilinpäätösennuste

1 000 euroa	Tot 1-8 / 2020	TP 2019	VS 2020	TP Enn 2020	TP Enn 20 / VS 20
Toimintatulot	12 497	28 280	28 232	25 602	-2 630
Toimintamenot	-36 225	-55 125	-56 495	-55 919	577
Toimintakate	-23 729	-26 845	-28 264	-30 317	-2 053
Vyörytykset (Tukipalvelut ja Paikkatieto / Joukkoliikenteeseen kohdistuva osuus)	185	278	280	313	34
Toimintakate vyörytyksin	-23 544	-26 567	-27 984	-30 003	-2 020
Kaupunkiympäristön suunnittelu					
Toimintatulot	3 169	11 519	11 759	11 310	-450
Toimintamenot	-7 551	-13 278	-13 156	-12 750	405
Toimintakate	-4 382	-1 759	-1 396	-1 441	-45
Vyörytykset (Asiakas- ja tukipalvelut sekä Paikkatieto)	-1 038	-1 482	-1 748	-1 787	-39
Toimintakate vyörytyksin	-5 420	-3 241	-3 144	-3 228	-84
Kaupunkiympäristön rakentaminen ja ylläpito					
Toimintatulot	6 799	13 177	12 441	10 391	-2 050
Toimintamenot	-20 276	-29 271	-30 096	-29 846	250
Toimintakate	-13 477	-16 094	-17 654	-19 455	-1 800
Vyörytykset (Asiakas- ja tukipalvelut sekä Paikkatieto)	-480	-742	-758	-784	-26
Toimintakate vyörytyksin	-13 958	-16 836	-18 413	-20 239	-1 827
Kestävä kaupunki					
Toimintatulot	2 135	3 037	3 565	3 435	-130
Toimintamenot	-4 775	-7 072	-7 500	-7 450	50
Toimintakate	-2 640	-4 035	-3 934	-4 014	-80
Vyörytykset (Asiakas- ja tukipalvelut sekä Paikkatieto)	-657	-925	-928	-955	-27
Toimintakate vyörytyksin	-3 297	-4 959	-4 862	-4 969	-107
Raitiotie-kehitysohjelma					
Toimintatulot	51	2	0	0	0
Toimintamenot	-876	-1 470	-1 500	-1 500	0
Toimintakate	-825	-1 468	-1 500	-1 500	0
Vyörytykset (Asiakas- ja tukipalvelut sekä Paikkatieto)	-43	-63	-64	-66	-2
Toimintakate vyörytyksin	-868	-1 531	-1 564	-1 566	-2

- Korona -epidemia vähentää pysäköintimaksu- ja pysäköintivirhemaksutuloja
- Helppohoitoinen talvi

Yhdyskuntalautakunnan alaisuuteen kuuluvan kaupunkiympäristön palvelu-

alueen toteutuneet toimintatuotot alitavat 6,4 milj. eurolla vuosisuunnitelman ja toimintakulut ylittävät 1,1 milj. eurolla vuosisuunnitelman. Toimintatuottojen alitus johtuu osaltaan siitä, että korona-epidemia on vähentänyt muun muassa

pysäköinti- ja pysäköintivirhemaksutuloja liikkumisen vähennettyä. Toimintatuottoja alentaa osaltaan myös kuluvan vuoden hulevesimaksujen laskutuksen ajoittuminen vuosisuunnitelmasta poiketen ja toisaalta vähälumisen talven myötä alentuneet lumenkaatomaksutulo. Toimintakulujen alitukseen vaikuttaa osittain henkilöstökulujen alhainen toteuma, mikä johtuu osittain osavuotisesti täyttämättä olevista vakansseista sekä osa-aikaisuuksista, jotka alentavat henkilöstökuluja. Alitukseen vaikuttaa myös lautakunnan alaisen Viiden tähden keskusta kehitysohjelman alhainen toteuma sekä osittain myös lauha talvi.

Tilinpäätösennusteen osalta toimintakate ennuustetaan toteutuvan 2,1 milj. euroa vuosisuunnitelmaa heikompana. Toimintatuottojen ennuustetaan toteutuvan 2,6 milj. euroa vuosisuunnitelmaa heikompana. Tuottojen alitus johtuu osittain siitä, että korona-epidemia on vähentänyt asiointiin perustuvaa liikkumista ja yleistä toimeliaisuutta ja pienentänyt sen vuoksi pysäköinti- ja pysäköintivirhemaksutuloja sekä rakentamisen lupamaksutuloja. Epidemia alentaa osittain myös ympäristöterveydenhuollon tuottoja. Toisaalta tuottoja alentaa myös rakennustoiminnan yleisen aktiivisuuden alentumisen sekä vähälumisen talven myötä vähentyneet maan- ja lumenvastaanotomaksut. Toimintakulujen ennuustetaan toteutuvan 0,6 milj. euroa vuosisuunnitelmaa pienempinä. Alitus johtuu osittain henkilöstökulujen alituksesta ja osittain siitä, että lautakunnan alaisen Viiden tähden keskusta kehitysohjelman kuluvalle vuodelle suunnitellut hankkeet ajoittuvat suunnitellusta poiketen. Alitukseen vaikuttaa myös se, että vähälumisen talvi oli kustannuksiltaan edullinen.

Talousarvio sisältää 0,25 milj. euroa kaupungin talousohjelmasta tulevia säästötoimenpiteitä kohdistuen asemakaavoituksen tuottojen lisäyksiin. Hiedanranta -hankkeen omistusjärjestelyt viivästyvät suunnitellusta eikä kiinteistöjä hallinnoiva Hiedanranta Ky käytännössä aloita toimintaansa vuonna 2020. Myöskään alueen kaavoitus ei etene ennen kuin maaomaisuus on siirtynyt yhtiölle. Viiden tähden keskusta -hankkeen toteuma on myös alhainen. Talousohjelman toimenpiteiden ei arvioida toteutuvan.

Kaupunkiympäristön suunnittelu -palveluryhmän toteutuneet toimintatuotot alittavat 4,7 milj. eurolla vuosisuunnitelman johtuen pääosin hulevesimaksujen tuottojen alituksesta, sillä hulevesimaksujen laskutuksen ajoittuminen poikkeaa vuosisuunnitelmasta. Asemakaavoituksessa hankelaskutus on toteutunut 0,9 milj. euroa vuosisuunnitelmaa pienempänä hankkeiden ajoituksessa suunnittelusta poiketen. Toimintatuottojen ennustetaan toteutuvan 0,3 milj. euroa vuosisuunnitelmaa pienempänä. Hiedanranta -hankkeen laskutus ei toteudu suunnitellusti hankkeen omistusjärjestelyiden ollessa vielä kesken. Toisaalta tuottoja ennustetaan pienentävän myös rakennustoiminnan yleisen aktiivisuuden alentuminen. Toimintakulut ovat toteutuneet 1,1 milj. euroa vuosisuunnitelmaa pienempänä. Alitus johtuu osit-

tain osavuotisesti täyttämättä olevista vakansseista sekä osa-aikaisuuksista, jotka alentavat henkilöstökuluja. Toisaalta jotkin hankkeet ajoittuvat vuosisuunnitelmasta poikkeavasti minkä vuoksi palveluostot ovat alittuneet etenkin hulevesisuunnittelussa ja liikennesuunnittelussa. Toimintakulujen ennustetaan toteutuvan 0,4 milj. euroa vuosisuunnitelmaa pienempinä johtuen henkilöstökulujen ja palveluostojen alittumisesta edellä mainituista syistä. Toimintakatteen ennustetaan toteutuvan olennaisesti vuosisuunnitelman mukaisena.

Rakennuttaminen ja ylläpito -palveluryhmän toteutuneet toimintatuotot alittavat 1,5 milj. eurolla vuosisuunnitelman johtuen osittain korona-epidemian vuoksi vähentyneistä pysäköinti- ja pysäköintivirhemaksutuotoista sekä toisaalta vähälumisen talven myötä alentuneista lumenvastaanoton maksuista. Toimintatuottojen ennustetaan toteutuvan 2,1 milj. euroa vuosisuunnitelmaa pienempinä. Korona-epidemian ennustetaan vähentävän pysäköinti- ja pysäköintivirhemaksutuottoja noin 1,4 milj. euroa. Lisäksi infra-alan rakennusvolyymin pienentyminen sekä vähäluminen talvi arvioidaan pienentävän maan- ja lumenvastaanoton maksutuottoja noin 0,6 milj. euroa. Toimintakulut (sisältäen vok) ovat toteutuneet noin 0,3 milj. euroa vuosisuunnitelmaa suurempina mikä johtuu osittain suunnitteluhankkeiden ajoittu-

misesta vuosisuunnitelmasta poiketen. Toimintakulujen ennustetaan toteutuvan 0,3 milj. euroa vuosisuunnitelmaa pienempinä, sillä helppohoitoinen talvi oli kustannuksiltaan edullinen. Toimintakatteen ennustetaan toteutuvan 1,8 milj. euroa vuosisuunnitelmaa heikompana.

Kestävä kaupunki -palveluryhmän toteutuneet toimintatuotot alittavat 0,2 milj. eurolla vuosisuunnitelman. Toimintakulut ovat toteutuneet noin 0,2 milj. euroa vuosisuunnitelmaa pienempänä johtuen pääosin toiminnan kausivaihteluista vuosisuunnitelmaan verrattuna. Korona -epidemian sekä taloudelliset etä toiminnalliset vaikutukset ovat olleet pienet. Korona-epidemian ennustetaan vähentävän ympäristöterveydenhuollon toimintakatetta noin 0,1 milj. euroa. Elintarvikevalvonnassa ja terveydensuojelussa on syntynyt ja syntyy tarkastusmaksujen vähennystä. Säästöjä syntyy puolestaan viransijaisuuksien, vuorotte-luvapaan ja kesätyöntekijöiden palkkakustannuksista, matkakuluista, koulutuksista.

Raitiotie kehitysohjelma -palveluryhmän toimintatuottojen ennustetaan toteutuvan vuosisuunnitelman mukaisesti. Toimintakulujen ennustetaan toteutuvan vuosisuunnitelman mukaisesti. Toimintakatteen ennustetaan toteutuvan vuosisuunnitelman mukaisesti.

Toiminnan tavoitteiden toteuma

Yhdyskuntalautakunnalle on asetettu vuoden 2020 talousarviossa 12 sitovaa

toiminnan tavoitetta. Elokuun lopun tilanteessa tavoitteista kahdeksan arvioidaan toteutuvan, yhden toteutuvan osittain ja kahden tavoitteen jäävän to-

teutumatta vuoden loppuun mennessä. Yhden tavoitteen toteutusta ei voida vielä arvioida. Tavoitteiden eteneminen on kuvattu alla olevassa taulukossa.

Nro	Toiminnan tavoite 2020	Tavoitteen eteneminen (tammi-elokuu 2020) ja arvio tavoitteen toteutumisesta vuoden loppuun mennessä	
10	Tyytyväisyys palveluihin on parantunut valituissa kohteissa (katujen ja yleisten alueiden kunnossapito, rakennusvalvonta)	Rakennusvalvonnan osalta vuoden 2020 reaaliaikaisen asiakaskyselyn toteutus on aloitettu. Kyselytavan muutos (TOPTen-yhteistyön pohjalta sovittu) ei mahdollista vertailua edellisen vuoden tuloksiin. Kesäkauden tyytyväisyystuloksia ei ole vielä käytettävissä. Tulokset on käytettävissä 12/2020 raportoinnissa. Tavoitteen toteutusta ei voida vielä arvioida.	?
11	90 % rakennusluvista on käsitelty 2 kuukaudessa	Rakennuslupien käsittelyaikatarkastelu vuositason (07/2020 tilanne) tavoitteen mukaisessa 2 kuukaudessa luvista on käsitelty 40 %. Rakentamisen ja talouden yleisen kehityksen, koronatilanne huomioiden, arvioidaan vähentävän loppuvuodesta hakemusten määrää. Tämän arvioidaan muuttavan arviota käsittelyajoissa tavoitteen toteutumisen suuntaan. Tavoitteen arvioidaan jäävän toteutumatta vuoden loppuun mennessä.	-
13	Uusia digitaalisia asiointimahdollisuuksia on otettu käyttöön	Venepaikkojen sähköinen varausjärjestelmä otettiin myös kesäkauden osalta käyttöön onnistuneesti. Venepaikkojen osalta myös pysäköintilupien myöntäminen siirtyi sähköiseen järjestelmään. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
27	80 % asemakaavoitetusta asuin-kerrosalasta sijoittuu joukkoliikennevyöhykkeille ja aluekeskuksiin	Hyväksytyn kaavoitusohjelman mukaisesti vuoden 2020 kohteista 87 % sijoittuu joukkoliikennevyöhykkeille ja aluekeskuksiin. Asemakaavoitettavat kohteet on ohjelmoitu valmistuvaksi kaavoitusohjelman mukaisesti priorisoiden. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
29	Energiankulutus on vähentynyt energiatehokkuussopimuksen mukaisesti 1 %:n	Energiankulutus kiinteistöissä on ollut poikkeuksellisen alhaista lauhan talven ja koronapandemian aiheuttamien tilojen sulkemisen vuoksi. Lämmönkulutus oli kiinteistöissä 1.1.-31.8.2020 välisenä aikana noin 11 % pienempi verrattuna vuoteen 2019. Sähkönkulutus oli vastaavasti n. 9 % pienempi. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä. Alkuvuoden poikkeukselliset olosuhteet vaikuttavat toteumaan merkittävästi.	+
31	Pyöräilymäärät ovat kasvaneet 2 % edelliseen vuoteen verrattuna	Tammi-elokuun aikana pyöräilymäärät ovat kasvaneet 3,3 % vuoteen 2019 verrattuna. Talven 2020 suotuisat olosuhteet aikaansaivat talvipyöräilyn (tammi-helmikuu) osalta vuoteen 2019 verrattuna lähes 80 % kasvun, mikä on vertailuhistorian suurin. Koronan vaikutus pyöräilymääriin on havaittavissa varsinkin huhti-toukokuun osalta, jolloin pyöräilymäärät pienenevät selkeästi edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Kesä-elokuun aikana pyöräilymäärät kuitenkin kasvoivat lähes 7 % edelliseen vuoteen verrattuna. Varsinkin vapaa-ajanpyöräily on korona-aikana kasvanut. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
34	Raitiotien osan 1 rakentaminen ja käyttöönotto ovat edenneet niin, että testiliikenne on käynnistynyt	Tampereen ensimmäinen oma raitiovaunu on saapunut Tampereelle, ja sen ensimmäiset koeajot on suoritettu onnistuneesti heinäkuussa. Rakentaminen etenee aikataulussa kohti 9.8.2021 alkavaa kaupallista liikennettä. Tavoite on toteutunut tämän vuoden osalta.	+
35	Raitiotien seudullisen yleissuunnitelman mukaiset tulevaisuuden ratalinjojen maankäyttövaraukset on valmisteltu osallistuneiden kuntien valtuustojen päätöksentekoon	Tampereen raitiotien seudullinen yleissuunnitelma etenee suunnitelman mukaisesti. Tampereella päätöksenteon on määrä tapahtua 19.10.2020 ja muiden tilaajakuntien päätöksenteon on tavoite tapahtua kunnanvaltuustoissa marraskuussa. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
36	Raitiotien osan 2 kehitysvaihe on valmistunut niin, että valtuustolla on edellytykset päättää osan 2 rakentamisesta	Raitiotien toteutusosan 2 päätöksentekomateriaalin, Raitiotieallianssin toteutussuunnitelman sekä vaikutusten arvioinnin materiaalien valmistelu etenevät suunnitelmallisesti. Päätöksentekomateriaali on ollut lausuntokierroksella elokuussa ja käsitelty kaupunginhallituksessa 10.8. ja 31.7.2020. Päätösaineisto on esitelty valtuustolle iltakoulussa 7.9.2020. Asia etenee valtuuston päätöksentekoon 19.10.2020. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+

42	Talouden tasapainottamisohjelman taloudelliset tavoitteet on saavutettu	Talousarvio sisältää 0,25 milj. euroa kaupungin talousohjelmasta tulevia säästötoimenpiteitä kohdistuen asemakaavoituksen tuottojen lisäyksiin. Hiedanranta-hankkeen omistusrjestelyt viivästyvät suunnitellusta eikä kiinteistöjä hallinnoiva Hiedanranta Ky käytännössä aloita toimintaansa vuonna 2020. Myöskään alueen kaavoitus ei etene ennen kuin maaomaisuus on siirtynyt yhtiölle. Viiden tähden keskusta -hankkeen toteuma on myös alhainen. Tavoitteen arvioidaan jäävän toteutumatta vuoden loppuun mennessä.	-
43	Työvoimakustannukset ovat vuosisuunnitelman mukaiset	Työvoimakustannukset ovat toteutuneet vuosisuunnitelmaa alemmina. Vuosisuunnitelman alitus johtuu osittain osavuotisesta täyttämättä olevista vakansseista sekä osa-aikaisuuksista, jotka alentavat henkilöstökuluja. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
48	Tuottavuuspoliteissa on kehitetty prosesseja tuottavuuden parantamiseksi sekä luotu tuottavuuden mittarit johtamisen ja seurannan tueksi	Viime talven osalta talven vaikeus ja asiakastytyväisyyystutkimus on tehty ja tulokset arvioitu. Vähälumisen talven vuoksi aurauksen ja lumenpoiskuljetuskustannukset olivat alhaiset, mikä tekee tuottavuusanalyysin vaikeaksi. Useana vuonna paras asiakastytyväisyys saavutetaan vähälumisena talvena. Kustannukset olivat 10 vuotisen tarkastelujakson alinta desiiliä, kun otetaan huomioon alueiden määrän kasvu ja vaikeus (€/m2). Tavoitteen arvioidaan toteutuvan osittain vuoden loppuun mennessä.	+/-

Investointien toteuma ja tilinpäätösennuste

1 000 euroa	Tot 1-8 / 2020	TP 2019	VS 2020	TP Enn 2020	TPEnn 20 / VS 20
Yhdyskuntalautakunta (pl. erikseen sitovat erät)					
Bruttoinvestoinnit	-25 062	-50 591	-46 081	-47 981	-1 900
Rahoitusosuudet	291	559	0	291	291
Nettoinvestoinnit	-24 771	-50 032	-46 081	-47 690	-1 609
Viiden tähden keskusta					
Bruttoinvestoinnit	-4 590	-10 288	-11 475	-10 575	900
Hiedanranta					
Bruttoinvestoinnit	-161	-781	-600	-600	0

Yhdyskuntalautakunnan alaisuuteen kuuluvan Kaupunkiympäristön palvelualueen bruttoinvestointien ennuste on 59,2 milj. euroa mikä on 1,0 milj. euroa vuosisuunnitelmaa suurempi. Rahoitusosuuksien ennuste on 0,3 milj. euroa vuosisuunnitelmaa suurempi, mikä johtuu pääosin Hervannan Baana -pyörätien rakentamiseen saaduista rahoitusosuuksista, joita ei oltu budjetoitu. Nettoinvestointien ennuste on 58,8 milj. euroa mikä on 0,7 milj. euroa vuosisuunnitelmaa suurempi. Investointien ennuste ei ole muuttunut heinäkuun ennusteesta.

Valtuusto hyväksyi helmikuussa (KV 17.2.2020 § 22) Kaupunkiympäristön palvelualueen 3,6 milj. euron uudelleen budjetoinnit vuodelta 2019 siirtyneistä kehitysoh-

jelmien hankkeiden rahoista. Tästä 3,0 milj. euroa kohdistuu Viiden tähden keskusta-kehitysohjelmaan ja 0,6 milj. euroa Hiedanranta kehitysohjelmaan.

Kaupunkiympäristön suunnittelu -palveluryhmässä bruttoinvestointien ennustetaan toteutuvan vuosisuunnitelman mukaisesti. Rahoitusosuuksien ennustetaan toteutuvan 0,013 milj. euroa vuosisuunnitelmaa suurempana. Nettoinvestointien ennustetaan toteutuvan olennaisesti vuosisuunnitelman mukaisena.

Rakennuttaminen ja ylläpito -palveluryhmässä bruttoinvestointien ennustetaan toteutuvan 1,0 milj. euroa vuosisuunnitelmaa suurempana. Rahoitusosuuksien ennustetaan toteutuvan 0,3 milj. euroa vuosisuunnitelmaa suurempana. Nettoinvestointien

ennustetaan toteutuvan 0,7 milj. euroa vuosisuunnitelmaa suurempana. Tavara-aseman siirtotyömaan yhteydessä on tarkoituksenmukaista, että toteutetaan Rongankadun alikulkukäytävän jatko ja siihen liittyvien tukimuurien rakentamiset. Tämän jälkeen on mahdollistaa rakentaa Ratapihankatu katusuunnitelmien mukaiseen paikkaan ja päästä kyseisen kohdan kiertotiejärjestelyistä mahdollisimman nopeasti eroon. Hallinto-oikeudessa olevan käsittelyn takia edellä mainittujen kohteiden toteuttamiseen ei varattu rahaa vuosisuunnitelmassa. Toteutus vaati lisärahaa 0,8 milj. euroa. Hämeensillan lopullinen valmistuminen venyi vuodelle 2020 sekä Mokkapuistoon johtavan massiiviset ki-viportaat toteutetaan Hämeensillan ura-

kassa. Vuosisuunnitelmassa ei varauduttu näihin ja kohteen lisäraharve on 0,7 milj. euroa. Vuosisuunnitelmaa laadittaessa ei vielä tiedetty, että Kalevankulman kaava-alueelle täytyy rakentaa ajateltua mittavammatt tukimuuri-rakennelmat ja kohteen lisäraharve on noin 0,6 milj. euroa. Pinnikadun alikulkusillalla tehdään julkisivukuvallisesti korkealaatuisia ratkaisuja sekä maaperäolosuhteista johtuen joudu-

taan urakoitsijalle korvaamaan kustannuksia muutostöitä. Toteutus vaatii lisärahaa 0,6 milj. euroa.

Ojala-Lamminrahka-alueella käynnistyi Mossin puistokadun rakentaminen. Urakakilpailutuksessa saatiin merkittävästi edullisimpia tarjouksia, mitä ennakkoon oli arvioitu. Tältä osin vuoden 2020 osuudesta olisi säästymässä 0,5 milj. euroa. Lautakunnan alaisuuteen kuuluvan Viiden tähden

keskusta kehitysohjelman investointien ennuetetaan alittuvan 0,9 milj. euroa, mikä johtuu Asemakeskukseen liittyvien katujärjestelyiden ja SoukkaPuiston saneerauksen siirtymisestä vuodelle 2021. Säästyvät investointimäärärahat esitetään uudelleen budjetoitavaksi vuodelle 2021. Muilta osin rakennuskohteet ovat kohdekohteisissa budjeteissa +/- 0,3 milj. euroa.

JOUKKOLIKENNELAUTAKUNTA

Käyttötalouden toteuma ja tilinpäätösennuste

1 000 euroa	Tot 1-8 / 2020	TP 2019	VS 2020	TP Enn 2020	TPEnn 20 / VS 20
Joukkoliikenne					
Toimintatulot	26 217	54 055	56 228	45 228	-11 000
Toimintamenot	-43 605	-67 894	-72 393	-68 993	3 400
Toimintakate	-17 387	-13 839	-16 165	-23 765	-7 600
Vyörytykset (Tukipalvelut ja Paikkatietoyksikkö)	-185	-278	-280	-313	-34
Toimintakate vyörytyksin	-17 572	-14 117	-16 445	-24 078	-7 633

- Korona epidemia vähentänyt merkittävästi Nyssen käyttöä

Joukkoliikennelautakunnan alaisuuteen kuuluvan Joukkoliikenne- ja palveluryhmän toimintatuotot ovat toteutuneet 9,6 milj. euroa vuosisuunnitelmaa pienempänä. Korona-epidemia on vähentänyt merkittävästi joukkoliikennepalvelujen käyttöä ja toisaalta ihmisten liikkumista. Toimintakulut ovat toteutuneet 3,4 milj. euroa vuosisuunnitelmaa pienempinä, sillä epidemian vuoksi on joukkoliikennettä pyritty osittain sopeuttamaan alentuneeseen palvelun kysyntään.

Tilinpäätösennusteen osalta toimintakatteen ennustetaan toteutuvan 7,6 milj. euroa vuosisuunnitelmaa heikompana. Toimintatuottojen ennustetaan toteutuvan 11,0 milj. euroa vuosisuunnitelmaa heikompana. Myyntituottojen ennustetaan toteutuvan 16,2 milj. euroa vuosisuunnitelmaa heikompana. Tuottojen alitus johtuu korona-epidemian arvioiduista vaikutuksista joukkoliikenteen lipputuloihin. Valtionavustusta ennustetaan saatavan korona -vaikutusten kattamiseen yhteensä 5,2 milj. euroa. Toimintakulujen ennustetaan toteutuvan 3,4 milj. euroa vuosisuunnitelmaa

pienempinä. Korona-epidemian vuoksi pienentyneeseen joukkoliikennepalvelujen kysyntään vastataan sopeuttamalla toimintaa mikä pienentää joukkoliikenteen kuluja.

Talousarvio sisältää 0,2 milj. euroa kaupungin talousohjelmasta tulevia säästötoimenpiteitä kohdistuen lipun hintojen korotuksiin. Talousohjelman toimenpiteiden ennustetaan jäävän toteutumatta korona-epidemiasta johtuen.

Muilla osin joukkoliikenteen tuotot ja kulut ovat vuosisuunnitelman mukaiset.

Toiminnan tavoitteiden toteuma

Kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunnalle on asetettu vuoden 2020 talousarviossa viisi sitovaa toiminnan

tavoitetta. Elokuun lopun tilanteessa tavoitteista kolmen arvioidaan toteutuvan ja kahden jäävän toteutumatta vuoden

loppuun mennessä. Tavoitteiden eteneminen on kuvattu alla olevassa taulukossa.

Nro	Toiminnan tavoite 2020	Tavoitteen eteneminen (tammi-elokuu 2020) ja arvio tavoitteen toteutumisesta vuoden loppuun mennessä	
10	Tyytyväisyys palveluihin on parantunut valituissa kohteissa (joukkoliikenne)	Koronatilanteen johdosta keskeytettynä olleita asiakastytyväisyysmittauksia jatkettiin elokuun puolivälistä alkaen. Yleisarvosana on elokuun loppuun mennessä tehdyistä kyselyistä 4,23, kun se vastaavana ajankohtana viime vuonna oli 4,21. Vuoden alusta elokuun loppuun mennessä on tehty noin 4.000 asiakaskyselyä. Viime vuonna vastaavana ajankohtana tehtiin hieman yli 9000 kyselyä. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
13	Uusia digitaalisia asiointimahdollisuuksia on otettu käyttöön	Nella Nettilatauspalvelussa on otettu matkakortin tilaamisessa käyttöön Suomi.fi-valtuudet. Palvelun kautta asiakas pystyy tilaamaan matkakortin toiselle henkilölle, mikäli henkilön tiedot löytyvät tilaajan tiedoista Suomi.fi-valtuuksissa. Asiakaspalvelussa on otettu käyttöön myös koronatoimenpiteenä mobiilivuoro-numerojärjestelmä. Järjestelmän avulla voit odottaa vuoroasi esim. ulkotiloissa. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
30	Joukkoliikenteen matkustajamäärä on kasvanut 3 % edelliseen vuoteen verrattuna	Joukkoliikenteessä tehtiin tammi-elokuussa 2020 yhteensä 17,7 miljoonaa matkaa. Se on noin 33 % vähemmän kuin vuotta aiemmin, jolloin matkoja tehtiin 26,6 miljoonaa. Koronan vaikutuksesta matkustuksen arvioidaan olevan koko loppuvuoden yli 20 prosenttia viime vuotista alhaisemmalla tasolla. Tavoitteen arvioidaan jäävän toteutumatta vuoden loppuun mennessä.	-
42	Talouden tasapainottamisohjelman taloudelliset tavoitteet on saavutettu	Talousarvio sisältää 0,2 milj. euroa kaupungin talousohjelmasta tulevia säästötoimenpiteitä kohdistuen lipun hintojen korotuksiin. Koronatilanne on vähentänyt voimakkaasti joukkoliikennepalvelujen käyttöä ja lipputuloja. Tavoitteen arvioidaan jäävän toteutumatta vuoden loppuun mennessä.	-
43	Työvoimakustannukset ovat vuosisuunnitelman mukaiset	Työvoimakustannukset ovat toteutuneet vuosisuunnitelman mukaisina. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+

Investointien toteuma ja tilinpäätösennuste

1 000 euroa	Tot 1-8 / 2020	TP 2019	VS 2020	TP Enn 2020	TPEnn 20 / VS 20
Joukkoliikenne					
Bruttoinvestoinnit	-224	-818	-1 000	-1 000	0
Rahoitusosuudet	820	0	0	820	820
Nettoinvestoinnit	596	-818	-1 000	-180	820

Joukkoliikennelautakunnan alaisuuteen kuuluvan Joukkoliikenteen palvelualueen bruttoinvestointien ja nettoinvestointien ennuste on 1,0 milj. euroa, mikä on vuosisuunnitelman mukainen. Investoinnilla

rahoitetaan pääosin lippu- ja maksatusjärjestelmähankkeen toteuttamista. Rahoitusosuuksien ennuste on 0,8 milj. euroa vuosisuunnitelmaa suurempi, mikä johtuu lippu- ja maksatusjärjestelmän

kustannuksiin saadusta rahoitusosuudesta, jota ei oltu budjetoitu. Nettoinvestointien ennuste on 0,8 milj. euroa vuosisuunnitelmaa pienempi.

KEHITYSOHJELMAT

Hiedanranta

Toimintakateen toteuma ja tilinpäätösennuste

1 000 euroa	Tot 1-8 / 2020	TP 2019	VS 2020	TP Enn 2020	TP Enn 20 / VS 20
Hiedanranta	-1 758	-216	-2 966	-3 222	-256
Elinvoima- ja osaamislautakunta	-1 241	0	-1 841	-2 097	-256
Asunto- ja kiinteistölahtakunta	-474	0	-1 000	-1 000	0
Yhdyskuntalahtakunta	-8	-216	-50	-50	0

Hiedanrannan käyttötalous jakautuu elinvoima- ja osaamislautakunnan, asunto- ja kiinteistölahtakunnan, sivistys- ja kulttuurilahtakunnan sekä yhdyskuntalahtakunnan vuosisuunnitelmiin.

Hiedanranta -hankkeen yhtiöittäminen on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 15.4.2019. Hiedanrannan Kehitys Oy ja Hiedanranta Ky ovat perustettu, mutta Ky:n toimintaa ei ole vielä käynnistetty. Kaupunginhallitus käsitteli kehittämissuunnitelmaa 8.6.2020 Hiedanrannan yhtiömallin tilannekatsauksen. Kaupunginhallitus päätti, että Hiedanrannan kehittämistä jatketaan yhtiömallilla. Tämän lisäksi päätettiin selvittää nykyisen yhtiömallin (Kehitys Oy ja Ky) vaihtoehtoksi johtamisen, omistajaohjauksen sekä sopimusohjauksen kannalta tehokkain yhtiömalli ja siihen liittyvät toimintatavat. Linjaus lopullisesta yhtiömallista ja toimintatavoista tuodaan kaupungin-

hallituksen päätettäväksi syksyllä 2020. Apporttiomaisuuden luovutuksessa edetään vasta kun kaupunginhallituksen linjaus lopullisesta yhtiömallista vahvistuu.

Keväällä 2020 valmistunut tarkennettu hyväksyttyyn vesilupaun ja sen mukaiseen saariratkaisuun perustuva yleissuunnitelma hyväksyttiin kaupunginhallituksessa 8.6.2020. Yleissuunnitelma havainnollistaa kaupungin tavoitteet alueen kehittämiseksi. Se on yleispiirteinen suunnitelma alueen keskeisistä kehittämisen periaatteista ja ratkaisusta, jotka voivat vielä muuttua ja täsmentyä jatkosuunnittelussa ja asemakaavoituksen yhteydessä.

Nyt valmistuneessa yleissuunnitelmassa Järvi-kaupunki toteutetaan kokonaan saarelle, jolloin täyttö ei kohdistu nykyiseen rantaviivaan. Saariratkaisun seurauksena alueen laskennallinen alustava asukasmäärä on noin 16% ja työ-

paikkamäärä 20% matalammat kuin kehitysohjelmassa alueelle asetetut 25 000 asukkaan ja 10 000 työpaikan tavoitteet. Alueen jatkokehittämisessä etsitään yleissuunnitelman periaatteita noudattavia ratkaisuja, joilla kehitysohjelmalle asetettu tavoite on mahdollista saavuttaa.

Kehitysohjelman tammi-elokuun toteutunut toimintakate on -1,8 milj. euroa, mikä on hieman alle budjetin. Tilinpäätösennusteessa Hiedanrannan kehitysohjelman toimintakate on yhteensä -3,2 milj. euroa, mikä on -0,3 milj. euroa vuosisuunnitelmaa heikompi. Ylitys kohdistuu Elinvoima- ja osaamislautakunnan alaiseen toimintaan. Ylityksen taustalla on Hiedanrannan kehitys Oy:n ja Hiedanranta Ky:n toiminnan käynnistymisen pitkittyminen. Myöskään alueen kaavoitus ei etene ennen kuin maaomaisuus on siirtynyt yhtiölle.

Toiminnan tavoitteiden toteuma

Hiedanrannan kehitysohjelmalle on asetettu vuoden 2020 talousarviossa yksi sitova toiminnan tavoite ja neljä toimenpidettä. Elokuun lopun tilanteessa tavoit-

teen toteutumista ei voida vielä arvioida. Toimenpiteistä kolmen arvioidaan toteutuvan osittain vuoden loppuun mennessä. Yhden toimenpiteen toteutumista

ei voida vielä arvioida. Tavoitteen ja toimenpiteiden eteneminen on kuvattu alla olevassa taulukossa.

Nro	Toiminnan tavoite 2020	Tavoitteen eteneminen (tammi-elokuu 2020) ja arvio tavoitteen toteutumisesta vuoden loppuun mennessä	
37	Hiedanrannan kehitysohjelman tehtävät on siirretty Hiedanrannan kehitys Oy:lle ja Hiedanranta Ky:lle	Ohjelman kehitystehtävät on siirretty Hiedanrannan Kehitys Oy:lle palvelusopimuksella. Kaupunginhallitus päätti 8.6.2020, että nykyisen yhtiömallin vaihtoehdoksi selvitetään johtamisen, omistajaohjauksen sekä sopimusohjauksen kannalta tehokkain yhtiö-malli. Linjaus yhtiömallista tuodaan kaupunginhallituksen päätettäväksi syksyllä 2020. Kaupunginhallitus päätti myös, ettei apportiomaisuuden luovutuksessa Hiedanranta Ky:lle edetä ennen kaupunginhallituksen linjausta lopullisesta yhtiömallista. Yhtiöittäminen käsitellään KH:ssa 28.9. ja KV:ssa 19.10. Tavoitteen toteutumista ei voida vielä arvioida.	?
Nro	Toimenpide vuodelle 2020	Toimenpiteen eteneminen (tammi-elokuu 2020) ja arvio toimenpiteen toteutumisesta vuoden loppuun mennessä	
1	Vaitinaron vesistötäytön toteutus. Vaitinaron eritasoliittymän suunnittelu- ja toteutusaikataulu varmistetaan hyötykustannuslaskemien pohjalta (KV).	MAL-neuvotteluissa on sovittu Vaitinaron tiesuunnitelman laatimisesta 2020-2023, mikä luo pohjaa toteutukselle 2025. Valtio toteuttaa lisäkaistan lännen suuntaan jo tänä vuonna. Hiedanrannan saaritäyttöön perustuva maankäytön yleissuunnitelma hyväksyttiin kaupunginhallituksessa kesäkuussa 2020. Liittymän vaatima tila on huomioitu yleissuunnitelmassa. Aluehallintovirasto on myöntänyt luvan vesialueen täyttöön, mutta päätöksestä on valitettu. Vesistötäytön aloitus vuonna 2020 on epävarmaa. Toimenpiteen arvioidaan toteutuvan osittain vuoden loppuun mennessä.	+/-
2	0-kuidun käsittelymenetelmä tai -menetelmät valitaan ja lupaprosessit käynnistetään. Jatketaan koeruoppaus- ja käsittelypilotteja.	Nollakuidun käsittelyn selvitykset kootaan kehitysohjelman ohjausryhmän käsittelyyn ja jatkotoimien arviointiin loppuvuodesta 2020. Ohjausryhmä linjaa jatkotoimet raportin pohjalta. Viimeisiä tuloksia käsittelypiloteista odotetaan vielä. Yritysten esittämät ratkaisut nollakuidun ratkaisuksi ovat alustavasti arvioituna kustannuksiltaan 50-100 miljoonaa euroa eikä uutta teknologista innovaatiota ole syntynyt. Merkittävä osa hajuhaitasta johtunee Sellupuiston suotovesistä ja kaasupäästöistä ja tästä on tekeillä hajuselvitys sekä korjaavia toimenpiteitä vuonna 2020. Vuoden 2021 toimenpiteet on linjattu ja ensivaiheessa nollakuidulle laaditaan viranomaisvaatimusten mukainen tarkkailusuunnitelma tuleville vuosille. Toimenpiteen arvioidaan toteutuvan osittain vuoden loppuun mennessä.	+/-
3	Ensimmäiset asemakaavat ovat valmistuneet.	Maankäytön yleissuunnitelma hyväksyttiin kesäkuussa 2020. Hiedanrannan raitiotien asemakaavat on hyväksytty. Ensimmäiset talonrakentamista koskevat asemakaavat käynnistyvät vasta vuonna 2021. Toimenpide on täyttynyt lukuun ottamatta asuinrakentamisen asemakaavoja. Toimenpiteen arvioidaan toteutuvan osittain vuoden loppuun mennessä.	+/-
4	Hiedanrannan Kehitys Oy ja Hiedanranta Ky toimivat vuosittaisen palvelutilauksen mukaisesti. Yhtiöiden, kaupungin ja muiden sidosryhmien rajapinnat ovat kaikille selvät ja yhteistyö vakiintumassa.	Hiedanrannan Kehitys Oy toimii palvelutilauksen mukaisesti. Kaupunginhallitus päätti kesäkuussa 2020, että Hiedanrannan kehittämistä jatketaan yhtiömallilla ja että nykyisen yhtiömallin vaihtoehdoksi selvitetään johtamisen, omistajaohjauksen sekä sopimusohjauksen kannalta tehokkain yhtiömalli. Linjaus lopullisesta yhtiömallista ja toimintatavoista tuodaan kaupunginhallituksen päätettäväksi syksyllä 2020. Apportiomaisuuden luovutuksessa Hiedanranta Ky:lle ei edetä ennen kaupunginhallituksen linjausta lopullisesta yhtiömallista eikä kommandiittiyhtiön toiminta siten ole käynnistynyt. Arvioitu viive koko hankkeelle on 12 kk. Yhtiöittäminen käsitellään KH:ssa 28.9. ja KV:ssa 19.10. Toimenpiteen toteutumista ei voida vielä arvioida.	?

Kehitysohjelman investointien toteuma ja tilinpäätösennuste

1 000 euroa	Tot 1-8 / 2020	TP 2019	VS 2020	TP Enn 2020	TP Enn 20 / VS 20
Bruttoinvestoinnit	-1 154	-5 547	-11 210	-5 110	6 100
Asunto- ja kiinteistölautakunta					
Bruttoinvestoinnit	-993	-4 766	-10 610	-4 510	6 100
Yhdyskuntalautakunta					
Bruttoinvestoinnit	-161	-781	-600	-600	0

Kehitysohjelman investointien toteuma ja tilinpäätösennuste

Hiedanrannan kehitysohjelman investoinnit jakautuvat asunto- ja kiinteistölautakunnan ja yhdyskuntalautakunnan vuosisuunnitelmiin.

Valtuusto hyväksyi helmikuussa (KV 17.2.2020 § 22) yhdyskuntalautakunnan 0,6 milj. euron sekä asunto- ja kiinteistölautakunnan 0,5 milj. euron uudelleen budjetoinnit vuodelta 2019 siirtyneistä Hiedanranta kehitysohjelmien hankkeiden rahoista.

Yhdyskuntalautakunnan osalta Hiedanrannan tammi-elokuun toteutuneet investoinnit ovat 0,2 milj. euroa. Yhdyskuntalautakuntakunnan alaisena investointimäärärahana on vain uudelleenbudjetoitua vuoden 2019 määrärahaa. Rahalla on tarkoitus toteuttaa välttämättömiä rakennustöitä, jotka on tehtävä vuonna 2020 eikä niitä voida siirtää Hiedanranta Ky:n suoritettavaksi.

Rahaa käytetään Näsisaaren vesistötäytön valmisteleviin töihin välittömästi, kun täytölle saatava lupa varmistuu. Myös Sellupuiston biosuodatin rakennetaan haittojen poistamiseksi sekä jatketaan vuonna 2019 aloitettua Kartanon puiston kunnostusta sovitun urakan loppuun. Arvion mukaan tämä 0,6 milj. euroa tulee käytetyksi vuoden loppuun mennessä.

Asunto- ja kiinteistölautakunnan osalta investointeja on tammi-elokuussa toteutettu 1,0 milj. eurolla. Asunto- ja kiinteistölautakunnan alaisten investointien ennustetaan toteutuvan 6,1 milj. euroa vuosisuunnitelmaa pienempinä. Keskeisenä syynä on Vaitinaron vesistötäytön viivästyminen sekä rakennusten perusparannusten suunniteltua pienempi toteutuminen. Vaitinaron saaritäytön eli Näsisaaren rakentamiseen käytettäväksi suunniteltua keskuspuhdistamotyömaan louhetta on ajettu välivarastoon Hiedanrantaan. Louheen kustannukset

näkyvät investointimenoina vasta vesistötäytön ja Näsisaaren rakentamisen toteutuessa. Vaitinaron vesistötäyttö toteutetaan pääasiassa Tampereen seudun keskuspuhdistamon rakentamisesta saatavalla louheella. Vesistötäytölle on saatu AVIn lupa, luvasta on valitettu Vaasan hallinto-oikeuteen.

Alueen rakennusten ja infran investoinnit jatkuvat. Kuivaamon tapahtumatilin selvitys on käynnissä ja Pajarakennukseen suunnitellaan iv-tekniikan lisäystä. Myös Sorvaamohankkeessa tehdään pieniä korjauksia. Kiinteistöt, tilat ja asuntopolitiikka -palveluryhmä, Hiedanrannan kehitys Oy ja Tampereen Tilapalvelut Oy kartoittavat, mitä säilyttäviä toimenpiteitä rakennuksille tarvitaan. Spriitehdas ja turbiinihalli sekä maanalaiset rakenteet puretaan tänä vuonna. Lupa jätevesilaitoksen purkuun on saatu, työ on tarkoitus tehdä vuoden 2020 aikana.

Tammerkosken muurivalaistuksen kunnostusurakan neljäs ja viimeinen vaihe saadaan valmiiksi vuoden 2020 aikana. Hämeenkadun valoviikkojen suunnittelun konsepti- ja toteutusvaiheet valmistuvat myös vuoden 2020 aikana.

Santalahden rantapuistoon rakentuva Särkänniemen tapahtumarantakonsepti on edennyt suunnitellusti ja puisto on valmistunut ja käyttöön otettu.

Viiden tähden keskusta- ja Raitiotie-kehitysohjelmat toteuttavat yhteistyös-

sä vuoden mittaisen, tammikuussa alkaneen, monimediakampanjan. Kampanja tukee Tampereen keskustassa toimivia yrittäjiä ja ylläpitää keskustan vetovoimaa raitiotien rakentamisen aikana. Kampanjan pääviesti on kertoa keskustassa asioimisen sujuvuudesta, vaikka rakennetaan ja rohkaista käyttämään keskustan palveluita tuttuun tapaan.

Kehitysohjelman tilinpäätösennuste on 0,7 milj. euroa budjetoitua parempi. Elinvoima- ja osaamislautakunnan

alaiseen ennusteeseen on lisätty SU-RE -hankkeen toimintatuloja EU -tuen Elinvoima- ja osaamislautakunnalle 320 000 euroa. Yhdyskuntalautakunnan osalta toiminta on ollut alkuvuodesta vähäistä. Yhdyskuntalautakunnan tilinpäätösennuste alittaa vuosisuunnitelman 0,4 milj. euroa.

Korona -epidemia ei toistaiseksi vaikuta kehityshankkeiden suunniteltuun toimintaan.

Toiminnan tavoitteiden toteuma

Viiden tähden keskustan kehitysohjelmalle asetettiin vuoden 2020 talousarviossa neljä toimenpidettä. Elokuun lopun tilanteessa kolmen toimenpiteen arvioi-

daan toteutuvan ja yhden toimenpiteen toteutuvan osittain vuoden loppuun mennessä. Toimenpiteiden eteneminen on kuvattu alla olevassa taulukossa.

Nro	Toimenpide vuodelle 2020	Toimenpiteen eteneminen (tammi-elokuu 2020) ja arvio toimenpiteen toteutumisesta vuoden loppuun mennessä	
1	Asemakeskuksen MAL-hanke etenee ja ensimmäisen vaiheen asemakaavat valmistuvat ja Tampereen Kansi ja Kannen areena -hanke etenevät suunnitellusti.	Asemakeskus on tärkein osa koko asemanseudun Kannen aluetta. Asemakeskuksen yleissuunnitelma valmistui 2019 loppuvuonna. Ensimmäisen vaiheen asemakaavat sekä alueen hankekehitys yhteistyössä valtion ja maanomistajien kanssa etenevät, mutta asemakaavat valmistuvat aikaisintaan vasta keväällä 2021. Asemakeskuksen matkakeskustermiinalin toteutuspäätösten ja valtion rahoituksen varmistuminen vuoden 2020 aikana olisi tärkeää, mutta on epätodennäköistä. Tampereen Kansi ja Uros Live -areena etenevät suunnitellusti ja areenan valmistumisajankohdaksi on vahvistettu 12/2021. Eteläkannan tornitalojen toteutus etenee kumppanin esittämässä tavoiteaikataulussa. Toimenpiteen arvioidaan toteutuvan osittain vuoden loppuun mennessä.	+/-
2	Ranta-Tampellan rakentaminen on kaupungin puolesta viimeistelytyötä vaille valmis ja Viinikanlahden alueen kilpailu on pidetty ja yleissuunnittelu on käynnistynyt.	Ranta-Tampellan alue rakentuu kaupungin toteutuksen osalta suunnitellusti. Viinikanlahden alueen kilpailun tulokset, yleissuunnittelun käynnistäminen ja jatkolinjaukset on käsitelty kaupunginhallituksessa. Yleissuunnittelu on käynnistynyt. Toimenpiteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
3	Särkänniemen huvipuiston, Santalahden tapahtumapuiston, Onkiniemen kulttuuritehtaan sekä Kortelahden ja Mustalahden satamien alueista muodostetaan kaupunkimarkkinoinnillisena kokonaisuutena yhtenä brändinä kehitettävä Särkänniemen elämysalue.	Särkänniemen aluekokonaisuuden kehittämistä edistetään tavoitteen mukaan kokonaisuutena. Alueen asemakaavaehdotus valmistuu vuoden loppuun mennessä ja koko alueen kehittämisen ohjelmointi ja projektisuunnitelma on tavoitteena saada valmiiksi vuoden loppuun mennessä. Koronaviruksen tapahtumia ja kokoontumista koskevat rajoitukset ovat vaikuttaneet jonkin verran aluekokonaisuuden kehittämisen aikatauluun vuoden 2020 aikana. Toimenpiteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
4	Läntisen keskustan vetovoiman vahvistamista koskeva visiotyö on valmistunut.	Läntisen keskustan visiotyö on suunnitellusti käynnissä. Tavoitteena on muodostaa visiotyön pohjalta läntisen keskustan elinvoimaa tukeva toimenpideohjelma, joka tuodaan kaupunginhallitukselle hyväksyttäväksi viimeistään kevään 2021 kehitysohjelman tilannekatsauksen yhteydessä. Koronaviruksen rajoitustoimet vaikuttavat visiotyön prosessiin erityisesti työpajojen sekä ulkomaalaisten konsulttien paikan päällä tarvittavaan panokseen. Tavoitteena on edelleen, että visiotyö saadaan tämän vuoden aikana valmiiksi. Toimenpiteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+

Kehitysohjelman investointien toteuma ja tilinpäätösennuste

1 000 euroa	Tot 1-8 / 2020	TP 2019	VS 2020	TP Enn 2020	TP Enn 20 / VS 20
Bruttoinvestoinnit	-5 242	-13 688	-15 845	-13 958	1 887
Asunto- ja kiinteistölautakunta					
Bruttoinvestoinnit	-652	-3 400	-4 370	-3 383	987
Yhdyskuntalautakunta					
Bruttoinvestoinnit	-4 590	-10 288	-11 475	-10 575	900

Viiden tähden keskusta -kehitysohjelman investoinnit jakautuvat yhdyskuntalautakunnan ja asunto- ja kiinteistölautakunnan vuosisuunnitelmiin. Vuonna 2020 kehitysohjelmalle on varattu investointeihin yhteensä 15,9 milj. euroa josta 11,5 milj. euroa kohdentuu yhdyskuntalautakunnan talousarvioon ja 4,4 milj. euroa asunto- ja kiinteistölautakunnan talousarvioon.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi helmikuussa (KV 17.2.2020 § 22) yhdyskunta-

lautakunnan 3,0 milj. euron sekä asunto- ja kiinteistölautakunnan 1,4 milj. euron uudelleen budjetoinnit vuodelta 2019 siirtyneistä Viiden tähden keskusta -kehitysohjelmien hankkeiden rahoista.

Investointeja on toteutettu tammi-elokuun aikana yhteensä 5,2 milj. eurolla.

Tilinpäätösennusteen mukaan kehitysohjelman investoinnit alittavat budjetoidun 1,9 milj. eurolla. Alitus johtuu Kansija Areenahankkeen kannen maksuerien siirtymisestä vuodelle 2021, sekä Asema-

keskukseen liittyvien katujärjestelyiden ja Soukkapuiston saneerauksen siirtymisestä vuodelle 2021.

Ranta-Tampellan kunnallistekniikan ja yleisten alueiden rakentaminen etenee suunnitellusti. Myös Näsinsiltojen korjausurakka on alkanut ja Massunlastenpuiston rakentaminen on aloitettu. Gustaf Aspin aukiota rakennetaan parhaillaan kanavan mutkassa. Kanava on avattu Näsijärveen elokuussa 2020.

Smart Tampere

Toimintakatteen toteuma ja tilinpäätösennuste

1 000 euroa	Tot 1-8 / 2020	TP 2019	VS 2020	TP Enn 2020	TP Enn 20 / VS 20
Elinvoima- ja osaamislautakunta	-233	-981	-994	-994	0
Yhdyskuntalautakunta	-353	-581	-773	-773	0
Sosiaali- ja terveyslautakunta	-44	-81	-80	-80	0
Konsernihallinto	-58	-134	-141	-141	0
Kehitysohjelma yhteensä	-688	-1 777	-1 988	-1 988	0

Smart Tampere -kehitysohjelman käytötalous jakautuu elinvoima- ja osaamislautakunnan, yhdyskuntalautakunnan, sosiaali- ja terveyslautakunnan sekä konsernihallinnon vuosisuunnitelmiin.

Smart Tampere -kehitysohjelma ja-kaantuu seuraaviin osaohjelmiin: Kestävä Tampere 2030 -ohjelma, Ekosysteemi-ohjelma sekä Digiohjelma. Digiohjelman määrärahat kohdistuvat konsernihallinnon vuosisuunnitelmaan.

Smart Tampereen Kestävä Tampere 2030 -ohjelma edistää Tampereen strategian tavoitetta olla hiilineutraali vuonna 2030. Ohjelmaa toteutetaan yhteistyössä kaupungin yksiköiden, yritysten ja yhteisöjen kanssa. Ohjelmassa edistetään asumisen, liikkumisen, energian tuotannon ja kulutuksen vähäpäästöisiä ja hiilineutraaleja ratkaisuja sekä hiilinielujen vahvistamista. Ohjelman omistaja on kaupunkiympäristön palvelualue / kestävä kaupunki.

Ekosysteemi-ohjelma edistää alueen yritysten älykästä uudistumista, kasvua ja uusien työpaikkojen syntymistä sekä vahvistaa Tamperetta houkuttelevana

osaamiskeskittymänä.

Tammikuussa järjestetty Tampere Smart City Week, kolmipäiväinen Smart City Mindtrek conference ja business expo sekä useiden eri sidosryhmien järjestämät rinnakaistapahtumat onnistui erinomaisesti, keräten yli 6000 osallistujaa. Smart City Mindtrek konferenssi keräsi erinomaiset arvot sanat sisällöstään ja keräsi kävijöitä 29 eri maasta. Vaikka poikkeustilanne asettaa haasteita, vuoden 2021 Tampere Smart City Week valmistelu jatkui vahvana eri sidosryhmien kanssa. Tapahtuman suunniteluissa varaudutaan poikkeustilanteen jatkumiseen ja huomioidaan virtuaalisen tapahtumien mahdollisuus. Nopeita hakuja avattiin kolme seuraavilla teemoilla: liikkuminen, opastaminen ja kasvatus- ja opetuspalvelujen kanssa yhteistyössä tehtävä nopea kokeilu lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi. Hauista hyväksyttiin jatkokeskusteluihin liikkumisen teemasta viisi ja lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseen kolme. Kaikki valitut kokeilut ovat edenneet käynnistysvaiheeseen. Opastamisen haussa ei

valitettavasti saatu yhtään kriteerit täyttävää tarjousta. Hankehakemuksia jätettiin yhteensä kahdeksan liittyen H2020, EAKR ja Nordic Innovation hakuuihin. Keväältä siirretyn tekoälytapahtuman, AI Finlandin, valmistelu jatkui Työ ja Elinkeinoministeriön ja Business Finland kanssa yhteistyössä. Tapahtuman toteutuksessa otetaan huomioon poikkeustilanteen vaatimukset.

Tammi-elokuun toteutunut toimintakate alittaa elinvoima- ja osaamislautakunnan osalta budjetoidun 0,4 milj. euroa. Poikkeama johtuu pääosin palvelujen ostojen toteutumisesta alkuvuonna ennakoitua pienempinä. Osittain poikkeama aiheutuu Covid-19 vaikutuksista; muutamien työpajojen perumisesta sekä kansainvälisen tekoälytapahtuman siirtämisestä, näihin liittyvien viestintätoimenpiteiden siirtymisestä sekä yksittäisen palveluhankinnan voimassaoloajan pidentämisestä. Kehitysohjelman toimintakatteen ennustetaan toteutuvan vuosisuunnitelman mukaisesti.

Toiminnan tavoitteiden toteuma

Smart Tampere -kehitysohjelmalle on asetettu vuoden 2020 talousarviossa neljä toiminnan tavoitetta ja kymmenen toi-

menpidettä. Elokuun lopun tilanteessa kaikkien tavoitteiden ja toimenpiteiden arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun

mennessä. Tavoitteiden ja toimenpiteiden eteneminen on kuvattu alla olevassa taulukossa.

Nro	Toiminnan tavoite 2020	Tavoitteen eteneminen (tammi-elokuu 2020) ja arvio tavoitteen toteutumisesta vuoden loppuun mennessä	
12	Palveluiden digitalisointiasteen mittaussmalli on määritelty ja kokeiltu	Palveluiden digitalisointiasteen mittaussmallia on esitelty Tampereen kaupungin sisällä ja ulkopuolisten sidos-ryhmien välisissä keskusteluissa. Palaute on ollut positiivista ja malli kehittynyt entisestään. Loppusyksyn 2020 aikana mallilla testataan Palvelutietomalli -projektin siihen mennessä kertynyttä aineistoa. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
13	Uusia digitaalisia asiointimahdollisuuksia on otettu käyttöön	Uusia digitaalisia asiointimahdollisuuksia kehitetään palvelualueiden ja konsernin tarpeiden perusteella. Digiohjelman ja tietohallinnon muiden asiantuntijoiden kautta saadaan kokeiltua ja esiteltyä tarpeisiin sopivia ratkaisuja. Esimerkkejä uusista digitaalisten asiointimahdollisuuksien käyttöönotoista ovat mm. esi- ja perusopetuksen toiminnanohjausjärjestelmä, sähköinen allekirjoitus, älykäs tapahtumaviestintä ja harrastamisen sähköiset alustat. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
22	Smart Tampere ekosysteemitoinnassa olevat yritykset ovat tuottaneet vähintään 25 käyttöön otettavaa tuote- tai palveluratkaisua	Smart Tampere ekosysteemitoinnassa on tuotettu yhteensä 11 palvelu- tai tuoteratkaisua. Näistä 8 on tuotettu IoT / yhteydet teemassa, 2 liikkuminen teemassa ja 1 opastamisessa. Käynnissä tai arvioinnissa olevia kokeiluja on 11. Suoraan Smart Tampere ekosysteemiohjelman rahoittamia uusia hakuja ja niiden kautta kokeiltavia ratkaisuja on aloitettu tämän vuoden aikana 9. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
28	Hiilineutraaliuden saavuttamisen toteutusohjelman toteutus on käynnistynyt yhteistyössä asukkaiden, yritysten ja yliopistoyhteisön kanssa	Hiilineutraaliuden saavuttamisen toteutusohjelma on käynnissä yhteistyössä asukkaiden, yritysten ja yliopistoyhteisöjen kanssa Kestävä Tampere 2030 -ohjelman koordinoimana. Asukasyhteistyössä panostetaan vuorovaikutukseen, tiedon jakamiseen ja konkreettiseen tukeen. Esimerkkeinä mm. My2050 -tulevaisuuspuheen markkinointi, ilmastokampanja -kampanja. Yrityksille ja yhteisöille suunnatun Tampereen seudun ilmastokumppanuustoiminnan verkkosivut valmistuivat. Kaupunki on mukana yliopiston kanssa useissa ilmasto- ja kestävyysstrategisissa hankehaussa. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+

Nro	Toimenpide vuodelle 2020	Toimenpiteen eteneminen (tammi-elokuu 2020) ja arvio toimenpiteen toteutumisesta vuoden loppuun mennessä	
1	Jatketaan kokeiluiden toteuttamista digitaalisten asiointimahdollisuuksien ja digitaalisten palveluiden kehittämiseksi yhteistyössä palvelualueiden ja konsernihallinnon kanssa [Digiohjelma].	Digiohjelman vuoden 2020 kehittäminen koostuu vuodelta 2019 jatkuvista kokeilukokonaisuuksista, uusista 2020 käynnistyneistä kehittämiskokonaisuuksista ja ICT-projekteista. Esimerkkeinä sivistys- ja kulttuuripalveluiden älykäs tapahtumaviestintä ja harrastamisen sähköiset alustat, toimeksiantosopimusten uudistaminen, streamauspalvelun yhdenmukaistaminen (kuntalaisille tarjottavat sisällöt), työllisyys- ja kasvupalveluiden kansainvälisen osaamisen palvelukokonaisuuden digitaalisten palvelutarpeiden esiselvitys, sekä toiminnanohjauksen prosessien digitalisointi esi- ja perusopetuksessa. Toimenpiteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
2	Kehitetään Digiohjelman parhaita käytäntöjä ja luodaan tapoja tuoda ne osaksi kaupungin kehittämisen mallia [Digiohjelma].	Digiohjelman aikaansaannokset ja parhaat opit kootaan loppuraporttiin, joka valmistuu joulukuussa 2020. Lisäksi Digiohjelman 4 vuoden saavutuksista tiedotetaan loppu-vuoden aikana laajasti ja monia eri kanavia hyödyntäen. Toimenpiteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä, mutta kehysneuvottelujen lopputulos määrittää sen, kuinka laajasti opit saadaan vietyä käytäntöön.	+
3	Kehitetään ja kokeillaan tapoja osoittaa kaupungin digitaalisten palveluiden laajentuminen ja vaikuttavuus [Digiohjelma].	Palveluiden digitalisointiasteen mittausmalli on määritelty ja se kokeillaan vuoden 2020 aikana. Digitalisaatiolla saavutettavien hyötyjen seuranta kytketään osaksi tuottavuuden mittaristoa, jolloin organisaation ja asiakkaiden saamien hyötyjen seuranta paranee. Mittareina ovat tuottavuuden ja asiakasvaikutusten mittarit. Digitaalisten palveluiden laajentumiseen ja vaikuttavuuteen kohdistuu useita eri toimenpiteitä osana vuoden 2021 suunnittelua, kuten esimerkiksi Digiasioinnin kehittämiseen liittyvien toimenpiteiden suunnittelu (liittyy valtuustoaloitteeseen digitalisaation johtamisesta Tampereen kaupungissa). Toimenpiteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
4	Jatketaan yhdessä eri toimijoiden kanssa keskeisiä teemoja toteuttavia kokeiluja ja muita yhteistyömenetelmiä lisäarvon tuottamiseksi [Ekosysteemiohjelma].	Älykäs liikkuminen -teemassa on 6 käynnistysvaiheessa tai käynnissä olevaa nopeaa kokeilua, kaksi kokeilua on päättynyt. Molemmat päättäneet kokeilut olivat onnistuneita ja jatkokehitys ja laajempi käyttöönotto ovat mahdollisia. Opastamiseen liittyvä pilottihaku ei saanut yhtään kriteereitä täyttävää tarjousta. Terveys ja hyvinvointi -teemassa on kolme kasvatus- ja opetuspalvelualueen kanssa yhteistyössä tehtävää nopeaa kokeilua (pre-challenge) käynnissä. SURE -hankkeessa kerätty 130+ turvallisuushuoka -skenaariota on luokiteltu ja priorisoitu järjestelmävaatimustasolle. Toimenpiteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
5	Luodaan uusia tuote- tai palveluratkaisuja yhteistyöalustojen ja -kehittämisen kautta [Ekosysteemiohjelma].	IoT ja yhteydet -teemaan liittyviä kokeiluja todettiin onnistuneiksi ja valmiiksi ratkaisuksi 8 kappaletta. Näiden edistämistä jatketaan kaupallisin menetelmin. Liikkuminen teemassa todettiin 2 valmista ratkaisua. Kansainvälisissä hankkeissa jätettiin 12 hankehakua, näistä tähän mennessä hyväksytty viisi. Aloitettuja uusia hankkeita: sujuvien matkaketjujen rakentamiseen ja automaattiliikenteen Tason 4 vaatimukset täyttävän testialueen kehittämiseen tähtäävät hankkeet. Lisäksi hyväksynnän saivat autonomisen/automaattisen liikenteen työllisyysvaikutuksiin liittyvä hanke, pienten ja keskisuurten kuntien hiilineutraalisuuteen tähtäävä hanke sekä System-on-Chip Hub (Soc) -hanke. Hankkeiden aloitettua voidaan raportoida tarkemmin hankkeiden kautta tuotettavien tuote- ja palveluratkaisujen määrääarviot. Toimenpiteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
6	Kohti hiilineutraalia kaupunkia -tiekartta valmistuu keväällä 2020 [Kestävä Tampere -ohjelma].	Kohti hiilineutraalia kaupunkia -tiekartta hyväksyttiin kaupunginhallituksessa 31.8.2020. Toimenpide toteutui.	+
7	Tiekartasta tehdään avoin alusta myös yhteisöjen, oppilaitosten ja yritysten kanssa tehtävään yhteistyöhön [Kestävä Tampere -ohjelma].	Avoimen alustan toteutuksesta avataan syyskuussa minikilpailutus. Toimenpiteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+

8	Jatketaan hiilineutraalin rakentamisen, asumisen, liikkumisen ja energian tuotannon projekteja ja vakiinnutetaan niiden parhaita käytäntöjä [Kestävä Tampere -ohjelma].	Hiilineutraalin rakentamisen, asumisen, liikkumisen ja energian tuotannon projektit jatkuvat ja niiden parhaita käytäntöjä vakiinnutetaan. Kiertotalouden mukaisten kaupunginosien kehittämiseksi aloitettiin kumppanuusmallin kehittäminen (testialustana Hiedanranta). Kumppanuusmallin avulla kaupunki voi tehdä yhteistyötä yritysten kanssa kiertotalouden teemoissa. Rakentaminen: Hiedanrannassa pilotoidaan viherrakentamisen kiertotaloutta siirtämällä alueelle tyypilliset ruderaattilajit rakennettuun ympäristöön. Kartanonkadun katuhankinnassa kehitetään kiertotalouden mukaisia infrahankkeen hankintamenettelyjä ja kriteereitä. Rakentamisen energiakriteerien määrittämistä, älykkäiden kiinteistöratkaisuiden edistämistä ja aluetason vähähiilisiä energiaratkaisuita edistettiin koulutuksilla ja neuvotteluilla sidosryhmien kanssa. Puukerrostalohankkeita on rakenteilla ja lähdössä rakentamaan eri puolilla kaupunkia yli 600 asunnon verran. Näistä 360 asuntoa sekä puurakenteinen koulu-päiväkoti toteutetaan Vuoreksen Isokuusen puukaupunkiin. Asuminen: Härmälänrannan hiilineutraalin asumisen pilotointikohde valmistuu aikataulussa vuodenvaihteessa. Ilokaanpuiston energiayhteisön konseptiosuus valmis. Kehitettiin toimintamalli, jolla autetaan taloyhtiötä selvittämään omat energiansäästämismahdollisuudet. Kartoitettiin koko Tampereen asuinrakennuskannan energiatehokkuuspotentiali. Liikkuminen: Attido-pilotti päättyi. Pilotin tietoja hyödynnetään joukko liikenteen ja VTT:n kanssa selvityksessä koskien kokonaisedullisinta tapaa tuoda lisää sähköbussiliikennettä Tampereelle TKL:n liikenneomassa kokonaisuudessa. Energiantuotanto: Tuotettiin energiasimuloinnin ohjeistus, joka jaetaan avoimesti kaikkien kuntien ja alueiden käytettäväksi. Öljylämmittäjien kannustaminen uusiutuvan energian käyttöön otettiin jatkui: järjestettiin mm. kansallinen tapahtuma, jossa esiteltiin toimintamallia öljylämmitysjärjestelmän vaihtoon. Toimenpiteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
9	Koko Smart Tampere ohjelman yhteisenä toimenpiteenä vuonna 2020 on laajentaa ohjelman kokeilujen, projektien ja alustojen vaikuttavuutta kaupunkitasolla ja käynnistää parhaiden uusien käytäntöjen ja toimintatapojen vakiinnuttaminen.	Digiohjelman parhaiden uusien käytäntöjen ja toimintatapojen vakiinnuttamista on tehty osallistumalla vuoden 2021 ja tulevien vuosien toimenpiteiden suunnitteluun (henkilöstösuunnitelma ja kehysneuvottelu). Esimerkkinä resurssien tehokkaampi ja oikea-aikainen kohdistaminen kehittämistyössä (tarve-nykytila-tavoitetila-tekemisen-mittaaminen-arviointi). Kasvatus- ja opetuspalvelujen kanssa tehdään yhteistyössä kolme kokeilua. Tämän tarkoituksena on lähentää Smart Tampere hankkeen ja palvelualueiden yhteistyötä ja siten laajentaa kokeilujen vaikuttavuutta. Sovittiin osallistavan budjetoinnin ideoiden käyttämisestä osallisuus- ja yhteisöllisyysmallin mukaiseen Tampere Challenge -suunnitteluun. Näin saadaan asiantuntijoiden kommentoimat ideat, jotka eivät etene osun kautta, mahdolliseen jatkoon Smart Tampere kautta. Valaistuksen ohjausjärjestelmän ja IoT alusta hankinnat etenevät ja keskustelut avattu Business Tampereen kanssa alustojen käytön laajentamiseen liittyen. Toimenpiteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
10	Yhteisenä toimenpiteenä on myös älykkään ja kestävän Tampereen kansainvälisen tunnettuuden lisääminen ja Tampereen vetovoimaisuuden ylläpitäminen haluttuna yhteistyökumppanina.	Smart Tampere -ohjelma edistää älykkään ja kestävän Tampereen kansainvälisen tunnettuuden lisäämistä ja Tampereen vetovoimaisuuden ylläpitämistä monipuolisella kv-yhteiskehittämisellä. Tapahtumat: Kansainvälinen AI Finland 2020 -tapahtuma toteutetaan yhteistyössä Työ- ja elinkeinoministeriön ja Business Finland kanssa. Tapahtumaan on ilmoittautunut tällä hetkellä yli 400 osallistujaa, joista Suomen ulkopuolelta osallistuvien osuus on 11%. Liikkumisen teemassa järjestetty kansainvälinen virtuaalikongresssi "Green & Smart Recovery Mobility 2.0 Virtual Congress" yhteistyössä ITS Finlandin, Business Finlandin, Helsingin kaupungin, Traficom ja Väyläviraston kanssa. Kansainvälisiä osallistujia oli 34% kaikista osanottajista. Yhteistyö ja kumppanuudet: Yhteistyö ja kokemusten jakaminen Suomen ja Euroopan Lighthouse-projektien välillä jatkuu aktiivisena. Kestävää kaupunkikehittämistä ja siihen liittyvän kumppanuuden kehittämistä jatkettiin mm. kontaktoimalla kansainvälisiä kaupunkikehittäjiä. Hiedanrannan uuden kuntatekniikan kokeilutilojen ja alueen roolia energia-alan kehitysympäristönä selkeytettiin suhteessa Platform 6:een, millä pyritään kaupungin kehitysalustojen entistä parempaan yhteistyöhön, toimivuuteen ja houkuttelevuuteen. Rahoituksia saivat yhteensä 6 kansainvälistä hanketta. Toimenpiteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+

Raitiotie-kehitysohjelma

Toimintakatteen toteuma ja tilinpäätösennuste

1 000 euroa	Tot 1-8 / 2020	TP 2019	VS 2020	TP Enn 2020	TP Enn 20 / VS 20
Yhdyskuntalautakunta	-825	-1 468	-1 500	-1 500	0
Vyörytykset (Asiakas- ja tukipalvelut sekä Paikkatieto)	-825	-63	-64	-66	-2
Toimintakate vyörytyksin	-43	-1 531	-1 564	-1 566	-2

Yhdyskuntalautakunnan alle kuuluvan Raitiotie-kehitysohjelma -palveluryhmän toimintakatteen ennustetaan toteutuvan vuosisuunnitelman mukaisesti. Kehitys-

ohjelman toteutuneet toimintakulut ovat 0,2 milj. euroa vuosisuunnitelmaa pienemmät. Tarkemmin Raitiotiehankkeesta on raportoitu Toiminnan ja talouden

katsauksen liitteessä 1, Raitiotie-kehitysohjelma ja Tampereen Raitiotie Oy.

Toiminnan tavoitteiden toteuma

Raitiotien kehitysohjelmalle on asetettu vuoden 2020 talousarviossa kolme toiminnan tavoitetta ja neljä toimenpidettä. Elokuun lopun tilanteessa kaikkien

tavoitteiden arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä. Toimenpiteistä kolmen arvioidaan toteutuvan ja yhden toteutuvan osittain vuoden loppuun

mennessä. Tavoitteiden ja toimenpiteiden eteneminen on kuvattu alla olevassa taulukossa.

Nro	Toiminnan tavoite 2020	Tavoitteen eteneminen (tammi-elokuu 2020) ja arvio tavoitteen toteutumisesta vuoden loppuun mennessä	
34	Raitiotien osan 1 rakentaminen ja käyttöönotto ovat edenneet niin, että testiliikenne on käynnistynyt	Tampereen ensimmäinen oma raitiovaunu on saapunut Tampereelle, ja sen ensimmäiset koeajot on suoritettu onnistuneesti heinäkuussa. Rakentaminen etenee aikataulussa kohti 9.8.2021 alkavaa kaupallista liikennettä. Tavoite on toteutunut tämän vuoden osalta.	+
35	Raitiotien seudullisen yleissuunnitelman mukaiset tulevaisuuden raitinlinjojen maankäyttövaraukset on valmisteltu osallistuneiden kuntien valtuustojen päätöksentekoon	Tampereen raitiotien seudullinen yleissuunnitelma etenee suunnitelman mukaisesti. Tampereella päätöksenteon on määrä tapahtua 19.10.2020 ja muiden tilaajakuntien päätöksenteon on tavoite tapahtua kunnanvaltuustoissa marraskuussa. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
36	Raitiotien osan 2 kehitysvaihe on valmistunut niin, että valtuustolla on edellytykset päättää osan 2 rakentamisesta	Raitiotien toteutusosan 2 päätöksentekomateriaalin, Raitiotieallianssin toteutussuunnitelman sekä vaikutusten arvioinnin materiaalien valmistelu etenevät suunnitelmallisesti. Päätöksentekomateriaali on ollut lausuntokierroksella elokuussa ja käsitelty kaupunginhallituksessa 10.8. ja 31.7.2020. Päätösaineisto on esitelty valtuustolle iltakoulussa 7.9.2020. Asia etenee valtuuston päätöksentekoon 19.10.2020. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+

Nro	Toimenpide vuodelle 2020	Toimenpiteen eteneminen (tammi-elokuu 2020) ja arvio toimenpiteen toteutumisesta vuoden loppuun mennessä	
1	Osan 2 päätöksentekomateriaalin valmistelu ja koordinointi.	Raitiotien toteutusosan 2 päätöksentekomateriaalin, Raitiotieallianssin toteutussuunnitelman sekä vaikutusten arvioinnin materiaalien valmistelu etenevät suunnitelman mukaisesti. Päätöksentekomateriaali on ollut lausuntokierroksella elokuussa ja käsitelty kaupunginhallituksessa 10.8. ja 31.8.2020. Päätösmateriaali on esitelty valtuustolle iltakoulussa 7.9.2020. Asia etenee valtuuston päätöksentekoon 19.10.2020. Toimenpiteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
2	Seudullisen yleissuunnitelman päätöksentekomateriaalin valmistelu ja koordinointi.	Tampereen raitiotien seudullinen yleissuunnitelma etenee suunnitelman mukaisesti. Yleissuunnitelman päätös-ehdotus on valmis ja se on esitelty valtuustolle iltakoulussa 7.9. Tampereella päätöksenteon on määrä tapahtua 19.10. ja muiden tilaajakuntien päätöksenteon on tavoite tapahtua kunnanvaltuustoissa marraskuussa. Toimenpiteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
3	Raitiotiehankkeen viestintään ja sidosryhmäyhteistyöhön osallistuminen suunnittelu-, rakennus- ja käyttöönottovaiheissa.	Raitiotien kehitysohjelma on tukenut osan 1 rakentamisen ja käyttöönoton viestintää sekä osan 2 kehitysvaiheen suunnittelun viestintää hankinnoin ja henkilöresurssein. Testiliikenteen alettua liikenneturvallisuusviestinnän merkitys on kasvanut. Yhteistoiminta elinkeinoelämän kanssa on jatkunut johtotason seurantaryhmässä ja kokouksissa. Koronatilanteen myötä joitakin tapahtumia on jouduttu siirtämään, peruuttamaan tai rajoittamaan. Tapaamiset ja yritys yhteistyö ovat jatkuneet verkossa. Toimenpiteen arvioidaan toteutuvan osittain vuoden loppuun mennessä.	+/-
4	Valtionavustuksen hakeminen ja raportointi.	Osan 1 rakentamisesta raportoidaan kehitysohjelman toimesta kuukausittain valtionapuviranomaiselle. Valtionapupäätökset puuttuvat Hatanpään valtatie kehitys- ja toteutusvaiheista sekä raitiotien seudullisesta yleissuunnitelmasta. Tampereen kaupunginvaltuusto on hyväksynyt MAL4-sopimuksen elokuussa. Hyväksyttyyn MAL-sopimukseen perustuen Hatanpään valtatie kehitys- ja toteutusvaiheen valtionapuhakemukset on lähetetty 3.9.2020 valtionapuviranomaiselle. Raitiotien seudullisen yleissuunnitelman valtionapuhakemus on tavoite toimittaa valtionapuviranomaiselle syksyn aikana, kun kaikki tilaajakunnat ovat hyväksyneet MAL4-sopimuksen. Raitiotien osan 2 toteutusvaiheen valtionapuhakemus lähetetään valtionapu-viranomaiselle, mikäli kaupunginvaltuusto tekee myönteisen rakentamispäätöksen osasta 2. Toimenpiteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+

Elinvoima- ja kasvupalveluallianssi -kehitysohjelma

Toimintakatteen toteuma ja tilinpäätösennuste

1 000 euroa	Tot 1-8 2020	TP 2019	VS 2020	TP Enn 2020	TP Enn 20 / VS 20
Elinvoima- ja osaamislautakunta	-10 534	-18 307	-19 317	-15 617	3 700

Elinvoima- ja kasvupalveluallianssin kehitysohjelma vuosille 2019-2020 on jatkoa 1.8.2017-31.12.2018 toteutetulle työvoima- ja yrityspalveluiden alueelliselle kokeilulle (työllisyyskokeilu).

Työllisyys- ja kasvupalvelut toteutetaan vuonna 2019 käyttöön otetulla alustapohjaisella palvelumallilla, joita kehitetään edelleen eri toimijoiden yhteistyössä. Alkuvuoden tavoitteena henkilöasiakaspalvelun osalta on ollut turvata yhteistyössä TE-toimiston kanssa riittävä asiakasohjaus kaupungin palveluihin sekä tarjota asiakkaille aktiivisesti työhön, koulutukseen ja palveluihin johtavia ratkaisuja. Samaan aikaan työllisyys- ja kasvupalvelujen palvelualustoilla on valmistauduttu tulevaan työllisyyden kuntakokeiluun, jonka oli määrä alkaa alkuperäisen suunnitelman mukaa toukokuussa 2020. Työllisyyspalvelut rakentuvat tulevassa Pirkanmaan työllisyyskokeilussa osaksi kunnan monialaista ekosysteemiä yhdessä yksityisen ja kolmannen sektorin kanssa.

Koronakriisi on maalikuusta alkaen vaikuttanut merkittävästi henkilö- ja yritysasiakaspalvelujen toteuttamistapaan. Työnhakijoiden käyntiasioinnista ja työnantajatapaamisista siirryttiin nopeasti puhelimesta ja videoneuvotteluina tapahtuvaan palveluun. Suuri vaikutus on ollut lakisääteisen kuntouttavan työtoiminnan sulkemisella, mikä perustuu valtioneuvoston linjaukseen. Asiakkaiden osallisuuden turvaamiseksi ja palvelutarpeisiin vastaamiseksi työllisyys- ja kasvupalvelut ja hyvinvointipalvelut ryhtyivät yhdessä kuntouttavan työtoiminnan palveluntuottajien kanssa nopeasti valmistelevaan etäpalveluna toteuttavan kuntouttavan työtoiminnan käynnistämistä. Työn tuloksena palveluntuottajat voivat tarjota kuntouttavan työtoiminnan etäpalvelua n. 1000:lle työl-

lisyysspalvelujen asiakkaalle. Tämä vastaa noin puolta kuntouttavan työtoiminnan normaalista volyymistä. Kaikille työnhakija-asiakkaille etäpalveluihin osallistuminen ei ole mahdollista, koska heiltä puuttuu tarvittavat taidot ja -välineet. Myös palveluntuottajien etäpalvelukapasiteetti tuli vastaan. Kokoontumisrajoitusten lieventämisen myötä kuntouttavan työtoiminnan lähipalveluja (hybridimalli) on avattu tälle kohderyhmälle Covid - 19 tilanne huomioiden. Asiakkaiden digitaitojen laajamittainen kartoitus on käynnistetty ja osaamisen vahvistamista digitaidoissa käynnistetään palveluntuottajien toimesta. Työllisyys- ja kasvupalvelujen muihinkin palveluihin ohjaamiseen koronakriisillä on ollut nopea vaikutus. Näitä ovat mm. koulutuksiin ohjaus, työnvälitys ja palkkatukityöllistäminen. Oletettavaa myös on, että lakisääteisten palvelujen osalta asiakasmäärät tulevat kasvamaan v. 2020 aikana.

Työllisyys- ja kasvupalvelut on valmistellut kaupungin vastuulle tulevan yksinyrittäjien korona-tuen myöntämistä sekä eri toimijoiden yhteistyönä toteuttavaa yrittäjien korona-aikaista neuvontaa. Rahoitusta palveluun on saatu 10,2 milj. euroa. On arvioitu, että myöntöpäätöksiä pystytään tekemään n. 5 000 yrittäjälle. Elokuun loppuun mennessä kaupungille on tullut 2 359 hakemusta, joista hyväksyttyjä oli 2 105 kpl. Käsittelyaika on ollut 1-4 päivää. Avustusta maksettiin elokuun loppuun mennessä 4,2 milj. euroa. Pirkanmaan kunnat saivat Tampereen johdolla haettuna Pirkanmaan liitolta neuvontapalvelujen tuen ja haun järjestämiseen hankerahaa 52 500 euroa. Avustuksen hakuprosessi- ja neuvontapalvelu päättyvät 30.9.2020. Neuvontapalveluun on elokuun loppuun mennessä vastaanotettu n. 1 750 puhelua.

Työllisyyden kuntakokeilujen alkamisajankohta on siirtynyt koronakriisin synnyttämän poikkeustilanteen vuoksi. Työllisyyden edistämisen ministerityöryhmä on 27.3.2020 linjannut, että kokeilut käynnistyvät 1.1.2021. Samalla kokeiluajaa pidentään loppupäästä puolella vuodella niin, että kokeilut jatkuvat 30.6.2023 asti. Kokeiluja koskeva hallituksen esitys annettaneen eduskunnalle kesäkuussa.

Työllisyyskokeilun valmistelu Pirkanmaalla on jatkunut keskeytyksettä koko kuluneen vuoden, jotta vuodenvaihteessa ollaan valmiita ottamaan vastaan laajan asiakaskunnan lakisääteinen palveluvas- tuu. Valmistelussa ovat sekä kuntakohtaiset palvelumallit että keskitetysti toteutettavat toiminnot ja maahanmuuttajien työllisyyspalvelut. Kokeilun toteuttamisesta laaditaan sopimus TE-hallinnon ja Tampereen kaupungin välille sekä Tampereen ja muiden kokeilukuntien välille. Työ- ja elinkeino-ministeriön johdolla tullaan syksyllä päivittämään arviot kokeiluun tulevasta asiakasmäärästä ja kuntiin siirtyvästä TE-henkilöstöresurssista.

Poikkeustilanne vaikuttaa merkittävästi kehitysohjelman tilinpäätösennusteeseen, joka on 3,7 milj. euroa vuosisuunnitelmaa parempi. Kuntouttavan työtoiminnan palvelujen osittainen muuttuminen etäpalveluiksi sekä palkkatukityöllistämisen osittainen keskeytyminen aiheuttavat säästöjä kehitysohjelman talouteen kuluvalle vuodelle. Kehitysohjelman ulkopuolella raportoitavalla työmarkkinatuen kuntaosuuden kasvulla on kuitenkin merkittävä negatiivinen vaikutus Työllisyys- ja kasvupalveluiden talouteen. Kokonaiskuva Työllisyys- ja kasvupalveluiden taloudesta on esitetty osana Elinvoima- ja osaamislautakunnan talouden analyysia.

Toiminnan tavoitteiden toteuma

Elinvoima- ja kasvupalveluallianssi -kehitysohjelmalle on asetettu vuoden 2020 talousarviossa kolme toiminnan tavoitetta ja kaksi toimenpidettä. Elokuun

lopun tilanteessa kaikkien tavoitteiden arvioidaan jäävän toteutumatta vuoden loppuun mennessä. Molempien toimenpiteiden arvioidaan toteutuvan vuoden

loppuun mennessä. Tavoitteiden ja toimenpiteiden eteneminen on kuvattu alla olevassa taulukossa.

Nro	Toiminnan tavoite 2020	Tavoitteen eteneminen (tammi-elokuu 2020) ja arvio tavoitteen toteutumisesta vuoden loppuun mennessä	
5	Maahanmuuttajien työllisyys on parantunut edelliseen vuoteen verrattuna	Ulkomaisten työttömien määrä ja työttömyysaste ovat nousseet. Elokuussa 2020 ulkomaalaisia työttömiä työnhakijoita oli Tampereella 1476 (+18,8 %), kun luku vuotta aiemmin oli 1242. Ulkomaalaisten työttömyysaste oli elokuussa 28,9 %, kun se vuotta aiemmin oli 24,5 %. Työttömyys kääntyi lievään nousuun jo syksyllä 2019, mutta koronatilanne on heikentänyt tilannetta. Ulkomaisten työnhakijoiden osalta koronan vaikutus ei ole kuitenkaan ollut yhtä voimakasta kuin työnhakijoilla keskimäärin. Tavoitteen arvioidaan jäävän toteutumatta vuoden loppuun mennessä. Korjaavat toimenpiteet: Vieraskielisille yrittäjille ja työnhakijoille tarjotaan neuvontaa ja tukea koronatilanteessa. Valmistaudutaan uuden työllisyyden kuntakokeilun käynnistymiseen 1.1.2021. Pirkanmaan kokeiluun valmistellaan keskitettyjä maahanmuuttajien työllisyyspalveluja.	-
16	Työmarkkinatuen kuntaosuus on pienentynyt 10 % edellisen vuoden toteumaan verrattuna	Ajanjaksolla 1-8 /2020 kun-taosuutta kertyi 18,9 milj. euroa, mikä on 1,8 milj. euroa enemmän kuin edellisvuonna vastaa-valta ajalta ja 4,1 milj. euroa budjetoitua enemmän. Ennuste koko vuoden osalta on, että kuntaosuus kasvaa noin 30,1 miljoonaan euroon, + 20 % verrattuna vuoteen 2019 (25,1 milj. euroa). Ennuste sisältää paljon epävarmuustekijöitä. Kustannuksia lisää vuoteen 2019 verrattuna aktiivimalliin sisältyneen aktivointiehtdon leikkurin poistuminen 0,7 milj. euroa sekä työmarkkinatuen tasokorotus 1,0 milj. euroa. Lisäksi koronatilanne lisää työttömäksi ja lomautetuksi joutuvien määrää sekä vaikeuttaa työttömien työllistymistä ja mahdollisuutta päästä tiettyjen palvelujen piiriin. Tavoitteen arvioidaan jäävän toteutumatta vuoden loppuun mennessä. Korjaavat toimenpiteet: TE-toimiston kanssa on neuvoteltu koronatilanteessa asiakaspalvelun vastuunjakoja uusiksi. Neuvontaa ja tukea yrittäjille ja työnhakijoille tarjotaan koronavaikutusten lieventämiseksi.	-
18	Kansainvälisten opiskelijoiden hakijamäärä Tampereen korkeakoulu yhteisön tutkinto-ohjelmiin on kasvanut edelliseen vuoteen verrattuna	Toteutuneiden hakijamäärien raportointi kerran vuodessa (1-4 aikana TAMK 1628: +1,8%, TAU 1588: -8,2%). Raportointikauden muutos opiskelijamäärien kehityksessä on negatiivinen. Tavoitteen arvioidaan jäävän toteutumatta vuoden loppuun mennessä. Koronatilanne on vaikuttanut kv. opiskelijoihin. Opiskelijat ovat jättäneet ottamatta opiskelupaikkoja vastaan ja uudet opiskelijat ovat aloittaneet osaltaan etäopiskelussa. Suomen edustot ovat keskeyttäneet lisäksi toimintojaan ja opiskelijat odottavat edelleen myönteisiä opiskelulupapäätöksiä. Edustustot käynnistävät toiminnot koronatilanteen niin sallien.	-
Nro	Toimenpide vuodelle 2020	Toimenpiteen eteneminen (tammi-elokuu 2020) ja arvio toimenpiteen toteutumisesta vuoden loppuun mennessä	
1	Valmistellaan ja käynnistetään uusi työllisyyskokeilu yhdessä muiden halukkaiden Pirkanmaan kuntien kanssa.	Hallituksen esitys kuntakokeiluista on annettu eduskunnalle 4.6.2020. Työllisyyden kuntakokeilun valmistelu etenee valtion määrittämässä aikataulussa. Kokeilujen on määrä käynnistyä 1.1.2021. Tällä hetkellä odotetaan päivitettyjä laskelmia kokeilussa kuntien työnjohdon alle siirtyvästä TE-hallinnon henkilöstöstä sekä sopimuspohjia KEHA-keskuksesta. Kunnissa henkilöstön perehdytys on käynnistetty jo keväällä ja nyt syksyllä käynnistyy valtion organisoima perehdytys henkilöstölle. Toimenpiteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
2	Tehdään suunnitelma valmistautumisesta hallitusohjelman mukaiseen kasvu- ja työllisyysohjelmaan ja mahdolliseen erillislainsäädäntöön.	Valtiovarainministeriö julkaisi 14.8. ehdotuksensa työllisyystoimiksi. VM esittää, että työllisyys- ja yrityspalveluiden järjestämisvastuu siirretään kunnille. Hallitus päättää työllisyyttä vahvista toimista budjettiriihessä syyskuussa. Kasvu- ja työllisyysohjelmaa valmistellaan valtakunnalliset päätökset huomioon ottaen. Kasvupalvelujen strategisen ohjelman rinnalle on noussut työ- ja elinkeinoministeriön kanssa solmitut ekosysteemisopimukset. Tampereen kaupungin ja TEMin välinen ekosysteemisopimusvalmistelu on käynnistynyt ja tavoitteena on allekirjoittaa ne lokakuussa 2020. On tarkoituksenmukaista työstää nämä molemmat strategiset asiakirjat kommentoille toisiaan täydentäen. Toimenpiteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+

Vetovoimainen elämyskaupunki

Toimintakatteen toteuma ja tilinpäätösennuste

1 000 euroa	Tot 1-8 2020	VS 2020	TP Enn 2020	TP Enn 20 / VS 20
Elinvoima- ja osaamislautakunta	-298	-542	-932	-390

Vetovoimainen elämyskaupunki -kehitysohjelmalla vastataan Tampereen strategiseen tavoitteeseen olla Pohjoismaiden vetovoimaisin elämyskaupunki vuoteen 2030 mennessä. Kehitysohjelman tavoitteena on kehittää kaupunkikulttuuria, matkailua ja tapahtumia sekä elämystaloutta ja luovia aloja laajana ja yhtenäisenä kokonaisuutena. Ohjelma jakautuu neljään teemakokonaisuuteen, joilla vahvistetaan Tampereen vetovoimaa ja elinvoimaa laaja-alaisesti. Teema-

kokonaisuudet ovat 1) kaupunkiympäristö ja yhteisöllisyys 2) arjen ykkönen 3) vetovoimaiset elämykset ja 4) älykäs osaamisen kaupunki.

Vetovoimainen elämyskaupunki -kehitysohjelman tammi-elokuun toteutunut toimintakate on 0,1 milj. euroa suunniteltua parempi, koska kulttuuripääkaupunkihaun kuntakumppanien maksuosuuksien osalta toteuma ei ole täysin suoriteperusteinen. Tampere valittiin kesäkuussa kulttuuripääkaupunkihaun toi-

seen vaiheeseen. Toiminnassa aiheutuu tämän vuoksi uuden vaiheen luonteesta johtuvia, välttämättömiä tarpeita toimintakuluihin, mukaan lukien maltillinen lisäys henkilöstökuluihin. Kulttuuripääkaupunkihaun toinen vaihe on huomioitu tilinpäätösennusteessa, minkä vuoksi ennuste ylittää vuosisuunnitelman 0,4 milj. eurolla. Päätös valinnasta Euroopan vuoden 2026 kulttuuripääkaupungiksi tehdään kesäkuussa.

Toiminnan tavoitteiden toteuma

Vetovoimainen elämyskaupunki -kehitysohjelmalle asetettiin vuoden 2020 talousarviossa yksi toiminnan tavoite

ja kaksi toimenpidettä. Elokuun lopun tilanteessa sekä tavoitteen että toimenpiteiden arvioidaan toteutuvan vuoden

loppuun mennessä. Tavoitteen ja toimenpiteiden eteneminen on kuvattu alla olevassa taulukossa.

Nro	Toiminnan tavoite 2020	Tavoitteen eteneminen (tammi-elokuu 2020) ja arvio tavoitteen toteutumisesta vuoden loppuun mennessä	
26	Tampereen hakemus vuoden 2026 Euroopan kulttuuripääkaupungiksi on edennyt hakuprosessin toiseen vaiheeseen.	Tampereen valtuuskunta on esitellyt hakemuksen ja vastannut kysymyksiin EU:n asiantuntijaraadin kuulemistilaisuudessa Helsingissä 23.6. Raadin päätös Tampereen (ja kahden muun hakijan) pääsystä jatsoon, kulttuuripääkaupunkihaun toiseen vaiheeseen, on saatu 24.6. Tavoite toteutui.	+
Nro	Toimenpide vuodelle 2020	Toimenpiteen eteneminen (tammi-elokuu 2020) ja arvio toimenpiteen toteutumisesta vuoden loppuun mennessä	
1	Ensimmäinen hakemus on valmistunut. Hakukirja on luovutettu EU:n asiantuntijaraadin arvioitavaksi 5.5.2020 mennessä ja EU:n asiantuntijaraadille on esitelty hakemus ja vastattu raadin kysymyksiin kesäkuussa 2020.	Tampereen valtuuskunta on esitellyt hakemuksen ja vastannut kysymyksiin EU:n asiantuntijaraadin kuulemistilaisuudessa Helsingissä 23.6. raadin ollessa etäyhteydessä. Raadin päätös Tampereen (ja kahden muun hakijan) pääsystä jatsoon, kulttuuripääkaupunkihaun toiseen vaiheeseen, on saatu 24.6. Toimenpide on toteutunut.	+
2	Toisen hakemuksen valmistelu on aloitettu, mikäli Tampere on valittu hakuprosessin toiseen vaiheeseen.	Toisen, kesäkuussa 2021 päättyvän, hakuvaiheen valmistelu on aloitettu suunnitellusti, ottaen huomioon elokuussa saadut EU:n asiantuntijaraadin palaute ja OKM:n hakuaiakataulu. Toimenpide on toteutunut.	+

Tampere Junior

Toimintakatteen toteuma ja tilinpäätösennuste

1 000 euroa	Tot 1-8 / 2020	TP 2019	VS 2020	TP Enn 2020	TP Enn 20 / VS 20
Sosiaali- ja terveyslautakunta	-194	-	-525	-525	0

Kaupunkitasoinen Tampere Junior -kehitysohjelma sisältyy sosiaali- ja terveyslautakunnan talousarvioon. Kaupunginhallitus hyväksyi tammikuussa kehitysohjelman ohjelasuunnitelman vuosille 2020-2023. Kehitysohjelma koostuu useasta projektista, perustyna toteutettavista toimenpiteistä ja perustuu yhteisjohtamiseen.

Kehitysohjelma toteuttaa strategiasa asetettua tavoitetta, jonka mukaan Tampereella on vuonna 2030 tasaisesti jakautunut hyvinvointi. Kehitysohjelman tavoitteena on lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvointierojen kaventaminen Tampereen eri asuinalueilla.

Kehitysohjelman tavoitteet saavutetaan hajallaan olevan tiedon yhteen koostamisella ja data-analytiikkaa uu-

della tavalla hyödyntämällä, tiedosta johdettujen kehitystarpeiden tunnistamisella sekä ilmiölähtöisellä yhteisjohtamisella. Ohjelmakauden aikana tavoitellaan lisäksi UNICEF lapsiystävällinen kunta -tunnustusta.

Tampere Junior on kaupunkitasoinen kehitysohjelma, joka yhdistää yritykset, yhdistykset, kunnan palvelut sekä korkeakoulujen eri tutkijayhteisöt.

Vuoden 2020 talousarviossa Tampere Junior -kehitysohjelman toimintakate on 0,525 milj. euroa. Kehitysohjelman toimintakatteen ennustetaan toteutuvan vuosisuunnitelman mukaisena.

Ohjelman tavoitteissa on edetty suunnitelman mukaisesti. Gofore Oyj:n kanssa on tehty moniulotteista tilannekuvaa tamperelaisista lapsiperheistä rekiste-

riaineistojen sekä asiantuntijakeskustelujen perusteella. Kehitysohjelma toteuttaa tiedolla johtamisen projekteja valtionvarainministeriön ja Itsenäisyyden juhluvuoden lastensäätiön rahoituksilla. Lapset SIB II -hankkeen hankehallinnoinnin kilpailutuksessa kaupunginhallitus on antanut tilaajien yhteistyösopimuksen mukaisen hyväksynnän Jyväskylän kaupungille tehdä hankintapäätös FIM Pääomarahastot Oy:n kanssa. Pormestarin myöntämä harrastusraha (0,2 milj. euroa) on käytössä suunnitelman mukaisesti. Koronatilanteen vaikutuksia lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämisen ja hyvinvointierojen ehkäisyn näkökulmasta on analysoitu.

Toiminnan tavoitteiden toteuma

Tampere Junior -kehitysohjelmalle on asetettu vuoden 2020 talousarviossa yksi sitova toiminnan tavoite. Elokuun lopun tilanteessa tavoitteen arvioidaan

toteutuvan vuoden loppuun mennessä. Tavoitteen eteneminen on kuvattu alla olevassa taulukossa.

Nro	Toiminnan tavoite 2020	Tavoitteen eteneminen (tammi-elokuu 2020) ja arvio tavoitteen toteutumisesta vuoden loppuun mennessä
1	Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointierojen kaventamiseen liittyvät toimenpiteet on määritelty ja pilotit on nimetty	Toimenpiteenä on, että tamperelaisten lapsiperheiden tilannekuva-analyysia on tehty eteenpäin yhdessä eri palvelujen ammattilaisten kanssa. Pilotteina toimivat seuraavat hankkeet: Lapset SIB II -hankkeen tarjouspyyntö on lähetetty kh:n (1.6.2020) päätöksen myötä ja hankintapäätös tuodaan kh:n käsittelyyn syyskuussa. Lapsille ja nuorille suunnattu harrastusraha on käytössä. Valtionvarainministeriön rahoittama hanke Edistynyt analytiikka lapsiperheiden palveluissa on käynnissä. Hakemus UNICEF Lapsiystävällinen kunta -kehitystyöhön on lähetetty ja yhteinen kehitystyö Itlan koordinoimassa Lapsuuden rakentajat -alueverkostossa on aloitettu. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.

+

KONSERNIHALLINTO

Talouden toteuma ja tilinpäätösennuste

1 000 euroa	Tot 1-8 / 2020	TP 2019	VS 2020	TP Enn 2020	TP Enn 20 / VS 20
Konsernihallinto					
Toimintatulot	14 767	23 408	22 907	22 564	-343
Toimintamenot	-27 131	-45 974	-48 079	-45 802	2 277
Toimintakate	-12 364	-22 566	-25 172	-23 238	1 934
Nettoinvestoinnit	0	0	-150	-150	0
Smart Tampere					
Toimintatulot	17	140	287	0	-287
Toimintamenot	-75	-274	-428	-141	287
Toimintakate	-58	-134	-141	-141	0
ICT-kehittäminen					
Toimintatulot	129	426	55	55	0
Toimintamenot	-3 819	-5 546	-5 855	-5 855	0
Toimintakate	-3 690	-5 120	-5 800	-5 800	0
Bruttoinvestoinnit	-835	-1 361	-6 000	-6 000	0
Toimintakate + bruttoinvestoinnit	-4 525	-6 481	-11 800	-11 800	0
Rahoitusosuudet	102	0	0	115	115
Pysyvien vastaavien luovutustulot	0	67	0	0	0

Konsernihallinto

Konsernihallinnon (pl. tietohallinnon ICT-kehittäminen ja Smart Tampere) toimintakate oli tammi-elokuussa -12,4 milj. euroa, mikä oli 3,8 milj. euroa ajankohdan vuosisuunnitelmaa parempi. Merkittävin syy tähän on palvelujen ostojen arvioitua pienempi toteuma (3,1 milj. euroa) koronaepidemian ja ostojen loppuvuoteen painottumisen takia. Tietohallinnossa joidenkin palvelujen käyttöönotto on viivästynyt ja joidenkin palvelujen osalta laskuja on tulematta. Tilaisuuksia on peruttu ja osittain siirretty, minkä vuoksi suunniteltuja kuluja on jäänyt toteutumatta. Lisäksi vuosisuunnitelmassa henkilöstömenojen kuukausikohtainen jakauma ei vastaa toteutunutta. Henkilöstömenot toteutuivat 0,8 milj. euroa suunniteltua pienempinä muun muassa siksi, että kaikkia vakansseja ei ole täytetty vuoden alusta ja toimielinten palkkiot ja korvaukset ovat toteutuneet suunniteltua alhaisempina.

Toimintakate ennuste on 1,9 milj. euroa suunniteltua parempi. Koronaepidemian vuoksi järjestämättä jäävät tapahtumat, tilaisuudet ja koulutukset sekä matkustamisen väheneminen säästävät noin 1,5 milj. euroa. Toisaalta koronatilanteesta johtuen tietohallinnon menot lisääntyvät mm. ylitöistä ja teknisten ratkaisujen kustannuksista johtuen. Ennusteessa on huomioitu lisäksi lukuisia yksittäisiä muutoksia suunniteltuun.

Henkilöstömenoja on päivitetty tämän hetkisen htv- ja henkilöstömenoennusteen mukaisesti. Henkilötyövuosia (htv) ennustetaan toteutuvan 11 suunniteltua vähemmän.

Konsernihallintoon investointimenojen ennustetaan toteutuvan suunnitellusti. Heinäkuussa on päätetty varavoi- makoneen hankinnasta.

ICT-kehittäminen

Tietohallintoyksikön tehtävä on kehittää kaupungilla ICT-toimintaympäristöä. Vuodelle 2020 kehittämiseen on varattu yhteensä 11,8 milj. euroa, josta investointeihin 6,0 milj. euroa.

Tietohallinnon ICT-kehittämisen toimintakate ja bruttoinvestoinnit yhteensä ovat toteutuneet 2,8 milj. euroa vuosisuunnitelmaa pienempinä. ICT-projektien ja -pienkehittämisen käyttötalousmenot toteutuivat 0,1 milj. euroa vuosisuunnitelmaa pienempinä ja investoinnit 2,7 milj. euroa vuosisuunnitelmaa pienempinä, koska projektit eivät ole käynnistyneet suunnitellusti.

Tilinpäätösennuste on vuosisuunnitelman mukainen.

YHTEISET ERÄT

Käyttötalouden toteuma ja tilinpäätösennuste

1 000 euroa	Tot 1-8 / 2020	TP 2019	VS 2020	TP Enn 2020	TP Enn 20 / VS 20
Toimintatulot	899	4 777	1 239	1 239	0
Toimintamenot	-80 142	-111 542	-118 862	-120 829	-1 967
Toimintakate	-79 243	-106 765	-117 623	-119 590	-1 967

Yhteisten erien toimintakate toteutui tammi-elokuussa 1,6 milj. euroa suunniteltua heikompana.

Toimintatuotot toteutuivat alle 0,1 milj. euroa suunniteltua parempana johtuen useista syistä.

Toimintamenot toteutuivat 1,7 milj. euroa vuosisuunnitelmaa suurempina. Avustukset ylittävät vuosisuunnitelman 2,3 milj. euroa. Tämä johtuu osin siitä, että suur tapahtuma-avustukset ovat jaksottuneet ajallisesti suunnitellusta poiketen ja vuosisuunnitelmassa palvelujen ostoihin tehty varaukset ovat toteutuneet avustuksina (vaikutus 0,6 milj. euroa). Avustuksissa näkyy myös Tredulle osoitettavan ammatillisen koulutuksen valtionosuuksia vastaavan rahoituksen

kasvu, jonka menoja lisäävä vaikutus alkuvuoteen on 2,8 milj. euroa. Palvelujen ostot toteutuivat 0,6 milj. euroa suunniteltua pienempinä useista syistä johtuen; merkittävin syy on velvoitetyöllistämisen sekä kulttuuri- ja liikuntaetuuden toteutuminen suunniteltua pienempinä.

Yhteisten erien toimintakate tilinpäätösennuste on 2,0 milj. euroa vuosisuunnitelmaa heikompi.

Tredulle osoitettavan valtionosuusrahoituksen ennustetaan ylittävän talousarvion 3,6 milj. eurolla. Tätä vastaava muutos on huomioitu valtionosuusennusteessa. Valtuustolle esitettäneen talousarviomuutosta tältä osin.

Ennustetta parantaa verotuskustannusten toteutuminen 0,1 milj. euroa arvioitua

pienempinä. Suur tapahtumien menojen odotetaan pienenevän koronatilanteen vuoksi 0,4 milj. euroa. Velvoitetyöllistämisen menoennustetta on pienennetty 0,6 milj. euroa, koska koronaepidemian vuoksi uusia velvoitetyöllistämiskaksoja ei aloiteta vuonna 2020. Työmatkaliikenteen tuen arvioidaan toteutuvan 0,1 milj. euroa arvioitua pienempänä etätöiden vähennettyä työmatkaliikennettä. Osallistuvan budjetoinnin kautta kerätyistä ideoista työstetään syksyllä suunnitelmia, joista tamperelaiset äänestävät marraskuussa. Äänestyksessä voittaneet suunnitelmat toteutetaan vasta vuoden 2021 aikana, minkä takia vuoden 2021 määrärahaa on tarve siirtää vuodelle 2021 arvion mukaan 0,45 milj. euroa.

Investointien toteuma ja tilinpäätösennuste

1 000 euroa	Tot 1-8 / 2020	TP 2019	VS 2020	TP Enn 2020	TP Enn 20 / VS 20
Bruttoinvestoinnit	-750	-2 201	-20 531	-20 531	0
Pysyvien vastaavien luovutustulot	2 176	4 987	500	2 675	2 175

Konsernihallinnon Yhteisten erien investoinnit ovat pääasiassa sijoituksia konserniyhtiöihin. Investointien ennustetaan toteutuvan vuosisuunnitelman mukaisesti.

Ennusteessa ei ole otettu huomioon valmisteilla olevaa esitystä Hiedanranan alueen kehittämisen organisoinnista ja apporttiomaisuudella merkittävistä kehitysyhtiön osakkeista. Asia on tulossa päätöksentekoon syys-lokakuussa.

Alkuperäiseen talousarvioon sisältyi 2 milj. euron varaus osakkeisiin ja osuuksiin. Varausta on sidottu päätöksiin noin 1,3 milj. euroa: Hiedanranta Ky yhtiöpääoma 0,75 milj. euroa, Tullinkulman Työterveys Oy lainan konvertointi svop-sijoitukseksi 0,376 milj. euroa ja Suomi-Rata Oy osakepääoma 0,158 milj. euroa.

Lisäksi valtuusto päätti 17.2.2020 talousarviomuutoksista: Hiedanranta Ky apporti 12,874 milj. euroa ja Tredu-Kiin-

teistöt Oy 5,657 milj. euroa.

Pysyvien vastaavien luovutustulosten vuosisuunnitelma sisältää sijoitetun vapaan oman pääoman palautusta (svop) Finnpark Oy:ltä 0,5 milj. euroa. Vuoden 2020 toteuma ja ennuste sisältävät Tampereen Infra Liikelaitoksen liiketoimintakauppaan liittyvän luovutustulon 2.173.170,79 euroa sekä Hermia Yrityskelitys Oy:n osakkeiden myynnin 2.345,00 euroa, josta päätettiin joulukuussa 2019.

TASEYKSIKÖT

Pirkanmaan pelastuslaitos

Talouden toteuma ja tilinpäätösennuste

1 000 euroa	Tot 1-8 2020	TP 2019	VS 2020	TP Enn 2020	TP Enn 20 / VS 20
Liikelylijäämä	-856	-3	-1	-1	0
Investoinnit	-414	-1 964	-2 418	-2 418	0
Rahoitusosuudet	0	201	210	210	0
Pysyvien vastaavien luovutustulot	0	13	0	0	0
Investointien rahavirta yhteensä	-414	-1 750	-2 208	-2 208	0

Pirkanmaan pelastuslaitoksen talouden toteuma on elokuun lopussa 0,9 milj. euroa ylijäämäinen. Tilinpäätöksen ennustetaan olevan vuosisuunnitelman mukainen tilinpäätöskirjaukset huomioiden.

Kokonaisuudessaan toimintatulot ovat elokuun lopussa toteutuneet hieman suunniteltua alhaisempina 35,2 milj. euroa.

Liikevaihto oli elokuun lopussa 35,1 milj. euroa, mikä on 0,2 milj. euroa vuosisuunnitelmaa vähemmän. Liikevaihtoon kirjataan pelastustoimen maksuosuustulojen ja ensihoidon tulojen lisäksi myös ensivastetoiminnan tulot, nk. ERHE-maksut sekä palotarkastusmaksut. Sopimukseen perustuvia pelastustoimen maksuosuustuloja on kertynyt 26,1 milj. euroa. Pelastuslain mahdollistamista palotarkastuksista ja muista valvontatoimenpiteistä perittävistä maksuista arvioidaan kertyvän vuoden aikana noin 0,25 milj. euroa, toteuma elokuun lopussa on 0,1 milj. euroa. Tarkastustoiminta keskeytettiin keväällä koronaepidemian vuoksi noin kahdeksi kuukaudeksi ja tämän vuoksi tulokertymä on vuosisuunnitelmaa heikompi. ERHE-maksuista on kertynyt elokuun lopussa hieman budjetoitua enemmän, mikä tasoittaa tarkastustoiminnan keskeytymisen aihe-

uttamaa tulovajetta. Koronaepidemian vuoksi tehty vastemuutos on vähentänyt ensivastetehtävien määrää ja tällä on pieni vaikutus myös tulokertymään.

Pirkanmaan sairaanhoitopiiri (PSHP) ja Pirkanmaan pelastuslaitos ovat solmineet yhteistoimintasopimuksen koskien ensihoitopalvelun toteuttamista Tampereen, Pirkkalan, Nokian, Valkeakosken, Lempäälän, Akaan, Vesilahden ja Ylöjärven kuntien alueilla. Suurin osa ensihoidon tuloista kertyy sopimuslaskutukseen perustuen PSHP:lta. Ensihoidon liikevaihto oli elokuun lopussa 8,4 milj. euroa, josta 6,0 milj. euroa on kertynyt sopimuslaskutuksesta. Koronatilanteen aiheuttamat muutokset näkyvät tehtävämäärissä, joka näkyy ensihoitotuloissa.

Pirkanmaan pelastuslaitos on valmiusorganisaatio, joten muuttuvat suoritteiden määrät vaikuttavat vain vähän kuukausittaisiin menoihin. Pirkanmaan pelastuslaitoksen toimintamenot olivat elokuun lopussa 33,3 milj. euroa, mikä on 1,0 prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin. Toimintamenoista 68,4 prosenttia on pelastustoiminnan menoja, loput ensihoidon menoja.

Henkilöstömenojen toteuma huhtikuun lopussa oli 12,6 milj. euroa, mikä on 3,1 prosenttia enemmän kuin

edellisvuonna. Henkilöstömenot ovat kokonaisuudessaan toteutuneet vuosisuunnitelmaa alhaisempina johtuen täyttämättömistä vakansseista.

Muiden toimintamenojen kuin henkilöstömenojen toteuma yhteensä on 8,9 milj. euroa, mikä on 0,8 vähemmän kuin edellisenä vuonna. Koronatilanteen aiheuttamia aineiden ja tarvikkeiden sekä palveluiden ostoja pelastuslaitoksella on kertynyt 0,087 milj. euroa. Menot ovat toteutuneet vuosisuunnitelman mukaisesti.

Suunnitelman mukaiset poistot ovat toteutuneet 1,1 milj. eurona, mikä on 0,3 milj. euroa suunniteltua vähemmän. Kokonaisuuden ennuste on vuosisuunnitelman mukainen.

Pirkanmaan pelastuslaitoksen investoinnit painottuvat loppuvuoteen. Investoinnit koostuvat pääasiassa raskaasta sammutuskalustosta, ambulansseista sekä harjoituskäyttöön tarkoitetun palotalon rakentamisesta. Elokun loppuun mennessä toteutuneet investointimenot kohdistuvat henkilöaloautoon, palotalloon, johtoautoon sekä ambulanssien defibrillaattoreiden hankintaan. Investoinnit toteutuvat suunnitelman mukaisesti.

Nro	Talousarviotavoite 2020	Mittari	Tavoitteen eteneminen (tammi-elokuu 2020) ja arvio tavoitteen toteutumisesta vuoden loppuun mennessä	
1	Pelastustoimen valvontatehtävät ovat toteutuneet valvontasuunnitelman mukaisesti	Määräaikaisen valvonnan toteutuminen	Valvontakohteissa suoritettavat määräaikaiset palotarkastukset olivat keskeytyksissä koronaepidemian vuoksi 18.3. - 15.5. Tarkastustoiminta on käynnistetty uudelleen erillisohjeistuksella ja palautumassa normaaliksi poislukien hoitolaitosten valvonta, joka suoritetaan asiakirja-/etävalvontana. Pien- ja rivitalojen asiakirjavalvonta on toteutunut normaalisti ja toimintamallia on laajennettu myös kerrostaloihin. Asiakirjavalvonnalla on korvattu paikan päällä tehtävää tarkastustoimintaa ja tällä toimintatavan kehittämisellä pystytään tarkastustoiminnan keskeytyksestä johtuvaa toteuman poikkeamaa osittain paikkaamaan. Valvonnan kokonaistoteuma on pientalojen osalta 88 %, muiden asuinrakennusten osalta 76% ja yritys- ja laitospöytätyösköhteiden osalta 49%. Valvonnan painopistettä suunnataan loppuvuodesta riskiperusteisesti yritys- ja laitospöytätyösköhteisiin. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan osittain vuoden loppuun mennessä.	+/-
2	Pelastustoimen toimintavalmiusaikavaatimus on saavutettu pelastuslaitoksen palvelutasopäätöksen mukaisesti	1.yksikön keskimääräinen toimintavalmiusaikatavoite (10 min.); Pelastustoiminnan keskimääräinen toimintavalmiusaikatavoite (15 min.)	Ensimmäisenä kohteessa olleen yksikön toimintavalmiusaika oli tammi-elokuussa 7min 30sek. Pelastustoiminnan keskimääräinen toimintavalmiusaika oli 11 min 36sek. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
3	Työhyvinvointi on parantunut työyhteisötaitoja kehittämällä vuoteen 2019 verrattuna.	Työhyvinvoinnin matriisin tulokset	Työhyvinvointimatriisin tulokset saadaan vasta tilinpäätökseen. Tavoitteen toteutumista ei voida vielä arvioida.	?

LIKELAITOKSET

Liikelaitokset

Talouden toteuma ja tilinpäätösennuste

Liikelyijäämä, 1 000 euroa	Tot 1-8 2020	TP 2019	VS 2020	TP Enn 2020	TP Enn 20 / VS 20
Vesi	17 778	25 154	26 372	26 372	0
Kaupunkiliikenne	645	767	100	-200	-300
Infra	-	1 323	-	-	-
Yhteensä	18 423	27 244	26 472	26 172	-300

Kaupungin liikelaitosten Tampereen Veden ja Tampereen Kaupunkiliikenteen yhteenlaskettu tammi-elokuun toteutunut liikelyijäämä oli 18,4 milj. euroa. Yhteenlaskettu liikelyijäämäennuste 26,2

milj. euroa on 0,3 milj. euroa vuosisuunnitelmaa heikompi. Liikelaitosten investoinnit ovat elokuun loppuun mennessä toteutuneet 13,5 milj. eurona. Tampereen Infra Liikelaitos yhtiöitettiin vuoden

2020 alussa. Tarkempi liikelaitoskohtainen talouden analyysi on esitetty kummankin liikelaitoksen tekstin yhteydessä.

Tampereen Vesi

Talouden toteuma ja tilinpäätösennuste

1 000 euroa	Tot 1-8 2020	TP 2019	VS 2020	TP Enn 2020	TP Enn 20 / VS 20
Liikelyläämä	17 778	25 154	26 372	26 372	0
Bruttoinvestoinnit	-13 530	-25 788	-26 303	-26 303	0
Pysyvien vastaavien luovutustulot	0	1 547	0	0	0

Tampereen Veden tammi-elokuun liikevaihto 41,9 milj. euroa alitti vuosisuunnitelman yhteensä 1,5 milj. eurolla veden myyntitulojen 0,7 milj. euron ja jätevesimaksujen 1,1 milj. euron alituksista johtuen. Tilaustöiden laskutus ylitti suunnitellun 0,2 milj. eurolla. Liikevaihdon ennustetaan kuitenkin tasaantuvan ja toteutuvan vuoden lopun tilanteessa vuosisuunnitelman mukaisena. Jäteveden ja veden perus- ja käyttömaksuihin tehtyjen korotusten sekä liittymismaksun yksikköhinnan korotusten takia liikevaihto toteutui 2,8 milj. euroa suurempana edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna.

Tarkastelujakson liikelyläämä toteutui 1,6 milj. euroa vuosisuunnitelmaa parempana ja 2,4 milj. euroa edellisvuoden vastaavaan ajankohdan liikelyläämää parempana. Aineiden ja tarvikkeiden ostot toteutuivat 0,4 milj. euroa alle vuosisuunnitelman useiden eri tiliryhmien alituksien takia. Palvelujen ostot toteu-

tuivat tammi-elokuussa 2,7 milj. euroa alle vuosisuunnitelman. Palvelujen ostot alittuvat, koska toimisto- ja asiantuntijapalveluita on hankittu suunniteltua vähemmän ja mm. leudosta talvesta johtuen rakentamisen ja alueiden sekä koneiden ja kaluston kunnossapitolut ovat alittuneet. Verkostorakentamisen asfaltointityöt painottuvat syksyllä, joka selittää myös osittain ajankodan palvelujen ostojen alhaista toteutumaa. Myös liiketoiminnan muut kulut alittavat suunnitellun 0,3 milj. eurolla, koska mm. koneita ja laitteita on vuokrattu alkuvuodesta suunniteltua vähemmän ja vahingonkorvaukset ovat toteutuneet arvioitua pienempinä. Liikelyläämän ennustetaan kuitenkin toteutuvan vuosisuunnitelman mukaisena.

Elokuun loppuun mennessä investoinnit ovat toteutuneet 13,5 milj. euron suuruisina. Verkostoinvestointeja on toteutunut elokuun loppuun mennessä yhteensä 6,8 milj. euroa. Verkostoinves-

tointien suurimpana kohteena on Ojala-Lamminrahkan alueen vesihuolto, johon on varattu 1,4 milj. euroa ja josta on toteutunut elokuun loppuun mennessä 0,3 milj. euroa. Laitosinvestointien toteuma on 1,2 milj. euroa. Laitosinvestoinneissa suurimpana kohteena on Kaupinojan vedenpuhdistuslaitoksen saneerauksen loppuunsaattaminen, johon on varattu 1,8 milj. euroa ja joka on toteutunut 0,9 miljoonalla eurolla. Verkosto- ja laitosinvestointien lisäksi investointien toteumaan sisältyy Tampereen Seudun Keskuspuhdistamon rahoitus 5,6 miljoonalla eurolla. Korona epidemian alkaessa sen ennustettiin aiheuttavan investointitöiden viivästymistä syksyllä, mutta elokuun loppuun mennessä vaikutusta töiden toteutumiseen ei ole havaittu, joten kokonaisuutena investointien ennustetaan toteutuvan vuosisuunnitelman mukaisesti 26,3 milj. euron suuruisina.

LIIKELAITOKSET

Nro	Talousarviotavoite 2020	Mittari	Tavoitteen eteneminen (tammi-elokuu 2020) ja arvio tavoitteen toteutumisesta vuoden loppuun mennessä	
1	Liikevaihto on kasvanut henkilötyövuotta kohden	Vertailukelpoinen liikevaihto/HTV	Elokuun HTV-luvut eivät ole vielä raportoitavissa. Tammi-heinäkuussa 2020 liikevaihto/htv oli 0,416 milj. euroa (2019: 0,422 milj. euroa). Liikevaihto henkilötyövuotta kohden ei ole kasvanut vertailujaksolla, koska 1.1.2020 Tampereen Vedelle siirtyi 16 työntekijää Tampereen Infra Liikelaitokselta. (Vertailukelpoinen liikevaihto/vertailukelpoinen HTV on 0,464 milj. euroa, ilman uusia työntekijöitä.) Tavoitteen arvioidaan jäävän toteutumatta vuoden loppuun mennessä.	-
2	Sairauspoissaolojen määrä laskee vähintään 3 % ja vakavien tapaturmien määrä laskee	Sairauspoissaolojen ja 3 pv tai enemmän työkyvyttömyyttä aiheuttaneiden tapaturmien määrän kehitys vuoteen 2019 verrattuna	Elokuun sairauspoissaolotiedot eivät ole vielä raportoitavissa. Tammi-heinäkuun 2020 sairauspoissaolojen määrä on laskenut 11 % vuoteen 2019 verrattuna. Vakavia tapaturmia ei ole ollut 1-8/2020. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
3	Vesijohtoveden laatu ja toimitusvarmuus säilyvät korkealla tasolla	Häiriötilanteiden määrän kehitys/verkoston pituus. Häiriömäärän tulee laskea suhteessa verkoston pituuteen. Kaupinojan vedenottamon tuotantovalmius 100 %.	Häiriötilanteiden määrä on laskenut verrattuna verkoston pituuteen: 1-8/2020; 9 vuotoa / 809 km ja 1-8/2019; 10 vuotoa / 790km. Kaupinojan tuotantovalmius on 50 % kokonaiskapasiteetista, mutta 100 % tuotantovalmiutta ei tulla saavuttamaan tänä vuonna. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan osittain vuoden loppuun mennessä.	+/-
4	Vesijohtoverkoston toimintavarmuudesta huolehditaan	Keskimääräinen vesijohtovuotojen määrä ei nouse. (n. 50 vuotoa vuodessa, 10 v. keskiarvona)	Vesijohtovuotojen määrä on ollut matalalla tasolla alkuvuonna. Elokuun loppuun mennessä on ollut 9 vuotoa. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
5	Raitiotien rakentamiseen liittyvät vesijohtojen siirto- ja uusimistyöt toteutetaan kaupungin ja raitiotieallianssin kanssa yhteistyössä	Toimenpiteet ja toteutustilanne	Raitiotien rakentamiseen liittyvät toimenpiteet ovat toteutuneet suunnitellusti ja yhteistyö toimi hyvin. Tampereen Veden osalta vesijohtojen siirto- ja uusimistyöt ovat valmiit. Tavoite on toteutunut.	+

Tampereen Kaupunkiliikenne

Talouden toteuma ja tilinpäätösennuste

1 000 euroa	Tot 1-8 2020	TP 2019	VS 2020	TP Enn 2020	TP Enn 20 / VS 20
Liikelyläämä	645	767	100	-200	-300
Bruttoinvestoinnit	0	-1 917	-3 000	-500	2 500
Pysyvien vastaavien luovutustulot	20	38	20	40	20

Vuoden 2020 toimintaa on maailmanlaajuisesti leimannut korona-pandemia, jolla on ollut merkittävä vaikutus myös joukkoliikenteeseen. Suoritevolyymit ovat pienentyneet matkustajamäärien laskun myötä ja sen myötä tulokertymä on laskenut selkeästi budjetoidusta. Vastaavasti myös osassa kulueristä on tapahtunut supistumista.

Kahden ensimmäisen vuosikolmanneksen jälkeen tuotot alittivat budjetoidun runsaalla puolella miljoonalla eurola.

Materiaalien ja palvelujen ostojen osalta budjettitaso alittui niin ikään noin 0,5 milj. eurolla. Tässä suurin yksittäinen tekijä on polttoaineen voimakkaasti laskenut hinta sekä suoritteiden laskun myötä alentunut käyttömäärä. Myös henkilöstökulut jäivät noin 0,3 milj. euroa alle

budjetoidun mm. aikaistettujen vuosilomien johdosta, varsinaisten palkkojen ollessa budjetoitua korkeammalla tasolla.

Kokonaisuutena liikelyläämä oli elokuun lopussa vajaat 0,2 milj. euroa budjetoidun yläpuolella.

Laskeneiden polttoainekustannusten myötä tuotantohintaa määrittävä indeksi on pudonnut, mikä yhdessä laskeneen tilausmäärän kanssa tulee vaikuttamaan loppuvuoden tulokertymään negatiivisesti. Tämänhetkisen arvion mukaan liikevaihto tulee jäämään 0,9 milj. euroa budjetoidun alapuolelle. Toiminnan kustannusten osalta odotetaan syntyvän säästöjä eritoten polttoaineiden osalta sekä pienessä määrin myös henkilöstökuluissa. Tilikauden tuloksen ennustetaan jäävän vajaat 0,3 milj. euroa budjetoidun alapuolelle. Ennusteiden

osalta pandemiatilanteen kehittymisellä on merkittävä vaikutus suuntaan sekä toiseen.

Investointeja ennustetaan toteutettavan enintään 0,5 milj. eurolla eli 2,5 milj. euroa suunniteltua vähemmän.

Vuoden 2020 hankintasuunnitelmassa oli tilaajan toivomuksen mukaisia nivelbusseja. Hankinta kilpailutettiin, mutta maaliskuussa tehdyllä päätöksellä hankinta on toistaiseksi keskeytetty. Liikenteen tilaukseen kohdistuvien muutosten vuoksi on tässä vaiheessa perusteltua pidättäytyä toistaiseksi isommista investoinneista. Linja-autojen sijaan investointeja saattaa loppuvuodesta kohdentua pienessä määrin huoltokaluun tai rahastuslaitjärjestelmään.

Nro	Talousarviotavoite 2020	Mittari	Tavoitteen eteneminen (tammi-elokuu 2020) ja arvio tavoitteen toteutumisesta vuoden loppuun mennessä	
1	Liikevaihto on kasvanut henkilötövuotta kohden	Vertailukelpoinen liikevaihto/HTV	Alkuvuoden hyvä kehitys liikevaihdossa muuttui keväällä, kun koronaepidemian seurauksena joukkoliikenteen matkustajat kaikkosivat ja tilaajan tilausmäärä laski maaliskuun lopulta alkaen. Tilausmäärää syksyllä on supistettu voimakkaasti ja lisää leikkauksia on odotettavissa vuoden vaihteessa. Tilanteen vuoksi käytiin keväällä yt-neuvottelut, henkilöstöä sijoitettiin vaihtoehtoisin tehtäviin ja lomina aikaistettiin. Syyskesällä on jatkettu lomien aikaistamista mahdollisuuksien mukaan ja henkilöstön määrän sopeutukset aloitettu. Sopeuttaminen edellyttää vielä uusia yt-neuvotteluja ja merkittäviä henkilöstöratkaisuja tulevan syystalven aikana. Voimakkaasti laskeneen tulokertymän vuoksi tavoitteen arvioidaan jäävän toteutumatta vuoden loppuun mennessä.	-
2	Sairauspoissaolojen määrä laskee vähintään 3 % ja vakavien tapaturmien määrä laskee	Sairauspoissaolojen ja 3 pv tai enemmän työkyvyttömyyttä aiheuttaneiden tapaturmien määrän kehitys vuoteen 2019 verrattuna	Vuoden kahden ensimmäisen kolmanneksen osalta sairauspoissaolojen määrä (14,9 pv/htv) on selkeästi alle edellisvuoden tason (2019 elokuun jälkeen 18,9 pv/htv ja koko vuosi 18,4 pv/htv). Koronaepidemian uudelleen herkimyksen tilanteen ja syksyn influenssakauden vuoksi sairauspoissaolojen odotetaan kuitenkin vuoden 2020 lopulla hieman nousevan alkuvuoden tasosta. Tapaturmien määrä on vuoden kahden ensimmäisen neljänneksen aikana laskenut lähes puoleen edellisvuoden määrästä. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
3	Tuotettujen palveluiden laatu on parantunut vuodesta 2019	Sanktioiden määrä, asiakastytyväisyys ja ajamattomien lähtöjen määrä	TKL:n toiminnasta johtuvista syistä ajamatta jääneiden linjakilometrien määrä on selkeästi edellisvuotta alemmalla tasolla (pudonnut tasolle 0,08 edellisvuoden 0,13 tasosta) raportoidun seitsemän ensimmäisen kuukauden jälkeen. Asiakastytyväisyysmittauksen tulos on vuoden alkupuolen mittauksessa noussut edellisvuoden vastaavasta mittausjaksosta tasolta 4,01 tasolle 4,03. Mittaustuloksissa on myös ylitetty suurin yksityisen sektorin tuottaja. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
4	Liikelaitoksen oma korjaamotoiminta ja tekniset tukipalvelut on keskitetty yhteen tilaan toiminnan tehostamiseksi.	Toimenpiteet ja toteutustilanne	Tekniset tukipalvelut on sijoitettu yhteen korjaamotoimintojen kanssa. Esimiesten muutto toteutuu syyskuussa 2020. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
5	Vaihtoehtoisin energiamuotoihin (mm. biokaasu, uusiutuva diesel ja sähkö) liittyvät toimenpideselvitykset on tehty yhdessä tilaajan kanssa.	Toimenpiteet ja toteutustilanne	Tilaajan kanssa on valmistelussa uusi tuotantosopimus, jota laadittaessa on käsitelty oman tuotannon mahdollisuuksia tuottaa lisää vaihtoehtoisella energiamuodoilla (eritoten sähköllä) operoitavaa liikennettä, sekä sen edellyttämiä varikko- ja infrastruktuurin rakenteita sekä kustannuksia. Hiilineutraali Tampere 2030 -tiekartassa on erillinen bussiliikennettä koskeva osuus. Raporttia käsitellään TKL:n johdoksessa syyskuussa 2020. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+

LIITE 1 RAITIOTIE-KEHITYSOHJELMA JA TAMPEREEN RAITIOTIE OY

Raitiotien toteuttaminen vaikuttaa merkittävästi kuntalaisten arkeen, Tampereen elinkeinoelämään, kaupunkirakenteeseen sekä kaupungin talouteen ja imagoon. Raitiotiejärjestelmän toteuttaminen on osa valtion ja kehyskuntien kanssa tehtyjä sopimuksia kaupunkiseudun yhdyskuntarakenteesta ja liikennejärjestelmästä. Tuorein sopimus on maankäytön, asumisen ja liikenteen aiesopimus vuosille 2020 - 2023, mikä on hyväksytty valtuustossa 17.8.2020. Tampereen kaupunkistrategiassa on linjattu, että raitiotietä kehitetään kaupungin liikennejärjestelmän runkona. Strategiasa on asetettu tavoitteiksi, että raitiotien osan 1 kaupallinen liikenne alkaa v. 2021 ja että osan 2 Pyynikintori - Lentävänniemi rakentaminen on alkanut viimeistään v. 2021.

Raitiotiehanke muodostuu useista kaupungin ja Tampereen Raitiotie Oy:n rinnakkaisista hankinta- ja kehityshankkeista. Raitiotien infrastruktuurin eli radan, pysäkkien ja varikon rakentaa Raitiotieallianssi, jonka tilaajaosapuolia ovat Tampereen Raitiotie Oy ja Tampereen kaupunki ja palveluntuottajaosapuolia NRC Finland Oy, YIT Suomi Oy, Sweco Infra & Rail Oy ja AFRY Finland Oy. Raitioradan rakentamiseen sisältyy katu- ja viheralueiden ja kunnallistekniikan muutoksia, joiden rakennuttajana toimii Tampereen kaupunki. Raitiotieallianssin toteutussisältöön kuuluu myös kaupungin rinnakkaisia hankkeita, joiden rakentaminen on kustannustehokasta toteuttaa raitiotien rakentamisen yhteydessä. Raitiotieinfran kunnossapidon allianssisopimus solmittiin helmikuussa 2019. Kunnossapito kuului raitiotien rakentamisen allianssisopimukseen op-

tiona. Kunnossapitoallianssin tilaajana on Tampereen Raitiotie Oy ja palveluntuottajina NRC Finland Oy ja YIT Suomi Oy. Raitiovaunut Tampereelle toimittaa Skoda Transtech Oy, joka toimii myös kaluston kunnossapitäjänä. Raitiotien toteutusosalle 1 hankitaan 19 raitiovaunua. Raitiovaunujen liikennöitsijäksi valittiin huhtikuussa 2019 VR-Yhtymä Oy. Liikennöinti toteutetaan allianssimallilla, jossa tilaajana on Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikenne ja jossa palveluintegraattorina toimii Tampereen Raitiotie Oy.

Toiminnan kuvaus

Kaupunginvaltuusto päätti 7.11.2016, että kaupunki toteuttaa Tampereen raitiotien toteutussuunnitelman osan 1 Hervanta-Pyynikintori-TaYS mukaisen raitiotiehankkeen. Kaupunginvaltuusto on 25.11.2019 päättänyt, että raitiorata rakennetaan myös Hatanpään valtatielle osuudelle Hämeenkatu - Tampereen valtatie raitiotien toteutusosan 1 yhteydessä. Samalla valtuusto päätti, että raitiotielinja Tays keskussairaalaalta linjataan Hatanpään valtatielle. Raitiotieallianssin toimitussisältöön kuuluvat nyt osa 1 Hervanta - Pyynikintori ja Tays - Sorin aukio. Raitiotieallianssin alkuperäiseen hankintaan sisältyy osan 2 Pyynikintori - Lentävänniemi suunnittelu ja mahdollinen rakentaminen. Osan 2 kehitysvaihe on päättymässä.

Osan 2 kehitysvaiheen suunnittelun aloittamisesta kaupunginhallitus päätti 18.12.2017. Lisäksi osana osan 2 kehitysvaihetta suunnitellaan Lielahden pistoraide. Raitiotieallianssi on laatinut osan 2 toteutussuunnitelman ja allianssia sitovan tavoitekustannuksen. Samassa yhteydessä on tarkennettu allianssin

kannustinjärjestelmää ja riskien jakoa. Kaupunki on laatinut raitiotien vaikutusten arvioinnin päivityksen koskien osia 1 ja 2. Tavoitteena on, että osan 2 rakentamisesta päätetään valtuustossa lokakuussa 2020.

Tampereen kaupunki vastaa raitiotieradan suunnitteluun ja rakennuttamiseen liittyvästä yleis- ja asemakaavoituksesta sekä liikennejärjestelmän, joukkoliikennejärjestelmän ja katu- ja viherympäristön suunnittelusta ja suunnitteluttamisesta, rakennuttamisesta ja päätöksenteosta. Kaupunginhallituksen 3.10.2016 päätöksellä perustettu Raitiotien kehitysohjelma koordinoi raitiotien kehitysohjelman toteuttamista kaupungin vastuulla olevissa asioissa raitiotien suunnittelu-, rakentamis- ja käyttöönottovaiheissa vuosina 2017-2021. Kehitysohjelma toteutetaan kaupunginhallituksen ohjauksessa ja sen tehtävä on sovittaa yhteen raitiotiehankkeen tilaajatahojen, kaupungin eri palveluyksiköiden ja Tampereen Raitiotie Oy:n intressejä kaupungin kokonaisedun mukaisesti. Raitiotien kehitysohjelmalla tavoitellaan toimivaa raitiotiejärjestelmää ja onnistunutta raitiotiejärjestelmän toteuttamisprosessia.

Raitiotiehankkeessa tavoitteena on osan 1 raitiotien onnistunut käyttöönotto vuoden 2021 aikana. Tähän kuuluu raitiotien kehitysohjelman osalta sekä kaupungin päätöksenteon valmistelu, rakentamisen aikaisten haittojen lieventäminen yhteistyössä yrittäjien ja sidosryhmien kanssa, että raitiotien toteutushankkeen viestintään osallistuminen ja sidosryhmäyhteistyön kokonaisuuden koordinointi. Kehitysohjelmalle asetettuna tavoitteena on myös osan 2 raken-

tamisen käynnistyminen vuonna 2021. Lisäksi kehitysohjelman tavoitteeksi on asetettu yhteisen kokonaisnäkemyksen muodostuminen raitiotien seudullisesta laajenemisesta ja vaiheistuksesta sekä

Tampereen valmistelemisen raitiotie-kaupungiksi myös organisaatiomielessä vuoteen 2022 mennessä. Tavoitteena on, että raitiotiejärjestelmän suunnittelu, rakentaminen ja ylläpito ovat osa kau-

pungin perustoimintaa.

Tampereen Raitiotie Oy raitiotiejärjestelmän omistajana ja ylläpitäjänä vastaa raitiotien ratainfra, pysäkkien ja varikon suunnitteluttamisesta, rakennut-

RAITIOTIEN OSAN 1 KATUKOHTAINEN RAKENTAMISAIKATAULU

tamisesta, ylläpidosta ja toimivuudesta sekä raitiovaunukaluston hankinta- ja kunnossapitosopimuksista. Yhtiö vastaa myös raitiotieinvestoinnin rahoituksen järjestämisestä ja rakentamishankkeen toteuttavan Raitiotieallianssin toteutus-suunnitelman mukaisista kustannuksista.

Raitiotie on keskeinen osa Tampereen kaupunkiseudun kuntien valtuustoissa 2015 hyväksymän rakennesuunnitelman sisältöä. Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymän vetämä selvitys "Raitiotien tulevaisuuden suunnat Tampereen kaupunkiseudulla" hyväksyttiin seutuhallituksessa toukokuussa 2018. Kesäkuussa 2019 aloitettiin Tampereen raitiotien seudullisen yleissuunnitelman laatiminen, johon osallistuvat tilaajina seudun kunnista Tampere, Pirkkala, Kangasala ja Ylöjärvi. Raitiotien seudullisen yleissuunnitelman tilaajakuntien kunnanhallitukset tekivät välipäätökset linjausvaihtoehtojen karsinnasta marraskuussa 2019. Seudullisen yleissuunnitelman laatiminen on jatkunut tarkempana suunnitteluna, vaihtoehtojen vertailuna ja vaikutusten arviointina valituilla ratalinjoilla.

Raitiotien seudullisen yleissuunnitelman luonnosaineisto on ollut kuntalaisten arvioitavana nettikyselyin 27.4. - 10.5.2020. Yleissuunnitelman luonnosaineisto on ollut myös laajalla lausuntokierroksella 27.4. - 17.5.2020 välisen ajan. Seudullisen yleissuunnitelman päätösesitys ratavarauksista on valmistunut. Tavoitteena on, että seudullisen raitiotien ratavarauksista päätetään Tampereen valtuustossa lokakuussa 2020 ja Pirkkalan, Kangasalan ja Ylöjärven valtuustoissa marraskuussa. Yleissuunnitelman on määrä valmistua tammikuun 2021 loppuun mennessä. Tampereen kaupungin osuus, lähes puolet seudullisen yleissuunnitelman kustannuksista kustannetaan Raitiotien kehitysohjelman varoista.

Töiden eteneminen ja toiminnan painopisteet vuonna 2020

Rakentaminen

Raitiotieradan rakennustyö, Raitiotieallianssin urakka on pitkäkestoinen ja monia muutoksia tuova. Raitiotietä ra-

kennetaan keskelle elävää ja toimivaa kaupunkia. Raitiotien rakentaminen erityisesti ydinkeskustan keskeisillä kaduilla aiheuttaa muuttuvia liikennejärjestelyjä, kiertoreittejä ja matka-aikojen pidentymistä eri kulkumuodoille. Varsinkin Hämeenkadun ja Hatanpään valtatieen rakentamisen aikaisilla liikennejärjestelyillä on merkittävä vaikutus koko kaupunkiseudun bussiliikenteeseen. Liikennejärjestelyt muuttuvat rakennustöiden edetessä toistuvasti. Rakentamisen aikaisten liikennejärjestelyjen lähtökohtana on, että kaikille kiinteistöille pääsee ja että pelastus- ja huoltoliikenne toimii kaikissa tilanteissa. Keskeistä rakentamisen aikaisessa tiedottamisessa ja vuorovaikutuksessa on, että asianosaiset saavat tiedon muutoksista ennakkoon ja riittävän ajoissa. Muuttuneista liikennejärjestelyistä tiedotetaan hyvin kattavasti eri kanavissa.

Rakennustyöt ovat alkuvuodesta 2020 jatkuneet pääosin enää ydinkeskustassa, Tays keskussairaalan alueella ja Etelä-Hervannassa. Raitiotieallianssi tiedottaa verkkosivuillaan (www.raiotieallianssi.fi) kunkin alueen rakennustöistä. Tam-

Raitiotie-kehitysohjelma ja Tampereen Raitiotie Oy

Ennuste, milj. euroa	Alkuperäinen	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Yhteensä
Tampereen kaupunki									
Raitiotie-kehitysohjelma, kustannus	-7,5	-1,3	-1,0	-1,5	-1,5	-1,5			-6,7
Tampereen Raitiotie Oy									
Raitiotien rakentaminen, osa 1 (Allianssivaihe)	-238,8	-63,3	-73,8	-97,4	-21,8	-18,4	0,0	0,0	-274,6
* Allianssin kustannukset ja Tilaajan kustannukset	-238,8	-61,7	-65,7	-73,8	-12,8	-15,7			-229,6
* Sisällön muutokset, järjestelmän tehokkuuden lisääminen		-1,6	-8,1	-23,6	-9,0	-2,7			-45,0
Vaunuhankinta *)	-61	-10,8	-4,0	-1,8	-36,7	-24,0	-0,3	-3,5	-81,2
Raitiotiejärjestelmän osan 2 kehitysvaihe			-0,68	-1,064	-1,16				-2,9
Valtiontuki, kehitysvaihe ja osa 1		18,1	20,0	19,5	0,6				58,1
Valtiontuki, kehitysvaihe (KAS2)				0,5	0,4				0,9

*) Osan 1 raitiovaunujen määrä on nostettu 19 kappaleeseen

*) Vaunuhankintahintaan tulee lisäksi kolari- ja ilkkivaltuosat, vara- ja vaihto-osat, järjestelmäoptiot ja muutostyöt sekä aktivoitavat konsultoinnit ja palkat

pereen Ratikan verkkosivuilla (www.tampereenratikka.fi) on tietoa raitiotiejärjestelmästä. Tampereen kaupungin omilla verkkosivuilla tiedotetaan raitiotien toteuttamiseen liittyvästä päätöksenteosta, joukkoliikenteen järjestelyistä, rinnakkaishankkeista, katusuunnitelmista ja asemakaavoituksesta. Elokuun lopulla 2020 Raitiotieallianssin toteutusvaiheen 1 projektiajasta oli käytetty 68 prosenttia ja ratainfra tekninen valmiusaste oli 84 prosenttia. Laskelmassa on mukana Hatanpään valtatien ratahaara.

Suunnittelu

Raitiotieallianssin osan 2 kehitysvaihe on päättymässä. Raitiotiehen liittyvät katusuunnitelmat on kaikilla katuosuuksilla hyväksytty. Viimeiset katusuunnitelmat on hyväksytty yhdyskuntalautakunnassa 12.5.2020. Raitiotien yleissuunnittelu on käynnissä Hiedanrannan tehdasalueella ja Järvikaupungissa sekä Enqvistinkadulla. Tavoitteena on, että kaupunginvaltuustolla on valmius päättää osan 2 rakentamisesta lokakuussa 2020. Osan 2 suunnitelma-aineisto ja valtuuston päätöksentekomateriaaliin kuuluva vaihtokustusten arviointi on ollut lausunnoilla 10.8. - 28.8.2020 välisen ajan.

Kaupunginhallitus päätti huhtikuussa 2019, että välille Koskipuisto - Tampereen valtatie teetetään tarkentava suunnitelma Hatanpään valtatien raitiotien ratahaarasta. Hatanpään valtatien kehitysvaiheen suunnittelun tulosten perusteella kaupunginvaltuusto päätti Hatanpään ratahaaran rakentamisesta 25.11.2019. Hatanpään haaraan kuuluu rata Hämeenkadulta linja-autoasemalle ja raitiotiepysäkit Sorin aukion kohdalle.

Raitiotiejärjestelmän seudullisen yleissuunnitelman laatiminen on käynnissä. Konsulttisopimus on allekirjoitettu heinäkuussa 2019. Tavoitteena on, että päätöksenteko seudullisen raitiotien ratalinjauksen varauksista tehdään Tampereen valtuustossa lokakuussa 2020 ja muiden

tilaajakuntien valtuustoissa marraskuussa 2020, ja että koko yleissuunnitelma valmistuu tammikuun 2021 loppuun mennessä. Seudullinen yleissuunnitelma ei tähtää raitiotieratojen välittömään rakentamiseen, vaan asemakaavavarauksiin. Tilaajakuntien, Tampere, Pirkkala, Ylöjärvi ja Kangasala kunnanhallitukset tekivät seudullisen yleissuunnitelman laatimisen edellyttämät välipäätökset marraskuussa 2019. Luonnosvaiheen kuntalaiskyselyt ja lausuntokierros on järjestetty huhti-toukokuussa 2020. Korona-tilanteesta johtuen yleisötilaisuuksia vastaavat suunnitelma-aineistojen esittelyt on toteutettu nettiin tallennettuihin videoesityksiin.

Muut hankinnat

Tampereen ensimmäinen raitiotievaunu on toimitettu Tampereelle toukokuussa 2020. Toinen vaunu on määrä toimittaa Tampereelle syyskuussa 2020.

Raitiotiepysäkkien katostoitumista on JCDecaux Finland Oy. Samaankin hankintaan kuuluvat myös Tampereen kaupungin alueen bussikatokset. Sopimus alkaa vuoden 2021 alusta ja on 15 vuoden mittainen. Raitiovaunu- ja katoshankinnat vastaa Tampereen Raitiotie Oy.

Käyttöönotto

Raitiovaunujen testiajot alkoivat Hannerista hankitulla testivaunulla 16.3.2020 varikolla ja testit siirtyivät katuverkolle 18.3.2020. Testiajoja on jatkettu Tampereen ensimmäisellä omalla vaunulla kesästä 2020 alkaen. Kaupallinen koe-liikenne on tarkoitus aloittaa 1.4.2021 ja varsinaisen kaupallisen liikenne 9.8.2021.

Raitiotien käyttöönoton viestinnän vetovastuu on Tampereen Raitiotie Oy:llä, mutta Raitiotien kehitysohjelma on mukana toteuttamassa ja rahoittamassa viestinnän toimenpiteitä yhdessä kaupungin perusyksiköiden kanssa. Ajankohtaisena asiana on uusin liikennejärjestelyjen turvallisuusviestintä kadunkäyttäjille.

nejärjestelyjen turvallisuusviestintä kadunkäyttäjille.

Talous

Osan 1 kehitysvaiheen aikana raitiotien osalle 1 määritettiin kokonaiskustannusarvio 238,8 miljoonaa euroa. Tämä koostuu:

- osan 1 kehitysvaiheen kustannuksista 10,5 milj. euroa,
- osan 1 toteutusvaiheen kustannuksista, joita ovat
- allianssin palveluntuottajia sitova tavoitekustannus: 219,02 milj. euroa
- tilaajan hankinnat 4,2 milj. euroa,
- tilaajan riskivaraus 3,2 milj. euroa
- bonuspoolin budjettivaraus 1,875 milj. euroa

Allianssin palveluntuottajia sitova tavoitekustannus on laskettu 8/2016 hintatasossa. Allianssin tavoitekustannukseen vaikuttavat rakennusalan ja rakennusmateriaalien yleiset kustannusmuutokset, jotka ovat allianssisopimuksessa sidottu osaindeksiin. Tavoitekustannukseen tehdään indeksitarkastus neljännesvuosittain, jolloin tavoitekustannus joko laskee tai nousee. Indeksimuutokset eivät sisälly alkuperäiseen kokonaiskustannusarvioon, ne ovat allianssisopimuksessa sovittu tilaajan riskiksi. Indeksikorotukset osan 1 ajalta Q1/2017-Q1/2020 ovat 9,37 milj. euroa.

Raitiotieallianssin bonuspooli on kannustinjärjestelmä, joka määrittelee palveluntuottajille urakasta jaettavan bonuksen tai sanktion määrän. Kannustinjärjestelmän tarkoituksena on ohjata allianssia sitoutumaan yhteisiin tavoitteisiin. Onnistuminen tuottaa palveluntuottajille bonusta ja tilaajalle tavoitteiden mukaista arvoa. Raitiotierakentamisen osan 1 bonuspoolin suuruus on Hatanpään haaran lisäämisen jälkeen 4,15 miljoonaa euroa. Budjettivaruksessa on arvioitu, että bonuspoolista toteutuu 50 %. Tämän hetkinen ennuste bonuspoolin toteutumisesta on 7,43 miljoonaa euroa.

Lisäksi raitiotieinfran kokonaiskustannusarvioon vaikuttavat alkuvaiheen kustannukset ennen vuoden 2016 rakentamispäätöstä, rakentamisen aikana aktivoitavat kustannukset (mm. korot ja palkat) sekä kalustosopimuksen mukaiset varikon koneet ja laitteet, pysäkkilaitokset sekä järjestelmät.

Tampereen kaupungin valtuusto on päättänyt 25.11.2019 että raitiorata toteutetaan Hatanpään valtatielle osuudelle Hämeenkatu - Tampereen valtatie raitiotien toteutusosan 1 yhteydessä. Hatanpään valtatie osuudelle on päätetty tilaajan hankinnoille 0,32 milj. euroa, riskivaraukseen 0,24 milj. euroa sekä bonuspoolin budjettivaraukseen 0,20 milj. euroa.

Valtio on maankäytön, asumisen ja liikenteen aiesopimuksessa vuosille 2020 - 2023 sitoutunut osallistumaan Tampereen raitiotien osien 1 ja 2 ja Hatanpään valtatie ratahaaran infrastruktuurin suunnittelu- ja rakentamiskustannuksiin 88,43 milj. eurolla. Samassa sopimuksessa valtio on sitoutunut tukemaan seudullisen yleissuunnitelman valmistelua enintään 30 prosentilla ja enintään 460 000 eurolla. Seudullisen yleissuun-

nitelman valtionapu jakaantuu tilaajakunnille niiden kustannusosuuksien mukaisesti. Vuosittaisen valtiontukiosuuden maksatuspyynnön suuruus määräytyy hankkeen valtiontukeen oikeuttavien vuosikustannusten toteutumisen perusteella. Hatanpään valtatie suunnittelun ja rakentamisen valtionapuhakemukset lähetetään valtionapuviranomaiselle syyskuussa 2020. Raitiotien osan 2 rakentamisen valtionapuhakemus, valtionapu enintään 24,0 milj. euroa, toimitetaan loppuvuodesta 2020, mikäli valtuusto on päättänyt osan 2 rakentamisesta.

Raitiotien toteuttamisen yhteydessä on päätetty toteuttaa Raitiotieallianssin tavoitekustannusta nostavia raitiotiejärjestelmän sisällönmuutoksia, joiden lähtökohtana on raitiotiejärjestelmän toimintavarmuuden ja tehokkuuden lisääminen sekä kaupunkikuvallisten haittojen ja hallinnollisten riskien minimointi. Osa sisällönmuutoksista ovat hankkeen kokonaiskustannusta pienentäviä muutoksia. Elokuun 2020 loppuun mennessä näitä hankkeen sisällönmuutoksia on tehty 23,56 milj. eurolla. Osa hankkeen sisällönmuutoksista katetaan tilaajan hankinnoilla, tilaajan riskivara-

uksella sekä kone- ja laitehankinnoilla, kokonaiskustannusta nostavia hankkeen sisällönmuutoksia on tehty 21,77 miljoonalla eurolla elokuun 2020 loppuun mennessä. Raitiotien toteutusvaiheen osan 1 kokonaiskustannusarvio elokuussa 2020 on 274,62 milj. euroa.

Raitiotien osan 2 kehitysvaiheen tavoitekustannus on 2,9 milj. euroa. Raitiotien osan 1 vaunukaluston arvioitu hankintahinta on noin 81,16 milj. euroa. Lisäksi raitiotiehankkeeseen liittyviä muita kustannuseriä ovat Raitiotien kehitysohjelman budjetti vuosille 2017 - 2021 7,5 milj. euroa (ennuste 6,7 milj. euroa) sekä kaupungin rinnakkaishankkeiden arvioitu osuus Hatanpään haara mukaan lukien 61,0 milj. euroa, joista on toteutunut elokuun 2020 loppuun mennessä 51,1 milj. euroa.

Kaupunkiympäristön palvelualue toteuttaa raitiokaduilla rinnakkaishankkeita vuosibudjetin puitteissa, osa niistä teetetään Raitiotieallianssilla. Rinnakkaishankkeet eivät sisälly raitiotien toteutushankkeen kokonaiskustannusarvioon eivätkä ole valtionapukelpoisia.

TAMPEREEN KAUPUNKI

TOIMINTA JA TALOUS